

Projekt informatizácie knižníc Slovenskej republiky

Vykonávací projekt implementácie spoločného integrovaného systému Virtua v Knižničnom systéme Slovenskej republiky

Autor projektu

Doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD.

Martin, január 2005

elektronická forma návrhu projektu je na adrese:

http://www.kis3g.sk/dokumenty/Informatizacia_kniznic_projekt_na_oponenturu.doc

OBSAH

OBSAH.....	2
ZOZNAM OBRÁZKOV	8
ZOZNAM TABULIEK.....	9
PREDHOVOR.....	10
PREDHOVOR.....	10
1 IDENTIFIKÁCIA PROJEKTU.....	11
A) NÁZOV PREDKLADATEĽA A JEHO ADRESA.....	11
B) NÁZOV PROJEKTU	11
Podnázov projektu	11
C) TYP PROJEKTU.....	11
D) MENO ZODPOVEDNÉHO PRACOVNÍKA, JEHO FUNKCIA, ČÍSLO TELEFÓNU, FAX A ELEKTRONICKÁ POŠTA	11
E) RÁMCOVÉ VYMEDZENIE CIEĽOV INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	11
F) POUŽÍVATEĽIA INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	12
G) PREVÁDZKOVATEĽ INFORMAČNÉHO SYSTÉMU VIRTUA	13
2 ODŮVODNENIE PROJEKTU	14
A) CIELE REZORTU, KTORÉ MÁ PROJEKT PODPOROVAŤ	14
B) ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU INFORMATIZÁCIE KNIŽNÍC	14
BA) SÚČASNÝ STAV INFORMATIZÁCIE KNIŽNÍC V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	18
BB) VPLYV TECHNOLOGIÍ NA KNIŽNICE A PROBLÉMY INFORMATIZÁCIE A INTERNETIZÁCIE	18
BC) VYUŽÍVANIE INFORMAČNEJ A KOMUNIKAČNEJ TECHNOLOGIE	21
BD) STAV INFORMATIZÁCIE A INTERNETIZÁCIE V REGIONÁLNYCH KNIŽNICIACH V ROKU 2003	24
C) POPIS TECHNICKÉHO, PROGRAMOVÉHO A ORGANIZAČNÉHO PROSTREDIA PROJEKTOVANÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	27
CA) POPIS TECHNICKÉHO PROSTREDIA	27
CB) TELEKOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	27
CC) RIEŠENIE SIETE WAN PRE KNIŽNIČNO-INFORMAČNÝ SYSTÉM KIS3G	27
CD) ARCHITEKTÚRA NAVRHOVANEJ SIETE PRE KIS3G	27
CE) KOMUNIKÁCIA V SIETI PRE KIS3G	27
CF) KIS3G A SANET.....	29
CG) ORIENTAČNÁ KATEGORIZÁCIA SKUPÍN POUŽÍVATEĽOV PODĽA RÝCHLOSTI A POČTU PRIPOJENÝCH PRACOVNÝCH STANÍC.....	30
CH) TELEKOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA PRE KIS3G NA SLOVENSKEJ TECHNICKEJ UNIVERZITE V BRATISLAVE	32
CI) MANAŽMENT KOMUNIKAČNÉHO SYSTÉMU - VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY	32
CJ) NÁVRH RIEŠENIA RIADIACEHO SYSTÉMU KOMUNIKAČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY KIS3G	33
CK) DOHLADOVÉ CENTRUM MANAŽMENTU TELEKOMUNIKAČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY KIS3G	33
CL) NÁVRH RIEŠENIA OPTIMALIZÁCIE ŠÍRKY PÁSMO	34
D) PREDPOKLADANÝ TERMÍN DOKONČENIA PROJEKTU	34
E) FINANČNÉ, PERSONÁLNE, PRÍPADNE INÉ PODMIENKY REALIZÁCIE PROJEKTU A PREVÁDZKY SYSTÉMU VIRTUA.....	34
F) POŽIADAVKY POUŽÍVATEĽA NA PROJEKTOVANÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM VRÁTANE POŽIADAVIEK NA JEHO BEZPEČNOSŤ A OCHRANU	34
G) VPLYV FUNKCIÍ INFORMAČNÉHO SYSTÉMU NA ORGANIZAČNÚ ŠTRUKTÚRU	35
GA) ORGANIZAČNÁ PLATFORMA KIS3G	35

GB) ZDRUŽENIE „KONZORCIUM KIS3G“	35
GD) ZDRUŽENIE „KONZORCIUM MEMORIA SLOVACA“	36
GE) ZDRUŽENIE „KONZORCIUM ELIB“	36
3 NÁVRH PROJEKTU	37
A) RÁMCOVÝ FUNKČNÝ MODEL INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	37
B) RÁMCOVÝ DÁTOVÝ MODEL INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	40
C) VÄZBY PROJEKTOVANÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU NA INÉ SYSTÉMY	41
D) ŠPECIFIKÁCIA TECHNICKÝCH PROSTRIEDKOV - NÁVRH PROSTREDIA PRE KNIŽNIČNÝ SYSTÉM SR.....	41
DA) ŠPECIFIKÁCIA HARDVÉRU PRE CENTRALIZOVANÝ SYSTÉMU VIRTUA (SERVER)	43
DB) ŠPECIFIKÁCIA HARDVÉRU PRE CENTRALIZOVANÝ SYSTÉMU VIRTUA (LOKÁLNA ČLENSKÁ KNIŽNICA)	44
DC) NÁVRH ROZVOJA KNIŽNIČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU SYSTÉMU	44
DOBUDOVANIE FUNKCIONALITY CENTRÁLNEJ LOKALITY	45
<i>Dokúpenie SW podpory</i>	<i>45</i>
<i>Riešenie servisného pokrytia centrálnej lokality</i>	<i>46</i>
<i>Riešenie bezpečného prístupu k systému Virtua</i>	<i>46</i>
VYBUDOVANIE CENTRÁLNEHO SIEŤOVÉHO MANAŽMENTU A KONTAKTNÉHO CENTRA	47
<i>Pilotný projekt</i>	<i>48</i>
VYBUDOVANIE ZÁLOŽNEJ LOKALITY	50
<i>Zabezpečenie záložnej lokality</i>	<i>52</i>
<i>Vybudovanie replikačnej funkcionality.....</i>	<i>52</i>
<i>Další rozvoj záložnej lokality</i>	<i>52</i>
E) POPIS PROGRAMOVÉHO PROSTREDIA VIRTUA	52
EA) SOFTVÉR VIRTUA	52
EB) KOMPONENTY SOFTVÉRU VIRTUA	54
EC) KOMPONENTY A MODULY SYSTÉMU VIRTUA, KTORÉ SÚ K DISPOZÍCII PRE KIS3G	58
ED) DATABÁZY KIS3G V SYSTÉME VIRTUA	59
EF) CLAS01 : HLAVNÁ PRODUKČNÁ DATABÁZA	59
EG) PRÍSTUP K ZÁZNAMOM V PRODUKČNEJ DATABÁZE CLAS01	61
EH) AUTONÓMNOSŤ AGIEND V RÁMCI SPOLOČNEJ DATABÁZY CLAS01	64
EI) SÚBORNÝ KATALÓG MONOGRAFIÍ A SERIÁLOV	64
EJ) PRÍKLAD NASTAVENIA PROSTREDIA PRE SÚBORNÝ KATALÓG SERIÁLOV	66
EK) POPIS ORGANIZAČNÉHO PROSTREDIA.....	72
MANAŽMENT PROJEKTU VIRTUA - PRINCÍPY	72
RIADENIE PROJEKTU OD JANUÁRA 2005	73
RIADENIE PREVÁDZKY SYSTÉMU VIRTUA	73
RIADENIE PREVÁDZKY SYSTÉMU V SNK.....	74
PARTNERSKÉ KNIŽNICE	74
ZMLUVY	74
EL) RÁMCOVÉ VYMEDZENIE ČINNOSTI PRACOVNÝCH SKUPÍN	75
EM) MANAŽMENT PROJEKTU NA ÚROVNI KIS3G	78
EN) MANAŽMENT PROJEKTU NA ÚROVNI LOKÁLNEJ KNIŽNICE KIS3G	78
EO) SCHÉMA ORGANIZÁCIE MANAŽMENTU PROJEKTU VIRTUA	79
EP) POVINNOSTI ZÚČASTNENÝCH STRÁN	80
ZODPOVEDNOSŤ ZA OBSAH ZÁZNAMU	80
ZODPOVEDNÉ STRANY	80
AGENTÚROU PRIDELENÉ ÚDAJOVÉ PRVKY	80
RIADENÝ ZOZNAM ÚDAJOV	80
NÁRODNÉ A MEDZINÁRODNÉ ŠTANDARDY V KIS3G	81
ŠTANDARDY MARC	81
POŽIADAVKY NA ÚROVEŇ ZÁZNAMU	81
ER) ŠPECIFIKÁCIU PROGRAMOVÝCH PROSTRIEDKOV	82
ZÁKLADNÉ POŽIADAVKY NA SYSTÉM.....	82
F) POTREBA VÝVOJOVÝCH PROSTRIEDKOV.....	87

G) POSTUP RIEŠENIA PROJEKTU A ČASOVÝ HARMONOGRAM JEDNOTLIVÝCH ETÁP RIEŠENIA	87
1. ETAPA (2000)	87
2. ETAPA (2001)	87
3. ETAPA (2002)	87
4. ETAPA (2003)	88
5. ETAPA (2004)	88
6. ETAPA (2004 A N. – FÁZA IMPLEMENTÁCIE)	88
7. ETAPA 2005 – 2006	88
H) PLÁN FINANČNÉHO ZABEZPEČENIA RIEŠENIA PROJEKTU	89
HA) LOKÁLNE NÁKLADY (V JEDNOTLIVÝCH KNIŽNICIACH KIS3G)	89
HB) KIS3G	91
NADOBÚDACIE SPOLOČNÉ NÁKLADY - SOFTVÉR	91
NADOBÚDACIE SPOLOČNÉ NÁKLADY - HARDVÉR	91
SPOLOČNÉ NÁKLADY OD ROKU 2005 (Z ROZPOČTU SNK NA INFORMATIZÁCIU KNIŽNÍC)	91
ROZPOČET NA PROSTRIEDKY OPTIMALIZÁCIE HARDVÉRU	92
I) PLÁN PERSONÁLNEHO ZABEZPEČENIA RIEŠENIA PROJEKTU	97
J) ANALÝZU MOŽNÝCH RIZÍK.....	103
K) RIEŠENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	103
L) POSTUP ZAVÁDZANIA NOVÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU	106
KÓDY LOKÁCIÍ KIS3G V SYSTÉME VIRTUA (D. KATUŠČÁK, 19. JANUÁRA 2005)	116
PRÍLOHA 1 SOFTVÉR PRE MALÉ A STREDNÉ KNIŽNICE SR.....	122
PODSTATA NÁVRHU	122
ÚVOD	122
Zdôvodnenie	123
STRATÉGIA SOFTVÉROVEJ PODPORY MALÝCH A STREDNÝCH KNIŽNÍC NA BÁZE CDS/ISIS	124
ČASOVÝ PLÁN	124
FINANČNÉ ZABEZPEČENIE	125
PRÍLOHA 2 ZÁKLADNÉ PRÁVNE DOKUMENTY KIS3G	126
ZMLUVA O ZALOŽENÍ ZÁUJMOVÉHO ZDRUŽENIA PRÁVNICKÝCH OSÔB KIS3G (§ 20F – § 20J OZ)	128
STANOVY ZÁUJMOVÉHO ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	131
NÁZOV ZDRUŽENIA	131
POSLANIE A PREDMET ČINNOSTI ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	131
SÍDLO ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	131
ČLENOVIA ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	131
FORMY ČLENSTVA	132
VZNIK ČLENSTVA	133
UKONČENIE ČLENSTVA	133
PRÁVA A POVINNOSTI ČLENOV	134
ORGÁNY ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G A ICH PÔSOBNOSŤ	134
VALNÉ ZHROMAŽDENIE KONZORCIA KIS3G	134
ÚLOHY A PÔSOBNOSTI VALNÉHO ZHROMAŽDENIA KONZORCIA KIS3G	136
RADA ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	136
ÚLOHY A PÔSOBNOSTI RADY ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	137
VÝZNAČNÉ POVINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ČLENOV RADY ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	137
REVÍZNA KOMISIA ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	139
ROZHODCOVSKÁ KOMISIA ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	139
PRINCÍPY FUNGOVANIA ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	139
SPÔSOB ZRUŠENIA ZDRUŽENIA KONZORCIUM KIS3G	141
PRIHLÁŠKA DO ZDRUŽENIA „KONZORCIUM KIS3G“	142
UZNESENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY Č. 801 ZO 17. JÚLA 2002 K PROGRAMU ELEKTRONIZÁCIE KNIŽNÍC V SR	143

PRÍLOHA 3 VZŤAH PROJEKTU KIS3G K REZORTNEJ ČASTI ŠTÁTNEHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MKSR A K PROJEKTU REGISTER KULTÚRY	146
<i>Komisia pre informatizáciu rezortu kultúry (KIRK)</i>	<i>146</i>
PÔSOBNOSŤ MK SR V OBLASTI KNIŽNIČNÉHO SYSTÉMU	146
<i>Doteraz schválené projekty a koncepcie informačných systémov v gescii Ministerstva kultúry</i>	<i>148</i>
REGISTER KULTÚRY	149
VZŤAHY PROJEKTU KIS3G A PROJEKTU REGISTER KULTÚRY	150
PRÍLOHA 4 SLOVENSKÁ DIGITÁLNA KNIŽNICA (SDK/VIKS).....	154
<i>Projekt VIKS a kultúrne dedičstvo Slovenskej republiky</i>	<i>154</i>
<i>Prehistória projektu VIKS</i>	<i>156</i>
<i>Ciele projektu VIKS.....</i>	<i>156</i>
<i>Definícia, obsah a forma virtuálnej knižnice.....</i>	<i>157</i>
<i>Digitalizované materiály</i>	<i>158</i>
<i>Digitalizácia a ochrana</i>	<i>159</i>
<i>Originálne digitálne materiály</i>	<i>160</i>
<i>Kultúrne informačné a vzdelávacie entity</i>	<i>161</i>
<i>Všeobecná dostupnosť</i>	<i>162</i>
<i>Kultúrny webový portál Memoria slovacae</i>	<i>163</i>
<i>Štruktúra</i>	<i>163</i>
NÁRODNÁ DIGITÁLNA KNIŽNICA VYSOKOŠKOLSKÝCH ZÁVEREČNÝCH A DIZERTAČNÝCH PRÁC (ETDSK). (SLOVENSKÝ PROJEKT ETDSK).....	165
CIELE PROJEKTU ETDSK.....	165
ZDÔVODNENIE PROJEKTU ETDSK.....	166
VÝSTUPY PROJEKTU ETDSK	166
TERMINOLÓGIA ETDSK	166
AKADEMICKÉ KNIŽNICE A ETDSK	167
PROBLÉMY, KTORÉ TREBA RIEŠIŤ A ZAHRNÚŤ DO PROJEKTU ETDSK A MANUÁLU ETDSK	167
INTEGROVANÝ KNIŽNIČNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM VIRTUA A NDLTD	169
PRÍKLADY	169
FULLTEXTOVÉ INDEXOVANIE V SYSTÉME VIRTUA	175
BIBLIOGRAFICKÉ ODKAZY K NDLTD	175
PRÍLOHA 5 FORMÁT MARC 21 PRE BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE	176
LOKÁLNE TAGY VIRTUA	181
PRÍLOHA 6 PRÍKLADY FORMULÁROV VIRTUA NA VSTUPNÉ SPRACOVANIE ÚDAJOV	183
FORMULÁR PRE KNIHY	183
FORMULÁR PRE SERIÁLY	184
FORMULÁR PRE POČÍTAČOVÉ SÚBORY	185
FORMULÁR PRE ČLÁNOK	186
FORMULÁR PRE HUDBINU	187
FORMULÁR PRE MAPU	188
FORMULÁR PRE ZMIEŠANÝ MATERIÁL	189
PRÍKLADY ÚPLNÝCH ZÁZNAMOV MARC 21	190
PRÍLOHA 7 ANGLO-AMERICKÉ KATALOGIZAČNÉ PRAVIDLÁ.....	201
PODSTATA NÁVRHU	201
ZDÔVODNENIE	201
NÁVRH UZNESENIA (ÚKR A MKSR)	202
PRÍLOHA 8 ZÁVÄZNÉ ZÁSADY SPRACOVANIA DOKUMENTOV VO VIRTUE.....	203
VŠEOBECNÉ ZÁSADY	203
<i>Katalógy knižníc</i>	<i>203</i>
<i>Bibliografická databáza</i>	<i>203</i>
<i>Formát.....</i>	<i>203</i>
<i>Katalogizačné pravidlá</i>	<i>203</i>
<i>Rozsah záznamu.....</i>	<i>204</i>
<i>Lokálne úpravy.....</i>	<i>204</i>
<i>Návestie</i>	<i>204</i>

Tag 008.....	204
Kód krajiny publikovania	204
KÓDY LOKÁCIÍ.....	204
SIGLY KNIŽNÍC.....	205
SIGNATÚRY.....	205
ČIAROVÝ KÓD	206
VALIDÁCIA	206
AUTORITY	206
SÚBORNÉ KATALÓGY	207
PRÍLOHA 8, ZÁSADY. VZŤAHY: BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM, HOLDINGOVÝ ZÁZNAM, ZÁZNAM EXEMPLÁRA	208
HOLDINGOVÝ ZÁZNAM	209
HOLDINGOVÝ ZÁZNAM V ZDIELANOM KATALÓGU KNIŽNÍC	209
POLE 856.....	210
HOLDINGOVÉ INFORMÁCIE V BIBLIOGRAFICKÝCH DATABÁZACH.....	210
ZÁZNAM EXEMPLÁRA	210
PRÍLOHA 8, ZÁSADY MARC 21 NÁVESTIE	212
PRÍLOHA 8, ZÁSADY MARC 21 POLE 008.....	213
PRÍLOHA 9 PRÍKLAD ZMLUVY S PARTNERSKOU ORGANIZÁCIOU KIS3G	216
PRÍLOHA 10 SERVER PRE PROJEKT KIS3G	224

Teslova 43, 821 02 Bratislava
SLOVAKIA
tel.: +421-2-4445 42 43, 4445 42 63
fax: +421-2-4445 42 47

PROTOKOL O PREVZATÍ DODÁVKY č. 20040629A

Odberateľ:	SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA Námestie J. C. Hronského 1, Martin 4 kontakt: Jozef Dzivák Telefón: 0905 790 648	Dátum:	29.6.2004
Zmluva:	3/2004/KPZ	Faktúra č.:	

P.č.	Predmet dodávky	P/N	S/N	Poč.
1.	SG-XARY030A 72" STOREDGE EXPANSION RACK	595-4706-01	0139091-0417016435	1
2.	X9818A OPT DOOR ASSEMBLY 72" CABINET	595-4999-01	-	1
3.	A43UAB1-9AA-D512AY SB1500,1GHz,512MB,XVR-100,80GB	602-2279-05	MT41810007 MT42240082	2
4.	X3838A US UNIX/UNIX UNIV./EUR.UNIX	565-1602-01	0404002704 0404003367	2
5.	X7144A 19" LCD Color Monitor	365-1420-01	0417MR0656 0417MR0662	2

Pečiatka a podpis preberajúceho:	Vystavil: Anna Záthurecká	Pečiatka a podpis odovzdávajúceho
 Slovenská národná knižnica Nám. J. C. Hronského 036 01-Martin		 Teslova 43, 821 02 Bratislava IČO: 31321958 IČ DPH: SK2020326594 Tel.: 02/444 542 43, Fax: 02/444 542 47

Zoznam obrázkov

OBRÁZOK 1 TOPOLOGIA UZLOV SANET.....	29
OBRÁZOK 2 TELEKOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA PRE KIS3G.....	32
OBRÁZOK 3 ZÁKLADNÁ ARCHITEKTÚRA SYSTÉMU VIRTUA.....	55
OBRÁZOK 4 KLIENT SYSTÉMU VIRTUA, KOMUNIKÁCIA KLIENTA SO SERVROM A DATABÁZAMI CEZ PROTOKOLY Z 39.50, TCP/IP.....	55
OBRÁZOK 5 SYSTÉMOVÝ KLIENT VIRTUA NA NASTAVOVANIE PARAMETROV SYSTÉMU V DATABÁZE ORACLE	56
OBRÁZOK 6 WEBOVSKÝ PREHLIADAČ CHAMELEON IPORTAL - SCHÉMA VZŤAHOV KLIENT – SERVER - DATABÁZA, PROTOKOLY HTTP, TCP/IP, Z 39.50.....	56
OBRÁZOK 7 SYSTÉM CHAMELEON IPORTAL A INFOSTATION – GENEROVANIE SPRÁV, HLÁSENÍ.....	57
OBRÁZOK 8 ŠTRUKTÚRA VZŤAHOV MEDZI ÚDAJMI O SERIÁLOCH.....	64
OBRÁZOK 9 PROCEDÚRA KATALOGIZÁCIE DO SÚBORNÉHO KATALÓGU 1.....	68
OBRÁZOK 10 PROCEDÚRA KATALOGIZÁCIE DO SÚBORNÉHO KATALÓGU 2.....	69
OBRÁZOK 11 PROCEDÚRA KATALOGIZÁCIE DO SÚBORNÉHO KATALÓGU 3.....	70
OBRÁZOK 12 PROCEDÚRA KATALOGIZÁCIE DO SÚBORNÉHO KATALÓGU 4.....	71
OBRÁZOK 13 SCHÉMA ORGANIZÁCIE MANAŽMENTU PROJEKTU VIRTUA.....	79
OBRÁZOK 14 HARMONOGRAM IMPLEMENTÁCIE SYSTÉMU VIRTUA V KNIŽNICIACH KIS3G (MAREC – MÁJ 2004).....	108
OBRÁZOK 15 SÚBORNÝ KATALÓG NDLTD VIRTUA.....	171
OBRÁZOK 16 ZOZNAM MIEN AUTOROV (HĽADÁME GROSS, MARKUS).....	171
OBRÁZOK 17 ZOBRAZENIE ZÁZNAMU: AUTOR, NÁZOV, VYDAVATEĽSKÉ ÚDAJE, MULTIMÉDIÁ – LINK (PARAMETRIZOVATEĽNÉ). ZÁZNAM S ABSTRAKTOM. NA KONCI JE LINKA NA ÚPLNÝ TEXT.....	172
OBRÁZOK 18 ZOBRAZENIE TOHO ISTÉHO ZÁZNAMU V MARC 21. V POLI 856 JE LINKA NA ÚPLNÝ TEXT.	173
OBRÁZOK 19 CEZ LINKU V TAGU 856 SA DOSTANEME NA STRÁNKU VYSOKEJ ŠKOLY DO PLNÉHO TEXTU (FORMÁT PDF, NA OBRAZOVKE HORE). PRÍSTUP MÔŽE BYŤ VOĽNÝ ALEBO KONTROLOVANÝ (HESLO, LOGIN).....	174

Zoznam tabuliek

TABUĽKA 1 FINANČNÉ PROSTRIEDKY V ROKU 2003 NA NÁKUP KNIŽNIČNÝCH FONDOV V PREPOČTE NA 1 OBYVATEĽA (EUR)	16
TABUĽKA 2 POČET KNIŽNIČNÝCH JEDNOTIEK V ROKU 2003 NA JEDNÉHO OBYVATEĽA	16
TABUĽKA 3 PRIPOJENIE VEREJNÝCH KNIŽNÍC V ROKU 2001 NA INTERNET V %	17
TABUĽKA 4 POČET POUŽÍVATEĽOV A NÁVŠTEVNOSŤ KNIŽNÍC V ROKOCH 1990, 2001, 2003	17
TABUĽKA 5 NÁVŠTEVNOSŤ KNIŽNÍC A INÝCH KULTÚRNYCH ZARIADENÍ 2001/2003	18
TABUĽKA 6 INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE VO VEDECKÝCH KNIŽNICIACH V ROKU 2003 (PODĽA ŠTATISTIKY SNK ZA ROK 2003)	22
TABUĽKA 7 INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE V ŠPECIÁLNYCH KNIŽNICIACH V ROKU 2003 (PODĽA ŠTATISTIKY SNK ZA ROK 2003)	22
TABUĽKA 8 INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE V AKADEMICKÝCH KNIŽNICIACH (PODĽA ŠTATISTIKY SNK ZA ROK 2003)	23
TABUĽKA 9 INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE VO VEREJNÝCH KNIŽNICIACH V ROKU 2003 (PODĽA ŠTATISTIKY SNK ZA ROK 2003)	25
TABUĽKA 10 PRÍKLAD LOKÁLNYCH NÁKLADOV. KALKULÁCIA NÁKLADOV NA TELEKOMUNIKAČNÚ INFRAŠTRUKTÚRU A OSOBNÉ POČÍTAČE V KNIŽNICIACH V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA (SKK)	31
TABUĽKA 11 PREHĽAD OBSAHU PRODUKČNEJ DATABÁZY CLAS01	63
TABUĽKA 12 RÁMCOVÉ VYMEDZENIE ČINNOSTI PRACOVNÝCH SKUPÍN	75
TABUĽKA 13 PREHĽAD HLAVNÝCH ETÁP IMPLEMENTÁCIE SYSTÉMU VIRTUA V KIS3G	106
TABUĽKA 14 IMPLEMENTÁCIA SYSTÉMU VIRTUA	107
TABUĽKA 15 KÓDOVNÍK ORGANIZÁCIÍ A ORGANIZAČNÝCH ÚTVAROV KIS3G,	116
TABUĽKA 16 KÓDOVNÍK K ŠPECIÁLNEJ DOKUMENTÁCII „ZDIEĽANÁ KNIŽNICA KNIHA SK“ V RÁMCI SLOVENSKEJ CHEMICKEJ KNIŽNICE	120
TABUĽKA 17 PROJEKTY INFORMATIZÁCIE V REZORTE KULTÚRY	148
TABUĽKA 18 PREHĽAD DRUHOV KULTÚRNYCH ENTÍT A ICH GESCIA ZA HNUTEĽNÉ A NEHNUTEĽNÉ KULTÚRNE A VEDECKÉ DEDIČSTVO	162

Predhovor

V procese rozvoja znalostnej a informačnej spoločnosti majú svoje nezastupiteľné miesto knižnice. Potvrdil to naposledy v záverečnej deklarácii Svetový summit o informačnej spoločnosti konaný v Ženeve v decembri roku 2003 (WSIS)¹.

V rozvinutých krajinách sa knižnice a knižničné systémy považujú za prirodzené, spoľahlivé, dobre fungujúce tradične etablované inštitúcie, ktoré zohrávajú najmä v sektore vedy, výskumu, vzdelávania a všeobecnej kultúry kľúčovú úlohu. Sú zdrojmi poznatkov, informácií a vzdelávania.

Knižnice sa *menia*. Stávajú sa z nich *otvorené inštitúcie*, ktoré sa už nespoliehajú iba na vlastné knižničné fondy. Musia sa vyrovnávať s rastom *objemu* a diverzitou *tradičných (papierových) i netradičných (najmä elektronických) dokumentov*. Musia *kooperovať* a vymieňať si informácie a dokumenty bez ohľadu na geografické, politické a kultúrne hranice a v čoraz väčšej miere musia zabezpečovať služby z externých informačných zdrojov. Z prevažne uzavretých inštitúcií na zhromažďovanie, spracúvanie a uchovávanie fondov sa budujú *otvorené inštitúcie*, ktoré sprostredkujú a dodávajú informácie prostredníctvom najnovších technológií, ktoré prinášajú digitálny obsah pre globálne siete.

Predložený materiál je vypracovaný v súlade s Vyhláškou Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 283/1996 Z. z. z 30. septembra 1996, ktorou sa ustanovujú náležitosti projektu časti štátneho informačného systému a postup pri jeho vypracúvaní a schvaľovaní v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme. Stratégia informatizácie na Slovensku sa bude v rámci EU rozvíjať prostredníctvom osobitného splnomocnenca vlády pre informatizáciu a bude zameraná na informačné systémy verejnej správy a plnenie Akčného plánu informatizácie.²

V zmysle § 2 vyhlášky č. 283/1996 Z. z. (Projekt informačného systému) predložený materiál nadväzuje na staršie projekty informatizácie knižníc, ktoré vznikli v rámci rezortu kultúry a ktoré sa pokúšali *vopred* definovať knižničný systém ako informačný systém tvoriaci súčasť štátneho informačného systému.

Ťažiskom predloženého materiálu je *projekt KIS3G* (Knižnično-informačný systém tretej generácie) a projekt *implementácie* spoločného knižničného softvéru Virtua v Knižničnom systéme Slovenskej republiky v rámci združenia KIS3G. Projekt KIS3G *nedefinuje vopred* informačný systém. Vychádza z *reality*, že Slovenská národná knižnica, ako aj iné knižnice a inštitúcie, *už má* od začiatku roku 2004 v súčasnosti k dispozícii *už existujúci informačný systém Virtua* ako výsledok mnohoročných a hlbokých analýz, projektov a programovania, ktoré sa na Slovensku nikdy neuskutočnili v takom rozsahu a kvalite, v akej boli uplatnené v spoločnom softvéri Virtua.

KIS3G je projekt štátneho informačného systému združujúci subjekty, ktoré sa rozhodli používať softvér Virtua.

Virtua je integrovaný knižnično-informačný systém, ktorý Slovenská národná knižnica obstarala pre knižnice na Slovensku v súlade s uznesením vlády SR č. 801/2002.

Predložený projekt je vypracovaný v súlade s aktuálnou koncepciou štátneho informačného systému a s koncepciami častí štátneho informačného systému, ktoré patria do kompetencie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

¹ Declaration of Principles : Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium. – Geneva : ITU, 2003. - Document WSIS-03/GENEVA/DOC/4-E. – Dostupné: http://www.itu.int/dms_pub/itu-s/md/03/wsis/doc/S03-WSIS-DOC-0004!!MSW-E.doc

² Návrh stratégie informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčného plánu. – Bratislava : Úrad vlády SR, 2003. – Materiál UV-10939/2003, predložený MDPT SR (R.č.: 1141/M-2003). Prerokované vo vláde SR 21.01.2004. Schválené uznesenie č. 43/2004.

1 Identifikácia projektu

a) Názov predkladateľa a jeho adresa

Slovenská národná knižnica v Martine
Námestie J. C. Hronského 1
03601 Martin

b) Názov projektu

Projekt informatizácie knižníc Slovenskej republiky

Podnázov projektu

Projekt *Knižnično Informačného Systému Tretej Generácie* (KIS3G) a implementácie spoločného integrovaného systému Virtua v Knižničnom systéme Slovenskej republiky

c) Typ projektu

Medzirezortný projekt, ktorý si vyžaduje v procese prevádzkovania informačné väzby medzi štátnymi orgánmi rôznych rezortov; projekt má väzby na orgány štátnej správy a miestnej samosprávy, na subjekty v zriaďovateľskej pôsobnosti verejných a štátnych vysokých škôl, vyššie územné celky, obce a mestá.

d) Meno zodpovedného pracovníka, jeho funkcia, číslo telefónu, fax a elektronická pošta

Doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD.
generálny riaditeľ
číslo telefónu: 00421 43 4237 407
fax: 00421 43 4237 407
elektronická pošta: katuscak@snk.sk

e) Rámcové vymedzenie cieľov informačného systému

1. Získavať, spracúvať, uchovávať a sprístupňovať *informácie o všetkých druhoch dokumentov* a iných materiálov, ktoré sú predmetom profesionálnej činnosti knižníc, múzeí, galérií a iných inštitúcií,
2. realizovať tvorbu, uchovávanie a sprístupňovanie *digitálneho obsahu* v knižniciach; stimulovať rozvoj a rozširovanie európskeho digitálneho obsahu v globálnych sieťach, podporovať jazykovú rozmanitosť informačnej spoločnosti, podieľať sa na tvorbe európskej digitálnej zbierky kľúčových databáz,
3. realizovať základné funkcie *digitálnej knižnice* Slovenska pre oblasť dokumentácie kultúrneho a vedeckého dedičstva Slovenskej republiky,
4. vytvárať *otvorený informačný systém* knižníc SR s medzinárodnými väzbami,
5. vybudovať knižnično-informačné služby *na báze moderných počítačových a telekomunikačných prostriedkov*,
 - dosiahnuť, aby sa knižnice ako informačné a vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom svojich služieb aktívne podieľali na formujúcej sa znalostnej a digitálnej ekonomike,

- dosiahnuť, aby občania získavali v knižniciach a knižničných systémoch potrebné dokumenty, poznatky a informácie, ktoré im umožnia obstať v konkurencii na pracovné miesta,
- 6. digitalizáciou *zabezpečiť fyzickú ochranu a sprístupňovanie historických knižničných dokumentov*, historických fondov a ohrozených dokumentov, ktoré sú súčasťou kultúrneho dedičstva SR,
- 7. zabezpečiť *integrovaný prístup k zbierkam a materiálom*, ktoré sa nachádzajú v knižniciach, múzeách a galériách najmä na účely vzdelávania, samostatne a v spolupráci s európskymi partnermi pripravovať a realizovať projekty digitalizácie kultúrneho obsahu,
- 8. *znižovať viacnásobné náklady knižníc* na spracovanie a využívanie dokumentov v celoslovenskom meradle, zaviesť systém kooperatívnej katalogizácie a zlepšiť služby medziknižničnej výpožičnej služby s využitím súborného katalógu (súborných databáz) knižníc Slovenskej republiky,
- 9. zabezpečiť *permanentné vzdelávanie* a preškolenie knihovníkov v oblasti aplikácie štandardov v knižnično-informačných procesoch, nových informačných technológií a kvalifikovanej obsluhy a poradenstva pri využívaní informačných zdrojov prostredníctvom internetu,
- 10. zvyšovať *informačnú a komunikačnú gramotnosť* používateľov knižníc smerujúcu k celoživotnému využívaniu informačných zdrojov v profesijnom, spoločenskom i osobnom živote,
- 11. zabezpečiť v knižniciach miesta pre *verejný prístup občanov na internet*,
- 12. zabezpečiť sprístupnenie informácií z oblasti verejnej správy poskytovaných podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o *slobodnom prístupe k informáciám*,
- 13. zladit' najbližšie kroky v oblasti informatizácie knižníc a využívania IKT s vývojom v Európe, najmä s iniciatívou eEurope, Cultivate, Digicult, Minerva, The European Library a i.

f) Používatelia informačného systému

KIS3G je projekt knižnično-informačného systému SR, je súčasťou *štátneho informačného systému* a zabezpečuje *verejné informačné služby* prostredníctvom integrovaného softvéru systému Virtua.

Používateľmi informačného systému sú najmä:

1. *všetky knižnice* Knižničného systému Slovenskej republiky pôsobiace v zmysle zákona 183/2000 Z. z. o knižniciach,
2. *knižnice Knižničného systému Slovenskej republiky* v zmysle zákona 183/2000 Z. z. o knižniciach, ktoré sú členskými knižnicami združenia KIS3G a rozhodli sa používať spoločný integrovaný knižničný systém Virtua,
3. *múzeá, archívy, galérie a iné kultúrne, informačné a vzdelávacie inštitúcie*, ktoré sa pripoja k združeniu KIS3G,
4. *používatelia a čitatelia*, ktorí sú prihlásení v jednotlivých knižniciach knižničného systému Slovenskej republiky,
5. všetci občania Slovenska,

6. používatelia z ostatných krajín Európskej únie a zo zahraničia.

Priame využívanie spoločného softvéru Virtua na informatizáciu bežných knižničných procesov je umožnené organizáciám podľa veľkosti a špecializácie fondov, najmä pre *vedecké knižnice, akademické knižnice, špeciálne knižnice, verejné regionálne (krajské) knižnice a verejné mestské knižnice, múzeá, galérie*. Pripojenie obecných knižníc sa posudzuje individuálne s prihliadnutím na efektívnosť a operatívnosť fungovania knižnice.

Spoločný centralizovaný softvér Virtua je určený pre knižnice Knižničného systému Slovenskej republiky v zmysle uznesenia vlády SR č. 801/2002. Účasť knižníc na projekte KIS3G a na využívaní spoločného softvéru je určená právnymi predpismi. Členské knižnice KIS3G majú rôznu hospodársko-právnu formu a rôznych zriaďovateľov, ktorí sa suverénne rozhodnú, či k projektu pristúpia alebo nie. Účasť na projekte je možná pre všetky knižnice financované z verejných zdrojov bez ohľadu na ich rezortnú príslušnosť. Spoločný softvér budú využívať všetky knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti MKSR.

Vzťahy kooperácie medzi knižnicami používajúcimi spoločný softvér Virtua a knižnicami, ktoré používajú iný softvér sa budú riešiť individuálne na základe dvojstranných dohôd o spolupráci.

Pre tzv. *malé knižnice*, najmä menšie obecné knižnice a špeciálne knižnice alebo menšie organizácie s fondom menším ako 10 000 jednotiek (nezáväzná orientačná hranica) odporúča Slovenská národná knižnica používať softvér Unesco Winisis.

Príslušný návrh obsahuje príloha. Pozri: [Príloha 1 Softvér pre malé a stredné knižnice SR](#)

g) Prevádzkovateľ informačného systému Virtua

Zodpovedným prevádzkovateľom informačného systému Virtua, ktorý je spoločným softvérom slúžiacim pre knižnice Slovenskej republiky je *Slovenská národná knižnica v Martine*.

Prevádzkovateľom častí informačného systému Virtua môžu byť organizácie, s ktorými Slovenská národná knižnica uzatvorí zmluvy o spolupráci a dohodne s nimi *správu a prevádzkovanie určitých komponentov* informačného systému.

Príslušný návrh na zriadenie Združenia „Konzorcium KIS3G“ obsahuje príloha. Pozri: [Príloha 2 Základné právne dokumenty KIS3G](#)

2 Odôvodnenie projektu

a) Ciele rezortu, ktoré má projekt podporovať

Projekt podporuje ciele *rezortu kultúry* ako aj rezortov, ktoré majú vo svojej pôsobnosti knižnice zriadené alebo založené v súlade so zákonom 183/2000 Z. z. o knižniciach. Iniciátorom projektu je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Slovenská národná knižnica ako štátna rozpočtová organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktoré zodpovedá za rezortnú časť budovania štátneho informačného systému a informatizáciu v kultúre. Na zabezpečenie úloh v oblasti informatizácie minister kultúry zriadil *Komisiu pre informatizáciu rezortu kultúry*.

Príslušné návrhy týkajúce sa vzťahov projektu KIS3G s rezortnými časťami štátneho informačného systému MKSR obsahuje príloha. Pozri: [Príloha 3 Vzťah projektu KIS3G k rezortnej časti štátneho informačného systému MKSR a k projektu Register kultúry](#)

b) Analýza súčasného stavu informatizácie knižníc

Znalostná a digitálna ekonomika, ktorá sa považuje v *Politike informatizácie spoločnosti* za základné východisko pre rozvoj informačnej spoločnosti, sa viaže na explozívny rast vedeckých poznatkov a na rýchly vývoj informačných a komunikačných technológií. Rast poznatkov v spojení s informačnými a komunikačnými technológiami dáva časti civilizácie a svetovej ekonomike nový charakter. *Súčasná spoločnosť rozvinutých krajín prechádzajú najväčšou zmenou od čias priemyselnej revolúcie*. Podstatou tejto zmeny je, najmä v dôsledku masového uplatňovania informačných a komunikačných technológií, postupný prechod od industriálnej spoločnosti k informačnej a znalostnej spoločnosti. Prebieha proces *informatizácie spoločnosti a posun k spoločnosti znalostí*, v ktorom má svoje nezastupiteľné miesto kultúra, veda, školstvo a príslušné inštitúcie a systémy.

S týmto vývojom v rozvinutom svete v určitom zmysle na Slovensku kontrastuje nová *priemyselná vlna* (napr. automobilový priemysel) pre ktorú je príznaná nie sofistikovaná výroba založená na znalostiach a informatizácii ale na *montážnej strojárnej výrobe*. Kým v iných krajinách prechádzajú alebo prešli od priemyselnej spoločnosti k informačnej, u nás namiesto rozvoja spoločnosti založenej na vedomostiach (knowledge society) vstupujeme práve do renesancie *priemyselnej spoločnosti* (industrial society). Priemyselná výroba, ktorá sa na Slovensku úspešne rozvíja v poslednom čase najmä vďaka masívnym zahraničným investíciám bude mať pre Slovensko trvalejší význam len vtedy, ak bude prepojená a podporená rozvojom ľudských zdrojov, reformou školstva, rozvojom znalostnej ekonomiky založenej aj na informačnej podpore vedy, vzdelania, priemyslu a služieb.

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov stavu a postavenia kultúry na Slovensku je stav a postavenie inštitúcií a systémov, ktorých hlavnou úlohou je získať, zhromažďovať, ochraňovať a sprístupňovať dokumenty a zbierky. Ide najmä o knižnice, múzeá a galérie, ako aj organizácie, ktoré zabezpečujú pamiatkovú starostlivosť. Z globálneho pohľadu ide o inštitúcie a systémy, ktorých predmetom sú informácie, poznatky, dokumenty, pamiatky, ktoré sú na jednej strane integrálnou súčasťou európskej kultúry a na druhej strane tvoria základ špecifickej slovenskej kultúrnej identity.

V celom sektore kultúry, najmä však v oblastiach kultúrneho dedičstva, teda v systéme knižníc, múzeí a pamiatkovej starostlivosti, sa predovšetkým po roku 1998 uskutočnil rad prelomových zmien. Boli prijaté nové zákony, ktoré sa stali základom stabilizácie systémov a inštitúcií, predpokladom ich sfunkčnenia a zvýšenia ich spoločenského dosahu, profesionálnej úrovne a ďalšieho rozvoja. Po dôležitých transformačných krokoch v kultúre nás čaká aj transformácia jej technologickej štruktúry a infraštruktúry najmä v tých podsystémoch

kultúry, ktoré sú zákonite spojené s využívaním progresívnych, najmä informačných a komunikačných technológií.

Akčný plán eEurope+ stanovuje kandidátskym krajinám úlohu:

„stimulovať rozvoj a rozširovanie európskeho digitálneho obsahu v globálnych sieťach a podporovať jazykovú rozmanitosť informačnej spoločnosti, vrátane podpory využívania informácií verejného sektora a zriadiť európsku digitálnu zbierku kľúčových databáz“.

Knižničný systém Slovenskej republiky nebude schopný plnohodnotne naplňať túto strategickú úlohu bez dôkladnej kvalitatívnej zmeny z hľadiska obsahovej, technickej i technologickej stránky. Zámerom knižníc je integrovaný program elektronizácie a internetizácie knižníc tak, aby jeho realizácia umožnila nielen zlepšenie verejných knižnično-informačných služieb pre obyvateľov Slovenskej republiky, ale aj plnenie našich záväzkov v súvislosti s európskymi a svetovými integračnými ambíciami.

Stratégia informačnej spoločnosti nemôže byť zameraná len na zabezpečenie technických aspektov modernej telekomunikačnej infraštruktúry, ale musí sa orientovať na oblasť spracovania, sprístupňovania a využívania informačných zdrojov a najmä *sprístupňovanie digitálneho obsahu*. Základné prvky v informačnej infraštruktúre predstavujú knižnice všetkých typov, prepojené počítačovými sieťami do tzv. globálnej virtuálnej knižnice. Aj preto je v podmienkach Slovenskej republiky v zákone č. 183/2000 Z. z. o knižniciach definovaný *knižničný systém ako súčasť štátneho informačného systému* podľa zákona č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme.

Knižnice, ako kultúrne, informačné a vzdelávacie inštitúcie zabezpečujú v kultúrnej Európe popri iných inštitúciách ústavné práva občanov na informácie.

Mnohé demokracie rástli s knižnicami. Dokonca aj v prvej československej republike patrili knižnice, takpovediac, k štátnym prioritám. Svedčí o tom fakt, že podľa československého knižničného zákona z roku 1919 bola *každá obec* povinná zriadiť a prevádzkovať knižnicu.

Knižnice sú potrebné a nemôžu existovať bez financovania z verejných zdrojov. Naše knižnice poskytnú ročne státisíce výpožičiek a ďalších služieb a zasahujú všetkých občanov Slovenska.

Akékoľvek obmedzovanie fungovania knižníc prostredníctvom ďalšieho redukcie ich financovania znamená zánik ďalších knižníc alebo aspoň ich znefunkčnenie. V roku 2004, vďaka rozumnej koncepcii grantového a dotačného systému došlo k pozitívnemu zvratu, ktorý je prísľubom do budúcnosti.

Na Slovensku máme napriek všetkým ťažkostiam vybudovaný dobrý knižničný systém, v ktorom je národná knižnica, vedecké knižnice, akademické knižnice, vyše 2 tisíc verejných knižníc, niekoľko tisíc školských a mnoho špeciálnych knižníc. Žiaľ, vzhľadom na nedostatočné finančné zdroje sa naše knižnice pomaly a dostali v nákupe literatúry, ako aj v informatizácii a internetizácii na posledné miesta v Európe. Už niekoľko rokov sa naše knižnice a knihovníctvo nemôže porovnávať ani s knižnicami a knihovníctvom v Českej republike, hoci v minulosti sme v tejto oblasti boli v mnohých oblastiach lepší.

Knižničný systém Slovenskej republiky sa musí formovať ako systém otvorený smerom dovnútra ako aj smerom von. Ako celok je na jednej strane *výkladnou skriňou našej duchovnej kultúry* a na druhej strane je *oknom do sveta iných kultúr*.

To, čo platí o knižničnom systéme na Slovensku, platí aj o jeho podstatných súčiastiach, ku ktorým v každom prípade patria aj knižnice, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti

samosprávnych krajov, miest a obcí. Aj tieto knižnice sú na jednej strane *oknom do sveta* a na druhej strane *výkladnou skriňou* regiónov Slovenska, ich vzdelanosti, hospodárstva, vedy a kultúry. Cez knižnice, obrazne povedané, môžu občania *pozerať do sveta* a cez knižnice môže *svet vidieť regióny*.

Intelektuálne bohatstvo, poznatky, vedomosti a informácie zhromaždené v knižniciach od najstarších čias po súčasnosť na všetkých druhoch nosičov počnúc papierom a končiac elektronickými nosičmi nie sú určené len pre používateľov knižnično-informačných služieb na Slovensku, ale musia byť prístupné aj *pre záujemcov z iných krajín*.

Knižnice na Slovensku sú povinné zabezpečiť občanom Slovenska rýchly a kvalifikovaný prístup ku *všetkým poznatkom a informačným zdrojom*, ktoré zodpovedajú profilu našej kultúrnej, vzdelávacej a hospodárskej orientácie.

Slovenské knižnice a knihovníctvo zaostáva už nielen za vyspelými európskymi krajinami (Veľká Británia, Nemecko, Francúzsko a pod.), ale aj za krajinami, ktoré sú veľkosťou podobné Slovensku (Dánsko, Holandsko, Fínsko, Švajčiarsko, Portugalsko a pod.), ba dokonca za viacerými postkomunistickými krajinami (Maďarsko, Poľsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko a pod.). Pritom ani nespomíname výstavbu nových knižníc.

Za týmito krajinami sme zaostali prakticky vo všetkých podstatných ukazovateľoch, medzi ktoré patrí napr. získavanie dokumentov do knižníc (nákup literatúry), informatizácia, pripájanie knižníc na internet, ochrana dokumentov, nové formy knižničných a informačných služieb, sprístupňovanie externých informačných zdrojov, ochrana dokumentov, konzervovanie a reštaurovanie dokumentov, digitalizácia kultúrneho dedičstva a jeho prezentácia na internete.

Predstavitelia knihovníckej komunity v záujme občanov Slovenska, žiadajú, žiaľ, veľmi nesmelu, podstatné zlepšenie financovania knižničného systému Slovenskej republiky, najmä pokiaľ ide o nákup literatúry, informačné technológie, pripájanie knižníc na internet, digitalizáciu zbierok národného kultúrneho dedičstva a nákup externých informačných zdrojov a databáz pre používateľov na Slovensku.

Nedocenenie financovania knižníc spôsobí, že naši občania nebudú mať dostatočný prístup k literatúre, poznatkom a informáciám. Dôsledkom podceňovania knižníc môže byť kultúrne a civilizačné zaostávanie Slovenska a jeho občanov.

Niekoľko štatistických ukazovateľov:

Tabuľka 1 Finančné prostriedky v roku 2003 na nákup knižničných fondov v prepočte na 1 obyvateľa (EUR)³

Slovensko	Česko	Rakúsko	Dánsko	Fínsko
0,16 (aj 03 verejné)	0,7 (03 verejné a bývalé vedecké spolu)	0,68	11,61	7,00
0,31 (03 verejné + vedecké, pri kurze 40 Sk)				

Tabuľka 2 Počet knižničných jednotiek v roku 2003 na jedného obyvateľa

³ Spracovala ing. Daniela Slížová

Slovensko	Česko	Rakúsko	Dánsko	Fínsko
3,44 verejné 6,40 verejné + vedecké	5,98 verejné + bývalé vedecké	1,47	5,73	7,83

Tabuľka 3 Pripojenie verejných knižníc v roku 2001 na internet v %

Typ knižnice	Slovensko 2001	Slovensko 2003	Česko 2001	Česko 2003
Krajské	100,0	100,0	100,0	100,0
Regionálne (okresné)	100,0	100,0	95,8	100,0
Mestské	4,9	24,5	78,7	98,0
Obecné	0,6	1,73	60,8	25,0
Spolu	2,1	3,8	78,2	27,0

Od roku 1990 do roku 2001 poklesli fondy verejných knižníc o 7 %, čo v absolútnych číslach predstavuje pokles o 1 336 789 zväzkov.

Prírastky fondov v knižniciach v roku 2001 oproti roku 1990 poklesli o 58 %.

Podľa odporúčaní svetovej knižničnej organizácie IFLA by sa mal ročne obnoviť fond v rozsahu 2 %.

Na Slovensku je to v období od roku 1990 do roku 2001 ročne iba 0,17.

V roku 1990 sa na nákup knižničných dokumentov vynaložilo 30,3 mil. Kčs, v roku 1995 46,3 mil. Sk a v roku 2001 36,4 mil. Sk. Ak by sa bol udržal trend z roku 1995 a zohľadnila by sa inflácia, knižnice by mali mať na nákup v roku 2001 64,8 mil. Sk, čo je takmer dvojnásobok oproti skutočnosti.

Nedostatok finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov negatívne ovplyvňuje návštevnosť knižníc, čo má za následok pokles vypožičaných dokumentov.

Tabuľka 4 Počet používateľov a návštevnosť knižníc v rokoch 1990, 2001, 2003

Ukazovateľ	1990	2001	2003
Počet používateľov	953 000	678 637	619 367
Percento používateľov z celkového počtu obyvateľov	17,94 %	12,61 %	11,49%
Výpožičky	29 550 000	24 702 257	23 708 580

Aj keď počet používateľov verejných knižníc za posledné roky neustále klesá, návštevnosť v nich je spomedzi významných kultúrnych zariadení v SR stále najvyššia. Vzhľadom na ich poslanie a významnú úlohu v rozvoji a udržiavaní demokratickej spoločnosti tým, že umožňujú každému slobodný prístup k informáciám si azda zaslúžia, aby vláda a miestne samosprávy aktívne podporovali ich rozvoj.

Tabuľka 5 Návštevnosť knižníc a iných kultúrnych zariadení 2001/2003

Ukazovateľ	Verejné knižnice	Divadlá	Galérie	Múzeá	Kiná
Počet návštev	6 843 282/ 6 358 877	1 322 475/ 1 387 003	369 447/ 430 073	3 540 877/ 3 886 928	2 847 567/ 1 075 360
Počet návštev na jedného obyvateľa	1,27/ 1,18	0,24/ 0,26	0,07 0,079	0,70/ 0,72	0,5/ 0,2

ba) Súčasný stav informatizácie knižníc v Slovenskej republike

Knižnice Slovenskej republiky obsahujú obrovské množstvo dokumentov (cca 40 miliónov knižničných jednotiek). Ročne poskytujú milióny výpožičiek a informácií rôzneho druhu a podieľajú sa na výchove a vzdelávaní obyvateľstva. Efektívnosť ich činnosti je však relatívne nízka najmä v oblasti kooperatívneho spracovania a dopĺňovania fondov. Absencia moderných technológií a ich efektívneho využívania spôsobuje redundanciu v oblasti spracovania dokumentov, ako aj pomerne *nízku mieru využívania existujúcich vonkajších informačných zdrojov*.

Pre súčasnú transformáciu knižníc v Európe a vo vyspelých krajinách na celom svete je charakteristické, že knižničné služby sa poskytujú nielen na základe vlastných zbierok a knižničných fondov, ale že sa služby knižníc obohacujú o poskytovanie služieb na základe prístupu k zbierkam a fondom knižníc v regióne, krajine a na celom svete.

Knižnice zabezpečujú prístup k dokumentom, ktoré môžu byť fyzicky umiestnené kdekoľvek na svete. Knižnice pritom musia využívať informačné a komunikačné technológie. Je to dôsledok neustáleho zvyšovania rýchlosti generovania nových poznatkov a informácií v celosvetovom meradle.

Na celoslovenskej úrovni sa informatizácia a internetizácia dotýka všetkých knižníc, ktoré sú súčasťou Knižničného systému Slovenskej republiky. Knižničný systém tvoria v zmysle citovaného zákona č. 183/2000 Z. z. tieto typy knižníc:

1. Slovenská národná knižnica v Martine (1),
2. vedecké knižnice (12),
3. akademické knižnice (33 ústredných knižníc univerzít a fakúlt),
4. verejné knižnice (37 regionálnych knižníc, 106 mestských, 2713 obecných knižníc s profesionálnym zamestnancom, 2 276 obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom),
5. školské knižnice (5 996 knižníc v základných a stredných školách),
6. špeciálne knižnice (Parlamentná knižnica (1), lekárske knižnice (122), technické knižnice (57), knižnice múzeí a galérií (78), vojenské a väzenské knižnice (33), knižnice ústavov, úradov, firiem, podnikov a pod.)

bb) Vplyv technológií na knižnice a problémy informatizácie a internetizácie

Knižnice sa chopili príležitostí, ktoré predstavuje uplatnenie nových technológií, ktoré spôsobujú prevrat v technických procesoch potrebných na poskytovanie služieb. Príkladom je

zdieľaná katalogizácia, pri ktorej sa viacero knižníc podieľa na úlohe prípravy katalógových záznamov, aby sa vyvarovali viacnásobnej práci. Ďalšími príkladmi sú samoobslužné systémy na vypožičiavanie a vrátenie a bezpečnostné opatrenia. Knižničné materiály sú dosiahnuteľné pre používateľov bez ohľadu na geografickú polohu. "Knižnica bez stien", kedysi sen, sa teraz stáva skutočnosťou.

Rozhodujúcim prvkom pri budovaní kapacít sa stáva úloha knižnice ako miesta, kde ľudia v prívetivej atmosfére získavajú schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami. Technológie postupne menia životy používateľov knižníc, ktorí boli vo veľkej miere vylúčení z používania tradičných knižničných dokumentov, napríklad životy zrakovo postihnutých.

Novým nevyhnutným trendom je konvergencia spracovateľských a prezentačných procesov takzvaných *pamäťových inštitúcií*, vrátane niektorých druhov knižníc, archívov a múzeí. Cieľom je využiť nové technológie na sprístupnenie zbierok všetkých troch typov inštitúcií používateľom v jednej z nich, alebo diaľkovo zo všetkých z nich a prekonať odborový a agendový prístup pri zachovaní vedeckej a odbornej špecifickosti knižníc, múzeí a galérií..

Súčasný stav rozvoja informačných systémov knižníc je kritický vzhľadom na technickú a programovú nekompatibilitu, nízku úroveň kooperácie, nerozvinutú komunikačnú infraštruktúru a závažné nedostatky v koordinácii a využívaní elektronických informačných zdrojov a služieb.

Na celoslovenskej úrovni sa nevenovala v uplynulých rokoch dostatočná pozornosť dôslednej *ekonomickej analýze variantov ďalšieho rozvoja informatizácie*, a to tak z hľadiska nadobúdacích nákladov (investícií), ako aj dlhodobých nákladov na prevádzku, údržbu s osobitným zreteľom na manažment a rozvoj ľudských zdrojov (špecialisti, používatelia...).

Uplatňovanie informačnej techniky a technológie spravidla v knižniciach nesprevádzajú nevyhnutné *organizačné zmeny a zmeny v manažmente technologických procesov*, prípadne ďalšie inovácie v *personálnom manažmente*.

Získavanie a uplatňovanie informačnej techniky a technológie sa sústreďovalo predovšetkým na *automatizáciu vnútorných procesov knižníc* (akvizícia, katalogizácia, OPAC, výpožičky).

Orientácia knižníc a ich zriaďovateľov na finančne pomerne nákladnú automatizáciu vnútroknižničných procesov pri nedostatku odborníkov informatikov a pri nízkej úrovni preškoľovania súčasných zamestnancov *neumožnila preukázateľnejšie zlepšovať knižnično-informačné služby občanom a rozvíjať kooperáciu knižníc*.

Knižniciam v SR sa nepodarilo výraznejšie pokročiť v takých oblastiach informatizácie, ktoré predstavujú v rozvinutých krajinách už bežný štandard alebo dominantný trend. Ide napríklad o *fungujúce národné súborné katalógy*, ktoré znamenajú značnú úsporu prostriedkov na multispracovanie dokumentov a dobrý komfort pre používateľov knižníc. V Slovenskej republike ide aj o nerozvinuté a nekoordinované *projekty digitalizácie zbierok knižníc a ich prezentáciu na internete*.

Ide o nedostatočne riešené technologické *vzťahy medzi knižnicami a vydavateľským a kníhkupeckým sektorom* (elektronický obchod, CIP – katalogizácia v publikáciách, EDIFACT, existujúce problémy s včasným dodávaním zákonného deponátu (povinného výtlačku“ a pod.). Ide o pasivitu a nedostatočnú účasť a prieniky knižníc do systémov vzdelávania (knižnice existujú vedľa vzdelávacích inštitúcií a nie s nimi, hoci majú kľúčové miesto v systéme informatizácie vzdelávania - eLearning).

Knižnice nevyvíjali doteraz dostatočnú iniciatívu, ktorá by viedla k *integrácii systémov*, postupov a technológií spracovania a prezentácie dokumentov a zbierok v knižniciach, múzeách, galériách a archívoch.

Do projektov informatizácie spravidla nie sú zahrnuté *problémy ochrany dokumentov a dlhodobého uchovávanía a archivovania zbierok* v knižniciach. Závažným nedostatkom je, že v oblasti informatizácie knižníc fakticky v knižniciach SR neexistuje inštitucionalizovaný a plánovaný výskum a vývoj.

Rovnako zatiaľ nie je dostatočne rozvinutý systém ďalšieho *vzdelávania zamestnancov knižníc*. Vzhľadom na nedostatočné platové podmienky je v knižniciach kritický nedostatok inovatívnych odborných zamestnancov, ktorí by na dostatočnej úrovni dokázali vymyslieť, implementovať a využívať informačné a komunikačné technológie a ktorí by boli nositeľmi inovácií.

Projekt KIS3G predstavuje alternatívu k lokálnym riešeniam a lokálnym systémom. Nevylučuje používanie lokálnych systémov.

V súčasnosti sa viaceré knižnice na Slovensku nachádzajú v situácii, keď sa rozhodujú o ďalšom smerovaní a rozsahu informatizácie vo svojich organizáciách. Na jednej strane existujú knižnice, ktoré majú viac alebo menej vhodný softvér, ktorý sa používa v rámci jednej organizácie. Takýto príklad predstavuje 6 knižníc, ktoré používajú integrovaný softvér Aleph, ako aj knižnice, ktoré používajú softvér VTLS, Virtua, Rapid Library, BIS, Biblis, Libris, Dawinci, CDS/ISIS, Winisis a pod.

Ročné poplatky, ktoré musia hradiť jednotlivé knižnice za softvér vyššej triedy (napr. VTLS, Aleph, Virtua, BIS a pod.) sa pohybujú zhruba od 400 000 do 700 000 Sk. Pritom ide o softvéry, ktoré vysoko prevyšujú schopnosti knižníc využívať ich plnú funkcionálnosť. Lokálna implementácia softvérov je často veľmi zdĺhavá. K ročným servisným a licenčným poplatkom treba pripočítať náklady lokálne na hardvér (server), obsluhu, mzdové a prevádzkové náklady, servisné poplatky jednotlivých knižníc tej istej firme a pod.

Na druhej strane existuje mnoho knižníc, ktorým softvér, ktorý majú už nevyhovuje alebo nemajú žiadny softvér ani šancu v najbližšej dobe nejaký softvér získať.

Pre súčasnú etapu informatizácie knižníc na Slovensku je z globálneho pohľadu charakteristická vysoká nákladovosť, agendový prístup a obmedzená úroveň služieb.

Projekt KIS3G predstavuje pre slovenské knihovníctvo výzvu. Predpokladá vôľu a schopnosť kooperovať a koncentrovať prostriedky a sily na zvládnutie spoločného softvéru a naplno využívať jeho funkcionálnosť.

Príkladmi podobného *centralizovaného riešenia* môžu byť viaceré projekty v zahraničí. V Kongresovej knižnici USA prešli z používania vyše desiatich lokálnych softvérov v jednej organizácii na používanie jedného spoločného softvéru Voyager. Pritom išlo o systémy, v ktorých boli desiatky miliónov záznamov v jednej organizácii. Iným príkladom je Fínsko, kde nahradili vyše desať lokálnych teritoriálne vzdialených softvérov jedným spoločným softvérom bežiacim na jednom stroji a používajú ho pre národnú, akademickú a verejnú knižnicu. V lokálnych systémoch bolo asi 10 krát viac záznamov ako máme na Slovensku v súčasnosti v elektronickej forme.

Dobрым a povzbudzujúcim príkladom je aj implementácia systému Virtua na Univerzite Komenského v Bratislave, na ktorej beží v jednej báze a na jednom stroji 12 fakultných knižníc, ktoré sa nachádzajú na rôznych miestach Bratislavy a Slovenska. Systém pritom administruje jedna osoba....

Iné príklady predstavujú špeciálne systémy v bankovej alebo obchodnej sfére. Iste by nebolo účelné, aby napr. v každej lokálnej banke, železničnej stanici alebo pošte bol nainštalovaný samostatný lokálny systém na samostatnom servri a so samostatným obslužným personálom. Preto sa systémy centralizujú a centralizované riešenie nie je pre odborníkov žiadnym prekvapením. Výhrady k centralizovaným systémom majú viac psychologický ako odborný základ.

Projekt KIS3G samozrejme vyvoláva otázku, ktorú si kladú aj odborníci v iných krajinách. Ako ďaleko je možné ísť v centralizácii? Na túto otázku nevieme odpovedať, kým sa o takéto riešenie nepokúsime.

bc) Využívanie informačnej a komunikačnej technológie

Využívanie informačnej technológie v knižniciach ilustrujú nasledujúce tabuľky.

Tabuľka 6 Informačné technológie vo vedeckých knižniciach v roku 2003 (podľa štatistiky SNK za rok 2003)

Informačné technológie	SNK	UKB⁴	ŠVK	ŠVK	ŠVK	SpgK	SEK	SPK	CVTI SR	UK SAV	SLeK	SLDK	Spolu
Vedecké knižnice	Martin	Bratisl	B.Bystrica	Košice	Prešov	Bratisl	Bratisl	Nitra	Bratisl	Bratisl	Bratisl	Zvolen	
Počet serverov v knižnici	5	9	3	6	4	1	2	5	17	4	2	2	60
Počet PC	279	152	103	88	52	23	90	60	175	56	60	51	1 189
z toho prístupných pre verejnosť	25	0	46	25	20	7	37	16	39	24	11	17	267
Počet PC s pripojením na internet	251	129	70	48	32	10	76	45	155	44	41	47	948
z toho prístupných pre verejnosť	21	0	35	5	11	3	37	12	19	15	7	12	177
vlastná www stránka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12

Tabuľka 7 Informačné technológie v špeciálnych knižniciach v roku 2003 (podľa štatistiky SNK za rok 2003)

Špeciálne knižnice SR 2003	lekárske	technické	poľnohosp.	knižnice	vojenské	knižnice	knižnice	iné spolu	Spolu
Informačné technológie	knižnice	knižnice	knižnice	múzeí, galérií	knižnice	ZVJS	SAV		špeciálne
Počet knižníc	118,00	48,00	22,00	80,00	32,00	39,00	55,00	3,00	397,00
Počet pobočiek	241,00	0,00	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00	28,00	272,00
Knižníc s internetom pre verejnosť	15,00	12,00	15,00	6,00	0,00	1,00	9,00	1,00	59,00
Počet serverov v knižnici	0,00	15,00	3,00	2,00	0,00	0,00	2,00	5,00	27,00
Počet PC	110,00	79,00	32,00	43,00	0,00	12,00	79,00	71,00	426,00
z toho prístupných pre verejnosť	48,00	18,00	8,00	6,00	0,00	1,00	10,00	5,00	96,00
Počet PC s pripojením na internet	84,00	58,00	28,00	19,00	0,00	1,00	68,00	28,00	286,00
z toho prístupných pre verejnosť	47,00	14,00	6,00	6,00	0,00	1,00	9,00	3,00	86,00
vlastná www stránka	9,00	34,00	4,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	50,00

⁴ V rokoch 2003, 2004 je Univerzitná knižnica v stavebnej rekonštrukcii, informácie nezodpovedajú normálnym prevádzkovým podmienkam

Tabuľka 8 Informačné technológie v akademických knižniciach (podľa štatistiky SNK za rok 2003)

Počet akademických knižníc	628
(Ústredné)	22
(Fakultné)	20
(Čiastkové)	586
Počet serverov v knižnici	45
Počet počítačových staníc v knižnici	911
(S pripojením na internet)	815
(Prístupných používateľom)	397
(Prístupných používateľom s internetom)	362

bd) Stav informatizácie a internetizácie v regionálnych knižniciach v roku 2003

Podľa prieskumu z roku 2003 knižnice na Slovensku používajú najviac knižničný softvér Libris a Biblis. Okrem toho používajú Smartlib, Rapid Library a Dawinci, CDS/ISIS, Winisis, Aleph, VTLS, Virtua.

Pokiaľ ide o formáty, mnoho regionálnych knižníc používa Unimarc, Výmenný formát IKIS a niektoré iný formát. Najmä verejné knižnice nemajú zatiaľ skúsenosti s riadnym štandardným formátom, preto bude potrebné venovať ich prechodu na formát MARC 21 a osvojeniu si pravidiel AACR2 zvýšenú pozornosť. V tejto oblasti budú nevyhnutné školenia, kurzy, praktické cvičenia a práca s konkrétnym knižničným softvérom. Zvládnutie týchto štandardov je nevyhnutné kvôli kooperácii na regionálnej, celoslovenskej a medzinárodnej úrovni.

Žiadna regionálna knižnica nemá skúsenosti s využívaním protokolu Z39.50, čo je zasa nevyhnutný predpoklad preberania záznamov v rámci súborného katalógu a praktickej výmeny údajov o dokumentoch medzi knižnicami.

Z technológie pripojenia a kapacity prenosových liniek vyplýva, že situácia nie je uspokojivá a je potrebné urýchlene hľadať nové cesty na zvýšenie počtu pripojených knižníc do internetu s cieľom zvýšiť aj počet PC s pripojením na internet pre verejnosť. Tieto základné údaje sa sledujú aj v rámci hodnotenia plnenia akčného plánu eEurope+.

Tento stav je alarmujúci. Ako vyplýva aj z porovnania situácie v Českej republike, za svojimi susedmi značne zaostávame.

Zmeniť tento stav môžu len zriaďovatelia regionálnych knižníc. Samotné knižnice môžu pomôcť zlepšiť situáciu hľadaním „mimorozpočtových prostriedkov“, sponzorských darov a pod.

Tabuľka 9 Informačné technológie vo verejných knižniciach v roku 2003 (podľa štatistiky SNK za rok 2003)

Informačné technológie 2003															
Verejné knižnice podľa typov															
	Počet	Počet	z toho	počet PC	z toho	vlastná			Počet	Počet	z toho	počet PC	z toho	vlastná	
	serverov	PC	prístp.	pripoj.	pre	www			serverov	PC	prístp.	pripoj.	pre	www	
			.	internet	verejnosc'						.	internet	verejnosc'		
	1	2	3	4	5				1	2	3	4	5		
Regionálne knižnice s krajskou pôsobnosťou								Obecné knižnice profesionálne							
Pezinok	1	20	7	8	5	1	42	BA	3	7	0	1	0	0	11
Zvolen	2	26	9	25	9	1	72	BB	2	9	3	4	3	1	22
Trenčín	2	39	6	16	3	1	67	TN	0	3	1	0	0	0	4
Trnava	2	37	10	18	5	1	73	TT	0	4	0	0	0	0	4
Nitra	1	26	3	10	0	1	41	NR	1	13	4	4	4	0	26
Žilina	1	25	8	3	3	1	41	ZA	1	4	1	2	1	0	9
Košice	3	39	11	34	11	1	99	KE	7	21	16	18	16	0	78
Prešov	2	27	4	7	5	1	46	PO	6	9	0	0	0	1	16
Spolu	14	239	58	121	41	8	481	Spolu	20	70	25	29	24	2	170
Regionálne knižnice								Obecné knižnice neprofesionálne							
BA	1	19	3	1	0	0	24	BA	1	8	5	3	3	0	20
BB	12	79	22	30	11	3	157	BB	0	10	6	4	3	0	23
TN	7	44	9	5	2	0	67	TN	0	4	2	1	1	0	8

TT	3	42	6	9	7	1	68	TT	4	7	3	3	3	0	20
NR	6	61	6	4	2	2	81	NR	3	17	11	8	7	0	46
ZA	6	76	15	17	11	2	127	ZA	2	10	2	3	3	0	20
KE	6	72	17	34	15	4	148	KE	7	20	15	14	13	1	70
PO	9	109	21	39	15	5	198	PO	6	10	3	5	3	1	28
Spolu	50	502	99	139	63	17	870	Spolu	23	86	47	41	36	2	235
Mestské knižnice								Kraje SR							
BA	9	65	18	18	7	1	118	BA	15	119	33	31	15	2	215
BB	1	24	4	5	3	0	37	BB	17	148	44	68	29	5	311
TN	6	27	2	4	1	1	41	TN	15	117	20	26	7	2	187
TT	9	40	17	18	13	1	98	TT	18	130	36	48	28	3	263
NR	3	29	11	9	8	2	62	NR	14	146	35	35	21	5	256
ZA	7	35	11	14	11	0	78	ZA	17	150	37	39	29	3	275
KE	1	3	0	0	0	0	4	KE	24	155	59	100	55	6	399
PO	6	23	4	8	4	3	48	PO	29	178	32	59	27	11	336
Spolu	42	246	67	76	47	8	486	Spolu	149	1143	296	406	211	37	2242

c) Popis technického, programového a organizačného prostredia projektovaného informačného systému

ca) Popis technického prostredia

Pozri nasledujúce kapitoly d) Špecifikácia technických prostriedkov - návrh prostredia pre knižničný systém SR

cb) Telekomunikačná infraštruktúra

Pozri nasledujúce kapitoly cb) Telekomunikačná infraštruktúra

cc) Riešenie siete WAN pre knižnično-informačný systém KIS3G

Základnou podmienkou využívania spoločného softvéru knižnicami je pripojenie týchto knižníc na globálnu sieť internet (WAN – Wide Area Network).

V konečnom stave bude sieť poskytovať komunikáciu pre potreby KIS3G, prístup k službám internetu a potenciálne môže integrovať hlasové služby VoIP.

Základ rozsiahlej siete bude založený na využití Slovenskej akademickej siete SANET II.

Jednotliví účastníci KIS3G a používatelia systému Virtua uzavru so združením SANET zmluvy a budú si uhrádzať poplatky za pripojenie a používanie siete SANET. Pokiaľ účastníci KIS3G budú používať inú sieť, takisto si riešia zmluvné vzťahy a platby za používanie internetu vo vlastnej réžii.

cd) Architektúra navrhovanej siete pre KIS3G

Sieť WAN bude tvorená *uzlami siete*, ktorých lokalizácia bude zodpovedať uzlom akademickej siete SANET. Jednotlivé pracoviská budú pripojené na geograficky najbližší uzol najoptimálnejšou komunikačnou cestou, pričom budú zohľadnené požiadavky na prenosovú kapacitu, danú kategóriou pracoviska.

Každý *uzol siete* bude v závislosti na rozvíjajúcich sa požiadavkách umožňovať spolu s *prenosom dát* aj *prenos hlasu*, a to implementáciou technológie VoIP (Voice over IP). Zariadenia umiestnené v uzloch siete majú implementovanú podporu pre vytváranie virtuálnych privátnych sietí - VPN.

ce) Komunikácia v sieti pre KIS3G

Komunikácia vo vnútri siete a smerom do internetu bude prebiehať prostredníctvom protokolu TCP/IP. Na smerovanie vo vnútri siete môže byť implementovaný smerovací protokol OSPF (Open Shortest Path First) a komunikáciu s internetom môže zabezpečovať smerovací protokol BGP (Border Gateway Protocol).

Topológia siete a navrhované aktívne komponenty

Prístup do siete (napr. SANET) bude v závislosti od kategórie pracoviska realizovaný:

1. optickým káblom
2. mikrovlnným rádiovým systémom v regulovanom pásme
3. mikrovlnným rádiovým systémom vo voľnom pásme
4. pevnou linkou

Smerovače tvoriace chrbticu siete budú podporovať vytváranie virtuálnych privátnych sietí, budú udržiavať cesty medzi týmito VPN (Virtual Private Network) sieťami a udržiavať všetky potrebné informácie na bezpečný chod siete.

Z hľadiska homogénosti celého riešenia doporučujeme v navrhovanej sieti použiť aktívne zariadenia od jedného dodávateľa. Príkladom môžu byť zariadenia spoločnosti CISCO vzhľadom na šírku portfólia produktov, ich kvalitu, celosvetové rozšírenie a poskytovanú podporu.

cf) KIS3G a SANET

Obrázok 1 Topológia uzlov SANET

Členské organizácie si zabezpečia pripojenie na internet vo vlastnej réžii. Odporúčanou sieťou KIS3G je Slovenská akademická sieť (SANET).

Knižnice ktoré uvažujú o pripojení na internet cez Slovenskú akademickú sieť (Slovak Academic Network - **SANET**) majú k dispozícii pripravené 4 aktuálne dokumenty na stiahnutie. V prvom rade sú to [Pravidlá používania SANETU](#) potom [Pravidlá pre pripojenie do SANETU](#) ďalej [Prihláška do SANETU](#) a nakoniec aj vzorová [Zmluva so SANETOM](#)

Slovenská národná knižnica zabezpečila vypracovanie rámcovej koncepcie týkajúcej sa telekomunikačnej infraštruktúry KIS3G a nachádzajú sa v tomto projekte.

Slovenská národná knižnica vypracovala a predložila v 1. štvrtroku skupinový projekt na získanie prostriedkov na dobudovanie telekomunikačnej infraštruktúry.

cg) Orientačná kategorizácia skupín používateľov podľa rýchlosti a počtu pripojených pracovných staníc

„A“ kategória:	10 – 100 Mbps (optické pripojenie)
do 100 Mbps	(128 – 256 pracovných staníc)
„B“ kategória:	1 – 10 Mbps (mikrovlnné pripojenie, optické pripojenie)
do 10 Mbps	(32 – 128 pracovných staníc)
„C“ kategória:	64 – 512 Kbps (pevná linka)
	64 Kbps (2 – 4 pracovné stanice)
	128 Kbps (4 – 8 pracovných staníc)
	256 Kbps (8 – 16 pracovných staníc)
	512 Kbps (16 – 32 pracovných staníc)

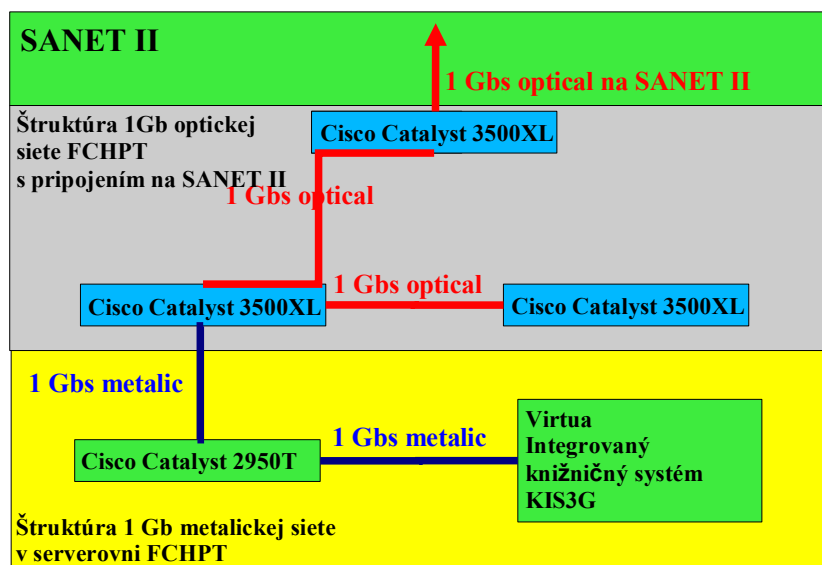
Kompletné náklady na dobré telekomunikačné pripojenie na internet a kompletné hardvérové vybavenie so službami diaľkového monitorovania a reguláciou siete predstavuje podľa predbežných odhadov pre jednu lokálnu knižnicu od 700 000 do niekoľkých miliónov SKK podľa veľkosti knižnice. Príklad kalkulácie obsahuje nasledujúca tabuľka, ktorú autor projektu pripravil pre štúdiu elektronizácie knižníc Košického samosprávneho kraja.

Tieto náklady samozrejme nevzniknú, ak už organizácia, ktorá pristupuje k projektu KIS3G už má vyhovujúce pripojenie a infraštruktúru.

Tabuľka 10 Príklad lokálnych nákladov. Kalkulácia nákladov na telekomunikačnú infraštruktúru a osobné počítače v knižniciach v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja (SKK)

Názov knižnice	Mesto	Optika	MW regulovaná	MW voľná	Router	Prepínače	LAN kabeláž	WLAN	Sila/UPS	PC	Security box	Firewall	Náklady spolu
Kategória II. regulované pásmo (34 mbit/s)													
Verejná knižnica Jána Bocatia	Košice	0	1435000		463000	106886	112737		89000	324267	80425	77000	2688315
Kategória III.B - voľné pásmo													
Gemerská knižnica Pavla Dobšinského	Rožňava	0		367000	81182	68330	53550		62000	187733		77000	896795
Spišská knižnica	Spišská Nová Ves	0		367000	81182	68330	53550		62000	51200		77000	760262
Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického	Michalovce	0		367000	81182	68330	53550	99960	62000	170667		77000	979689
Zemplínska knižnica	Trebišov	0		367000	81182	68330	53550	99960	62000	119467		77000	928489
Spolu			1435000	1468000	787728	380206	326937	199920	337000	853334	80425	385000	6253550

ch) Telekomunikačná infraštruktúra pre KIS3G na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave

Obrázok 2 Telekomunikačná infraštruktúra pre KIS3G

ci) Manažment komunikačného systému - všeobecné požiadavky

Jednou z najzákladnejších zložiek, potrebných pre bezproblémovú prevádzku rozsiahlych sietí LAN-WAN, je prepracovaný systém manažmentu komunikačnej infraštruktúry, informačných serverov a koncových užívateľov. Tento systém by mal plniť viacero funkcií z oblastí monitoringu, konfigurácie, administrácie a plánovania rastu systému:

1. Monitorovať stav technických zariadení v uzloch a výpočtových strediskách
2. Monitorovať stav a vyťaženosť komunikačných liniek v systéme
3. Monitorovať aktuálnu fyzickú a logickú topológiu systému a premietiť ju do podoby grafickej mapy
4. Monitorovať stav informačných serverov v systéme a ich aplikácií
5. Monitorovať aktivitu koncových užívateľov
6. Udržiavať historickú databázu monitorovaných údajov
7. Na základe monitorovaných údajov:
8. Identifikovať závažné a kritické stavy (výpadky zariadení, preťažené linky, narušenie bezpečnosti ...) a informovať o tom správcu systému
9. Spúšťať automatické mechanizmy ošetrojúce kritické stavy
10. Filtrovať nepodstatné chybové hlásenia, napomáhať pri rýchlej lokalizácii problému,
11. Z historických údajov predpovedať budúce možné problémy

12. Generovať užívateľské reporty

Pri konfigurácii systému by mali byť správcovi k dispozícii nasledujúce nástroje:

1. Grafické konfiguračné rozhranie pre jednotlivé zariadenia a subsystémy ako nadstavbu nad základnými sieťovými konfiguračnými protokolmi (SNMP, Telnet)
2. Databázu zariadení a ich konfigurácií, nástroje pre čítanie, tvorbu a distribúciu konfigurácií.

Manažovací systém by mal byť schopný pružne sa prispôsobovať budúcemu rastu infraštruktúry, nasadzovaniu nových technológií a zariadení, novým prevádzkovaným aplikáciám a zvyšujúcemu sa počtu užívateľov. Ideálna je distribuovaná architektúra klient-server, ktorá tiež umožňuje vytvárať hierarchické úrovne riadenia a rozkladať správcovské povinnosti medzi viacerých správcov s delegovanými podmnožinami právomocí.

cj) Návrh riešenia riadiaceho systému komunikačnej infraštruktúry KIS3G

Východiskovým predpokladom úspešného nasadenia riadiaceho systému je to, že všetky aktívne zariadenia infraštruktúry (prepínače LAN, smerovače a prístupové servery WAN, servery, zdroje UPS) sú diaľkovo monitorovateľné a ovládateľné s použitím štandardných riadiacich a diagnostických protokolov na báze TCP/IP (SNMP, Telnet, RMON, TFTP, ICMP...).

ck) Dohľadové centrum manažmentu telekomunikačnej infraštruktúry KIS3G

Ak sa to ukáže potrebné, v riešení uvažujeme o vybudovaní jedného centrálného Dohľadového centra v Martine, v ktorom budú sústredené riadiace servery komunikačného systému s databázami riadených elementov, ich konfigurácií a historických monitorovaných dát. Integračná databáza bude založená na osvedčenom softvérovom produkte pre riadenie a monitoring siete. Táto platforma pre riadenie rozsiahlych sietí bude plniť v riadiacom systéme viacero základných funkcií:

1. udržiava databázu jednotlivých typov zariadení a ich monitorovateľných a konfigurovateľných vlastností (SNMP Management Information Base)
2. udržiava databázu zariadení zapojených v sieti a ich topologických prepojení
3. automaticky rozpoznáva nové zariadenia v systéme a pridáva ich do svojich databázových štruktúr
4. umožňuje priame riadenie a monitoring zariadení protokolom SNMP
5. zachytáva alarmové hlásenia zo zariadení (SNMP Traps), generuje vlastné hlásenia z monitorovaných údajov, priradzuje im úrovne dôležitosti a spúšťa eskalačné procedúry
6. udržiava dynamické topologické mapy prvkov siete, graficky ich zobrazuje, vizualizuje na nich alarmové stavy
7. poskytuje aplikačné rozhranie pre integráciu riadiacich produktov iných výrobcov (napr. CiscoWorks 2000), umožňuje ich zo svojho prostredia priamo spúšťať

c) Návrh riešenia optimalizácie šírky pásma

Ako nástroj, zabezpečujúci optimálne využitie prenosového pásma, ktoré je k dispozícii pre prístup k jednotlivým aplikáciám, navrhujeme v centrálnom uzlovom bode (prístup k databáze knižnično-informačného systému) použiť zariadenie (napr. Packet Shaper alebo podobné), prostredníctvom ktorého je možné vysoko efektívne monitorovať zloženie premávky a na základe operatívnej analýzy definovať priority pre kritické aplikácie.

d) Predpokladaný termín dokončenia projektu

Projekt informatizácie knižníc predstavuje *dlhodobú strategickú prioritu slovenského knižníctva a Slovenskej národnej knižnice*. Projekt KIS3G je súčasťou tejto dlhodobej stratégie a realizuje sa v niekoľkých etapách, ktoré sú popísané v projektovej časti.

e) Finančné, personálne, prípadne iné podmienky realizácie projektu a prevádzky systému Virtua

Realizácia projektu KIS3G a prevádzka systému Virtua sa skladá z dvoch častí:

1. Náklady na spoločné úlohy
2. Náklady na lokálnej úrovni v členských knižniciach KIS3G

Náklady na spoločné úlohy

Spoločné úlohy informatizácie knižníc, správa systému Virtua na spoločnej úrovni sa bude hradieť z prostriedkov rezortu MKSR alokovaných v rozpočte SNK na informatizáciu a internetizáciu.

f) Požiadavky používateľa na projektovaný informačný systém vrátane požiadaviek na jeho bezpečnosť a ochranu

Podrobné požiadavky na spoločný softvér boli sformulované v súťažných podkladoch pre obstarávanie softvéru a tvoria súčasť podpísanej zmluvy s dodávateľom softvéru Virtua.

Súťažné podklady so špecifikáciou na informačný systém obsahujú vyše 800 požiadaviek na systém vrátane požiadaviek na jeho bezpečnosť a ochranu a nachádzajú sa na adrese:

<http://www.snk.sk/kis3g/s3.doc> a priamo v Slovenskej národnej knižnici.

g) Vplyv funkcií informačného systému na organizačnú štruktúru

ga) Organizačná platforma KIS3G

Knižnice Knižničného systému SR, ktoré sú zriadené alebo založené v súlade so zákonom 183/2000 Z. z. o knižniciach nemajú všetky jedného zriaďovateľa ani rovnakú hospodársko-právnu formu. Zriaďovateľmi alebo zakladateľmi knižníc sú *ministerstvá, štátne vysoké školy, verejné vysoké školy, vyššie územné celky, mestá, obce, rôzne právnické a fyzické osoby*. Hospodársko-právna forma knižníc je tiež rozmanitá. Sú to *rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, organizácie privátneho sektora*.

Kooperáciu v rámci projektu KIS3G je potrebné zabezpečiť v súlade s platnými zákonmi.

Združenie knižníc KIS3G môže fungovať podľa niektorej z troch organizačno-právnych alternatív:

gb) Združenie „Konzorcium KIS3G“

Prvou alternatívou, organizačnej a hospodárskej platformy pre KIS3G, ktorú považujeme za nevyhnutné realizovať čo najskôr, je založenie Združenia „Konzorcium KIS3G“ podľa zákona o neziskových organizáciách na realizáciu projektu využívania jednotného knižničného softvéru. Združenie by malo založiť napr. Ministerstvo kultúry ako ústredný orgán štátnej správy pre knižnice, múzeá, galérie, najmä aby sa vytvorili podmienky na využívanie spoločného softvéru Virtua. Návrh základných dokumentov obsahuje Príloha. Pozri: [Príloha 2 Základné právne dokumenty KIS3G](#)

Zriadenie Združenia „Konzorcium KIS3G“ umožní fungovanie združenia ako neziskovej organizácie. Jeho založenie dovoľí eliminovať problémy so združovaním prostriedkov. Hmotný aj nehmotný majetok (softvér, hardvér) je možné po založení združenia previesť na Združenie Konzorcium KIS3G do spoločnej podielovej správy, čo umožní bezproblémové platby formou členského na prevádzku spoločného softvéru od jednotlivých účastníkov združenia a na rozvoj združenia.

Druhou alternatívou organizačnej a hospodárskej platformy pre KIS3G je založiť fungovanie združenia na právnej forme existujúcej organizácie, ktorou je *Slovenská asociácia knižníc alebo Spolok slovenských knihovníkov*, ktoré fungujú ako právnické osoby a združenia právnických osôb. Podmienkou je súhlas týchto organizácií a vytvorenie podmienok na túto činnosť.

Treťou alternatívou organizačnej a hospodárskej platformy pre KIS3G sú *dvojstranné zmluvy* medzi Slovenskou národnou knižnicou a členskými knižnicami. Táto alternatíva neumožňuje národnej knižnici poskytovať bezplatné služby nerozpočtovým organizáciám, prijímať platby a používať ich na činnosť združenia ani získavať prostriedky pre iné organizácie (knižnice z iných rezortov, knižnice pod VUC, mestá, obce, firmy, spolky a pod). Pri tejto alternatíve by bolo riešením, aby Slovenská národná knižnica v Martine dostávala z MKSR do svojho rozpočtu na úlohy informatizácie prostriedky potrebné na prevádzku spoločného softvéru ako aj na jeho údržbu a implementáciu (ca 5 mil. ročne).

V roku 2004 a 2005 bude KIS3G fungovať podľa *tretej alternatívy*, pretože neexistuje reálna nádej, že nejaký ústredný orgán štátnej správy založí združenie „Konzorcium KIS3G“ alebo že by SAK alebo SSK mohli prebrať na seba úlohy tohto združenia. SNK bude v roku 2004 a n. pokračovať v úsilí o založenie konzorcia.

gd) Združenie „Konzorcium MEMORIA SLOVACA“

Považuje sa za účelné zriadiť konzorcium na vývoj a realizáciu projektu digitalizácie kultúrneho dedičstva (projekt VIKS : SDK = „Slovenská digitálna knižnica“; realizačným výstupom projektu bude Slovenský portál na digitálnu prezentáciu kultúrneho dedičstva s názvom Memoria Slovaca). Informácie o projekte obsahuje príloha. Pozri: [Príloha 4 Slovenská digitálna knižnica \(SDK/VIKS\)](#)

ge) Združenie „Konzorcium eLIB“

Prostredníctvom spoločného softvéru Virtua a softvéru Chameleon iPortal budú prístupňované pre účastníkov združenia KIS3G a širokú verejnosť prístupňované *externé elektronické informačné zdroje* (databázy). V záujme koordinácie obstarávania týchto zdrojov ako aj v záujme efektívneho vynakladania prostriedkov na nákup licencií na externé elektronické informačné zdroje je potrebné vytvoriť vhodnú organizačno-právnu platformu.

Zriadiť konzorcium na koordinované získavanie a využívanie externých informačných zdrojov ako neziskovú organizáciu.

Je možné aj jedno združenie na splnenie všetkých troch cieľov/úloh.

3 Návrh projektu

a) Rámcový funkčný model informačného systému

Združenie KIS3G je projekt informačného systému a organizačný systém, ktorého prvkami sú samostatné organizácie, najmä knižnice, múzeá, galérie a iné dokumentografické subjekty alebo ich organizačné útvary. Profesionálnym cieľom združenia je zabezpečiť fungovanie integrovaného knižnično-informačného systému a fungovanie systému digitalizácie kultúrneho dedičstva na národnej úrovni.

Združenie KIS3G používa na dosiahnutie spoločného cieľa a na zabezpečenie lokálnych funkcií svojich členov spoločný integrovaný knižnično-informačný systém (softvér) Virtua.

Informačný systém, ktorého fungovanie zabezpečuje združenie KIS3G je komplex organizačných, technologických, právnych, metodických a vzdelávacích aktivít, ktoré sa uplatňujú v procesoch získavania, spracovania, uchovávaní a sprístupňovania informácií, ktoré sa nachádzajú v združení, ako aj v zabezpečení koordinovaného prístupu združenia a občanov Slovenska k externým informačným zdrojom.

Informačný systém KIS3G na najvšeobecnejšej úrovni pozostáva z troch rovín, ktoré sú znázornené na nasledujúcom obrázku.

Schéma reflektuje architektúru klient - server.

Prvá rovina: Používatelia a tvorcovia predstavuje **klientov systém**. Na strane klienta majú používatelia systému k dispozícii štyri aplikácie (klientov):

1. „**zamestnaneckého klienta**“ systému Virtua (pracujú s nim operátori v rôznych podsystémoch a moduloch (akvizícia, katalogizácia, OPAC, výpožičky, spracovanie seriálov a pod.); prostredníctvom tohto klienta sú komplexne cez integrovaný systém automatizované knižničné procesy;
2. „**webovského klienta**“ systému Virtua, webový portál a prehliadač, ktorý je dostupný pre všetkých používateľov systému Virtua vrátane širokej verejnosti doma a zahraničí, ktorá nemá k dispozícii „zamestnaneckých“ klientov;
3. „**klienta Virtua pre hlásenia**“ (ad hoc reports), prostredníctvom ktorého môžu používatelia vytvárať rôzne výstupy a správy;
4. „**systémového klienta**“ (profilátor Virtua), prostredníctvom ktorého sa nastavujú parametre systému Virtua (asi 600 parametrov) v databáze Oracle.

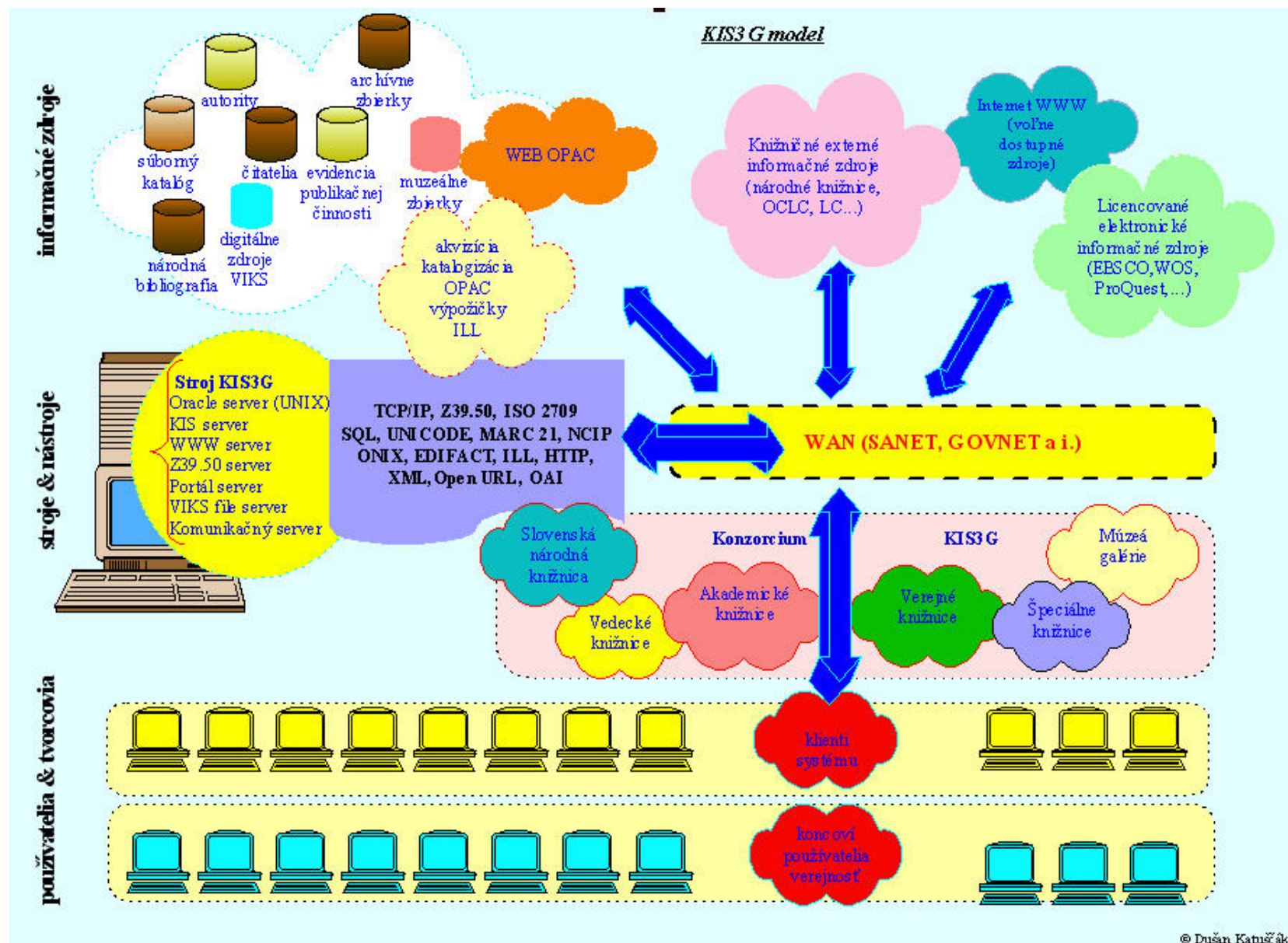
Klientami systému sú operátori – zamestnanci knižníc a iných organizácií, ktorí majú vzhľadom k systému a jeho funkcionalite špecifické oprávnenia.

Druhá rovina: Stroje a nástroje predstavuje aplikácie na strane servra, štandardy a komunikačné nástroje systému. Ide najmä o tieto skupiny strojov a nástrojov:

1. server a iný hardvér KIS3G s aplikáciami, najmä server Virtua, webový server, Chameleon iPortal, InfoStation
2. súbor štandardov (TCP/IP, Z39.50 ako interný protokol systému, ISO 2709 pre fyzickú štruktúru dát v systéme; úplný UNICODE, Marc 21, NCIP, ONIX, Edifact, ILL, http, XML, Open URL, OAI a p.)
3. telekomunikačné prostriedky (najmä WAN)

Tretia rovina: Informačné zdroje predstavuje obsah databázy, databáz a iných zdrojov, ktoré sú dostupné prostredníctvom systému Virtua cez OPAC, WWW OPAC a Chameleon iPortál. Ide predovšetkým o tieto zdroje:

1. *Spoločné zdieľané údaje:*
 - a. bibliografické údaje,
 - b. authority,
 - c. dodávatelia,
 - d. používatelia (záznam čitateľa)
2. *Lokálne nedotknuteľné údaje*
 - a. exempláre,
 - b. výpožičky,
 - c. osobné údaje o používateľoch, čitateľoch,
 - d. finančné účty,
 - e. používatelia (aktivita čitateľská, pokuty, oprávnenia a pod.)
3. *Muzeálne zbierky*
4. *Archívne zbierky*
5. *Digitálne zdroje*
6. *Knižničné externé informačné zdroje (napr. národné, akademické, vedecké knižnice v EU a na svete, OCLC, LC na informačné účely, medziknižničné výpožičky, na sťahovanie záznamov o už spracovanej zahraničnej literatúre do nášho spoločného systému a do lokálnych knižníc)*
7. *Voľne dostupné informačné a vzdelávacie zdroje na internete*
8. *Licencované elektronické informačné zdroje (EBSCO, Web of Science, Proquest a i)*

b) Rámcový dátový model informačného systému

V systéme sa pracuje najmä s údajmi, ktoré sa viažu na bibliografické spracovanie dokumentov a na manipuláciu so záznamami o dokumentoch v rôznych dokumentografických systémoch. V procesoch spracovania a prezentácie materiálov v digitálnej knižnici sa pracuje so štandardami alebo *de facto* štandardami vzťahujúcimi sa na digitalizáciu.

Dátovú štruktúru používanú v systéme na vstupe, spracovaní, uchovávaní, prezentácii, štatistických výstupoch a pod. komplexne pokrývajú medzinárodné štandardy MARC 21 založené na norme ISO 2709 a štandardy založené na aplikáciách SGML, metadátových štruktúrach, napr. Dublin Core, XML, na štandarde ISO EDIFACT a pod.

Systém pracuje s konceptom FRBR a s dátami, ktoré sú na to potrebné. Podrobnosti obsahuje dokumentácia Virtua FRBR (work, presentation, manifestation).

V systéme sú definované aj údaje, ktoré sa týkajú popisu *osôb* – čitateľov a používateľov služieb, popisu *dodávateľov* – kníhkupcov a vydavateľov, popisu *komunit* – organizácií a podujatí (MARC 21 pre komunity), popisu informácií o *holdingoch*, *exemplároch* a *klasifikačných systémoch*. Systém Virtua má vlastný formát na vstup a manipuláciu s údajmi o čitateľoch (používateľoch), ktorý je založený na norme ISO 2709 a má fyzickú štruktúru formátu MARC 21. Vzhľadom na štandardnosť tohto formátu je uľahčená konverzia záznamov o čitateľoch, exporty a importy dát a manipulácia s údajmi vôbec.

Pravidlá používania a spracovania dokumentov obsahujú *Anglo-americké katalogizačné pravidlá* (AACR), ktoré sa adaptujú ako národný katalogizačný štandard. Pozri: [Príloha 7 Anglo-americké katalogizačné pravidlá](#)

Hlavné štandardy (MARC 21 bibliografický formát, MARC 21 pre authority a holdingy a AACR) sú pre používateľov dostupné v slovenských prekladoch. Niektoré ďalšie sú v elektronickej forme v slovenských prekladoch. V roku 2004 budú oficiálne preložené do slovenčiny všetky štandardy MARC 21.

Dátovú štruktúru Bibliografického formátu MARC 21 obsahuje príloha. Pozri: [Príloha 5 Formát MARC 21 pre bibliografické údaje](#)

Pre účastníkov združenia (členské knižnice KIS3G) ako aj pre celý knižničný systém Slovenskej republiky je záväzným formátom formát MARC 21 a jeho komponenty. Žiadny používateľ nesmie svojvoľne a bez upovedomenia všetkých partnerov dopĺňať alebo upravovať formáty MARC 21. Prípadné modifikácie a doplnky navrhujú knižnice Slovenskej národnej knižnici, ktorá zabezpečí ich prerokovanie, schválenie a zverejnenie.

c) Vázby projektovaného informačného systému na iné systémy

Vázby na iné systémy v rezorte MKSR sú popísané v predchádzajúcich častiach a v prílohe. Pozri: Príloha 3 Vzťah projektu KIS3G k rezortnej časti štátneho informačného systému MKSR a k projektu Register kultúry.

Projekt zakladá kooperáciu sektora kultúrnych entít - organizácií kultúrneho dedičstva.

Projekt je koncipovaný širokospektrálne a primárne sa vzťahuje na knižnice. Niektoré knižnice (napr. Slovenská národná knižnica, Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, Ústredná knižnica SAV majú aj špeciálne archívne a muzeálne zbierky a výtvarné diela. Preto projekt musí nevyhnutne zahrnúť aj riešenie pre archívy, múzeá a galérie. Najmä pre Slovenskú národnú knižnicu a pre Štátnu vedeckú knižnicu nie je únosné spravovať rôzne softvéry a nekompatibilné systémy v rámci jednej organizácie. Ukazuje sa, že nič nebráni tomu, aby sa zachovali všetky profesionálne špecifiká múzeí, galérií a archívov a aby sa súčasne na spracovanie a prezentáciu zbierok používal jeden spoločný softvér. Za kritické sa v tejto súvislosti považuje schopnosť nového softvéru tvoriť výstupy zodpovedajúce špeciálnej múzejnej a archívnej legislatíve. V rámci projektu sa preto musia vyriešiť otázky kompatibility na úrovni dát a praktické problémy tvorby výstupov pre múzeá, galérie a archívy.

Z praktických dôvodov sa pozornosť implementátorov spočiatku zameria na knižnice a dokonca len na vybrané knižnice, ktoré jednak prejavia záujem o využívanie spoločného softvéru a jednak majú technické prostriedky, telekomunikačnú infraštruktúru a potrebné kapacity na implementáciu softvéru. Realizácia projektu sa začala v prvom polroku 2004 s menším počtom knižníc (4) a s niekoľkými špeciálnymi pracoviskami. Po overení a testovaní riešenia sa pristúpi k ďalšiemu špirálovitému rozširovaniu systému.

Projekt vytvára základné podmienky a predpoklady pre realizáciu vyššej úrovne a kvality knižničných a informačných služieb. Vyššiu kvalitu služieb predstavuje digitalizácia kultúrneho a vedeckého dedičstva. Spoločný softvér Virtua disponuje nástrojmi na sprístupňovanie digitálneho obsahu zbierok širokej verejnosti prostredníctvom internetu. Preto je projekt digitalizácie s prezentáciou kultúrneho a vedeckého dedičstva súčasťou projektu KIS3G. Predpokladáme, že na báze projektu KIS3G sa vytvorí nový organizačný a profesionálny smer, ktorého realizačným výstupom bude Slovenská digitálna knižnica (Virtuálna knižnica Slovenska) a slovenský portál. Realizačným výstupom projektu VIKS bude *Slovenský portál na digitálnu prezentáciu kultúrneho dedičstva s názvom Memoria Slovaca*. Príloha 4 Slovenská digitálna knižnica (SDK/VIKS)

d) Špecifikácia technických prostriedkov - návrh prostredia pre knižničný systém SR

V tejto kapitole je popísané navrhované optimálne prostredie pre prevádzku knižničného systému Virtua na potrebnej úrovni spoľahlivosti, dostupnosti a bezpečnosti. Vzhľadom na povahu prevádzkovaného systému je dôležité zabezpečiť maximálnu možnú *dostupnosť* systému, s prakticky *nulovým* časom plánovaného alebo neplánovaného výpadku. Zároveň je potrebné zabezpečiť dáta proti HW poruche tak, aby bola za všetkých okolností zabezpečená konzistencia a integrita dát.

Popis riešenia

Základným pilierom dostupnosti kritických systémov v požadovanej kvalite je **clustering systémov** zabezpečujúci automatický prechod aplikácie na náhradný uzol (server) v prípade výpadku primárneho uzla a vykonanie všetkých operácií s tým spojených.

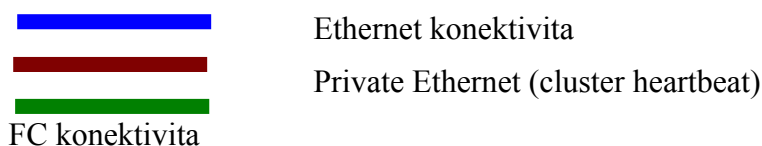
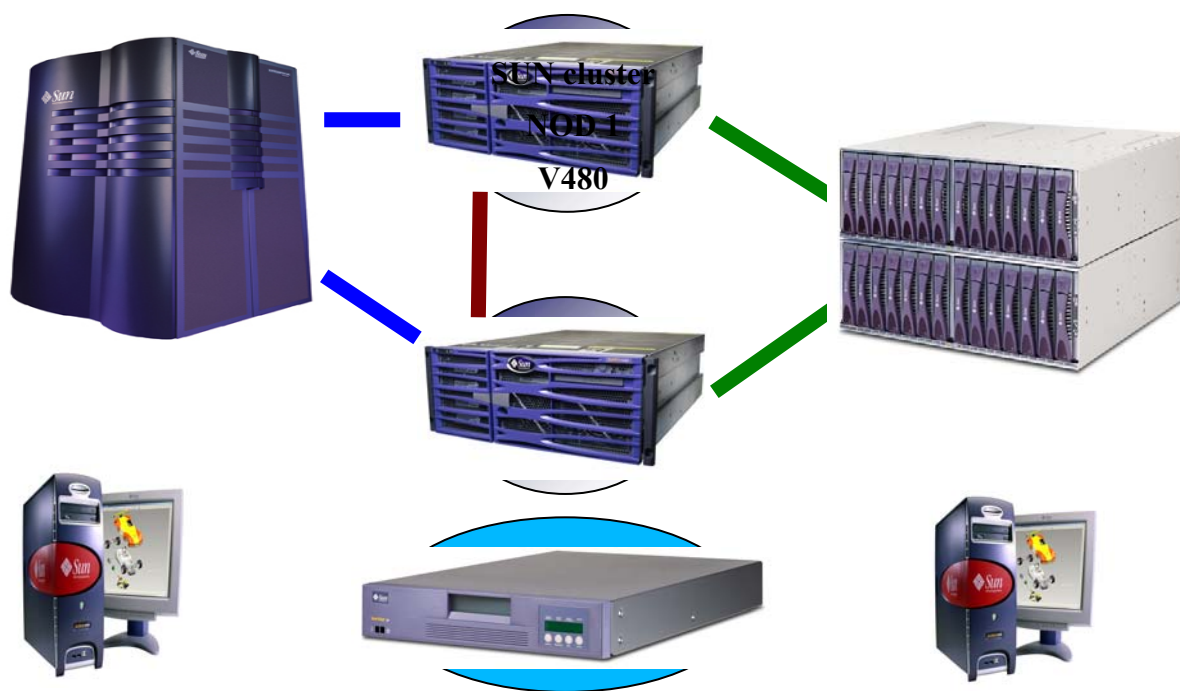
Z pohľadu clusteringu sa „manuálne riešenie vysokej dostupnosti“ javí ako neefektívne, pretože s pomerne rýchlou návratnosťou (vzhľadom ku potencionálnym servisným poplatkom) je možné zrealizovať systémy, ktoré dokážu autonómne reagovať na výpadky vo funkcionalite ktoréhokoľvek komponentu systému centralizovaného manažmentu a vykonať jeho sprevádzkovanie (resp. opätovnú dostupnosť požadovanej služby) rádovo za niekoľko minút až sekúnd. Realizácia vysokej dostupnosti (High Availability (HA)) systémov pomocou clusteru sa preto javí ako jednoznačne výhodnejšia a predstavuje absolútny štandard v problematike vysokej dostupnosti.

Spôľahlivosť kritických systémov spravidla realizuje na dvoch (až štyroch) úrovniach:

1. Vysoká dostupnosť systému použitím clustrovania. Tým je zabezpečený rýchly a od obsluhy nezávislý nábeh systému po HW alebo SW havárii, alebo poruche systému.
2. Cyklické (a automatické) zálohovanie dát (logy systémov, aplikačné dáta, samotné aplikácie...). Týmto ochraňujeme systém proti prípadnej strate cenných dát.
3. Servisný zásah zo strany dodávateľa, ktorého úlohou je (opäť v zákazníkom zadanom čase) vrátiť systém do pôvodného stavu, opraviť HW a SW závady, ktorých vznikom prestala fungovať časť systému, a tak ho pripraviť na ďalší potenciálny výpadok. V prípade, že boli výpadky väčšieho charakteru a na zabezpečenie fungovania systému nestačila navrhnutá „redundancia“ systému, alebo v prípade výpadkov spôsobených zlou obsluhou (chyby administrátorov, atď..) je niekedy potrebné sprevádzkovať systémy použitím dátových záloh.
4. Replikácia dát do inej lokality z dôvodu odolnosti systému (počítačového centra) proti plošným výpadkom, živelným pohromám, atď... Túto problematiku však nebudeme v súčasnosti realizovať.

Zo spomínaných štyroch vrstiev riešenia spoľahlivosti systému sa každá vrstva zameriava na riešenie inej sub-problematiky a tri horné vrstvy (HA, Servis a Backup) sú štandardom pri zabezpečení spoľahlivosti systému, akým je pracovisko knižničného systému.

Po dôkladnom zvážení všetkých požiadaviek sme sa rozhodli pre nasledujúce riešenie založené na technológiách firmy SUN.

Príklad použitej technológie⁵

1. 2 x SUN Fire V440, osadený 2 procesormi, z dôvodu zachovania licenčných podmienok ORACLE-u. Systém je ďalej škálovateľný na dvojnásobok svojej kapacity.
2. 1 x vysokodostupné diskové pole SUN StorEdge 6120, v konfigurácii 2x7x36GB 15kRPM diskov s možnosťou rozšírenia jednoduchým pridaním diskov na 2x14x36 GB. Diskové pole je plne FC až po úroveň diskov a je plne redundantné, vrátane dátových ciest.
3. 1 x SUN StorEdge L8, páskový autoloader, určený na kompletnú zálohu systému na pásku s maximálnou zálohovacou kapacitou 1,6 TB.
4. Zálohovací SW firmy VERITAS, zabezpečujúci online zálohu dát systému VTLS Virtua, bez obmedzenia dostupnosti celého systému.
5. Cluster SW firmy SUN, SUN Cluster 3.0, zabezpečujúci zvýšenú dostupnosť celého systému.

da) Špecifikácia hardvéru pre centralizovaný systém Virtua (server)

Pozri *Prílohu 10*, v ktorej je konkrétna konfigurácia a parametre zariadení, typ servra a klastra na základe výsledkov verejného obstarávania na server.

Projekt KIS3G využíval od januára 2004 do júla 2004 hardvér, ktorý je vlastníctvom STU v Bratislave na základe zmluvy. Obstaranie vlastného hardvéru SNK v súlade s uznesením vlády SR č. 801/2002 prebehlo v roku 2004. Server sme prebrali pre SNK v júni 2004.

db) Špecifikácia hardvéru pre centralizovaný systém Virtua (lokálna členská knižnica)

Základné povinné technické požiadavky v roku 2004, 2005 na vybavenie na strane členskej knižnice KIS3G:

- Osobný počítač PC s operačným systémom Windows® 2000 alebo Windows XP
- 150 MB voľného miesta na disku pred inštaláciou; 100 MB po inštalácii (vrátane priestoru na inštaláciu softvéru Virtua na kontrolu záznamov).
- Minimálne 64 MB RAM.
- TCP/IP internetové pripojenie na server Virtua.

Povinné pripojenie na internet

Knižnica musí mať dostatočné trvalé pripojenie na internet. Odporúčanú kapacitu obsahuje časť projektu týkajúca sa telekomunikačnej infraštruktúry.

Výpožičky

Ak knižnica chce využívať modul výpožičiek, potrebuje štítky s čiarovými kódmi a čítačku čiarových kódov prípadne čipové karty a skenery na snímanie čipových kariet.

Inventarizácia a revízia fondov

Ak knižnica chce využívať funkcionality *rádiofrekvenčnej identifikácie dokumentov* (RFID využívajúci pásmo 13.56MHz), protikrádežový systém a programovateľné čipy s bránami, skenermi na inventarizáciu fondov. Kompletný systém RFID sa skladá z troch komponentov:

TAG RFID pozostávajúci z čipu a antény, snímača spojeného so systémom Virtua a umožňujúci snímať a zapisovať informácie na čip, anténa spojená so snímačom a vysielateľom používajúca rádiofrekvenčný princíp. Podľa potreby a možností je možné systém využívať pri samoobslužných výpožičkách a automatickom samoobslužnom vracaní kníh do knižnice.

Technická špecifikácia čipov pre RFID

Kotúč 1000 štítkov (ca 60 metrová dĺžka)

Samolepky

Atramentová tlačiareň

Rozmery štítkov samolepiek 45 x 50 mm (1.7 x 1.96 inches)

Hrúbka 100 mikrónov

Čip Read and write C220

Anti collision Simultaneous multi-read - Anti-theft function

Vzdialenosť snímania 1 meter (40 inches)

Systém RFID v knižnici je vhodný hlavne pre knižnice s voľne prístupným fondom.

dc) Návrh rozvoja knižničného informačného systému

Na základe dôkladného zváženia požiadaviek na prevádzku systému a po zhodnotení technologických informácií riešenia sa bude po schválení projektu realizovať ďalej popísaný postup rozvoja spoločného knižničného systému.

Jednotlivé návrhy sú zoradené podľa poradia, v ktorom by mali byť implementované z dôvodu poskytnutia maximálneho úžitku z jednotlivých krokov. Ku každému z návrhov je uvedená orientačná cena.

Kroky návrhu boli spracované s dôsledkom na základné aspekty myšlienky spoločného informačného systému, ktoré sú :

- **uvedomelá centralizácia** – systém by mal zjednodušovať správu informačnej infraštruktúry členov združenia KIS3G so zachovaním lokálnych odlišností v zmysle podmienok členstva. Zároveň je však potrebné zachovať dostupnosť jednotlivých služieb, poskytovaných združeniu, ako celku.
- **racionalizácia** – systém by mal umožňovať maximálnu racionalizáciu prevádzky informačných technológií pri zvyšujúcej sa úrovni poskytovaných služieb
- **koncentrácia na kľúčové činnosti** – systém by mal umožňovať odbremenenie členov združenia od prevádzkových problémov spojených s informatikou a umožniť zameranie sa na základné oblasti činnosti spojených s poskytovaním knižnicných služieb.
- **modularita, škálovateľnosť** – systém by mal umožňovať variabilitu celého riešenia pomocou jednotlivých funkčných blokov (modulov) a jeho optimalizáciu podľa požiadaviek, generovaných členmi združenia a to pri zachovaní optimálnej hladiny investícií a nákladov, na prevádzku potrebných.

Z hľadiska zabezpečenia maximálnej spoľahlivosti a dostupnosti systému je potrebné **dobudovať funkcionality centrálnej lokality**, aby mohla s maximálnou efektivitou plniť svoju funkčnosť pri minimalizovaní prevádzkových nákladov. V tejto oblasti je potrebné vyriešiť otázku **podpory (support) softvérových licencií**, ako aj **servisné pokrytie hardvéru** pri zachovaní optimálnych reakčných časov v zmysle pôvodného obstarania. Takisto je potrebné doriešiť **bezpečnosť centrálnej lokality** pri nasadení KIS3G. V ďalších fázach je potrebné **vybudovať záložnú lokalitu**, geograficky oddelenú a slúžiacu na uchovanie záložných dát a prebratie funkcionality centrálnej lokality v prípade eventuálneho kompletného katastrofického výpadku. Na zvýšenia úrovne poskytovaných služieb je taktiež potrebná implementácia **centrálneho monitoringu siete** a vytvorenie jednotného technického miesta podpory pre členov združenia, čím sa bude racionalizovať prevádzka informatiky.

Dobudovanie funkcionality centrálnej lokality

Dobudovanie centrálnej lokality sa skladá z **dokúpenia SW podpory**, ako aj uzavretia potrebného servisu na jednotlivé HW a SW komponenty, ako aj na základnú funkcionality.

Dokúpenie SW podpory

V riešení implementovanom v rámci projektu KIS3G boli obstarané licencie SW komponentov, ktoré neboli obstarané spoločne s HW. Podľa vládneho uznesenia 801/2002 bili prostriedky alokované len na samotný server. Dodané softvérové komponenty tvoria funkčne kritickú časť systému, a to **samotnú kluster funkcionality a následné zálohovanie dát**. Vzhľadom na kritickosť týchto komponentov odporúčame dokúpiť minimálnu podporu zo strany výrobcu.

Podpora pre komponenty VERITAS Business Server a SUN Cluster Server by mohol zahŕňať prístup k rozsiahlemu „knowledge base“ umožňujúcej riešiť problémy s implementáciou, ako aj telefonický alebo mailový kontakt oprávňujúci žiadať dodávateľa o nápravu prípadných chýb SW. Zároveň by to oprávňovalo prevádzkovateľa používať vždy aktuálnu verziu prísl. SW licencie bez ďalších aditívnych obstarávacích nákladov.

Náklady tejto podpory sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke a predstavujú orientačnú sumu cca. 957 000 SKK vrátane DPH.

VBSNS-9999-3ST	NetBackup BusinessServer License on Solaris. 3 Year Standard Support.	3 672.00
VNBOR-9999-3ST	NetBackup BusinessServer Database Agent License for Oracle on Solaris, HP-UX and Linux. 3 Year Standard Support.	1 872.00
VBRTS-9999-3ST	NetBackup BusinessServer License for Robotic Automation and/or 2nd Drive. 3 Year Standard Support.	1 872.00
CLSYS-G999-3ST	2 x Sun Cluster server license for Sun Fire V480 3 Year Standard Support.	8 280.00
CLAIS-XHA-9E99-3ST	Sun Cluster 3.0 HA Agent license only. One license required per agent per cluster. Education only. 3 Year Standard Support.	3 924.00
Spolu		19 620.00

Riešenie servisného pokrytia centrálnej lokality

Na zabezpečenie dostupnosti a úrovne služieb centrálnej lokality je potrebné uzavrieť **servisnú podporu na ďalšie obdobia po skončení servisu a záruky poskytnutej dodávateľom** v zmysle ukončenej súťaže. Servis zabezpečuje dostupnosť celého systému po výpadku HW komponentov, ako aj systémovej redundancie.

V nasledujúcich tabuľkách je uvedená orientačná cena servisu, zahŕňajúca všetky komponenty (vrátane SUN Enterprise 10000), ako aj krytie základnej systémovej funkcionality riešenia za predpokladu realizácie navrhovaného riešenia servisu centrálnej lokality.

Cena pre 3 rok sa predpokladá nižšia z dôvodu pretrvávajúcej záruky na server SUN Fire V480 a je cca. 1 430 000,00 SKK vrátane DPH. V štvrtom roku sa servis zvýši na cca. 1,6 mil SKK vrátane DPH, ku ktorému bude nutné zahrnúť ďalší support na SW komponenty.

Servis na rok 3	Spolu
SUN Fire V480 support v zmysle pôvodných podmienok	3000.00
SUN StorEdge 6120 support v zmysle pôvodných podmienok	9784.00
SUN StorEdge L25 support v zmysle pôvodných podmienok	4400.00
Support SUN Enterprise 10000	11000.00
2 x SUN Blade 1500 support v zmysle pôvodných podmienok	1164.00
Spolu rocne, EUR, bez DPH	29 348.00

Servis na rok 4 a viac	Spolu
SUN Fire V480 support v zmysle pôvodných podmienok	6492.00
SUN StorEdge 6120 support v zmysle pôvodných podmienok	9784.00
SUN StorEdge L25 support v zmysle pôvodných podmienok	4400.00
Support SUN Enterprise 10000	11000.00
2 x SUN Blade 1500 support v zmysle pôvodných podmienok	1164.00
Spolu rocne, EUR, bez DPH	32 840.00

Riešenie bezpečného prístupu k systému Virtua

Vzhľadom na povahu Virtui ako celonárodného informačného systému je dôležitá otázka *bezpečnosti a prístupu k týmto dátam*. Bezpečnosť je riešená na jednej strane bezpečným operačným systémom SOLARIS, ktorý predstavuje najvyšší bezpečnostný štandard, ale na druhej strane je potrebné chrániť centrálnu lokalitu proti napadnutiu útočníkom (hackerom), ktorej cieľom by bola krádež, či prípadná zmena údajov alebo spôsobenie kompletného výpadku systému.

Túto ochranu bude riešiť tzv. „firewall“ ochrana, kde bude umiestnené HW zariadenie, umožňujúce kontrolovať prístup k systému na sieťovej úrovni. Ako najvhodnejšiu alternatívu na pomer cena/výkon sa navrhuje HW firewall CISCO PIX radu 515 alebo 525 v konfigurácii umožňujúcej vysokú dostupnosť tohto zariadenia. Rozdiel medzi týmito zariadeniami je v type pripojenie, optika/ metalika. Ich výkonnosť by mala výhľadovo postačovať na obdobie najbližších 4-5 rokov, počas ktorých na základe analýzy sieťových tokov sa vypracuje návrh ďalšieho rozvoja.

Orientačná cena navrhovaného riešenia je cca. 540 000 SKK, vrátane DPH v prípade varianty s metalikou a 890 000 SKK, vrátane DPH v prípade varianty s optikou. Produkty sú poskytnuté s doživotnou zárukou.

Označenie	Popis	Ks	1ks v USD	Spolu v USD
PIX-515E-UR-FE-BUN	PIX 515E-UR-FE Bundle (Chassis, Unrestricted SW, 6 FE,VAC+)	1	7495	7495
PIX-515E-FO-FE-BUN	PIX 515E-FO-FE Bundle (Chassis, Failover SW, 6 FE, VAC+)	1	3500	3500
PIX-515-VPN-3DES	PIX 515E 3DES/AES VPN/SSH/SSL encryption license	2	0	0
Implementation	Implementation of HA configuration	1	2670	2670
SPOLU:	V USD bez DPH			13665

Označenie	Popis	Ks	1ks v USD	Spolu v USD
PIX-525-UR-GE-BUN	PIX 525-UR-GE Bundle (Chassis,Unrestr. SW,2 GE+2 FE,VAC+)	1	13995	13995
PIX-525-FO-GE-BUN	PIX 525-FO-GE Bundle (Chassis,Failover SW,2 GE+2 FE,VAC+)	1	6000	6000
PIX-VPN-3DES	PIX 525/535 3DES/AES VPN/SSH/SSL encryption license	2	0	0
Implementation	Implementation of HA configuration	1	2670	2670
SPOLU:	V USD bez DPH			22665

Vybudovanie centrálneho sieťového manažmentu a kontaktného centra

Z dôvodu zachovania dostupnosti celého riešenia sa považuje za účelné implementovať sieťový manažment na úrovni SANET-u, ktorý by umožnil merateľným spôsobom vyhodnocovať dostupnosť celého riešenia a jednotný pohľad na sieťovú infraštruktúru. Navrhovaný systém predstavuje možné riešenie. Je modulárny s možnosťou dobudovania záložnej lokality a tým zabezpečiť vysokú dostupnosť riešenia v súčinnosti s riešením vysokej dostupnosti spoločného softvéru.

Navrhujeme realizovať pilotný projekt implementácie sieťového manažmentu, ktorý nám umožní navrhnuť jeho ďalší rozvoj. V pilotnom projekte budú akcenty na týchto oblastiach:

- **implementácia v rámci projektu** – po úspešnom pilotnom nasadení sa navrhuje rozširovať monitoring v rámci rozširovania projektu implementácie KIS3G. Z cenového hľadiska by sa jednalo o rozširovanie licencií na NNM a minimálne práce.
- **monitoring aplikačnej dostupnosti** – navrhuje sa rozšírenie NNM o monitoring dostupnosti web aplikácií, čím sa dosiahne možnosť merateľným spôsobom vyhodnocovať využívanie systému a doladovať jeho implementáciu. Z technickej strany je to monitorovanie dostupnosti služieb na TCP/IP úrovni, ako aj dostupnosť web formulárov a ich podformulárov z rôznych geograficky oddelených lokalít, umiestnených na rôznych sieťových segmentoch, čo umožní komplexne vyhodnocovať problémy s aplikáciou.
- **aplikačný monitoring** – navrhuje sa rozšíriť NNM o aplikačný monitoring, komplexne vyhodnocujúci správanie sa dôležitých aplikácií (ORACLE, portal, NetBackup). Umožňuje nielen pasívny monitoring, ale na základe historických dát umožňuje prediktívny manažment týchto aplikácií, ako aj presné definovanie problémových oblastí v rámci komplexnej infraštruktúry, skladajúcej sa z rozdielnych komponentov (príklad : pomalé odozvy aplikácie môžu byť spôsobené – zle nakonfigurovaná aplikácia, pomalý server, problém na klientskej strane, zle nakonfigurovaný switch/ router atd.)

- **monitoring koncových zariadení** – navrhuje sa rozšírenie sieťového monitoringu o monitoring a podporu koncových zariadení jednotlivých členov združenia (pracovné stanice, servery). Umožnilo by to skupine pre technickú podporu diaľkovo pracovať s koncovými zariadeniami pri riešení HW problémov členov združenia, príp. presunutie starostlivosti o HW na skupinu pre technickú podporu, čo zrejme ocenia menšie knižnice. Takisto by takýto monitoring umožňoval optimalizovanie licenčnej politiky pomocou nástrojov reportingu obsiahnutých v NNM.
- **pilotný projekt kontaktného centra** – v súvislosti s predchádzajúcim bodom sa navrhuje rozšírenie funkcionality o modul ServiceDesk, čo je kontaktné centrum pre podporu členov združenia. Implementovaním by bol vytvorený centrálny bod, zhromažďujúci informácie z používaných technológií, či už z NNM alebo iných manažment frameworkov a poskytujúci jednotný pohľad na prípadné incidenty. V prípade telefonického kontaktu by mal operátor jednotný pohľad na celú infraštruktúru, umožňujúci mu promptne reagovať na vzniknutú situáciu. Každý jednotlivý zásah (incident) je ukladán do spoločnej databázy, čím sa vytvára univerzálna „knowledge base“ pre potreby členov združenia. Existencia takéhoto centra umožňuje efektívnejším spôsobom manažovať projekty takéhoto rozsahu a poskytovať agregované informácie vo vyhovujúcej forme (príklad : nové nasadenie veľkého množstva pracovných staníc, výpadok určitej vetvy SANET-u, implementácia nových verzií tučných klientov KIS, atď.)

Pilotný projekt

Cena pilotného projektu je cca 500 000,00 SKK vrátane DPH, ktorá zahŕňa nasledujúce služby a SW. NNM potrebuje dedikovaný HW, pre ktorý navrhujeme platformu SUN Solaris, ktorá dokáže zabezpečiť maximálnu interoperabilitu jednotlivých komponentov riešenia, ako aj poskytnúť dostatočne robustnú platformu na beh systému.

Súčasťou realizácie pilotného projektu budú tieto služby:

Analýza sieťového prostredia SNK

Inštalácia systému napr. „HP OpenView NNM“ na server s predinštalovaným operačným systémom. Inštalácia podporných služieb a nástrojov (Service Pack, IIS, Java, ...).

Vykonanie riadeného „discovery“ procesu a vytvorenie modelu sieťovej topológie IP objektov podľa variabilných kritérií, ich identifikáciu prostredníctvom SNMP (smerovače, prepínače, HUB, UPS, server, ...) a prezentáciu logických sieťových prepojení v grafickom interface (GUI).

Definovanie pravidiel pre monitorovanie dostupnosti IP zariadení

- definovanie separátnych periód pre monitorovanie IP konektivity v rámci sieťovej topológie (podľa dôležitosti jednotlivých prvkov, prostredníctvom definovania periód s variabilnými kritériami)
- systém bude vykonávať monitorovanie stavu aj „non IP“ interface (logické subinterface, atď.)
- budú definované pravidlá pre monitorovanie zariadení s viacerými interface: definovanie odlišných status poll periód pre tzv. „Preferred Interface“ a iných status poll periód pre ostatné interface v rámci daného (viacportového) monitorovaného prvku (Router, Switch, HUB, ...)
- systém bude vykonávať monitorovanie IP interface zariadení typu Firewall, resp. Proxy

Definovanie pravidiel pre identifikáciu a prezentovanie udalostí – alarmov, SNMP

Traps:

- monitorovací systém bude zachytávať a identifikovať ľubovoľné externé SNMP Trap
- pre jednotlivé definície alarmov bude definovaný popis alarmu v rámci ktorého budú definované odporúčané postupy, návody, resp. riešenia
- prehliadač alarmov bude používateľom poskytovať variabilné kritériá pre triedenie a výber alarmov a generovanie štatistík alarmov
- všetky alarmy (bez ohľadu na prezentačný log) budú dostupné a autonómne archivované (zálohované)
- systém bude po prijatí vybraných alarmov vykonávať tzv. automatické akcie spojené s aktiváciou podporných programov, scriptov, ...
- systém bude schopný kontinuálne (bez vyrovnávacej pamäte) spracovávať minimálne 20 alarmov/sec.

Definovanie pravidiel na sledovanie „performance“ charakteristík na vybraných zariadeniach

- monitorovanie sieťových charakteristík prostredníctvom SNMP agentov:
- monitorovanie zaťaženia jednotlivých interface aktívnych sieťových prvkov (počet prenesených údajov, využitie prenosového pásma v %)
- monitorovanie chybovosti prenášaných údajov pre jednotlivé interface
- systém bude poskytovať prostriedky pre monitorovanie a vyhodnocovanie kvality sieťových liniek prostredníctvom parametrov typu: „Ping Response Time“, „Interface Errors“, ...
- systém bude automaticky generovať denné a mesačné prehľady: o štruktúre prvkov monitorovanej infraštruktúry (Inventory), štatistiky (denné, mesačné) o IP dostupnosti jednotlivých prvkov (Availability), vybrané stavové závislosti (Performance)
- systém bude automaticky rekonfigurovateľný pri zmenách MIB indexov interface SNMP objektov (napr. po Router Reboot)

Zachytávanie a prezentovanie udalostí – alarmov

Monitorovací systém bude vybrané alarmy o výpadkoch IP uzlov a interface (resp. WAN liniek, LAN portov) selektívne filtrovať a separátne spracovávať (generovať akcie, notifikácie, ...) podľa:

- zdroja alarmu (Hostname, resp. IP adresy objektu ktorého sa alarm týka),
- IP adresy interface (filtrovanie podľa definovaných IP rozsahov),
- názvu interface (podľa regulárnych výrazov)

Testovanie

V rámci testovania budú verifikované vyššie uvedené monitorovacie procesy. Budú overované reakcie monitorovacieho systému na simulované výpadky komponentov IS, resp. analyzované reakcie na reálne výpadky, ktoré sa vyskytnú počas implementácie, testovania a resp. školenia.

Vypracovanie dokumentácie implementácie k uvedenému monitorovaciemu systému

Dokumentácia bude popisovať spôsob implementácie uvedeného monitorovacieho systému pre špecifiká predmetného projektu. Dokumentácia bude popisovať základné administrátorské a používateľské postupy pre prácu s „monitorovacím systémom“. Dokumentácia nebude opisovať štandardnú funkcionality systému „HP OpenView Network Node Manager“ (ktorý tvorí základ monitorovacieho systému).

Školenie pre administrátorov a pre používateľov monitorovacieho systému

Školenia bude určené na podrobné zvládnutie práce so softvérom HP OpenView NNM.

Náklady na pilotný projekt

Softvér

Názov produktu	jednotková cena	počet kusov	cena v EUR (bez DPH)
HP OpenView NNM SE 250 for Solaris (includes – License for 250 Nodes, Installation media on CD-ROM, Manuals, 1 year of Standard Support)	7 082,81	1	7 082,81
Cena v EUR bez DPH:			7 082,81

Implementačné práce

Popis prác	rozsah	cena v Sk (bez DPH)
Analýza sieťového prostredia SNK	1 deň	
Inštalácia systému HP OpenView NNM na existujúce technické prostriedky	1 deň	
Vykonanie riadeného „discovery“ procesu a vytvorenie modelu sieťovej topológie	1 deň	
Definovanie časových období pre monitorovanie dostupnosti IP zariadení (aktívnych sieťových prvkov, servrov, tlačiarň, UPS, diskových polí, SNMP agentov, atď.)	1 deň	
Definovanie pravidiel pre identifikáciu a prezentovanie udalostí – alarmov, SNMP Traps	2 dni	
Definovanie pravidiel na sledovanie „performance“ charakteristík na vybraných zariadeniach	1 deň	
Vytvorenie automatických akcií a podporných programových utilít pre spracovanie alarmov	1 deň	
Testovanie nasadeného monitorovacieho systému	1 deň	
Vypracovanie dokumentácie implementácie k uvedenému monitorovaciemu systému (celkovému riešeniu), projektové vedenie	2 dni	
Školenie pre administrátorov a pre používateľov	3 dni	
Cena spolu v Sk s DPH ca:		200.000

Vybudovanie záložnej lokality

Z dôvodu ochrany pre živelnou alebo inou pohromou je účelné vybudovanie záložnej lokality. Táto lokalita by mala byť geograficky oddelená a mala by spĺňať funkciu záložnej lokality pre dáta z centrálnej lokality a funkcionality záložného centra pre aplikácie, bežiacie v centrálnej lokalite. K vybudovaniu záložnej lokality dôjde na základe poznatkov a skúseností s prevádzkou systému najskôr v roku 2006-2007.

Záložná lokalita by mala spĺňať nasledovné podmienky

- **geograficky oddelená** – navrhuje sa umiestniť záložnú lokalitu do geograficky oddeleného priestoru s vyšou nadmorskou výškou a tektonicky stálom podloží.

- **vysokorychlostné pripojenie** – lokalita by mala mať min 1Gbit konektivitu na SANET
- **zabezpečenie** - lokalita by mala spĺňať všetky požiadavky na zabezpečenie tak, aby bola zabezpečená fyzická bezpečnosť dát a systémov

Záložná lokalita bude vybudovaná v priestoroch Slovenskej národnej knižnice v Martine, ktorá v súčasnosti má k dispozícii školených správcov systému, čo by predstavovalo výraznú finančnú úsporu pri implementácii riešenia. Odhadované náklady predstavuje nasledujúca tabuľka.

SG-XARY030A	72-inch StorEdge Expansion Rack w/ 2 power sequencers and cables The StorEdge Expansion Rack is intended for a variety of Storage Products including the A1000/D1000, A3000, A5000, and tape products. The rack is 24" wide and 72" tall. This rack will include power sequencers and power cables.	9 374.00
X3858A	U.S./Canada power cord for StorEdge expansion cabinet (NEMA L6-30P plug)	0.00
X9660A	1RU Air Baffle for 72" StorEdge Rack	126.00
X9818A	Front door assembly for 72" expansion cabinet	818.00
X9819A	Fan assembly for 72" expansion cabinet	1 636.00
A37-WTPF2-04GRB	Sun Fire V480 Server, 2 * 1.05GHz UltraSPARC III Cu processors with 8MB Ecache each, 4GB memory (16 * 256MB DIMMs), 2 * 73GB 10K rpm FC-AL hard disks, DVD-ROM, 2 * 10/100/1000 ethernet ports, 1 * serial port, 2 * USB ports, 6 * PCI slots, 2 (N+1 redundant) power supplies, Solaris 8 server license (Standard Configuration)	23 980.00
W9D-A37-2G	Sun Fire V480/A37 Upgrade to 2 Years of Gold Support	7 488.00
SG-XPCI2FC-JF2	JNI 2Gb PCI Dual Port Fibre Channel Host Bus Adapter with Sun StorEdge(TM) SAN Foundation Software (SFS) Driver	3 434.00
X1150A	Gigabit Ethernet Network Interface Card for high-performance Cat 5 UTP and PCI applications with full IEEE 802.3 compliance.	360.00
X312L	Localized Power Cord Kit Continental Europe	0.00
XTA6120R22A1U2044	Sun StorEdge 6120 array, 2044GB Rack Ready Controller Trays, includes 2 Controller Trays, 2 RAID Controller cards, 2x7x146GB 10K rpm FC-AL drives and 2 loop cables; as 1 High Availability group; Native LC FC connection, 2 yr on-site warranty included; (Standard Configuration)	77 172.00
X6817A	Sun StorEdge 6120 146GB 10Krpm HDD	4 524.00
X6886A	Sun StorEdge 6120 3U Rack Kit, for Sun Fire system cabinets and 72-in StorEdge Rack	382.00
NCSSS-220-9FN9	Sun StorEdge(TM) 6000 Family Host Installation Software Version 2.2. Includes Configuration Service 2.2, StorADE 2.2 and SAN Foundation Kit 6.2. Media, Documentation and Unlimited RTU. (NO CHARGE WHEN PURCHASED WITH SE6XX0) English Only	0.00
NMK9S-00B-9FY9	Sun StorEdge Management Software Kit which includes Sun StorEdge Enterprise Storage Manager 2.0 Media & Documentation L10N; Sun StorEdge Enterprise Storage Manager 2.0 LE RTU license; Sun Storage Automated Diagnostic Environment 2.3 Media, Documentation and RTU license Eng; Sun SAN Foundation Software 4.3. No charge when purchased with the 6000 family of products.	0.00
SG-XLIBL25LLV-BASE	Sun StorEdge(TM) L25 LTO LVD base unit, rackmount standard, 0 drives	8 502.00
SG-XMEDLTO200GB-10	10 Pack LTO Gen 2 media with 200 GB capacity.	1 963.00
SG-XTAPLTO2LVD-MOD	LTO Gen 2 LVD SCSI drive for Sun StorEdge(TM) L25/L100 Tape Libraries	12 427.00
X9734A	15M LC to LC FC Optical Cable	132.00
SG-XMGMTCARDL-MOD	Management Card for LVD L25/L100 modular libraries	1 526.00
VNESU-500-9999	VERITAS NetBackup 5.0 Server and Enterprise Server Media Kit for UNIX and Windows/NT Platforms	50.46
VNSSU-999-W999	VERITAS NetBackup Server License on UNIX which includes Solaris, HP-UX, AIX and Tru64 platforms for Desktop and Workgroup Server Class	4050
VNSSU-W999-3ST	VERITAS NetBackup Server License on UNIX which includes Solaris, HP-UX, AIX and Tru64 platforms for Desktop and Workgroup Server Class. 3 Year Standard Support.	2988
VOCPL-999-9999	VERITAS NetBackup Option Cross Platform Library Based Tape Drive Support License	3050
VOCPL-9999-3ST	VERITAS NetBackup Option Cross Platform Library Based Tape Drive Support License. 3 Year Standard Support.	2232
	Implementation and servis (installation, base configuration)	7 000.00
	Spolu	173 214.46

Zabezpečenie záložnej lokality

Následne je odporúčané vybudovať bezpečnosť záložnej lokality, ktorá je predstavená nasledujúcou tabuľkou. Navrhuje sa použiť obdobnú technológiu z dôvodov zníženia nákladov na prevádzku a starostlivosť o systémy.

Označenie	Popis	Ks	1ks v USD	Spolu v USD
PIX-515E-UR-FE-BUN	PIX 515E-UR-FE Bundle (Chassis, Unrestricted SW, 6 FE, VAC+)	1	7495	7495
PIX-515-VPN-3DES	PIX 515E 3DES/AES VPN/SSH/SSL encryption license	2	0	0
Implementation	Implementation of HA configuration	1	1900	1900
SPOLU:	V USD bez DPH			9395

Vybudovanie replikačnej funkcionality

Na sfunkčnenie záložnej lokality je potrebné zabezpečiť replikačnú funkcionality medzi primárnou a sekundárnou lokalitou. Vzhľadom k šírke pásma medzi primárnou a sekundárnou lokalitou navrhujeme použiť metódu synchronnej replikácie, ktorá zabezpečí odolnosť dát proti živelným pohromám. Synchronná replikácia je metóda, ktorá zabezpečí identické kópie dát na oboch stranách. Potrebný SW je obstaraný spolu s diskovými poľami, takže sú potrebné už len práce vo výške cca. **8 500 USD** s DPH.

Další rozvoj záložnej lokality

V oblasti ďalšieho rozvoja záložnej lokality navrhujeme riešiť nasledujúce oblasti. Ocenenie týchto oblastí nie je momentálne možné a bude záležať od konkrétnych zrealizovaných krokov rozšírenia.

- **Rozšírenie kluster funkcionality** – rozšírenie kluster funkcionality o záložnú lokalitu, kde v prípade výpadku centrálnej lokality by boli automaticky služby migrované do záložnej lokality (aplikácia, sieťový manažment, kontaktné centrum)
- **Rozšírenie backup funkcionality** – rozšírenie zálohovania o manažment záložnej lokality z centrálnej lokality a manažment pásovk.
- **Hierarchický manažment dát** – v prípade rozšírenia systému o modul digitalizácie fondov, navrhujeme použiť hierarchický menežment dát, ktorý umožňuje presunúť dáta z priestorov s vysokými prevádzkovými nákladmi do priestorov s nižšími prevádzkovými nákladmi (pole – pásková knižnica)

e) Popis programového prostredia Virtua

ea) Softvér Virtua

SNK obstarala ILS z poverenia Ministerstva kultúry SR a na základe uznesenia vlády SR č. 801/2002, ktoré bolo venované implementácii informačných a komunikačných technológií v knižniciach. Generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice (SNK) v Martine podpísal dňa 5. decembra 2003 kontrakt s americkou spoločnosťou VTLS Inc. o dodávke integrovaného knižničného systému (ILS) *Virtua*. Kontrakt je výsledkom medzinárodného verejného obstarávania, ktoré organizovala SNK v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Súlad postupu obstarávania so zákonom na základe vykonanej kontroly potvrdila kontrolná skupina Úradu vlády a Najvyšší kontrolný úrad SR.

Obstaranie nového integrovaného knižničného systému *Virtua* znamená novú éru v automatizácii knižníc na Slovensku. Implementácia *Virtua* ILS v konzorciu knižníc predstavuje silnú a efektívnu alternatívu popri využívaní lokálnych autonómnych systémov.

Centralizované využívanie Virtua ILS umožní zlepšiť a rozšíriť služby knižníc a zlepšiť dostupnosť knižničných zbierok. ILS Virtua zodpovedá potrebám knižníc Slovenskej republiky a umožňuje ich ďalší rozvoj. Obsahuje štandardné a originálne komponenty a riešenia, ktoré umožnia informatizovať interné knižnično-informačné procesy, vybudovať na Slovensku efektívny centralizovaný integrovaný knižnično-informačný systém a zlepšiť knižnično-informačné služby občanom v knižniciach a cez internet.

Virtua sa bude používať v knižničnom systéme SR (Slovak Library Network) ako centralizovaný (unified) a konzorciálny systém v združení KIS3G.

Virtua bude slúžiť pre Slovenskú národnú knižnicu, vedecké knižnice, akademické, verejné a špeciálne knižnice. Predpokladáme, že 512 konkurenčných klientov bude v prvých 2-3 rokoch používať približne v 45-50 knižníc, ktoré prejavili záujem o využívanie spoločného softvéru. V systéme bude spočiatku asi 2,5 mil. bibliografických záznamov.

V porovnaní s používaním rôznych starších lokálnych samostatných softvérov umožní používanie Virtua ILS ako spoločného softvéru pre konzorcium knižníc efektívnejšie a lacnejšie automatizovať operácie, ktoré súvisia s budovaním súborného katalógu alebo ktoré sa týkajú *vnútorných* procesov jednotlivých knižníc, najmä s automatizáciou katalogizácie, výpožičiek, medziknižničných výpožičných služieb, akvizície a spracovania seriálových publikácií, inventarizácie, ako aj tvorby a vydávania národnej bibliografie a iných informačných produktov. Spolu s automatizáciou *vnútorných* procesov knižníc umožní Virtua vytvárať základy *digitálnej knižnice* a prístup k externým informačným zdrojom.

Súčasne s prechodom na nový systém ILS Virtua prechádzajú knižnice na Slovensku na formát MARC 21 (z formátu Unimarc) a budú používať Anglo-americké katalogizačné pravidlá AACR2. SNK prekonvertuje záznamy z formátu UNIMARC do MARC 21. Knižnice, ktoré budú využívať spoločný softvér Virtua budú využívať optickú sieť SANET (Slovenská akademická sieť), ktorá patrí medzi 7 najlepších optických sietí na svete.

Virtua vyhovuje tradičným potrebám automatizácie knižníc. Okrem toho má jedinečné funkcie, ktoré sú integrované do jedného softvérového komplexu. ILS Virtua je parametrizovateľný.

Virtua má o. i.:

- ako prvý knižničný systém na svete implementovaný a zdokumentovaný *model FRBR* (Functional Requirements for Bibliographic Records - Funkčné požiadavky na bibliografický záznam), ktorý je výsledkom fundamentálneho prehodnotenia katalogizačnej teórie a praxe v rámci IFLA (International Federation of Library Association),
- ako prvý knižničný systém na svete má *plne implementovanú podporu UNICODE* na zápis údajov, uchovávanie a zobrazovanie vo všetkých oblastiach systému,
- unikátny a silný *vyhľadávací nástroj keyword-in-heading* a *precision searching* (presné vyhľadávanie),
- flexibilný a ľahko *adaptovateľný dizajn*, ktorý umožňuje organizáciám nadefinovať si vlastné používateľské rozhranie portálu pre rôzne skupiny používateľov, organizácie, databázy alebo špeciálne prierezové agendy alebo systémy,
- všetky *konfiguračné tabuľky* v *ORACLE*, čo umožňuje na úrovni ORACLE meniť a spresňovať parametre oprávnenému koncovému používateľovi cez grafický používateľský interfejs (rozhranie),

- vynikajúco zdokumentovaný systém a používateľské moduly, pričom kompletná *aktuálna dokumentácia* je pre všetkých zamestnancov počas práce dostupná v elektronickej forme,
- *viacjazyčný používateľský interfejs*
- možnosť robiť *upgrady* systému Virtua bez pomoci dodávateľa,
- *certifikát kvality ISO-9001*, čo má priamy vplyv na kvalitu softvéru a komunikáciu so zákazníkmi.

Podpísaný kontrakt má pre prvý rok hodnotu 410 000 USD (aplikačný softvér, Oracle, školenia, manažment projektu). Táto suma nezahŕňa náklady na hardvér a sieť.

eb) Komponenty softvéru Virtua

Integrovaný informačný systém Virtua má trojvrstvovú architektúru (klient/server/databáza).

Virtua používa:

- Operačný systém Windows® 2000
- Server s UNIX
- Databáza Oracle 8i

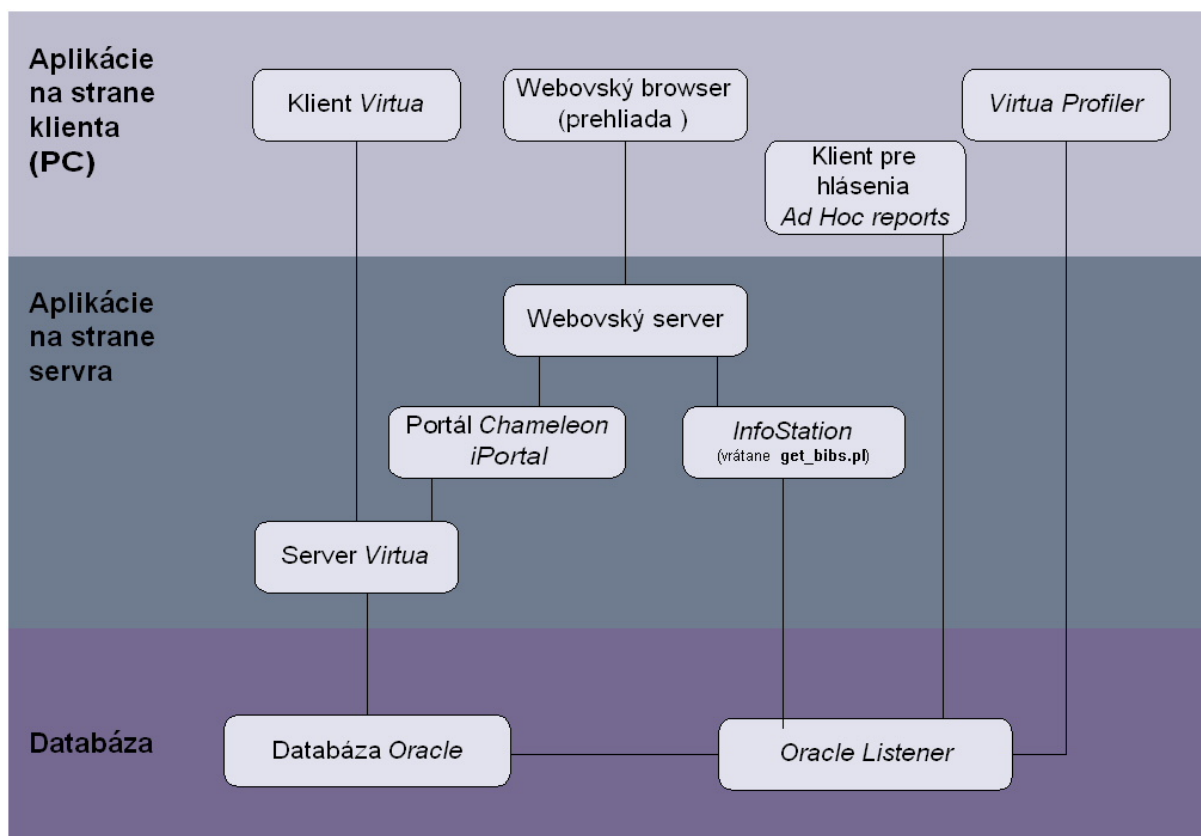
Systém Virtua sa skladá z týchto komponentov:

- Server Virtua
- Oracle 8i databáza
- Virtua klient
- Virtua profiler
- InfoStation, podsystém Virtua na Web správy (Web-reporting subsystem)
- Jazykový editor Virtua (Language Editor)
- Chameleon iPortal, Web OPAC Virtua

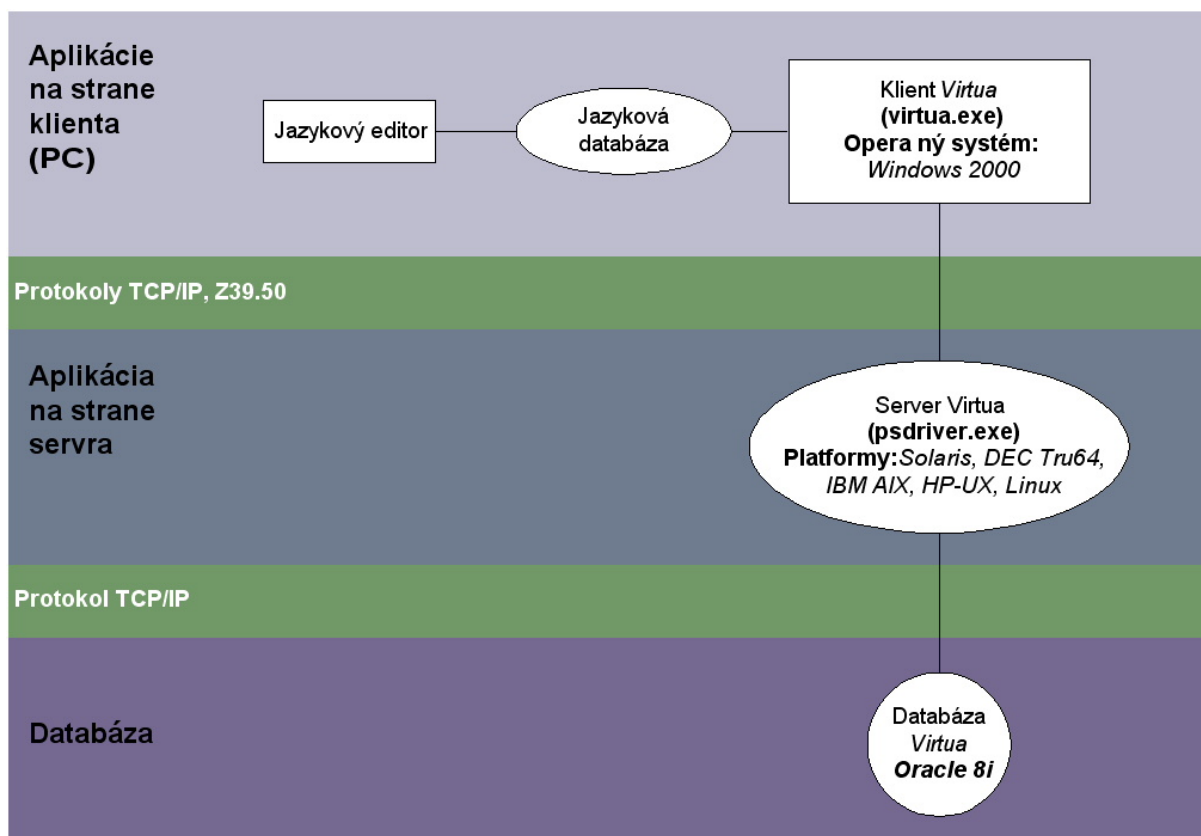
Funkcie týchto komponentov sú navzájom prepojené.

Nasledujúce diagramy ukazujú vzájomné vzťahy komponentov Virtua.

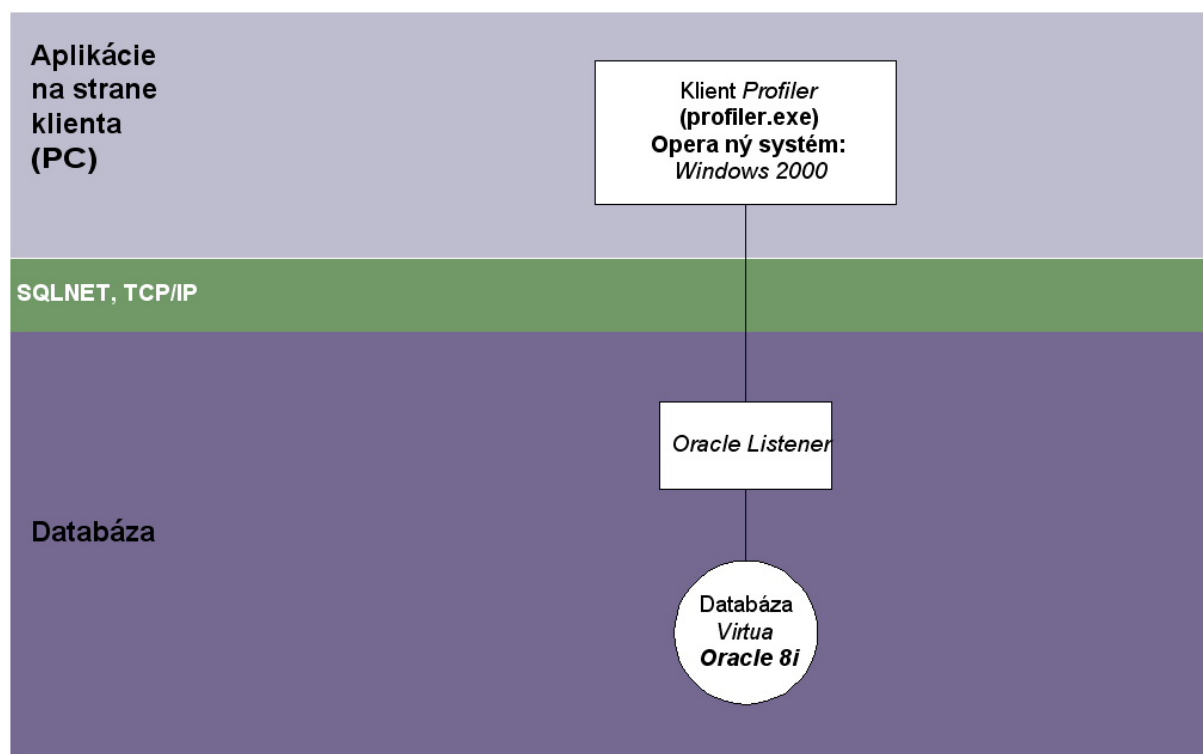
Obrázok 3 Základná architektúra systému Virtua

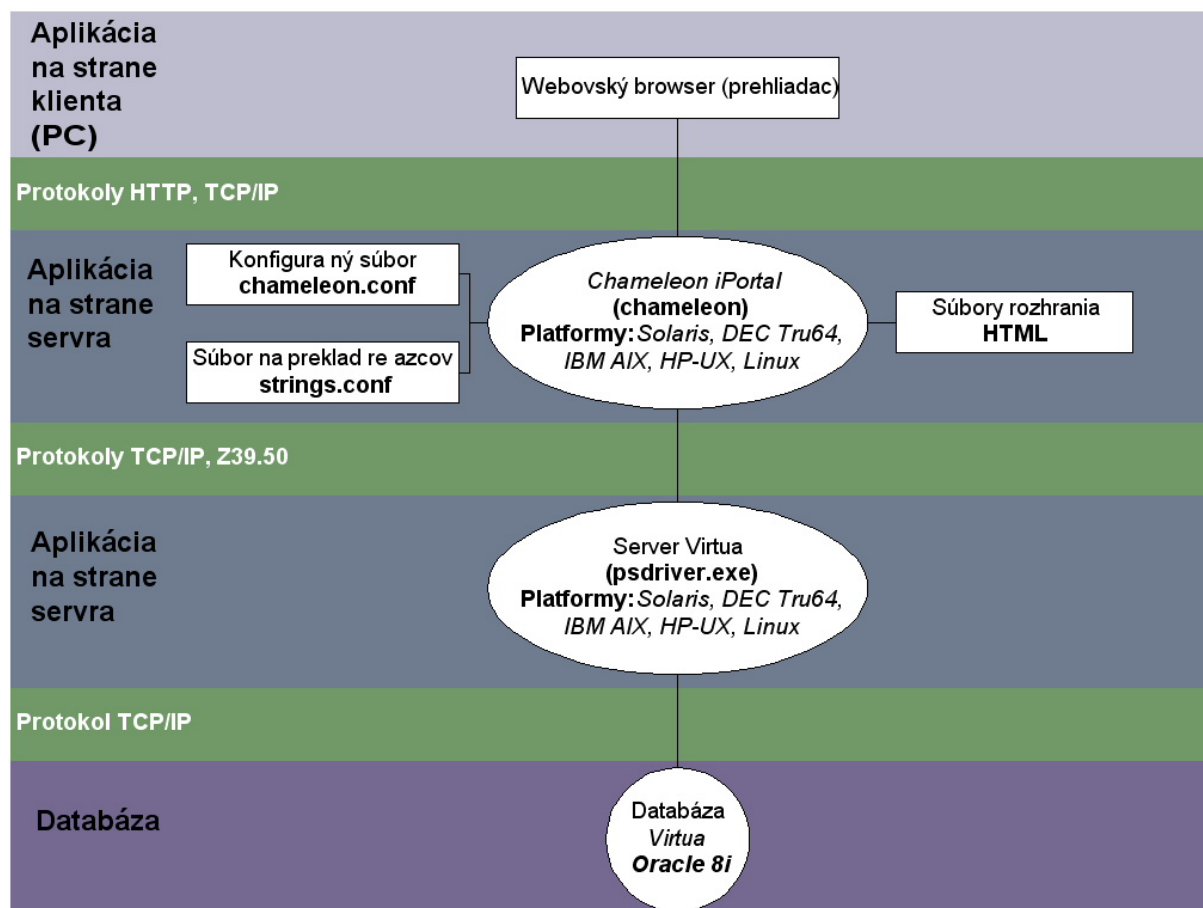
Obrázok 4 Klient systému Virtua, komunikácia klienta so servrom a databázami cez protokoly Z 39.50, TCP/IP

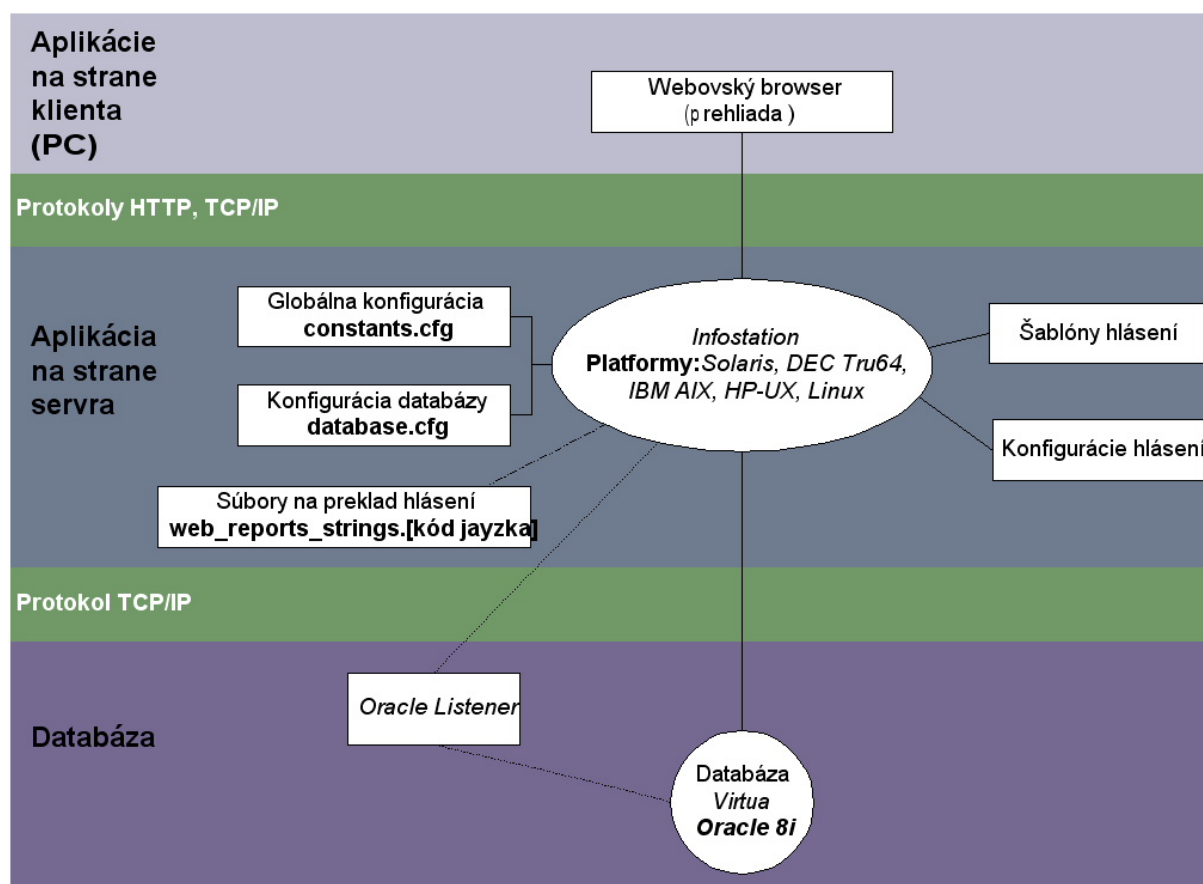
Obrázok 5 Systémový klient Virtua na nastavovanie parametrov systému v databáze Oracle

Obrázok 6 Webový prehliadač Chameleon iPortal - schéma vzťahov klient – server - databáza, protokoly http, TCP/IP, Z 39.50

Obrázok 7 Systém Chameleon iPortal a InfoStation – generovanie správ, hlásení

ec) Komponenty a moduly systému Virtua, ktoré sú k dispozícii pre KIS3G

Všetky, ďalej uvedené komponenty softvéru Virtua sú k dispozícii pre knižnice KIS3G. Zamestnanci knižníc sa zúčastňujú na implementácii spoločného softvéru podľa implementačného plánu, ktorý sa pripravuje v súčinnosti s implementačnými pracovnými skupinami a knižnicami osobitne pre každú organizáciu. Zamestnanci sa od začiatku zúčastňujú na školeniach a cvičeniach, ktoré sú zamerané na praktické zvládnutie jednotlivých funkcií systému. Implementácia prebieha postupne podľa jednotlivých modulov a funkcií a je konkretizovaná v harmonograme implementácie.

Virtua Base System 512 konkurenčných používateľov
Virtua Z39.50 OPAC
Virtua Precision Searching
Katalogizácia a riadenie autorít Virtua
Virtua InfoStation - WWW-správy, oznamy a štatistické nástroje
Virtua – systémový klient (profilér)
Virtua – jazykový editor (nástroj na preklad hlášok, obrazoviek, tlačidiel, okien a pod.)
Virtua – monitoring obehu a stavu
Virtua – spracovanie seriálov
Virtua – modul akvizícia a účtovanie
Virtua modul inventarizácie zbierok
Virtua výkazy Ad Hoc (správy, tlače)
Štandardná plná podpora skriptu v latinke
Licencia databázy Virtua Union/Consortium
Licencia Virtua katalogizácia vo FRBR
MAPCAT – softvér pre tlač bibliografie
Webovský katalogizačný nástroj MetaCat (katalogizácia cez webové rozhranie)
Navigátor obrázkov VTLS Hi-Res
Klienti Virtua (integrovaný klientský používateľský softvér)
Softvér Chameleon iPortal
Vyhľadávanie správ Chameleon iPortal
Podrobné vyhľadávanie Chameleon iPortal (knižnicou definované indexy)
Knižný lokátor/navigátor Chameleon iPortal
Elektronický referenčný panel Chameleon iPortal
Manažment synonym Chameleon iPortal (Tezaurus)
Oracle RDBMS štandardné vydanie pre Virtua (na 4 procesory)

ed) Databázy KIS3G v systéme Virtua

Systém Virtua má v roku 2004 k dispozícii 5 databáz (clas**).

Clas01 : Hlavná produkčná databáza "Slovenská knižnica" <http://www.kis3g.sk/>

Clas02 : Slovenská digitálna knižnica

Clas03 : Rezervná databáza

Clas04 : Manipulačná databáza

Clas99 : Cvičná databáza

ef) Clas01 : Hlavná produkčná databáza

Základný návrh rozvrhnutia databáz Slovenskej národnej knižnice vychádza z koncepcie, podľa ktorej budú všetky záznamy o knižničných dokumentoch v knižničných katalógoch, súborných katalógoch a bibliografiách vrátane špeciálnej evidencie publikačnej činnosti v jednej databáze Clas01. Slovenská knižnica pozri: <http://www.kis3g.sk/>

Pokiaľ odborné a organizačné argumenty budú vyžadovať nevyhnutne iné riešenie, môže sa akceptovať riešenie s viacerými databázami.

Pri rozhodovaní o počte a zameraní databáz treba zvažovať používateľské hľadisko a efektívnosť práce. Pokiaľ oddelením databáz vzniknú nároky na špeciálne dodatočné finančné alebo mzdové náklady, treba ich pri rozhodovaní rešpektovať a rozhodnúť o tom, kto bude dodatočné náklady uhrádzať a z akých zdrojov.

Pri rozhodovaní o vyčlenení databáz na určité agendy je potrebné posúdiť aj pracovné postupy, väzby medzi záznamami, ktoré sa nachádzajú v rôznych databázach (napr. seriály a články zo seriálov, monografie a články z monografií, nároky na správu autorít, nároky na medziknižničné výpožičky a pod.).

Systém Virtua umožňuje *zdieľanie spoločných údajov*:

- bibliografických,
- authority,
- dodávateľa,
- používatelia (záznam čitateľa)

Systém Virtua umožňuje *nedotknuteľnosť individuálnych (lokálnych údajov)*

- exempláre,
- výpožičky,
- osobné údaje o používateľoch, čitateľoch,
- finančné účty,
- používatelia (účty, oprávnenia, nastavenia a pod.)

V systéme Virtua budú jednotlivé knižnice alebo ich časti či agendy rozdelené do lokácií, sublokácií a používateľských skupín. Nastavením ďalších parametrov a použitím iných dostupných nástrojov sa zabezpečí jednoduchá práca operátorov systému a najmä to, aby súborná databáza čo najlepšie slúžila používateľom knižničných a informačných služieb.

Produkčná databáza Clas01 bude obsahovať:

1. záznamy prekonvertované z lokálnych katalógov knižníc KIS3G
2. bibliografické záznamy zo Slovenskej národnej bibliografie kníh, seriálov, článkov a iných typov dokumentov vrátane regionálnej bibliografie
3. nové bibliografické záznamy o všetkých druhoch dokumentov spracované v knižniciach KIS3G
4. súborný katalóg monografií
5. súborný katalóg seriálových publikácií
6. súborný katalóg starých tlačí (do roku 1830)
7. súbory autorít (osobné mená, korporácie, predmetové heslá, tezaury a i)

V produkčnej databáze budú na prvej úrovni bibliografické záznamy účelne rozdelené so zreteľom na tvorbu, uchovávanie a využívanie údajov podľa *typu záznamu* (kód v návěstí/06) a *bibliografickej úrovne*, ktorá je zapísaná v každom bibliografickom zázname v návěstí na pozícii 07 (Leader/07)

Záznamy sa prekonvertujú zo zdrojových systémov najprv do manipulačnej databázy Clas04 bez odstraňovania duplícít. Systém Virtua obsahuje veľmi dobré nástroje na odstraňovanie duplícít pri loadovaní záznamov do databázy. Avšak použitie akéhokoľvek mechanického algoritmu na odstraňovanie duplícít považujeme za veľmi riskantné, pretože existujú nedostatky v obsahu údajov v zdrojových záznamoch. Napr. zdrojový súbor SNK LKT1 vo veľkom rozsahu (nad 50%) absentujú povinné polia a podpolia. Viac ako 70% záznamov nemá pole 100, čo je povinné pole Unimarc. V zdrojových súboroch existujú nepravidelnosti, ktoré vznikli v dôsledku rôznych aplikácií katalogizačných pravidiel a de facto štandardov. Záznamy totiž vznikali v priebehu niekoľkých desiatok rokov (v Slovenskej národnej knižnici od roku 1975) používali sa pri ich tvorbe rozličné pravidlá a systémy, čo je dôvod, pre ktorý nie je objektívne možné určiť žiadny spoľahlivý spôsob, ktorý zabezpečí korektné odstránenie duplícít a zlučovanie záznamov o tituloch z rozdielnych zdrojov a pridávanie holdingových informácií, informácií o exemplároch resp. iných údajov (MDT, heslá a pod.).

eg) Prístup k záznamom v produkčnej databáze Clas01

Spoločná databáza pre používateľov v moduloch OPAC a WWW OPAC (Chameleon iPortal) obsahuje tieto autonómne časti:

Knihy (KIS3GMM) – spravuje Slovenská národná knižnica v Martine

Súborný katalóg monografií (KIS3GMM) (Návestie/07=m) - knihy a iné riadne tlače, rukopisy a mikroformy textových materiálov monografickej povahy spracované bibliografickým spôsobom v knižniciach združenia KIS3G a v knižniciach knižničného systému SR, ktoré kooperujú pri vytváraní súborného katalógu monografií a nie sú v združení KIS3G.

Súborný katalóg starých tlačí (KIS3GMS) (Návestie/07=m) - knihy a iné riadne tlače, rukopisy a mikroformy textových materiálov monografickej povahy, ktoré boli vydané do roku 1830 a boli spracované bibliografickým spôsobom v knižniciach združenia KIS3G a v knižniciach knižničného systému SR, ktoré kooperujú pri vytváraní súborného katalógu starých tlačí a nie sú v združení KIS3G.

Seriály (KIS3GS)⁶ – spravuje Univerzitná knižnica v Bratislave

Súborný katalóg seriálov (KIS3GS) (Návestie/07=s) - riadne tlače, rukopisy a mikroformy textových materiálov vydávaných po častiach s periodickou schémou vydávania (napr. periodiká, noviny, ročenky) spracované bibliografickým spôsobom v knižniciach združenia KIS3G a v knižniciach knižničného systému SR, ktoré kooperujú pri vytváraní súborného katalógu monografií a nie sú v združení KIS3G.

Články (KIS3GCP) - spravuje Slovenská národná knižnica v Martine – Národný bibliografický ústav

Súborná báza článkov (KIS3GCP) (Návestie/07=a; Návestie/07=b) – analytický rozpis článkov z monografií a seriálov ako aj článkov z iných typov dokumentov (počítačových súborov, hudobnín, kartografických materiálov, vizuálnych materiálov, zmiešaných materiálov).

Počítačové súbory (KIS3GCF) - spravuje Slovenská národná knižnica

Súborná báza počítačových súborov (KIS3GCF) (Návestie/06=m) - počítačový softvér, číselné údaje, počítačovo orientované multimédiá, on-line systémy a služby. Ďalšie triedy elektronických zdrojov sa kódujú podľa najvýraznejšieho aspektu. Tieto knižničné materiály môžu byť monografickej alebo seriálovej povahy.

Mapy (KIS3GCM) - spravuje Slovenská národná knižnica

Súborná báza kartografických materiálov (KIS3GCM) (Návestie/06=e; Návestie/06=f) – všetky typy tlačí, rukopisov a mikroforiem kartografických materiálov vrátane atlasov, listových máp a glóbusov. Knižničný materiál môže byť monografickej alebo seriálovej povahy spracovaný bibliografickým spôsobom.

Hudba (KIS3GMU) - spravuje Slovenská národná knižnica

Súborná báza hudobných materiálov (KIS3GMU) (Návestie/06=c; Návestie/06=d; Návestie/06=i; Návestie/06=j) – tlače, rukopisy a mikroformy hudobnín ako aj pre hudobné zvukové záznamy a nehudobné zvukové záznamy. Materiál môže byť monografickej alebo seriálovej povahy spracovaný bibliografickým spôsobom.

⁶ Uprednostňujeme používanie štandardného termínu *seriál* pred termínom „periodikum” nakoľko *periodicita* je iba jedným z mnohých atribútov seriálov.

Vizuálny materiál (KIS3GV) - spravuje Slovenská národná knižnica

Súborná báza vizuálnych materiálov (Návestie/06=g; Návestie/06=k; Návestie/06=o; Návestie/06=r) – premietateľné médiá, nepremietateľné médiá, dvojrozmernú grafiku, trojrozmerné artefakty alebo prirodzene sa vyskytujúce objekty a stavebnice. Materiál môže mať povahu monografie alebo seriálu spracovaný bibliografickým spôsobom.

Zmiešané materiály (KIS3GX) - spravuje Slovenská národná knižnica, Archív literatúry a umenia, Slovenské národné literárne múzeum, múzeá, galérie

Súborná báza zmiešaných materiálov (KIS3GX) (Návestie/06=p; Návestie/06=r; Návestie/06=t; Návestie/06=j; Návestie/06=m) – primárne používané pre archívne a rukopisné zbierky, materiály zmiešanej formy. Knižničný materiál môže byť monografickej alebo seriálovej povahy spracovaný bibliografickým spôsobom.

004000000	Súborný katalóg monografií	KIS3GM	KIS3G	M
004010000	Súborný katalóg Slovenska – staré tlač (do r 1830)	KIS3GST	KIS3G	ST
004020000	Súborný katalóg seriálov	KIS3GS	KIS3G	S
004030000	Súborná báza článkov	KIS3GCP	KIS3G	CP
004040000	Súborná báza počítačových súborov	KIS3GCF	KIS3G	CF
004050000	Súborná báza kartografických materiálov	KIS3GCM	KIS3G	CM
004060000	Súborná báza hudobných materiálov	KIS3GMU	KIS3G	MU
004070000	Súborná báza vizuálnych materiálov	KIS3GG	KIS3G	G
004080000	Súborná báza zmiešaných materiálov	KIS3GX	KIS3G	X
004100000	Súborná báza autorít – osobné mená	SNKMA	SNK	MA
004110000	Súborná báza autorít – korporácie	SNKKO	SNK	KO
004120000	Súborná báza autorít – vecné authority	SNKPH	SNK	PH

Podrobnosti o obsahu a konkrétnych typoch dokumentov, ktoré sú priradené do týchto súborných báz obsahuje formát MARC 21.

Digitálne knižničné a neknižničné materiály budú umiestnené v samostatnej databáze

Clas02 : Slovenská digitálna knižnica – spravuje Slovenská národná knižnica

Tieto kategórie budú na hlavnej stránke KIS3G pre WWW Opac (1. úroveň). Na druhej úrovni budú lokálne a na mieru ušité skiny (kože) nakonfigurované nástrojmi Chameleon iPortalu (napr. pre verejné knižnice, národnú bibliografiu, súborné katalógy, múzeá, galérie a pod.).

Na overenie možnosti fungovania jednej súbornej databázy sa uskutoční experiment, ktorý potvrdí alebo vyvráti koncepciu jednej spoločnej zdieľanej databázy KIS3G.

Tabuľka 11 Prehľad obsahu produkčnej databázy Clas01

Typ záznamu	Kategória	Povinné kódy v návěstí	Povinný kód (P) lokácie holding 852 b	Povinné Exempláre	Špeciálna koža (skin)	Formulára pre minimálny bibliografický záznam
Knihy (KIS3GM)						Formulár pre knihy
	Súborný katalóg monografií	Návestie/07=m	P	P	áno	
	Súborný katalóg starých tlačí (do 1830)	Návestie/07=m	P	P		
Seriály (KIS3GS)					áno	Formulár pre seriály
	Súborný katalóg seriálov	Návestie/07=s	P	P		
Články (KIS3GCP)					áno	Formulár pre článok
	Súborná báza článkov z monografií	Návestie/07=a Návestie/07=b	(P) ⁷	-		
	Súborná báza článkov zo seriálov (noviny, časopisy, zborníky)	Návestie/07=b	(P)	-		
Počítačové súbory (KIS3GCF)					Áno	Formulár pre počítačové súbory
	Súborná báza počítačových súborov	Návestie/06=m	P	P		
Mapy (KIS3GCM)					Áno	Formulár pre mapu
	Súborná báza kartografických materiálov	Návestie/06=e Návestie/06=f	P	P		
Hudba (KIS3GMU)					Áno	Formulár pre hudobninu
	Súborná báza hudobných materiálov	Návestie/06=c Návestie/06=d Návestie/06=i Návestie/06=j	P	P		
Vizuálny materiál (KIS3GV)					Áno	
	Súborná báza vizuálnych materiálov	Návestie/06=g; Návestie/06=k; Návestie/06=o; Návestie/06=r	P	P		
Zmiešané materiály (KIS3GX)					Áno	Formulár pre zmiešaný materiál
	Súborná báza zmiešaných materiálov	Návestie/06=p Návestie/06=r Návestie/06=t Návestie/06=j Návestie/06=m	P	P		

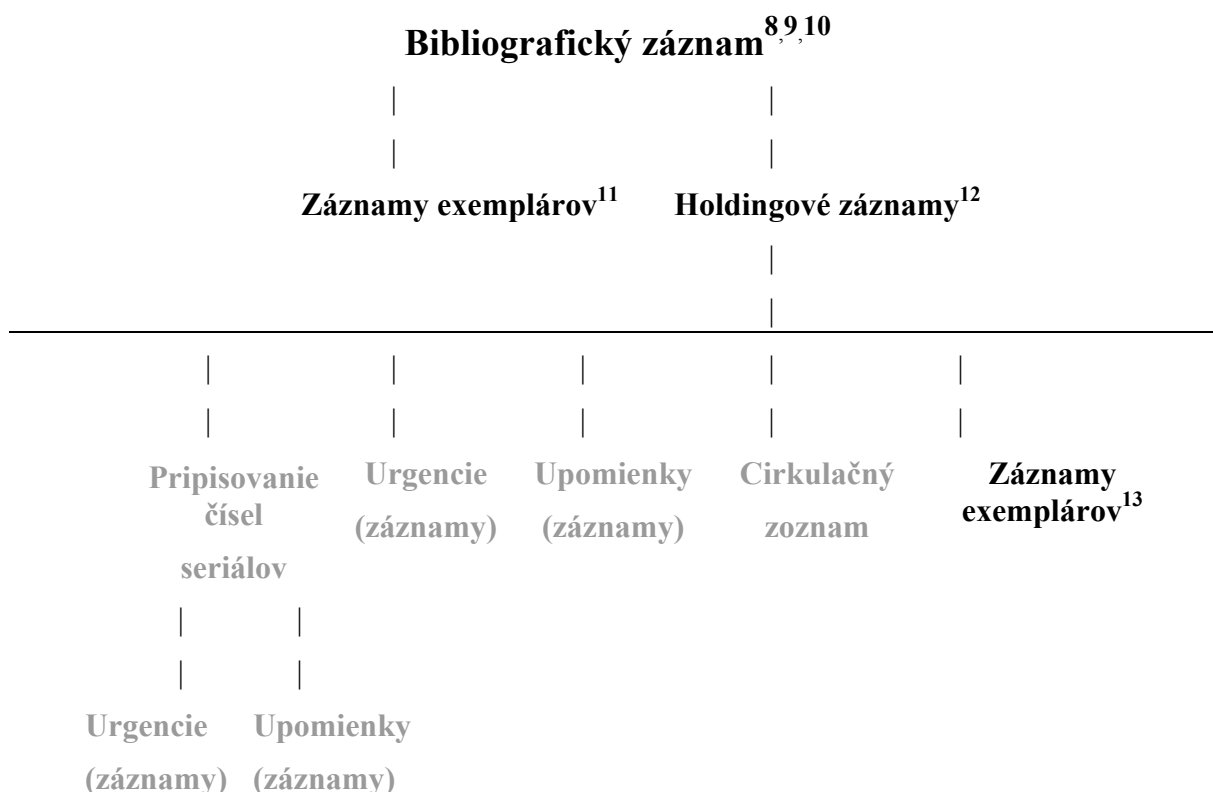
⁷ Povinný kód, ak nie je v báze KIS3G seriál, z ktorého je záznam o článku.

eh) Autonómnosť agiend v rámci spoločnej databázy Clas01

Záznamy v spoločnej databáze musia na vstupe obsahovať údaje, ktoré umožnia ich zoskupovanie, uchovávanie, vyhľadávanie, aby sa používateľom javili ako relatívne (virtuálne) autonómne podmnožiny jednej spoločnej bázy.

Relatívna autonómnosť „agiend“ z používateľského hľadiska sa zabezpečuje prostredníctvom parametrov cez Virtua „profilátor“ (systémový klient).

ei) Súborný katalóg monografií a seriálov

Obrázok 8 Štruktúra vzťahov medzi údajmi o seriáloch

Podrobnosti a inštrukcie o spracovaní seriálov sa nachádzajú v samostatnej používateľskej príručke k softvéru Virtua.

⁸ Na vytvorenie *bibliografického záznamu* sa použijú všetky potrebné tagy a údaje podľa *bibliografického* formátu MARC 21.

⁹ Pre súborný katalóg seriálov je nevyhnutné vytvoriť minimálny záznam pre seriál, ktorý je definovaný v bibliografickom formáte MARC 21 pre holdingy.

¹⁰ Zvýraznené časti sa vzťahujú na seriály aj monografie; menej výrazné položky sa týkajú len seriálov.

¹¹ Údaje o exemplári (jednotke/exemplári/zväzku) sa vo Virtue ukladajú v tagu 949, ktorého použitie je popísané podrobne v dokumentácii systému Virtua.

¹² Na vytvorenie *holdingového záznamu* k bibliografickému záznamu sa použijú tagy a údaje z formátu MARC 21 pre *holdingy*. Minimálny záznam pre holdingy seriálu musí obsahovať tagy 004, 008, 852 podpole b; odporúča sa použiť tagy 853, 863 a 866.

¹³ Údaje o exemplári (jednotke) sa vo Virtue ukladajú v tagu 949, ktorého použitie je popísané podrobne v dokumentácii systému Virtua.

Súborný katalóg seriálov, ktorý buduje Univerzitná knižnica v Bratislave bude prekonvertovaný 1:1 zo systému Aleph formátu Unimarc do systému Virtua a formátu MARC 21.

Súborný katalóg monografií (KIS3GM) v súlade so zákonom 183/2000 Z. Z. bude vo Virtue spravovať Slovenská národná knižnica.

Súborný katalóg seriálov (KIS3GS) v súlade so zákonom 183/2000 Z. Z. bude vo Virtue spravovať Univerzitná knižnica v Bratislave.

Organizácia alebo organizačný útvar, ktorý vytvára bibliografické záznamy do súborného katalógu alebo ich zapisuje do počítačovej formy povinne uvedie svoj kód podľa prijatého kódovníka organizácií a organizačných útvarov v poli 040 podpolia a, c.

Kód vlastníckej organizácie (holding) uvedie spracovateľ záznamu v poliach holdingových informácií.

Informácie o exemplári uvedie spracovateľ v zázname o exemplári.

Parametre a prístupy sa nastavujú osobitne pre KIS3GM a osobitne pre KIS3GS (profily používateľov, spracovateľské oprávnenia, indexovanie, MARC view a pod.). Oprávnenia nastavovať a modifikovať systémové parametre môžu mať správcovia súborných katalógov.

Operátori KIS3GM a KIS3GS a používatelia súborného katalógu monografií a seriálov budú mať zabezpečený špeciálny prístup k súbornému katalógu ako osobitné používateľské skupiny.

Každá členská knižnica, ktorá prospieva online alebo offline do súborného katalógu KIS3GM a KIS3GS bude definovaná osobitne pre monografie a seriály ako členská knižnica v parametroch systému.

Operátori KIS3GM a KIS3GS budú mať súborný katalóg seriálov alebo monografií osobitne nastavený ako defaultné lokácie a budú mať preddefinované vstupné formuláre, ktoré môžu v procese spracovania seriálov podľa potreby ihneď meniť.

Podľa potreby sa operátorom nadefinujú práva týkajúce sa katalogizácie, akvizície, tlačí a pod.

K súbornému katalógu seriálov bude zabezpečený prístup cez osobitné rozhranie (skin) s vlastným logom a vybranými vyhľadávacími kategóriami a s úpravou stránky, akú si určia správcovia KIS3G. Knižnice a organizácie, ktoré participujú na súbornom katalógu seriálov v rámci KIS3G budú používať na spracovanie seriálov systém Virtua.

Knižnice, ktoré používajú iný softvér ako Virtua, napr. Libris, CDS/ISIS, Winisis, Rapid Library, Aleph a i. poskytnú do súborného katalógu bibliografické záznamy s holdingovými záznamami alebo aj so záznamami exemplárov vo formáte MARC 21. Je potrebné, aby systémy, ktoré používajú Unimarc, prešli na spracovanie vo formáte MARC 21 od roku 2005. Spolupráca na tvorbe súborných databáz KIS3G s knižnicami, ktoré majú iný softvér ako Virtua sa bude riešiť na základe zmlúv individuálne.

Knižnice, ktoré pridávajú svoje holdingové informácie k záznamom, ktoré už existujú v súbornom katalógu poskytnú online, offline alebo v papierovej forme holdingové záznamy MARC 21 na formulároch pre holdingové záznamy, ktoré im poskytnú správcovia súborných katalógov.

Procedúru katalogizácie so súborným katalógom obsahuje tento projekt.

Špecifické údaje, ktoré sú potrebné kvôli špeciálnym výstupom alebo funkciám systému musia byť vo všetkých relevantných záznamoch.

Gestori jednotlivých špeciálnych agiend (napr. všeobecná štatistika knižníc, individuálna štatistika knižnice, štatistika Unesco, regionálna bibliografia, Slovenská národná bibliografia a pod.) sú povinní vopred zabezpečiť, aby operátori vkladali podľa ich inštrukcií potrebné položky do všetkých relevantných záznamov.

ej) Príklad nastavenia prostredia pre súborný katalóg seriálov¹⁴

Pre operátorov, ktorí tvoria online záznamy do *súborného katalógu seriálov* (**KIS3GS**) sa cez profilátor vytvorí:

- *samostatná používateľská skupina* (**KIS3GS**)
- *súbor parametrov s oprávneniami pre danú používateľskú skupinu* (oprávnenia z modulu akvizícia, katalogizácia, OPAC, Chameleon iPortal, InfoStation a pod.)
- *v systéme sa definuje členská knižnica **KIS3GS** a členská knižnica **NEKIS3GS** a jej individuálny kód* (tag 866 podpole a); každý záznam musí obsahovať kód konkrétnej členskej knižnice v poli 866 podpole a; prostredníctvom tohto údajja sa vytvára spojenie s knižnicou, ktorá nie je členskou knižnicou KIS3G a jej záznam o seriáli neobsahuje podrobné holdingové informácie okrem údajja v 852 podpole b (napr. 853 a 863) a informácie o exemplári/číisle/zväzku; v systéme sa informácia o členskej knižnici zapisuje do lokálneho tagu Virtua **952**. Ak sa v tagu 866 podpoli \a zapisuje kódovaná informácia o členskej knižnici SKS, zobrazí sa informácia o knižnici, ktorá vlastní určitý titul seriálu v OPACu a WWW OPACu. Používateľ sa cez linku dostane do knižnice, ktorá má príslušný *titul* a môže si ho vyžiadať.
- Členská knižnica **KIS3G** používa databázu *Clas01* na bežné spracovanie seriálov jednak pre **KIS3GS** a súčasne vytvára podľa typu seriálu *kompletné bibliografické záznamy s exemplármi alebo bibliografické záznamy s holdingami a záznamami exemplárov/zošitov/zväzkov seriálov* a umožňuje používateľom nielen získať informáciu a držiteľskej organizácii, teda o tom, kto má daný titul, ale umožňuje používateľovi aj online zadať žiadanku na konkrétny exemplár, zošit alebo zväzok seriálu.
- *samostatná hlavná lokácia* (číselný kód 402 a názov Súborný katalóg seriálov, skratka **KIS3GS**) platná pre knižnicu KIS3G, ktorá prispieva on-line do súborného katalógu seriálov (tag 852 podpole b); každý záznam **KIS3GS** musí obsahovať v poli 852 holdingovú informáciu (852 podpole \b00**402**0000, kde údaj v podpoli \bje kód hlavnej lokácie pre lokáciu KIS3GS). Ak je potrebné, aby určitý dokument figuroval vo viacerých lokáciách, pole 852, podpole b sa zopakuje s ďalším kódom hlavnej lokácie (napr \b000100000 pre Slovenskú národnú knižnicu).

004020000	Súborný katalóg seriálov	KIS3GS	KIS3G	S
-----------	--------------------------	--------	-------	---

- vytvorí samostatné webové rozhranie (skin):
 - o podľa hodnoty „s“ v *návestí záznamu MARC 21 na pozícii 07*, ktorý označuje bibliografickú jednotku vydávanú po častiach nasledujúcich po sebe, spojených číselne alebo chronologicky s úmyslom časovo neurčeného pokračovania vo vydávaní. Seriály zahŕňajú periodiká, noviny, výročné správy (správy, ročenky

¹⁴ Analogicky sa postupuje pri súbornom katalógu monografií. Rozdiel je v prítomnosti a podrobnosti holdingových polí MARC 21.

atď.) časopisy, oficiálne správy, konferenčné materiály, zázpisnice združení, číslované monografické edície atď., podľa kódu krajiny,

- o podľa hodnoty „s“ - evidencia seriálov v tagu MARC 21 na pozícii 006/00 (Forma materiálu); kód s sa používa na identifikáciu poľa 006 obsahujúceho kódované údaje vzťahujúce sa na aspekty evidencie seriálov (*serial control*) pri netlačených seriálových jednotkách. Pri evidencii tlačených seriálových jazykových materiálov sa používa pole 008,
- o podľa hodnoty kódu „SK“ v tagu 008/pozícia 15-17 Miesto publikovania, výroby alebo zhotovenia pre slovenské noviny a časopisy (vydané na Slovensku),
- o podľa kódu hlavnej lokácie vytvoreného pre súborný katalóg seriálov (**KIS3GS**)

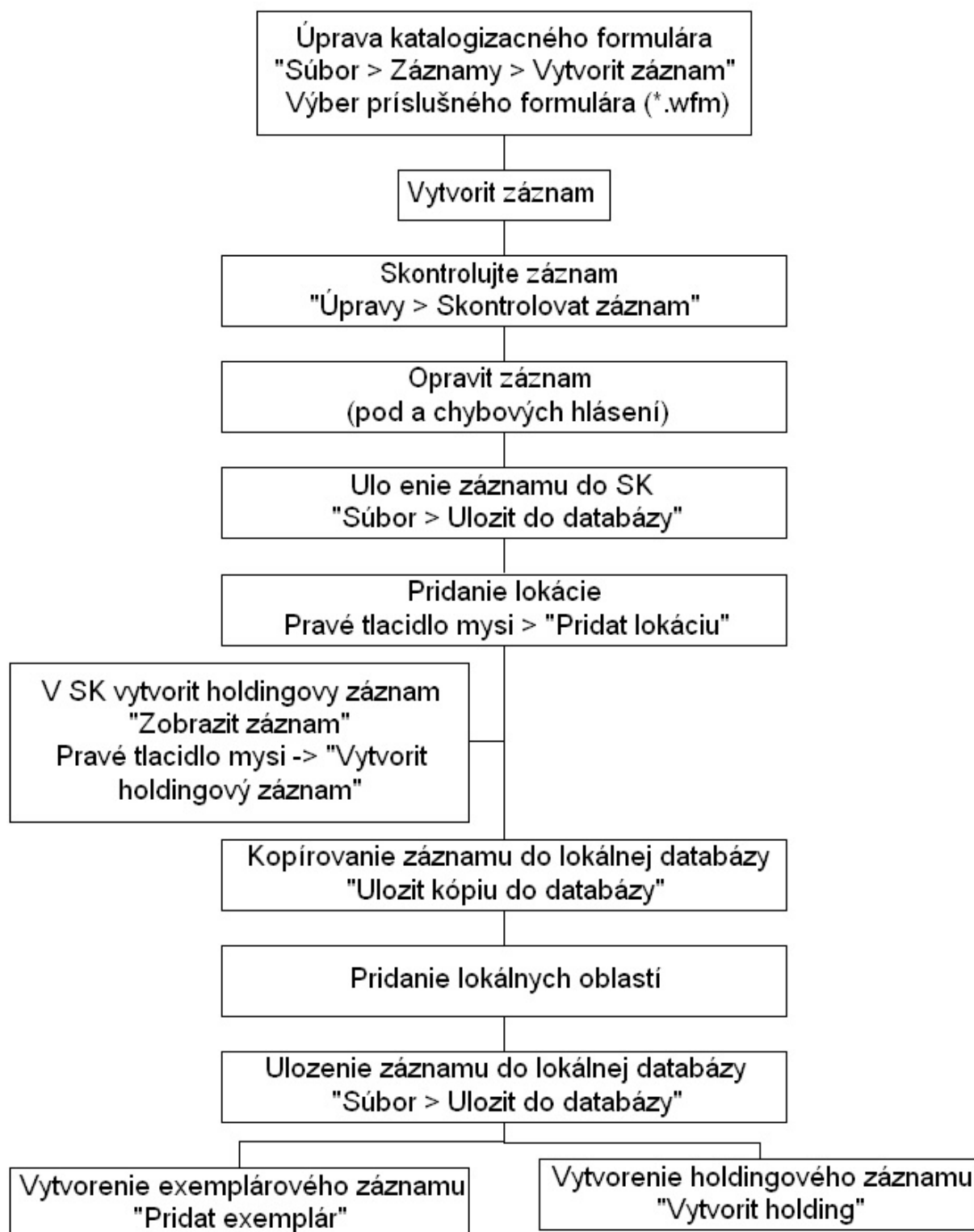
Pokiaľ bude potrebné bližšie špecifikovať výber seriálov na účely vyhľadávania alebo zobrazovania v OPACu, je možné použiť presné hľadanie alebo filtrovanie cez hodnoty fixného poľa 008 podľa príslušných kódov na pozíciách 18-34 (návestie/07=s)

18 Frekvencia
19 Pravidelnosť
20 Centrum ISSN
21 Typ pokračujúceho zdroja
22 Forma originálneho dokumentu/objektu
23 Forma dokumentu/objektu
24 Povaha celého diela
25-27 Povaha obsahu
28 Vládna publikácia
29 Konferenčná publikácia
30-32 Nedefinovaná
33 Pôvodná abeceda alebo písmo názvu
34 Konvencia zápisu

Príklad katalogizácie so súborným katalógom obsahujú nasledujúce algoritmy pracovných postupov. Tieto schémy znázorňujú obecné postupy. *Lokálnou databázou* sa rozumie databáza v inom systéme než je systém Virtua. V prostredí Virtua sa „lokálnosťou“ rozumie samostatná hlavná lokácia v rámci jednej spoločnej fyzickej databázy.

Záznam neexistuje ani v SK, ani v lokálnej databáze

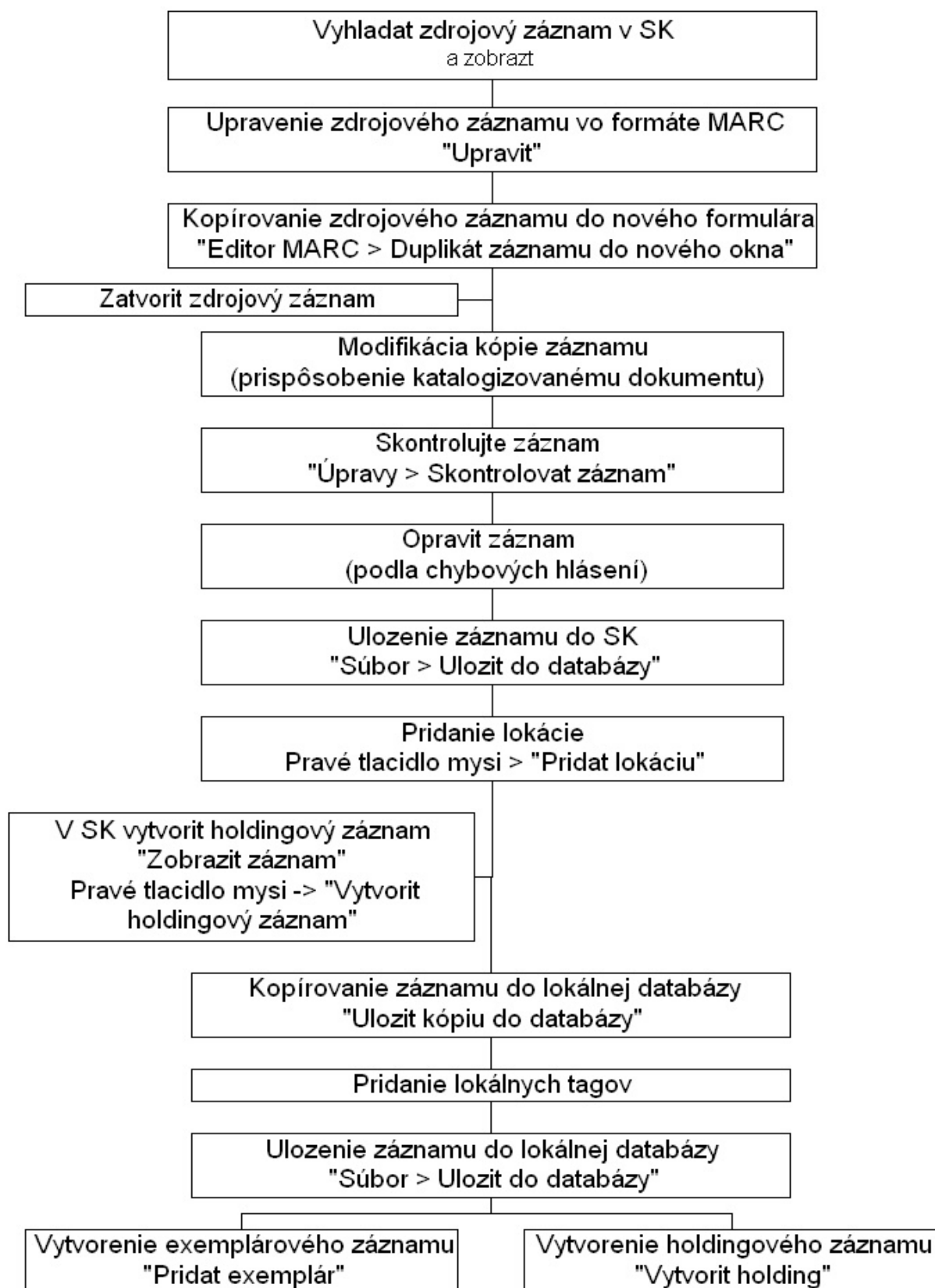
1) Vytvorenie záznamu cez formulár

Obrázok 9 Procedúra katalogizácie do súborného katalógu 1

Záznam neexistuje ani v SK, ani v lokálnej databáze

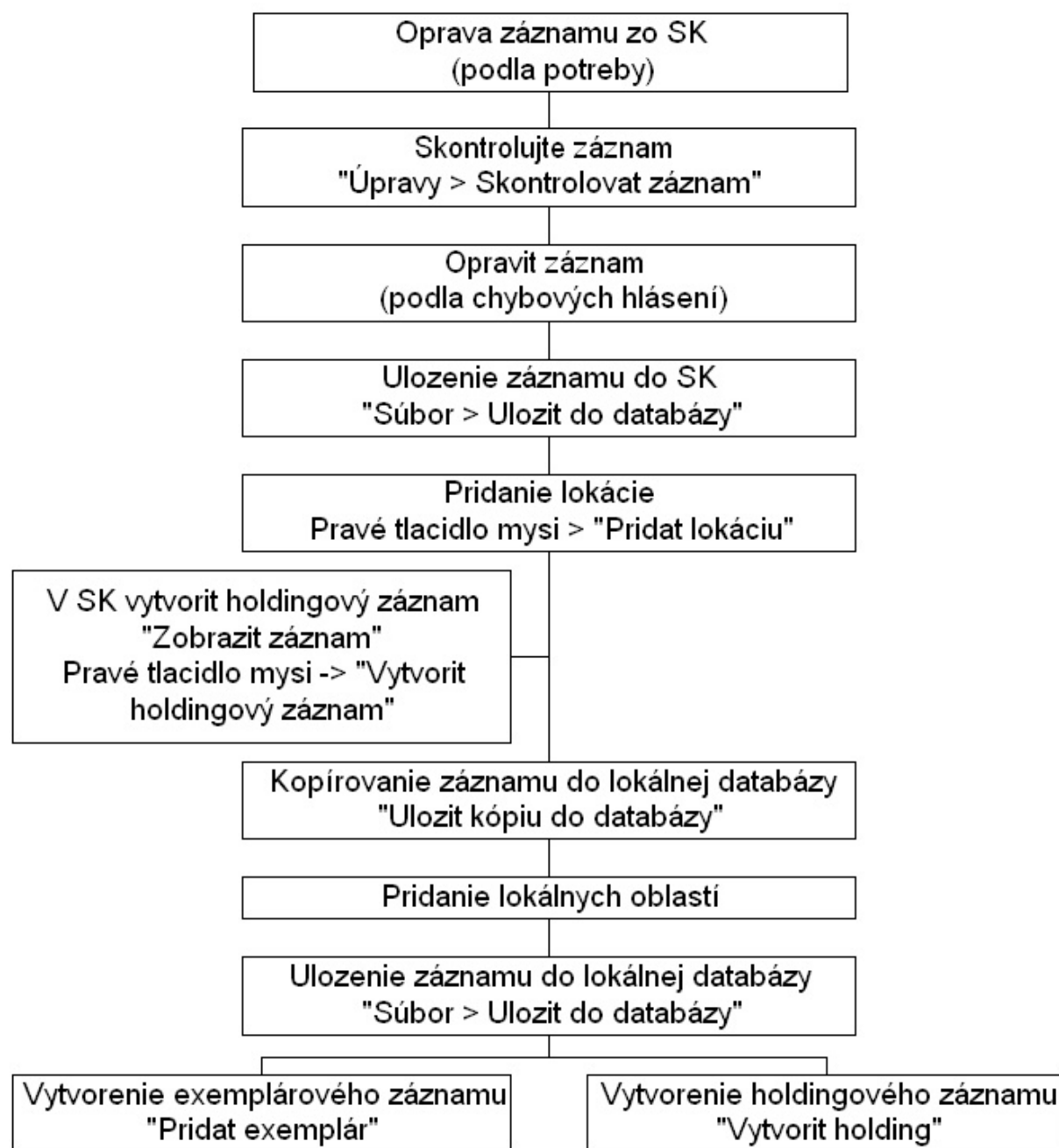
2) Vytvorenie záznamu kopírovaním existujúceho záznamu

Obrázok 10 Procedúra katalogizácie do súborného katalógu 2

Záznam existuje v SK

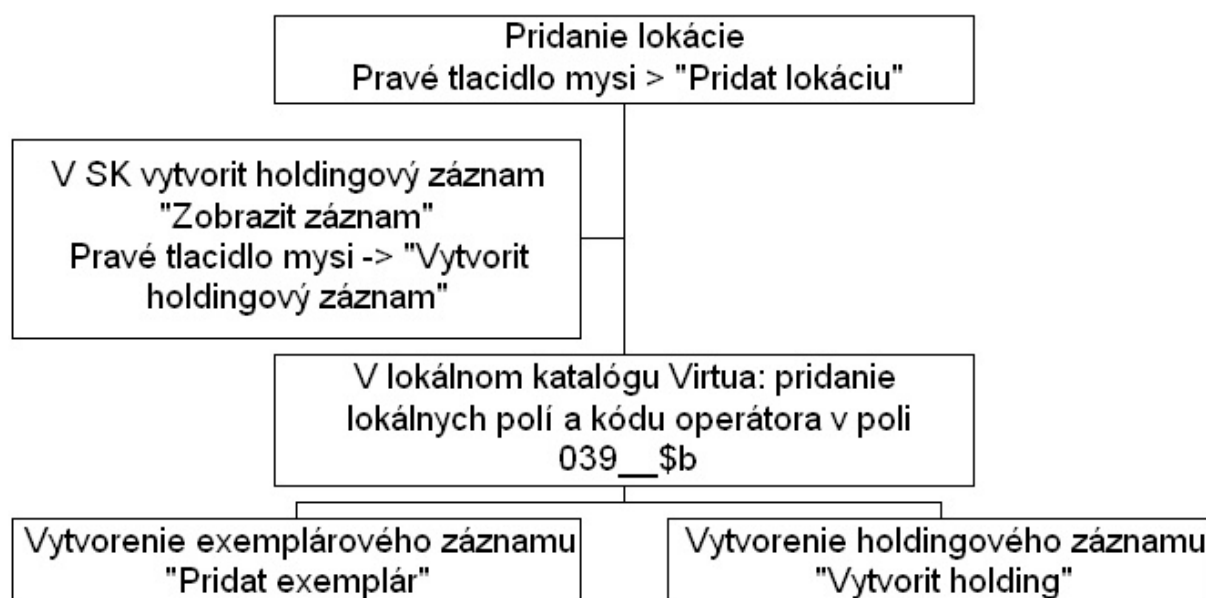
3) Záznam neexistuje v lokálnej databáze

Obrázok 11 Procedúra katalogizácie do súborného katalógu 3

Záznam existuje v SK

3) Záznam existuje v lokálnej databáze

Obrázok 12 Procedúra katalogizácie do súborného katalógu 4

ek) Popis organizačného prostredia

Manažment projektu Virtua - princípy

Cieľom projektu Virtua je zaviesť (implementovať) integrovaný knižničný systém Virtua do knižníc KIS3G a zabezpečiť jeho prevádzku.

Implementácia spoločného softvéru Virtua v knižniciach, ktoré sú v združení “Konzorcium KIS3G” sa uskutoční ako *riadený projekt*.

Na projekte sa roku 2004 (január-máj) zúčastnia knižnice KIS3G a VTLS.

Riadenie - manažment projektu **na úrovni KIS3G** sa uskutoční na štyroch úrovniach:

1. **Manažment projektu VTLS** (služba VTLS Inc. ako súčasť kontraktu) (VTLS Project Management Team) (skratka: “Tím VTLS”, Gemma Ros)
2. **Manažment projektu KIS3G** (zo zástupcov združenia “Rada riaditeľov (štatutárov) alebo poverených zástupcov Konzorcia KIS3G”) (Library Project Management Team) (skratka: “Tím KIS3G”)
3. **Implementačný tím** (členovia tímu VTLS, tímu KIS3G, riaditelia a vedúci odborných útvarov, zodpovední poverení experti, manažéri)
4. **Pracovné skupiny** (odborníci z knižníc, ktorí si osvojujú a implementujú konkrétne funkcie systému Virtua do praxe)

Riadenie - manažment projektu **na úrovni lokálnej knižnice KIS3G** sa uskutoční na dvoch úrovniach:

1. **Manažment projektu implementácie** - 1 manažér projektu implementácie a 1 systémový knihovník
2. **Operátori Virtua** – všetci zamestnanci, ktorí budú pracovať s ILS Virtua

Vo väčších vedeckých a akademických knižniciach je nevyhnutné zabezpečovať využívanie spoločného softvéru Virtua prostredníctvom **systémového knihovníka**.

Manažerka projektu Virtua – ing. Alena Špániková

Administrátor systému Virtua – Jaroslav Sivák

Päťčlenný Virtua tím v Slovenskej národnej knižnici je vytvorený z vlastných zdrojov Slovenskej národnej knižnice v samostatnom **Oddelení informačných technológií**, ktoré je vytvorené na účely implementácie systému v knižniciach Slovenskej republiky (**Alena Špániková, Jaroslav Sivák, Peter Kolesár, Oliver Ardo, Martin Katuščák**).

Za činnosť Oddelenia informačných technológií z titulu funkcie zodpovedá priamo **ing. Milan Rakús, zástupca generálneho riaditeľa**.

V projekte je potrebné zvládnuť, vyriešiť, zabezpečiť najmä:

- plánovanie projektu a hlavných fáz implementácie
- konštituovanie implementačného tímu v organizačnej štruktúre SNK s pôsobnosťou na KIS3G (hlavný manažér projektu, systémový knihovník, knižničný technik - oddelene od prevádzky SNK)
- na úrovni členských knižníc vytvoriť tímy: 1 manažér projektu implementácie a 1 systémový knihovník

- konštituovanie združenia „Konzorcium KIS3G“
- inštaláciu systému Virtua
- plánovanie migrácie z jednotlivých lokálnych systémov a knižníc do systému Virtua
- konverziu dát a ich nahrávanie do systému Virtua
- preklad obrazoviek a dokumentácie do slovenčiny
- príprava zoznamov a kódovníkov
- príprava materiálov na školenia a jednoduchých používateľských príručiek
- realizácia základných školení zabezpečených VTLS
- realizácia odborných školení a cvičení k Virtue zo strany vlastných vyškolených škopiteľov KIS3G a testovanie účastníkov
- realizácia školení k MARC21 a AACR2 a testovanie účastníkov
- verifikácia a dobudovanie hardvérovej a telekomunikačnej infraštruktúry a monitoring sietí
- klienti systému nainštalujeme zamestnancovi až po vyškolení a po vykonaní testu, ktorým sa overí, či ovláda funkcie, ktoré potrebuje v práci
- vedúcimi pracovných skupín budú zamestnanci, ktorí sú schopní sami preložiť dokumentáciu týkajúcu sa predmetu pracovnej skupiny a sú schopní školiť ostatných členov skupiny a zamestnancov knižníc
- členovia pracovných skupín po vyškolení budú stálymi škopiteľmi s celoslovenskou pôsobnosťou
- testy zamestnancov pripraví a vykonajú príslušné pracovné skupiny a škopitelia
- v SNK bude založený osobitný tím, ktorý sa bude venovať len projektu Virtua
- poverení zamestnanci knižníc by mali byť pre projekt k dispozícii minimálne na 50%.

Riadenie projektu od januára 2005

Do konca roku 2004 sme boli v súlade s harmonogramom implementácie Virtua vo fáze projektu riadeného Gemmou Ross z Barcelony. Komplikácie s konverziou a s prípravou technického prostredia neumožnili dodržať pôvodné termíny. Pravdepodobne bude potrebné prehodnotiť a zjednodušiť riadiacu štruktúru. Vzhľadom na rozsah a závažnosť projektu bolo potrebné, aby projekt riadil štatutár SNK. V roku 2005 sa začne uplatňovať riadiaci model:

1. Rada riaditeľov (strategické riadenie, schvaľovanie princípov a postupov)
2. Manažér projektu (zástupca GR SNK pre technický rozvoj ing. Milan Rakús)
3. Manažérka operatívneho projektu ing. Alena Špániková (kontakt s VTLS, zmluvy, prevádzka, školenia)
4. Virtua tím v SNK + správcovia databáz a systémoví knihovníci partnerských knižníc.

Riadenie prevádzky systému Virtua

1. Administrátor databázy Clas01 – Jaroslav Sivák podpora klientov Mgr. Peter Kolesár
2. Administrátor databázy Clas02 (Memoria slova) – Bc. Oliver Ardo, manažment digitálnej knižnice a podpora klientov Mgr. Martin Katuščák
3. Správkyňa bázy (katalóg Clas01) Mgr. Jarmila Majerová a partneri
4. Správkyňa bázy (články Clas01) Dr. Ľudmila Rohoňová a partneri
5. Správkyňa bázy (staré tlače Clas01 do 1830) PhDr. Klára Komorová, PhD.
6. Správkyňa bázy (Archív literatúry a umenia SNK) Clas02 Mgr. Jarmila Gráfová

7. Správkyňa bázy (Slovenské národné literárne múzeum, grafika, výtvarné zbierky...) Mgr. Mintálová
8. Kooperácia na súbornom katalógu monografií Dr. Eleonóra Janšová

Riadenie prevádzky systému v SNK

1. Ing. Igor Prokop,
2. Zodpovední vedúci zamestnanci
3. Technická infraštruktúra, IT, siete SNK Ing. Ľubomír Mikuláš, Dušan Cálík

Partnerské knižnice

V každej partnerskej knižnici vedúci organizácie určí systémového knihovníka, ktorý je kontaktnou osobou pre styk s Virtua tímom, zabezpečuje predkladanie a riešenie problémov.

Každý vedúci organizácie určí najvhodnejší riadiaci model a zodpovedných zamestnancov pre vlastnú organizáciu. Softvér Virtua je k dispozícii pre všetky knižnice, s ktorými sú uzavreté zmluvy. Každá knižnica si musí zabezpečiť implementáciu a prevádzku systému vo svojich podmienkach vlastným úsilím. SNK zabezpečuje podporu zo strany Tímu Virtua, školeniach a konverziách dát z opúšťaných systémov.

Zmluvy

Vzor dvojstrannej zmluvy medzi SNK a partnerskou knižnicou je v prílohe.

e) Rámcové vymedzenie činnosti pracovných skupín

Nasledujúca tabuľka ukazuje ťažiskové oblasti pre pracovné skupiny a ich prieniky s inými časťami systému podľa dokumentácie VIRTUA. Kompletná dokumentácia a vyhľadávanie v nej je kedykoľvek pre všetkých klientov Virtua dostupné cez *Virtua/Nástroje/Prieskumový stroj dokumentácie*.

Tabuľka 12 Rámcové vymedzenie činnosti pracovných skupín

Funkcionalita ILS Virtua	Číslo pracovnej skupiny																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 Virtua ILS 3M Patron SelfCheck Interface (32 s.)	+							++									
2 Virtua ILS Acquisition and Fund Accounting (430 s.)	+						++										
3 Virtua ILS Ad Hoc Reporting (233 s.)	+	+		+						++							+
4 Virtua ILS Cataloging (143 s.)	+	+	+	++	++					+	+				+		+
5 Virtua ILS Cataloging (313 s.)	+	+	+	++	++					+	++				+		+
6 Virtua ILS Chameleon iPortal (125 s.)	+	+							++		+						+
7 Virtua ILS Chameleon iPortal Configuration (137 s.)	+		+						++								
8 Virtua ILS Chameleon iPortal Drop-in/Pull-out Components (206 s.)	+								++		+						+
9 Virtua ILS Chameleon iPortal Inteface Customization (269 s.)	+	+	+	+					++								
10 Virtua ILS Circulation Controle : Circulation Backup System (41 s.)	+							++									
11 Virtua ILS Circulation Controle : Introduction and Basic Transaction (149 s.)	+							++									
12 Virtua ILS Circulation Controle: Patron Information (176 s.)	+							++							+		
13 Virtua ILS Circulations Controle: Requests (88 s.)	+							++									
14 Virtua ILS Circulations Controle: Reserves (80 s.)	+							++									
15 Virtua ILS FRBR Cataloging (117 s.)	+		+	++	+						+						

16 Virtua ILS Getting Started with Acquisition (110 s)	+						++										
17 Virtua ILS Getting Started with the Virtua Client (171 s.)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+
18 Virtua ILS Infostation (220. s)	+	+	+	+		+	+	+	+	++	+		+			+	+
19 Virtua ILS InfoStation Acquisition and Serials Reports Reference (101s.)	+					++	++										
20 Virtua ILS InfoStation Administrative, Cataloging and OPAC Reports (113 s.)	+	+	+	+	+						+						+
21 Virtua ILS Infostation Circulation Reports (237 s.)	+						++	++									
22 Virtua ILS Infostation/Circulation Reports Reference User Guide	+							++									
23 Virtua ILS Installation Users Guide (113 s.)	+												++				
24 Virtua ILS MetaCat (124 s.)	+			++							++						
25 Virtua ILS OPAC (323 s.)	+	++															
26 Virtua ILS Serials Controle (199 s.)	+			+		++											+
27 Virtua ILS System Management (107 s.)	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
28 Virtua ILS System Management: Acquisition (28 s.)	++						++										
29 Virtua ILS System Management: Cataloging (79 s.)	++			++							+						+
30 Virtua ILS System Management: Circulation (36 s.)	++							++									
31 Virtua ILS System Management: OPAC (45 s.)	++	++															
32 Virtua ILS System Management: Reporting (57 s.)	++																
33 Virtua ILS The Union Catalog (59 s.)	++	+	++	+	+	+			+	+	+						
34 Virtua ILS Translation and String Customization (152 s.)	+											++					
35 Virtua ILS Virtua Profiler Acquisition Parameters (98 s.)	+						++										
36 Virtua ILS Virtua Profiler Cataloging Parameters (154 s.)	+		+	++	++						+						+
37 Virtua ILS Virtua Profiler Ciculation Parameters (146	+							++									

s.)																	
38 Virtua ILS Virtua Profiler Introduction and Global Settings (182 s.)	++	+	+	++	+	+	+	+	+		+		+				+
39 Virtua ILS Virtua Profiler OPAC Parameters (161 s.)	+	++	+	+	+	+	+	+			+						+
40 Virtua ILS Virtua Record Loading (139 s.)	+		+	+	+	+	+	+							++		+
41 Virtua FASTRAC system (RFID)	+							++									
42 RLG's ILL Manager	+							++									
43 NDLTD PACKAGE (thesis)	+			+				+			++						++

em) Manažment projektu na úrovni KIS3G

Tím VTLS a tím GIS3G tvoria jeden zmiešaný tím **Manažment projektu**, ktorý je na najvyššej úrovni zodpovedný za projekt a za úspešné osvojenie a využívania systému Virtua v knižniciach KIS3G.

Prehľadnú schému organizácie manažmentu projektu Virtua obsahuje Obrázok Schéma organizácie manažmentu projektu Virtua.

en) Manažment projektu na úrovni lokálnej knižnice KIS3G

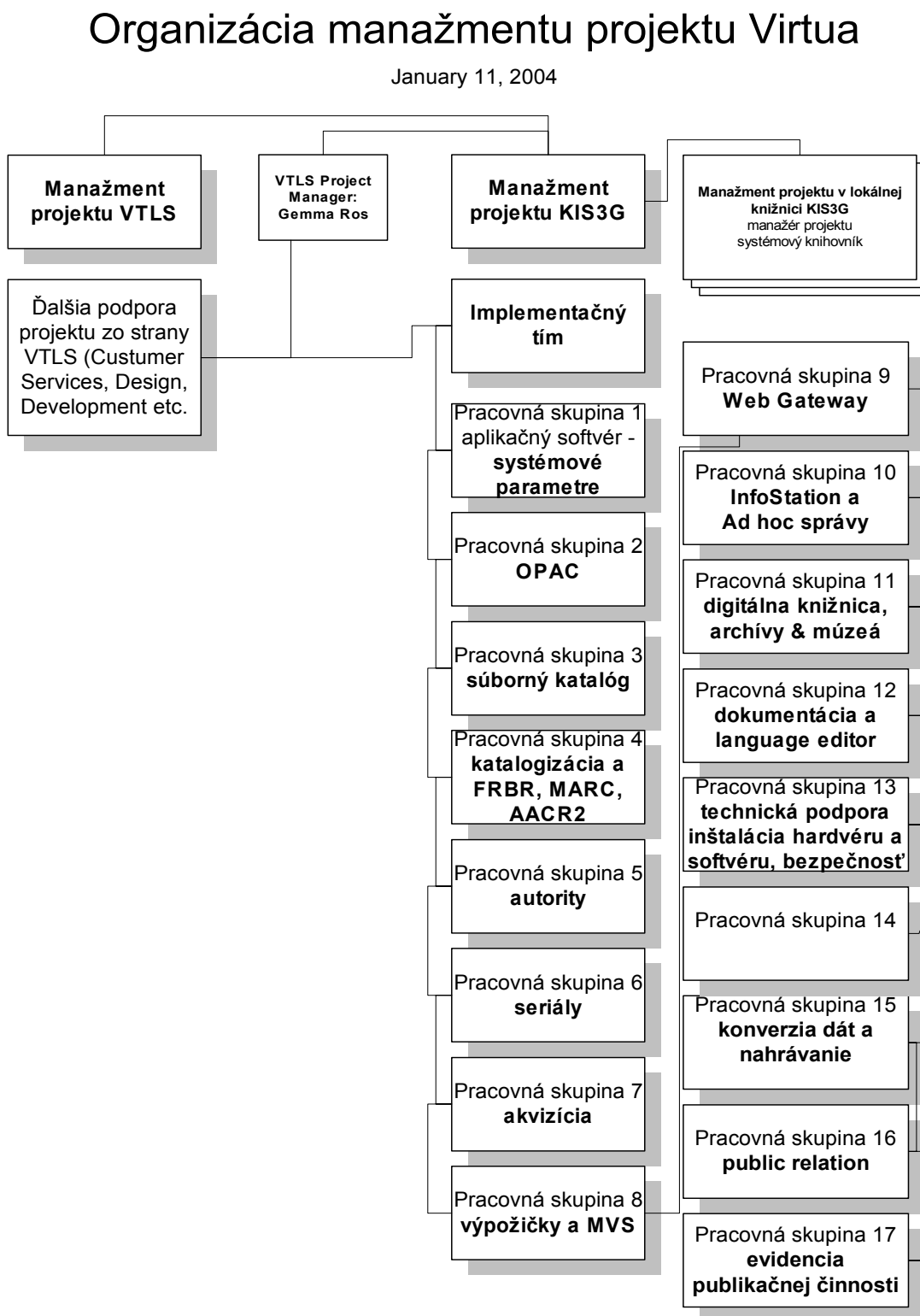
Knižnice združenia “Konzorcium KIS3G” vyplnili tabuľky:

1. **Knižnice združenia “Konzorcium KIS3G”** – určenie **zástupcov knižníc** v manažmente projektu Virtua a **číslo pracovnej skupiny**, v ktorej bude mať knižnica kompetentného zástupcu. Knižnice združenia “Konzorcium KIS3G” v druhom stĺpci uvedú meno štatutárneho zástupcu knižnice alebo osoby, ktorá má v danej oblasti delegované právomoci. V treťom stĺpci uvedú číslo pracovnej skupiny zo zoznamu pracovných skupín na obrázku: Schéma organizácie manažmentu projektu Virtua.
2. **Tabuľka Knižnice združenia “Konzorcium KIS3G”** – určenie zástupcov knižníc v manažmente projektu Virtua a číslo pracovnej skupiny, v ktorej bude mať knižnica kompetentného zástupcu. Určiť kompetentných zástupcov do pracovných skupín.
3. **Tabuľka Rámcové vymedzenie činnosti pracovných skupín** – tabuľka obsahuje základné určenie obsahového zamerania činnosti pracovných skupín na základe dokumentácie k systému Virtua. Pracovné skupiny si vypracujú vecný a časový plán práce. Rozhodnú a preklade dokumentácie potrebnej pre implementáciu zvolených modulov. Dokumentáciu by mal osobne preložiť vedúci pracovnej skupiny. S prekladateľmi urobí zmluvu priamo VTLS.
4. **Tabuľky – návrh členov pracovných skupín a zoznamy zamestnancov na školenia.**

Každá knižnica predloží:

1. **Zoznam všetkých organizačných útvarov organizácie a ich zaužívané skratky**
2. **Zoznam všetkých kódovníkov, z ktorých sa kódy vyskytujú v záznamoch v používaných systémoch (kódy a ich rozpis)**

eo) Schéma organizácie manažmentu projektu Virtua

Obrázok 13 Schéma organizácie manažmentu projektu Virtua

ep) Povinnosti zúčastnených strán

Zodpovednosť za obsah záznamu

Formát MARC 21 pre bibliografické údaje slúži ako nástroj prenosu všetkých typov bibliografických údajov z akejkoľvek organizácie.

Vo všeobecnosti za obsah údajov, špecifikáciu údajov a prepis bibliografickej informácie v zázname môžu na základe preverenia zodpovedať strany, ktoré sú uvedené v nasledujúcej časti. Za obsah určitých údajov však zodpovedné strany môžu zodpovedať len v obmedzenom rozsahu, a to v prípadoch, keď ide o údaje agentúry pridelujúcej údaje alebo o údaje z riadeného zoznamu údajov.

Spracovatelia záznamov do systému Virtua sú povinní rešpektovať Záväzné zásady spracovania dokumentov vo Virtue (pozri prílohu)

Zodpovedné strany

V nemodifikovanom zázname sa povinne identifikuje organizácia zodpovedná za obsah záznamu ako zdroj katalogizácie v 008/39 a/alebo 040 ≠a. Organizácia, ktorá je zodpovedná za obsah záznamu a prepis údajov ako prepisujúca zápis sa identifikuje ako prepisujúca agentúra v poli 040≠c. V modifikovaných záznamoch sú za obsah záznamu kolektívne zodpovedné organizácie identifikované v poli 040 ≠a a ≠d (Značka agentúry, ktorá upravila (modifikovala) záznam).

Organizácie identifikované ako prepisujúce alebo modifikujúce agentúry v poli 040 ≠c a ≠d sú kolektívne zodpovedné za obsah údajov a prepis údajov.

Agentúrou pridelené údajové prvky

Údajový prvok pridelený agentúrou, je taký, ktorého obsah je určený oprávnenou agentúrou a za ktorý táto agentúra zodpovedá. Napr. za obsah poľa 222 (Kľúčový názov) zodpovedá Centrum ISSN. Týka sa to najmä súborného katalógu seriálov a spracovania seriálov KIS3GS. Aj keď tieto údaje prideluje táto agentúra, do záznamu ich môže prepísať iná organizácia.

Riadený zoznam údajov

Určité údaje v riadených zoznamoch sú udržiavané agentúrami. Patrí k nim napr. MARC Kódovník geografických oblastí v poli 043 (Kód geografickej oblasti). Tieto údaje sa zaznamenávajú na úrovni poľa alebo podpoľa v MARC 21 len v súlade s takýmto riadeným zoznamom. Ak sú potrebné nejaké zmeny alebo doplnky, je nevyhnutné konzultovať ich s príslušnou agentúrou zodpovednou za zoznam kódov.

V zdužení KIS3G sa používajú kódovníky KIS3G:

1. KIS3G kódy krajín (ISO 3166-2)
2. KIS3G kódy jazykov
3. KIS3G kódy lokácií a organizačných jednotiek
4. KIS3G kódy rolí

Tieto kódovníky spravuje Slovenská národná knižnica v Martine.

Národné a medzinárodné štandardy v KIS3G

Formát pre výmenu informácií (Format for Information Exchange) (STN ISO 2709),
Pravidlá reprezentácie názvov krajín a geografických jednotiek: Časť 2 - Kódy geografických jednotiek (Code for the Representation of Names of Countries and their Subdivisions: Part 2, Country subdivision code) (ISO 3166-2)
Medzinárodné štandardné číslovanie kníh (ISBN) (ISO 2108)
Medzinárodné štandardné číslo hudobniny (ISMN) (ISO 10957)
Medzinárodný štandardný kód nahrávky (ISRC) (ISO 3901)
Medzinárodné štandardné číslo seriálu (ISSN) (ISO 3297)
Reprezentácia dátumov a časov (ISO 8601)
(Identifikátor seriálového dokumentu a článku (SICI) (ANSI/NISO Z39.56))
Medzinárodné štandardné číslovanie technických správ (ISRN) (ISO 10444) a

Štandardy MARC

MARC 21 formát pre bibliografické údaje (dostupné v papierovej a elektronickej forme ako kontextovo-senzitívny help Virtua v slovenčine)
Formát MARC 21 pre authority (dostupné v elektronickej forme ako kontextovo-senzitívny help Virtua v slovenčine)
Formát MARC 21 pre klasifikačné údaje (preklad a vydanie v roku 2004)
Formát MARC 21 pre komunitné informácie (preklad a vydanie v roku 2004)
Formát MARC 21 pre holdingy (preklad a vydanie 2004)

Požiadavky na úroveň záznamu

Na zabezpečenie konzistencie katalogizačných agentúr sa pre projekt KIS3G určuje, že používateľské skupiny budú vytvárať záznamy na úplnej (maximálnej) úrovni ak sú organizáciami, ktoré kooperujú pri tvorbe Slovenskej národnej bibliografie alebo na jej bibliografických programoch. Ostatní účastníci projektu a používatelia systému Virtua vytvárajú povinne záznamy na minimálnej úrovni. Táto skutočnosť musí byť všeobecne známa všetkým výmenným partnerom. Za dodržanie tejto inštrukcie zodpovedajú správcovia báz údajov a spravovaných súčastí databáz (monografie, články, staré tlače, seriály a pod.) Všetky nové záznamy, ktoré sa vytvárajú od júna 2004 povinne prejdú pri ukladaní do databázy kontrolou, ktorú automaticky zabezpečuje softvér Virtua. Za správnosť údajov v databáze zodpovedajú správcovia súborných databáz, ktorých určuje gestorská organizácia.

er) Špecifikáciu programových prostriedkov

V procese obstarávania systému boli na spoločný softvér v súťažných podkladoch určené náročné kritériá (požiadavky na softvér), ktoré v plnej miere plní získaný softvér Virtua. Programové prostriedky sú záležitosťou dodaného softvéru. Uvádzame základné požiadavky na softvér. Ide o 133 základných požiadaviek, ktorým získaný softvér vyhovuje. Súťažné podklady obsahujú 882 presne špecifikovaných požiadaviek. Požiadavky sú súčasťou zmluvy o dodávke a je v zmluve je zabezpečená verifikovateľnosť a sankcie za eventuálne dodatočne zistené neplnenie nejakej požiadavky. Všetky požiadavky prešli verejnou diskusiou a boli dopracované na základe pripomienok a návrhov z knižníc. Sú aj súčasťou zmluvy s dodávateľom.

Základné požiadavky na systém	
1.	Hlavným dodávateľom (zmluvnou stranou) musí byť jedna spoločnosť, aj v prípade, že daný knižničný systém je dodávaný konzorciom
Architektúra a platforma systému	
2.	Uchádzač musí predložiť názornú schému častí integrovaného knižničného systému s platformami, ktoré využíva.
Funkcie	
3.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>akvizícia</i>
4.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>katalogizácia a správa autorít</i>
5.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>výpožičky</i>
6.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>MVS</i> (medziknižničná výpožičná služba, <i>ILL</i>)
7.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu (Windows/Telnet) <i>OPAC</i> (online verejne prístupný katalóg)
8.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>správa seriálov</i>
9.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>súborný katalóg</i>
10.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu prístup konečného používateľa k databázam knižníc cez <i>WWW</i>
11.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>prístup k digitálnym zdrojom – knižničný portál</i>
12.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>štatistiky a výkazy/správy</i>
13.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>systémový manažment</i>
14.	Integrovaný knižničný systém musí obsahovať funkciu <i>manažment zbierok</i> (antitheft system, RFID vyraďovanie fondov, revízia fondov)
15.	Všetky funkcie musia byť vzájomne integrované.
Štandardy	
16.	Syntax záznamov. Systém musí byť otvoreným systémom a podporovať otvorené <i>de facto</i> a medzinárodné <i>de jure</i> štandardy.
17.	Syntax záznamov. Systém musí podporovať syntax záznamov MARC21 (aplikácie klienta aj servera)
18.	Syntax záznamov. <i>Štruktúra záznamu</i> musí byť založená na implementácii medzinárodnej normy STN ISO 2709 Informácie a dokumentácia : Formát na výmenu informácií (Formát for Information Exchange).
19.	Syntax záznamov. Systém musí podporovať export/konverziu MARC 21/XML
20.	Syntax záznamov. Systém musí podporovať formáty na báze SGML (HTML, XML)
21.	Systém musí podporovať komunikačný štandard TCP/IP
22.	Operačný systém. Systém musí na strane servra využívať Unix
23.	Operačný systém. Systém musí na strane klienta využívať Windows 2000 a vyššie

24.	Transparentná interakcia s okolím. Systém musí využívať štandard ANSI/NISO Z39.50 (ISO 23950) (alebo jeho aktualizáciu) implementovaný podľa medzinárodného profilu Z39.50 Bath (verzia z marca 2003) a rozšírené služby: Update (aktualizácia) a Item Order (objednávanie dokumentov)
25.	Transparentná interakcia s okolím. Systém musí povinne využívať štandard ISO 10161 (http://www.nlc-bnc.ca/iso/ill/standard.htm), SQL ANSI 92/SQLNET, ODBC, EDIFACT (www.editeur.org)
26.	Systém musí byť schopný pracovať s rôznymi formátmi čiarových kódov napr. CODE 39 , EAN-13, SICI/SISAC, Codabar.
Všeobecné rozhranie	
27.	Systém musí podporovať používateľské funkcie, ktoré sú efektívne a pohodové z hľadiska funkčnosti a jednoduchosti používania (bez nutnosti vykonávať kroky, ktoré spomaľujú prácu).
28.	Systém musí mať grafické používateľské rozhranie (GUI).
29.	Systém musí byť dodaný s kontextovo-senzitívnymi pomôckami (Help), ktoré poskytujú pomoc pri používaní systému.
30.	Systém musí podporovať minimálne slovenský, nemecký, francúzsky a anglický jazyk. Prepínanie medzi jazykmi musí byť jednoduché.
Znakové sady	
31.	Systém musí mať na strane klienta a servera implementovaný Unicode (ISO 10646) minimálne na úrovni verzie 3.0.
32.	Systém musí podporovať zápis údajov v znakovnej sade UNICODE (ISO 10646) vo všetkých moduloch.
33.	Systém musí podporovať zobrazovanie v znakovnej sade UNICODE (ISO 10646).
34.	Systém musí podporovať tlač znakovnej sady UNICODE (ISO 10646) vo všetkých moduloch a v spojitosti so všetkými príkazmi na tlač.
35.	Systém musí podporovať vstup a zobrazenie znakov cyriliky vo všetkých moduloch.
36.	Klient Z39.50 a server Z39.50 musia byť schopné konvertovať z UNICODE do vnútornej znakovnej sady a naopak.
37.	Strany klienta a servera musia podporovať vyjednávanie o jazyku a znakovnej sade podľa dohôd v skupine ZIG z januára 2000 (http://lcweb.loc.gov/z3950/agency/defns/charneg-3.html)
38.	Systém musí byť schopný ignorovať diakritiku pri zostavovaní indexov kľúčových slov, zoznamov alebo vyhľadávacích indexov.
39.	Systém musí byť schopný používať náhradné znaky (napr. l pre poľské ł, c pre č, l pre Í, alebo formu ae namiesto ligatúry æ a podobne)
40.	Knižnica musí mať možnosť špecifikovať poradie ligatúr a zložených znakov slovenskej abecedy ch, dz, dž.
41.	Systém musí podporovať zápis údajov s použitím Unicode v pôvodnom jazyku dokumentu a/alebo popisu dokumentu v rámci jedného poľa a podpoľa.
42.	Systém musí podporovať prevod znakov z 8-bitového do 16-bitového kódovania.
43.	Systém musí podporovať dynamické prepínanie medzi jazykmi podľa preferencie vo všetkých podsystémoch.
44.	Systém musí byť schopný exportovať/importovať záznamy v Unicode.
45.	Systém musí byť schopný pri importe záznamov transformovať záznamy do Unicode.
Vkladanie/aktualizácia dát	
46.	Nasledujúce požiadavky sa vzťahujú na zápis/aktualizáciu všetkých typov záznamov vo všetkých častiach systému (záznamy v akvizícii, bibliografické záznamy, záznamy o používateľoch).
47.	Systém musí mať spoľahlivý mechanizmus na zabezpečenie integrity záznamu v prípade, že sa viac ako jedna osoba pokúša upravovať ten istý záznam naraz.
48.	Systém musí umožniť používateľovi opustiť transakciu dát bez uplatnenia zmien (t.j. systém musí umožniť používateľovi obnoviť záznam v jeho pôvodnej forme, akú mal pred poslednou transakciou vkladania/aktualizácie).
49.	Pri online zápise dát musí byť možné definovať štandardné hodnoty pre polia s pevnou a s premenlivou dĺžkou.
50.	Počas online vytvárania alebo aktualizácie záznamov musí byť možné nahrádzať štandardne nastavenú hodnotu inou hodnotou.
51.	Systém musí vedieť pracovať s knižnicou definovateľnými šablónami alebo bežnými pracovnými formulármi na zápis dát.
52.	Na vytvorenie nového záznamu musí byť možné kopírovať existujúci záznam.

53.	Systém musí byť schopný automaticky zaznamenávať identifikáciu pracovníka, ktorý vytvoril alebo aktualizoval záznam v rámci systému.
54.	Systém musí umožniť vkladanie hodnôt do polí kódovaných informácií záznamu zo štandardných kódovníkov (napr. kódy krajín, kódy jazykov a i.).
Indexovanie/Vyhľadávanie	
55.	Systém musí ponúkať možnosť okamžitého online indexovania počas procesu ukladania záznamu do bázy.
56.	Systém musí podporovať indexy kľúčových slov a prezerateľné indexy na účely vyhľadávania.
57.	Pre akékoľvek pole musí byť knižnici umožnené špecifikovať, či sa z neho vytvorí index na prezeranie a/alebo index kľúčových slov a v akej kategórii.
58.	Po počiatkovej implementácii musí byť možné pridávať a meniť indexované dátové prvky.
Navigácia	
59.	Autorizovanému používateľovi sa musí v rámci systému umožniť ľahká a pohotová navigácia z jedného modulu do druhého.
60.	Používateľovi sa musí umožniť navigácia medzi získanými záznamami.
61.	Musí byť možné otvárať a prehľadávať viaceré databázy súčasne a triediť prichádzajúce záznamy.
Tlač	
62.	Systém musí poskytovať rôzne formáty tlače, z ktorých si používateľ môže vyberať (stručný, kat. lístok, MARC, minimálny, stredný a maximálny záznam ISBD/AACR2).
63.	Knižnici sa musí umožniť definovať formáty tlače.
64.	Systém musí umožniť tlač bibliografických záznamov tak, aby údaje <i>bibliografického popisu</i> nasledovali za sebou podľa ISBD v jednom odstavci.
65.	Uchádzač musí poskytnúť <i>nástroj</i> na generovanie tlačových výstupov, aby si zákazník kritériá na tlač mohol určovať sám.
66.	Systém musí umožniť tlač alebo výrobu matrice na tlač Slovenskej národnej bibliografie.
67.	Systém musí umožňovať tlač prírastkových zoznamov.
Import/export záznamov (dát)	
68.	Systém musí podporovať import záznamov online a v dávkovom režime z magnetických a optických médií – páska, CD-ROM, pevný disk, disketa.
69.	Systém musí podporovať import záznamov pomocou funkcie Rozšírených služieb Z39.50 Aktualizácia (Extended Services Update) podľa profilu pre súborné katalógy (Union Catalogue Profile), okrem funkcie globálnej aktualizácie (global update) (http://lcweb.loc.gov/z3950/agency/profiles/profiles.html).
70.	Systém musí byť schopný importovať záznamy v syntaxi záznamov MARC 21 cez klienta Z39.50, ktorý je integrovaný do katalogizačnej (a akvizičnej funkcie)
71.	Systém musí byť schopný importovať záznamy z významných bibliografických služieb cez Z39.50 (OCLC).
72.	Pri importe záznamov systém musí byť schopný spracovávať lokálne prvky MARC tak, že ich zachová alebo oddelí podľa špecifikácií daných knižnicou.
73.	Pri importe záznamov musí byť možné pridávať štandardne nastavené alebo parametrizované prvky MARC.
74.	Musí byť možné indexovať importované záznamy.
75.	Musí byť možné importovať bibliografické záznamy (všetky typy publikácií, vrátane ich súčastí) a autoritné záznamy.
76.	Pri importe autoritných záznamov systém musí byť schopný vytvárať hlásenia o duplicitných/konfliktných záhlaviach v prípadoch, kedy sa záhlavie 1XX zhoduje s existujúcim záhlavím 1XX/4XX.
77.	Pri importe autoritných záznamov systém musí byť schopný vytvárať hlásenia o duplicitných/konfliktných záhlaviach v prípadoch, kedy sa záhlavie 4XX zhoduje s existujúcim záhlavím 1XX.
78.	Server musí byť schopný exportovať online a v dávkovom režime záznamy v MARC21.
79.	Server musí byť schopný exportovať záznamy MARC v skrátenej a úplnej verzii tak, ako sa definuje v Z39.50. Musí byť možné konfigurovať obsah "minimálneho" a "maximálneho" záznamu.
80.	Musí byť možný export záznamov v Unicode.
81.	Musí byť možný export záznamov podľa zoznamu štandardných kontrolných čísiel.
82.	Systém musí umožniť export záznamov z databáz(y) v štandardných priemyselných formátoch.

Bezpečnosť/Prístup	
83.	Musí byť možné riadiť (kontrolovať) zabezpečenie a oprávnenie (autorizácia) používateľov.
84.	Musí byť možnosť riadiť (kontrolovať) oprávnenia na vytváranie, aktualizáciu a vymazávanie na úrovni polí alebo dátových prvkov.
85.	Musí byť možné vytvárať jednotlivých používateľov aj skupiny používateľov.
86.	Musí byť možné použiť rôzne prístupové práva k databáze a k modulom pre jednotlivcov aj skupiny používateľov.
87.	V otvorenom sieťovom prostredí musí byť poskytnuté bezpečné overenie totožnosti.
88.	Musí sa poskytnúť podrobný popis funkcií overovania totožnosti a funkcií úrovne prístupu.
Hlásenia/Štatistiky	
89.	Systém musí obsahovať generátor hlásení.
90.	Systém musí byť schopný vytvárať protokoly zo všetkých transakcií z rôznych kategórií, ako sú používatelia a kategórie používateľov, typ vyhľadávania a s podmienkami špecifikovanými knižnicou.
91.	Uchádzač musí popísať, aké štatistické hlásenia už v systéme existujú aké sú možnosti tvorby iných štatistik.
Globálna aktualizácia	
92.	Systém musí poskytovať možnosť vykonávať globálne zmeny v úplných záhlaviach a v častiach záhlaví bibliografických záznamov.
93.	Systém musí poskytovať možnosť vykonávať globálne zmeny v úplných záhlaviach a v častiach záhlaví holdingových záznamov
94.	Systém musí poskytovať možnosť vykonávať globálne zmeny v úplných záhlaviach a v častiach záhlaví, v úplných odkazoch a v častiach odkazov v záznamoch autorít.
95.	Pred vykonaním zmeny musí byť možné modifikovať špecifikácie globálnej aktualizácie.
Prevádzkové prostredie – všeobecne	
96.	Systém musí používať protokoly TCP/IP pri všetkých spojeniach medzi pracovnými stanicami a medzi klientskými pracovnými stanicami a serverom (servermi) a <i>nesmie</i> vyžadovať špecifické druhy TCP na klientských pracovných stanicach.
97.	Serverová časť systému musí fungovať najmenej na dvoch z nasledujúcich operačných systémov: HP-UX, IBM AIX, Sun Solaris, Windows NT, Linux.
98.	Klientské časti systému musia fungovať v prostredí Windows 2000 a vyššie.
99.	Systém musí používať spoločne využívaný systém riadenia databázy (DBMS), ktorý je dostupný pre operačné systémy spomenuté v 6.13.2.
100.	Systém musí byť schopný distribúcie klientského softvéru alebo aktualizácie softvéru cez sieť TCP/IP. <i>Nemalo by byť</i> potrebné manuálne pridávať vyššie verzie softvéru do každej klientskej pracovnej stanice.
101.	Uchádzač musí poskytovať vyššie verzie softvéru tak, aby neboli potrebné nežiadané úpravy rozhodnutí o profilovaní knižnice (parametre a tabuľky, ktoré zodpovedajú prispôbeniu implementácie v určitej knižnici)
102.	Všetky softvérové súčasti ponúkané uchádzačom klientskej časti (častí) a serverovej časti (častí) musia byť integrované do prostredia danej organizácie bez neočakávaných škodlivých následkov na operačný systém alebo iný komerčne dostupný softvér na klientskej pracovnej stanici alebo na serveri.
Kritériá na výkon/čas odozvy	
103.	Prevádzka generátora hlásení <i>nesmie</i> mať nepriaznivý vplyv na zvyšok systému.
104.	Musí byť možné vykonávať úlohy s nízkou prioritou na pozadí, ako napríklad vytváranie a tlač upomienok – bez toho, aby sa zvyšovali časy odozvy pri vyhľadávaní a transakciách.
105.	Uchádzač musí zaručiť, že za akékoľvek 4-týždňové obdobie prevádzková dostupnosť (<i>up-time availability</i>) systému neklesne pod 96,5 %, počítajúc všetky hodiny dňa. Okrem toho, dostupnosť systému <i>nesmie</i> klesnúť pod 99 % za akékoľvek obdobie 365 dní, čo umožní 24 hodín mimo prevádzky do mesiaca a 87 hodín mimo prevádzky za rok (nerátajú sa naplánované obdobia mimo prevádzky a obdobia na údržbu).
Prevádzka, zálohovanie a obnova	
106.	Systém musí byť schopný poskytovať obnovenie všetkých dát v akomkoľvek časovom bode, keď to bude potrebné, aby sa nemohlo stať, že nejaké dáta sa už nedajú obnoviť. Systém si musí viesť

	databázu transakcií.
107.	Systém musí využívať nastavenia databázy a/alebo programovacie nástroje na to, aby sa minimalizovali a hlásili chyby databázy, akými sú inkonzistencia dát a zablokovanie databázy kvôli simultánnym aktualizáciám.
108.	Systém musí byť vybavený tak, aby mohol automaticky zastaviť a spustiť systém online v určenom čase.
109.	Systém musí zahŕňať plne funkčné rutinné procesy na reštartovanie systému po vážnejšom zrútení systému. Musí sa vykonať potrebná rekonštrukcia databáz a indexov a zachovať integrita databázy.
110.	Systém nesmie stratiť viac ako jednu transakciu za aktívne spojenie pri vážnejšom zrútení systému.
Archivácia dát a získavanie dát z archívu	
111.	Systém musí podporovať využitie možnosti archivácie.
112.	Systém musí poskytovať možnosť archivácie dát pri transakčných záznamoch v akvizícii a výpožičkách (nie špecificky pre osoby).
Monitoring systému a protokolovanie dát	
113.	Systém musí podporovať monitorovanie činnosti systému v reálnom čase.
114.	Systém musí poskytovať mechanizmy na protokolovanie dát na monitorovanie významných databázových udalostí, na účely hľadania chýb a analýzy výkonu (objemy transakcií, analýza vytťaženia v špičke, prístupy do databázy)
Rozhrania aplikačného programu	
115.	Systém musí poskytovať možnosť WWW rozhraní k dátam obsiahnutým v databáze(ach) systému.
116.	Musí byť dostupný server a klient podľa ANSI/NISO Z39.50 (verzia 3 a viac). Uchádzač musí detailne popísať funkčnosť jeho Z39.50 servra a klienta.
117.	Musí sa podporovať EDI (EDIFACT) (www.editeur.org).
Prostredie a vybavenie na vývoj	
118.	Systém musí podporovať testovacie prostredie, v ktorom je možné vytvárať, aktualizovať a vymazávať záznamy bez vplyvu na výkon alebo dáta v produkčnej databáze.
Údržba softvéru	
119.	Uchádzač musí poskytnúť podporu po telefóne, vrátane možnosti vykonať všetky diagnostické postupy zo vzdialeného miesta. Podpora musí pozostávať z automatizovaného asistenta alebo cez živú horúcu linku (live hotline), pri ktorej sa požiadavka zaprotokoluje a nasmeruje na príslušnú osobu u uchádzača v priebehu obdobia určeného na odozvu.
120.	Uchádzač musí poskytnúť možnosť kontaktovať kvalifikovanú a schopnú technickú podporu.
Systémové obslužné programy, administrácia a údržba systému	
121.	Musí sa uviesť všetok softvér potrebný na údržbu systému.
122.	Systém musí poskytovať rôzne úrovne prístupu a možností práce.
123.	Správca (administrátor) systému musí mať úplný priamy prístup ku všetkým tabuľkám databázy.
124.	Systémový knihovník musí mať možnosť nastavovať parametre systému na úrovni klienta systému.
Aplikačný softvér	
125.	Architektúra systému musí byť riešenie klient/server alebo sieť/server. Aby sa prispôsobila flexibilita a znížilo zaťaženie siete, systém <i>by mal</i> mať tzv. viacvrstvovú (multi-tier) architektúru.
126.	Systém musí byť možné prispôbiť potrebám zákazníka pomocou parametrov.
127.	Musí sa využívať grafické používateľské rozhranie, cez ktoré sa môže pristupovať ku všetkým používateľským funkciám systému.
128.	Musí byť zabezpečená vysoká úroveň integrácie medzi funkčnými modulmi systému. Prepínanie medzi nimi musí byť jednoduché a používateľské rozhrania musí mať podobné vizuálne stvárnenie.
129.	Všetky obrazovky a oznámenia <i>musia</i> umožniť slovenský formát dátumu. Dátumy sa musia generovať vo formáte ISO 8601.
130.	Uchádzač musí uviesť počet „logických databáz“ (častí, lokálnych knižníc), ktoré je systém schopný spravovať so zabezpečením plnej funkcionality.
131.	Systém musí umožňovať spracovanie špeciálnych zbierok Slovenskej knižnice pre nevidiacich (zvukové dokumenty, Braillove dokumenty, zvukové časopisy, Braillove časopisy, notové záznamy v Braillovom písme).
Mena	

132.	Systém musí byť schopný pracovať s rôznymi menami, povinné sú slovenská koruna (SKK) a euro (EUR).
Konverzia existujúcich databáz	
133.	Uchádzač musí uviesť, či poskytne adekvátne nástroje, informácie, konzultácie a dokumentáciu špecifikujúcu zvláštnosti importu konvertovaných záznamov do dodávaného systému. (Všetky dáta (bibliografické, exempláre, holdingy, dodávatelia, používatelia, výpožičky) musí byť možné preniesť do nového systému. Problémy importu musí byť uchádzač ochotný konzultovať so Slovenskou národnou knižnicou.)

f) Potreba vývojových prostriedkov

Vývojové prostriedky týkajúce sa softvéru Virtua podľa potreby a špecifikácie KIS3G použije spoločnosť VTLS. Softvér Virtua sa nebude vyvíjať vlastnými prostriedkami.

Organizácie KIS3G majú možnosť využívať štandardné nástroje SQL, nástroje OS Linux, bežné nástroje pridružených softvérov Windows, Paradox, nástroje aplikácií založených na SGML (XML, HTML a i.).

Predpokladá sa, že používateľ bude mať k dispozícii balík softvéru MS Office, pokiaľ potrebuje na klientskej úrovni využívať funkcionality Virtua AdHoc Reporting.

g) Postup riešenia projektu a časový harmonogram jednotlivých etáp riešenia

Nakoľko sa nepredpokladá vývoj vlastného programového informačného systému uvádzame tu rámcový postup riešenia projektu a časový harmonogram celého programu informatizácie knižníc.

1. etapa (2000)

Prvú etapu predstavovalo vypracovanie a schválenie zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach ([Zákon č. 183/2000 o knižniciach](#)), ktorým sa vytvoril *Knižničný systém Slovenskej republiky a Slovenská národná knižnica*. Položil základné legislatívne predpoklady existencie a činnosti knižníc. Založil princípy kooperácie v knižničnom systéme, využívaní informačných technológií a sietí, kooperáciu pri budovaní súborných katalógov a využívaní elektronických informačných zdrojov s cieľom zlepšovať knižnično-informačné služby

2. etapa (2001)

Druhú etapu predstavovalo vypracovanie stratégie rozvoja slovenského knihovníctva ([Uznesenie vlády SR č. 310 z 11. apríla 2001 k Návrhu stratégie slovenského knihovníctva do roku 2006](#)). Začiatok koncepčného a programového záujmu Slovenskej národnej knižnice o problematiku digitalizácie (pilotný projekt VIKS)

3. etapa (2002)

Tretiu etapu predstavovalo zásadné rozhodnutie MKSR, Slovenskej národnej knižnice a Univerzitnej knižnice o riešení problémov informatizácie koncentráciou síl a prostriedkov a o realizácii centralizovaného knižnično-informačného systému (spoločný softvér pre

knižnice Slovenskej republiky). Tento zámer schválila vláda Slovenskej republiky (pozri: [Uznesenie vlády SR č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc](#))

4. etapa (2003)

Štvrtú etapu predstavovalo získanie finančných prostriedkov na spoločný softvér a hardvér do rozpočtu Slovenskej národnej knižnice, dôkladné štúdium analogických centralizovaných riešení, vypracovanie podrobných súťažných podkladov pre medzinárodný tender, obstaranie spoločného softvéru Virtua a uzavretie zmluvy s dodávateľom. V tejto etape začala Slovenská národná knižnica riešiť právne a hospodárske otázky súvisiace s podmienkami fungovania budúceho združenia KIS3G využívajúceho spoločný softvér.

5. etapa (2004)

Piatu etapu predstavuje koncentrované úsilie Slovenskej národnej knižnice na vytvorenie technických a organizačných podmienok nasadenia spoločného softvéru. Inštalácia systému Virtua na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. Uskutočnenie verejnej súťaže na získanie klastrovaného systému (server). Presadzuje sa ďalej myšlienka SNK a spolupracujúcich knižníc na používanie spoločného softvéru. Pracuje sa na implementácii softvéru Virtua v prvých knižniciach. Vypracovaný je projekt manažmentu implementácie spoločného softvéru. Riešia sa organizačné a metodické otázky kooperácie a riadenia projektu. Prebiehajú školenia. Vypracúvajú sa harmonogramy školení. Vytvára sa systém doškoľovania a preškoľovania. Slovenská národná knižnica si vyriešila problémy s pripojením na internet (rok 2000: 64 Kb/sec; rok 2004: 2 krát 100 Mb/sec.). Práca na projekte digitálnej knižnice VIKS a koncept portálu Memoria slovac na prezentáciu kultúrneho dedičstva Slovenska na internete na účely vedy, kultúry a vzdelania.

6. etapa (2004 a n. – fáza implementácie)

Projekt KIS3G je časovo otvorený. V roku 2004 bude prebehlo získanie vlastného servra pre systém Virtua. V prvej polovici roku 2004 sa uskutočnili konverzie dát z najväčších knižníc a migrácia dát z lokálnych systémov do systému Virtua (Slovenská národná knižnica, Univerzitná knižnica, ŠVK Banská Bystrica, ŠVK Prešov, Slovenská chemická knižnica, 14 verejných knižníc združenia Zvykni a ďalších organizácií). V roku 2004 je z vlastných zdrojov SNK v SNK založené Oddelenie informačných technológií (5 zamestnancov), ktoré je poverené implementáciou spoločného softvéru a starostlivosťou o budovanie digitálnej knižnice v systéme Virtua. V roku 2004 sa uskutočnili školenia a inštalácia klienta softvéru Virtua v ca 40-50 knižniciach a organizáciách. Vyškolených bolo vyše 140 zamestnancov. Príprava projektu „*Zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských subjektov prostredníctvom knižničných a informačných služieb*“ na využitie finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov vo vybratých vedeckých a akademických knižniciach.

7. etapa 2005 – 2006

V siedmej etape sa uskutoční ďalšie šírenie softvéru Virtua v knižniciach združenia. Dokončí sa technológia a metodika budovania súborných katalógov. Budú sa zlepšovať výpožičné a informačné služby verejnosti na Slovensku, EU a ostatnom zahraničí. Zabezpečí sa prepojenie na The European Library za podpory prostriedkov z projektu TEL-ME-MOR. Cez tento projekt SNK a CENL sa Slovenská knižnica spojí so všetkými európskymi knižnicami v TEL. Uskutoční sa prenos akcentov na elektronické informačné zdroje a fungovanie portálu na prístup k informačným zdrojom. Intenzívne sa začnú realizovať projekty digitalizácie. Vytvorí sa technické, personálne a finančné podmienky digitalizácie a prezentácie kultúrneho dedičstva cez internet, najmä záverečných a vysokoškolských kvalifikačných prác,

výskumných materiálov, historických materiálov na účely prezentácie krajiny a na účely vzdelávania.

h) Plán finančného zabezpečenia riešenia projektu

Finančné náklady predstavujú *lokálne náklady* a *spoločné náklady*.

Lokálne náklady sú mzdové, prevádzkové a kapitálové výdavky, ktoré znáša každá knižnica tak, ako keby mala vlastný softvér.

Spoločné náklady sú mzdy, prevádzkové a kapitálové výdavky, ktoré znáša Slovenská národná knižnica ako gestor medzirezortného informačného systému.

Náklady na používanie spoločného softvéru by nemali byť vyššie v porovnaní s nákladmi na doterajšie lokálne riešenie. Účastníci projektu majú k dispozícii všetky funkcie spoločného softvéru, z ktorých mnohé funkcie neboli súčasťou doteraz prevádzkovaných systémov.

Lokálne organizácie majú pri používaní spoločného softvéru k dispozícii podstatne väčšie možnosti uspokojovania knižničných a informačných potrieb svojich čitateľov a používateľov. Funkcionalita systému Virtua poskytuje podstatne viac možností pre lokálnu knižnicu ako doteraz používané lokálne systémy.

Pri spoločnom softvéri Virtua nemusí lokálna organizácia zabezpečovať vlastnú techniku (server), nemusí hradieť ročné licenčné a servisné poplatky za softvér; ak má organizácia správcu systému, môže sa tento venovať implementácii spoločného softvéru Virtua a správe systému Virtua na lokálnej úrovni;

Náklady na lokálnej úrovni v členských knižniciach KIS3G (štátne rozpočtové organizácie, organizácie v rezorte kultúry)¹⁵

Náklady na lokálnej úrovni v členských knižniciach KIS3G (verejné vysoké školy, príspevkové organizácie, VUC, mestá, obce, iné subjekty)¹⁶

ha) Lokálne náklady (v jednotlivých knižniciach KIS3G)

Názov položky / Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Osobný počítač PC s operačným systémom Windows® 2000 alebo Windows XP pre operátorov Virtua; 150 MB voľného miesta na disku	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 30000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 30000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 30000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 30000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 30000 Sk

¹⁵ Slovenská národná knižnica poskytuje služby štátnym rozpočtovým organizáciám bezplatne.

¹⁶ Poplatky za spoločný softvér uhradí SNK zo svojho rozpočtu navýšeného na tento účel v; v roku 2006 a n. sa členské knižnice budú podieľať na spolufinancovaní poplatkov za spoločný softvér formou platby za reálne poskytnuté služby na základe zmlúv. Výšku poplatkov stanoví vopred na nadchádzajúci rok počínajúc rokom 2006 riadiace grémium KIS3G. SNK a účastníci projektu KIS3G sa budú usilovať o získanie rozpočtových a mimorozpočtových prostriedkov na centrálnu úhradu poplatkov za softvér, databázu Oracle a prevádzku. Kľúč na výpočet platieb pre jednotlivé knižnice určí riadiace grémium KIS3G zložené z predstaviteľov členských knižníc KIS3G. Vychádzajúc z počtu knižníc a terajších poplatkov ako aj z podstatne lepšej funkcionality, ktorú poskytuje softvér Virtua by mali byť náklady nižšie, ako by boli náklady pri samostatnom lokálnom riešení (vlastný softvér, vlastný server, vlastná obsluha, individuálne poplatky za licencie, poplatky za návštevy servisných pracovníkov a pod.)

pred inštaláciou, 100 MB po inštalácii					
Čítačky čiarových kódov alebo skenery na snímanie čipových kariet	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 5-10000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 5-10000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 5-10000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 5-10000 Sk	Podľa počtu operátorov 1 ks ca 5-10000 Sk
Poplatky za internet (TCP/IP spojenie na server Virtua cez internet)	Podľa individuálnej zmluvy s poskytovateľom služby pripojenia na internet	Podľa individuálnej zmluvy s poskytovateľom služby pripojenia na internet	Podľa individuálnej zmluvy s poskytovateľom služby pripojenia na internet	Podľa individuálnej zmluvy s poskytovateľom služby pripojenia na internet	Podľa individuálnej zmluvy s poskytovateľom služby pripojenia na internet
Náklady na lokálnu sieť	Podľa konkrétnej situácie a technického riešenia	Podľa konkrétnej situácie a technického riešenia	Podľa konkrétnej situácie a technického riešenia	Podľa konkrétnej situácie a technického riešenia	Podľa konkrétnej situácie a technického riešenia
Cestovné náklady na školenia	Podľa počtu operátorov. Každý operátor Virtua musí byť vyškolený (min. 2 školenia/ročne; Martin, Blava, Košice alebo iné miesto podľa plánu školení)	Podľa počtu operátorov. Každý operátor Virtua musí byť vyškolený (min. 2 školenia/ročne	Martin, Blava, Košice alebo iné miesto podľa plánu školení)	Podľa počtu operátorov. Každý operátor Virtua musí byť vyškolený (min. 2 školenia/ročne	Martin, Blava, Košice alebo iné miesto podľa plánu školení)
Prevádzkové náklady na činnosť predstaviteľ/a/ov organizácie v pracovných skupinách	Individuálne, podľa zmluvy organizácie so SNK (škoolitelia)	Individuálne, podľa zmluvy organizácie so SNK (škoolitelia)	Individuálne, podľa zmluvy organizácie so SNK (škoolitelia)	Individuálne, podľa zmluvy organizácie so SNK (škoolitelia)	Individuálne, podľa zmluvy organizácie so SNK (škoolitelia)
Systém RFID (protikrádežový systém a programovateľné čipy s bránami, skenermi na inventarizáciu fondov)	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov individuálneho verejného obstarávania.	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov individuálneho verejného obstarávania.	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov individuálneho verejného obstarávania.	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov individuálneho verejného obstarávania.	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov individuálneho verejného obstarávania.
RFID čip Read and write C220	„	„	„	„	„
RFID samolepky 45 x 50 mm (1.7 x 1.96 inches)	„	„	„	„	„
RFID antény	„	„	„	„	„
Atramentová tlačiareň	Podľa potreby	Podľa potreby	Podľa potreby	Podľa potreby	Podľa potreby
	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov	Voliteľné; ceny zariadení podľa aktuálnej situácie na trhu a podľa výsledkov

	individuálneho verejného obstarávania.	individuálneho verejného obstarávania.	individuálneho verejného obstarávania.	individuálneho verejného obstarávania.	individuálneho verejného obstarávania.
--	--	--	--	--	--

Systém RFID v knižnici je vhodný hlavne pre knižnice s voľne prístupným fondom

hb) KIS3G

Nadobúdacie spoločné náklady - softvér

Zhrnutie	Celkom v úvodnej dobe (1. rok)	Celkom ročne (2. rok)
Softvér celkom	316,278.00	98,125.00
Inštalácia, vzdelávanie, konzultácie, celkom	74,042.00	
Spracovanie záznamov celkom	20,364.12	
Celá zmluva (USD)	410.684.12	98,125.00

Nadobúdacie spoločné náklady - hardvér

Server	Cena
SUN 480	6 800 000 SKK

Spoločné náklady od roku 2005 (z rozpočtu SNK na informatizáciu knižníc)

Spoločné náklady na na prevádzku spoločného softvéru na základe uzavretých zmlúv medzi SNK a dodávateľmi

1) Slovenská technická univerzita Bratislava (220 745 SKK)– prevádzka hardvéru, klustera, informačného systému pre knižnice SR:

mesačne 31.535,00 Sk

zmluva je uzavretá do 31.7.2005

(7 x 31.535,00 Sk = 220.745,00 Sk).

2) UNIT s.r.o. (297 500 SKK), firewall ochrana

platná aj účinná od 1.1.2005 na 297.500 Sk v r. 2005.

3) VTLS (2 888 800 SKK) po 12 mesiacoch od inštalácie softvéru – na základe Zmluvy o údržbe (bod 9 zmluvy) ktorá tvorí dodatok k pôvodnej zmluve, má SNK platiť na základe ¼ ročných faktúr.

Prvá faktúra sa vystaví 14 mesiacov od dátumu inštalácie. Malo by to byť v marci – apríli 2005, ak sa berie inštalácia v decembri 2003. Náklady na ročnú údržbu sú 98.125 USD x 29.440 (kurz 10.1.05) = 2.888 800 Sk (cca 241 tis. mesačne), ak nebudeme refakturovať iným knižniciam časť nákladov za uvedené služby.

Spoločné náklady na na prevádzku spoločného softvéru na základe uzavretých zmlúv medzi SNK a dodávateľmi

1) Slovenská technická univerzita Bratislava (220 745 SKK)– prevádzka hardvéru, klustera, informačného systému pre knižnice SR:

mesačne 31.535,00 Sk

zmluva je uzavretá do 31.7.2005

(7 x 31.535,00 Sk = 220.745,00 Sk).

2) **UNIT s.r.o. (297 500 SKK)**, firewall ochrana

platná aj účinná od 1.1.2005 na 297.500 Sk v r. 2005.

3) **VTLS (2 888 800 SKK)** po 12 mesiacoch od inštalácie softvéru – na základe Zmluvy o údržbe (bod 9 zmluvy) ktorá tvorí dodatok k pôvodnej zmluve, má SNK platiť na základe ¼ ročných faktúr.

Prvá faktúra sa vystaví 14 mesiacov od dátumu inštalácie. Malo by to byť v marci – apríli 2005, ak sa berie inštalácia v decembri 2003. Náklady na ročnú údržbu sú 98.125 USD x 29.440 (kurz 10.1.05) = 2.888 800 Sk (cca 241 tis. mesačne), ak nebudeme refakturovať iným knižniciam časť nákladov za uvedené služby.

Rozpočet na prostriedky optimalizácie hardvéru

Rozpočet na prostriedky technickej optimalizácie hardvéru 2005-2007

ROK	Položka	Počet	j.cena EUR	j.cena s DPH	Spolu v SK s DPH
2005	Zrýchlenie backup	1	1000	1190	46 410,00 Sk
2005	Rozšírenie kapacity diskového poľa	10	2422,5	2882,775	1 124 282,25 Sk
2005	Softvér pre sledovanie výkonnosti databázy	1			420 000,00 Sk
2006	Upgrade serverov	2	14000	16660	1 299 480,00 Sk
2006	Servis serverov a diskových polí	2	10000	11900	928 200,00 Sk
2006	Inštalačné práce	2	2500	2975	232 050,00 Sk
2007	Sieťový manažment	1			763 000,00 Sk
	Spolu 2005-2007				3 222 730,00 Sk

Plánované prostriedky na rok 2005 (hviezdičkou sú označené absolútne priority)

Položka	V tis. Sk	KV	BV	Priority
Zmluvný ročný licenčný poplatok za spoločný softvér VIRTUA*	2880	0	2880	2880
STU Bratislava – zmluva (SUN servery)*	450	0	450	221
Firewall - zmluva	297		297	297
Školenia a služby s tým súvisiace	20	0	20	0
Cestovné (tuzemské, zahraničné)	150	0	150	0
Technológia RFID - 30.000 dokumentov (čipy)	600	0	600	0
Automatický prekladač na viac jazykov	30	0	30	0
Skener na inventarizáciu zbierok RFID	30	0	30	0

Konvertor pre MrSID na prezentáciu digitálnych dokumentov na WWW*	50	0	50	50
Total Commander (5 licencií)	6	0	6	0
Softvér NERO siet'. ver. pre 5 počítačov – zapisovanie a zálohovanie na DVD	15	0	15	0
Nákup PC (50 ks)*	1500	150 0	0	900
Skener na digitalizáciu mikrofílmov novín a časopisov (základ digitálnej knižnice)*	2000	200 0	0	0
Zariadenie na zapisovanie DVD	10	0	10	0
Skener A3 na skenovanie malých predlôh s knižnou kolískou*	100	100	0	0
Tlačiareň A0 do technologickej linky*	300	300	0	0
Servis tlačiarne A0	20	0	20	0
Softvér na komplexnú prácu s digitálnymi obrazmi*	1000	100 0	0	0
Tvorba a editácia www obsahu (Gateway), 2 licencie á 20	40	0	40	0
Photoshop, 2 licencie	50	0	50	0
Corel Draw	15	0	15	0
Adobe Acrobat, 5 licencií á 20	100	100	0	0
Výkladový slovník Lingea Lexikón (5 ks)	13	0	13	0
DAM – Digital Asset Management*	2000	200 0		0
MS Visio	20	0	20	0
XMetaL – správy digitálnych dokumentov	35	0	35	0
ABBY – Fine Reader (OCR)	30	0	30	0
Spolu za rok 2005	11761	700 0	4761	4348

Položka	V tis. SK
Digitalizačné pracovisko – mzda pre 5 ľudí	1000
Manažment KIS3G – mzda pre 5 ľudí	1000
Spolu mzdové výdavky za rok 2005	2000

Plánované prostriedky na rok 2006:

Položka	V tis. SK	KV	BV
----------------	------------------	-----------	-----------

Zmluvný ročný licenčný poplatok za spoločný softvér VIRTUA*	2880	0	2880	2880
STU Bratislava – zmluva (SUN servery)*	450	0	650	450
Firewall – zmluva*	297		297	297
Školenia a služby s tým súvisiace*	20	0	20	0
Cestovné (tuzemské, zahraničné)	150	0	150	0
Technológia RFID 30.000 dokumentov (čipy)	1200	0	1200	600
Planetárny skener veľkorozmerný A0*	3000	3000	0	3000
Tvorba a editácia www obsahu (Gateway), 2 licencie á 20	40	0	40	0
Automatický prekladač na viac jazykov	30	0	30	0
Softvér na kontrolu mŕtvych liniek na www	20	0	20	0
Softvér Macromedia Flash MX, 1 licencia	40	0	40	0
Digitálny fotoaparát*	100	100	0	0
Servis tlačiarne A0*	20	0	20	0
Nákup PC (25 ks á 30)*	750	750	0	750
Spolu za rok 2006	8997	3850	5147	7977

Položka	V tis. SK
Digitalizačné pracovisko – mzda pre 10 ľudí	2000
Manažment KIS3G – mzda pre 5 ľudí	1000
Spolu mzdové výdavky za rok 2006	3000

Plánované prostriedky na rok 2007:

Položka	V tis. SK	KV	BV	Priority
Zmluvný ročný licenčný poplatok za spoločný softvér VIRTUA*	2880	0	2880	2880
STU Bratislava – zmluva (SUN servery)*	450	0	650	450
Firewall – zmluva*	297		297	297
Školenia a služby s tým súvisiace*	20	0	20	0
Cestovné (tuzemské, zahraničné)	150	0	150	0
Technológia RFID 30.000 dokumentov (čipy)	1200	0	1200	0
Servis planetárneho skenera*	360	0	360	0
Skener/tlačiareň na mikrofilmy do študovne	50	0	50	0

Planetárny skener na knižné dokumenty s CD ROM výstupom	1000	1000	0	0
Servis tlačiarne A0*	20	0	20	0
Magnetooptické alebo optické zálohovacie zariadenie	5000	5000	0	0
Nákup PC (25 ks)*	750	750	0	750
Spolu za rok 2007	12177	6750	5627	4377

Položka	V tis. SK
Digitalizačné pracovisko – mzda pre 15 ľudí	3000
Manažment KIS3G – mzda pre 5 ľudí	1000
Spolu mzdové výdavky za rok 2007	4000

Plánované úlohy na rok 2005(tis):

Realizácia projektu KIS3G a VIKS

Spolu: 11761	(Kapitály: 7000	Prevádzkové: 4761)	Absolútne priority: 4348
---------------------	-----------------	--------------------	---------------------------------

V rámci realizácie projektu KIS3G a VIKS sú **kapitálové prostriedky** (7000 tis. Sk) naplánované na nákup:

1. skenerov na digitalizáciu mikrofílmov,
2. tlačiarne formátu A0 do technologickej linky na digitalizáciu dokumentov,
3. softvéru na komplexnú prácu s digitálnymi obrazmi, s
4. oftvéru na vytváranie a úpravu dokumentov a na
5. dokúpenie personálnych počítačov.

V rámci realizácie projektu KIS3G a VIKS sú **bežné prostriedky** (4761 tis. Sk) na:

1. prevádzkového softvéru,
2. servisné poplatky hardvéru a softvéru,
3. školenia používateľov systému a služby s tým súvisiace,
4. zahraničné cestovné náklady súvisiace so stretnutiami používateľov knižnično-informačného systému.

Okrem toho v roku 2005 predpokladáme nárast pracovných miest na vybudovanie a prevádzku digitalizačného pracoviska o 5 zamestnancov a na riadenie projektu KIS3G o 5 zamestnancov. Plánované mzdové prostriedky na rok 2005 predstavujú čiastku 2000 tis. Sk.

Plánované úlohy na rok 2006(tis):

Spolu: 8997	(Kapitály: 3850	Prevádzkové: 5147)	Absolútne priority: 7977
--------------------	-----------------	--------------------	---------------------------------

Realizácia projektu KIS3G a VIKS.

V rámci realizácie projektu KIS3G a VIKS sú **kapitálové prostriedky** (3850 tis. Sk) naplánované na nákup:

1. planetárneho veľkorozmerného skenera – formát A0,
2. nákup digitálneho fotoaparátu
3. nákup personálnych počítačov.

V rámci realizácie projektu KIS3G a VIKS sú **bežné prostriedky** (5147tis. Sk) na:

1. servisné poplatky hardvéru a softvéru,
2. školenia používateľov systému a služby s tým súvisiace,
3. zahraničné cestovné náklady súvisiace so stretnutiami používateľov knižnično-informačného systému,
4. zakúpenie ďalšieho prevádzkového softvéru.

Okrem toho v roku 2006 predpokladáme nárast pracovných miest na prevádzku digitalizačného pracoviska o ďalších 5 zamestnancov. Plánované mzdové prostriedky na rok 2006 predstavujú čiastku 3000 tis. Sk.

Plánované úlohy na rok 2007 (tis):

Spolu: 12177	Kapitály: 6750	Prevádzkové: 5627	Absolútne priority: 5407
---------------------	-----------------------	--------------------------	---------------------------------

Realizácia projektu KIS3G a VIKS.

V rámci realizácie projektu KIS3G a VIKS sú **kapitálové prostriedky** (6750 tis. Sk) naplánované na nákup:

1. planetárneho skenera na knižné dokumenty s knižnou kolískou s výstupom na CD ROM do technologickej linky na digitalizáciu,
2. magnetooptického alebo optického zálohovacieho zariadenia
3. nákup personálnych počítačov.

V rámci realizácie projektu KIS3G a VIKS sú **bežné prostriedky** (5627 tis. Sk) na:

1. servisné poplatky hardvéru a softvéru,
2. školenia používateľov systému a služby s tým súvisiace,
3. zahraničné cestovné náklady súvisiace so stretnutiami používateľov knižnično-informačného systému
4. zakúpenie ďalšieho prevádzkového softvéru.

V roku 2007 predpokladáme nárast pracovných miest na prevádzku digitalizačného pracoviska o ďalších 5 zamestnancov. Plánované mzdové prostriedky na rok 2007 predstavujú čiastku 4000 tis. Sk.

i) Plán personálneho zabezpečenia riešenia projektu

Riadenie - manažment projektu **na úrovni KIS3G** sa uskutočňuje na štyroch úrovniach:

1. **Manažment projektu VTLS** (služba VTLS Inc. ako súčasť kontraktu) (VTLS Project Management Team) (skratka: "Tím VTLS", Gemma Ros)
2. **Manažment projektu KIS3G** (zo zástupcov združenia "Rada riaditeľov (štatutárov) alebo poverených zástupcov Konzorcia KIS3G") (Library Project Management Team) (skratka: "Tím KIS3G")
3. **Implementačný tím** (členovia tímu VTLS, tímu KIS3G, riaditelia a vedúci odborných útvarov, zodpovední poverení experti, manažéri)
4. **Pracovné skupiny** (odborníci z knižníc, ktorí si osvojujú a implementujú konkrétne funkcie systému Virtua do praxe)

Riadenie - manažment projektu **na úrovni lokálnej knižnice KIS3G** sa uskutoční na dvoch úrovniach:

1. **Manažment projektu implementácie** - 1 manažér projektu implementácie a 1 systémový knihovník (štatutár SNK)
2. **Operátori Virtua** – všetci zamestnanci, ktorí budú pracovať s ILS Virtua

V prevej etape implementácie bude zohrávať kľúčovú úlohu Realizačný tím Virtua, zložený zo zástupcov knižníc, ktorí sa zúčastňujú na implementácii softvéru vo svojich knižniciach v roku 2004.

Vo väčších vedeckých a akademických knižniciach je nevyhnutné zabezpečovať využívanie spoločného softvéru Virtua prostredníctvom **systémového knihovníka**.

Manážerka projektu Virtua – ing. Alena Špániková

Administrátor systému Virtua – Jaroslav Sivák

Päťčlenný Virtua tím v Slovenskej národnej knižnici je vytvorený z vlastných zdrojov Slovenskej národnej knižnice v samostatnom **Oddelení informačných technológií**, ktoré je vytvorené na účely implementácie systému v knižniciach Slovenskej republiky (**Alena Špániková, Jaroslav Sivák, Peter Kolesár, Oliver Ardo, Martin Katuščák**).

Za činnosť Oddelenia informačných technológií zodpovedá priamo **ing. Milan Rakús, zástupca generálneho riaditeľa**.

Organizačne je projekt KIS3G postavený na trojúrovňovom systéme riadenia:

1. **Správna rada KIS3G** – štatutári členských knižníc – strategické riadenie, záväzné odporúčania k implementácii a rozvoju, rozhodovanie o právnych a finančných záležitostiach.
2. **Samostatné pracovisko Oddelenie informačných technológií v Slovenskej národnej knižnici** – rieši spoločné otázky implementácie systému Virtua, zabezpečuje výskumné, organizačno právne, metodické a vzdelávacie aktivity.
3. **Partnerské organizácie** – regionálne múzeá, galérie, knižnice, regionálne osvetové strediská - uskutočňujú zber, spracovanie a aktualizáciu údajov za danú inštitúciu (príp. región) podľa vopred stanovených podmienok.

Realizácia projektu digitálnej knižnice si vyžaduje vytvorenie nového organizačného útvaru s celoslovenskou pôsobnosťou v Slovenskej národnej knižnici. Základ pracoviska bude vybudovaný z prostriedkov EU v rámci individuálneho projektu MHSR, MKSR a SNK v roku 2004-2006. Detašované pracovisko SNK pre digitalizáciu s celoslovenskou pôsobnosťou potrebuje 15 nových zamestnancov a potrebnú technológiu.

Pracovná skupina PS1 - Aplikačný softvér a systémové parametre, konverzia dát a nahrávanie, InfoStation a Ad hoc správy

Vedúci PS Ing. Oleg Cvik - CVTISR Bratislava

Členovia:

Bodnárová Libuša - UKVL Košice
Džavíková Mária – UK Bratislava
Hajduk Róbert - Podduklianska knižnica Svidník
Halienová Mária - ŠVK Prešov
Ilavská Jana - UK Bratislava
Kmeťová Alicia – ŠVK Banská Bystrica
Lačná Emília – Zemplínska knižnica Michalovce
Paulinyová Lucia – SPK Bratislava
Prokop Igor –SNK Martin
Romok Valér – Gemerská knižnica Rožňava
Sivák Jaroslav – SNK Martin
Végh Norbert - SKN Levoča

Peter Bandžuch – SAV Bratislava
Milián Roman – VKJB Košice

Pracovná skupina PS10

Vedúci PS: Martinická Alžbeta – SNK Martin

Členovia:

Kucianová Anna - SNK Martin
Soláriková Slavomíra - SNK Martin
Bandžuch Peter - SAV Bratislava
Bodnárová Libuša - Knižnica Univerzity veterinárneho lekárstva
Škulinková Katarína - Knižnica Univerzity veterinárneho lekárstva
Ďurná Scarlet - Kysucká knižnica Čadca
Homolová Lýdia - Kysucká knižnica Čadca
Lašová Ľubica - Kysucká knižnica Čadca
Fedorová Iveta - ŠVK Banská Bystrica
Marko Miroslav - Gymnázium M.M.Hodžu Liptovský Mikuláš
Rerková Gabriela - SKN Levoča
Petreková Štefánia - SKN Levoča
Repaská Alena - SKN Levoča

Pracovná skupina PS2 – OPAC a Web Gateway

Vedúci PS Ing. Alojz Androvič - UK Bratislava

Členovia:

Ardo Oliver - SNK Martin
Dropkova Janka - SNK Martin
Halienová Zuzana - SNK Martin
Kollárová Mária - SNK Martin
Kolesár Peter - SNK Martin
Martinusikova Eva - SNK Martin
Prokop Igor - SNK Martin
Kovár Branislav - UKB Bratislava
Kaffánová Zuzana - CVTI SR
Zvolenská Miroslava - SAV Bratislava
Jedličková Ľubica - Slov. poľnohosp. kniž. Nitra
Droščáková Eva - Kysucká knižnica Čadca
Truchlý Dušan - Kysucká knižnica Čadca
Lašová Ľubica - Kysucká knižnica Čadca
Kmeťová Alica - ŠVK Banská Bystrica
Snopková Blanka - ŠVK Banská Bystrica
Halienová Mária - ŠVK Prešov
Végh Norbert - SKN Levoča
Bendíková Mária - SKN Levoča
Antolikova Emilia - Hornozemplínska knižnica Vranov
Garčárová Monika - UKVL Košice
Bodnárová Libuša - UKVL Košice
Škulinková Katarína - UKVL Košice

Pracovná skupina PS3 Spracovanie, FRBR, MARC21, AACR2, authority, súborný katalóg

Vedúca PS Jarmila Majerová – SNK Martin

Členovia:

Viera Matejčíková - SNK Martin
Mária Okálová - SNK Martin
Anna Peťová - SNK Martin
Eleonóra Janšová - SNK Martin
Mária Valová - SNK Martin
Klára Komorová - SNK Martin -
Ľudmila Rohoňová - SNK Martin
Daniela Gondová - Knižnica FFUK Bratislava
Gabriela Lučeničová - UKB
Lýdia Sedláčková - UKB
Anna Val'ková - ŠVK Prešov
Slavomíra Jakubcová - SPK Nitra
Monika Garčárová - UKVL Košice
Blanka Snopková - ŠVK Banská Bystrica
Lucia Lichnerová - KVIK
Alena Jakubičková - SAV Bratislava
Jana Amrichová - VKJB Košice

Pracovná skupina PS04

Vedúci PS04 Poloncová Erika – SNK Martin

Členovia:

Gondošová Danica – SNK Martin
Hučalová Anna– SNK Martin
Weisová Ivana– SNK Martin
Brincková Magdaléna– SNK Martin
Zavadská Valéria - ŠVK Prešov
Tarovská Edita - CVTI SR Bratislava

Pracovná skupina PS05 Výpožičky a MVS

Vedúca PS05: Darina Janovská - SNK Martin

Členovia:

Farkašovská Agneša – SKN Levoča
Fúsková Jana – ÚK SAV Bratislava
Gačová Zuzana – ŠVK Prešov
Galuščáková Ľubica – SNK Martin
Grešková Miroslava – UK Bratislava
Gyalogová Veronika – UK Bratislava
Homolová Lýdia – Kysucká knižnica Čadca
Illenčíková Monika – Podtatranská knižnica Poprad
Tóthová Daniela – UK Bratislava
Vladárová Daniela – SNK Martin
Bumbalová Mária - Slovenská poľnohospodárska knižnica Nitra

Žáčiková Lýdia – ŠVK Banská Bystrica

Pracovná skupina PS06 - Seriály

Vedúci PS06: Žáčiková Lýdia – ŠVK Banská Bystrica

Členovia:

Beňová Eva – SNK Martin
Országhová Danica – SNK Martin
Prokop Igor – SNK Martin
Sumková Eva – SNK Martin
Tulejová Zuzana – UKB Bratislava
Grešková Miroslava – UKB Bratislava
Mikulíková Júlia – UKB Bratislava
Vaľovská Mária – SAV Bratislava
Tarovská Edita - CVTI SR
Kopperová Jaroslava – SKN Levoča
Bobková Svetlana – SKN Levoča
Olekšáková Lenka – SKN Levoča
Amrichová Jana – VKJB Košice
Kakalejčíková Emília – ŠVK Prešov

Pracovná skupina PS07 – Digitálna knižnica, archívy a múzeá

Vedúci PS07: Martin Katuščák – SNK Martin

Členovia:

Ardo Oliver – SNK Martin
Farbakyová Katarína – SNK Martin
Jankovič Ľubomír – SNK Martin
Mátuš Pavol – SNK Martin
Mišík Ján – ALU SNK Martin
Kianička Ľubomír – SNLM SNK Martin
Mintálová Magdaléna – SNLM SNK Martin

Pracovná skupina PS8

Vedúci PS: Ing. Jozef Dzivák - Slovenská chemická knižnica Bratislava

Prokop Igor – SNK Martin
Kolesár Peter - SNK Martin
Ardo Oliver - SNK Martin
Sivák Jaroslav - SNK Martin
Farbakyová Katarína - SNK Martin
Mikuláš Ľubomír - SNK Martin
Calík Dušan - SNK Martin
Korbell Igor – UK Bratislava
Kralovičová Eva– UK Bratislava
Kmeťová Alica – ŠVK Banská Bystrica
Halienová Mária – ŠVK Prešov
Végh Norbert – SKN Levoča
Olekšák Oktavián – SKN Levoča
Milián Roman – Verejná knižnica J. Bocatia Košice
Pirčák Jozef – Zemplínska knižnica Trebišov

Hvolka Marián – Slovenská chemická knižnica Bratislava
Bodnárová Libuša - Univerzitná knižnica veterinárneho lekárstva Košice

Pracovná skupina PS09 Public relation

Vedúca PS: Tomasz Trancygier - SNK Martin

Členovia:

Špániková Alena - SNK Martin
Lechner Dušan - UK Bratislava
Bírová Daniela - CVTI
Kružlík Peter - Slovenská poľnohospodárska knižnica Nitra
Závadská Valéria - ŠVK Prešov
Rerková Gabriela - SKN Levoča
Šleisová Monika - Zemplínska knižnica G. Zvonického Michalovce
Balejová Anna - Podtatranská knižnica Poprad
Dzivák Jozef - Slovenská chemická knižnica Bratislava
Brezová Lýdia - Verejná knižnica Michala Rešetku Trenčín
Prokop Igor - SNK Martin

j) Analýzu možných rizík

Hlavné riziká predstavujú:

1. Nejasnosti okolo *kompetencií a zodpovednosti*; nedôsledné rozhodovanie o kompetenciách organizácií, ktoré majú byť zodpovedné za určité oblasti informatizácie a digitalizácie tak, aby nedochádzalo k plytvaniu prostriedkami a aby bolo možné koncentrovať sily a prostriedky na riešenie hlavných problémov s cieľom zlešovať kultúrne, informačné a vzdelávacie služby zúčastnených subjektov. Tieto riziká je potrebné eliminovať na úrovni rady riaditeľov združenia KIS3G.
2. Nedostatočná *odborná úroveň zamestnancov* a pomalé tempo vzdelávania a preškolenia. Toto riziko je potrebné eliminovať sústavným intenzívnym vudelávaním, zadávaním konkrétnych a kontrolovateľných úloh, dôslednou kontrolou kvality na jednotlivých technologických uzloch linky, vyvodzovanie mzdových dôsledkov za nedostatky spôsobené nevedomosťou, odobratie klienta zamestnancom, ktorí opakovane spôsobujú v dôsledku nedostatočnej odbornosti problémy, finančné postihy a finančná stimulácia na všetkých úrovniach riadenia.
3. Riziká vyplývajúce z *technického riešenia* (dostupnosť, bezpečnosť, spoľahlivosť a pod.) je možné eliminovať prostriedkami, ktoré zodpovedajú úrovni technologického rozvoja a poznania.
4. Isté riziko pre fungovanie systému môže predstavovať *znefunkčnenie siete WAN*, čo by znemožnilo fungovanie lokálnych subjektov, zapojených do projektu a nemožnosť ich pripojenia na centrálny server. Výpadky spojenia pre najkritickejší modul knižničných výpožičiek rieši modul Virtua Circulation Backup.

Základnou podmienkou úspechu projektu je aktívny prístup zúčastnených a ich konštruktívna spolupráca na odbornej úrovni i na úrovni medziľudských vzťahov. Vôľa a ochota k spolupráci je pre projekt absolútne rozhodujúca.

k) Riešenie bezpečnosti a ochrany informačného systému

Virtua server pracuje v tandeme s klientom a overuje platnosť používateľov a zabezpečuje informácie v databáze (databázach).

Servre Virtua sú umiestnené v samostatnej zabezpečenej klimatizovanej miestnosti. Prístup majú len oprávnené osoby.

Na základe používateľského mena a hesla server informuje klienta o povoleniach, ktoré knižnica pridelila špecifickému používateľovi alebo skupine používateľov. Podľa takejto informácie zo servra klient povoľuje alebo nepovoľuje špecifické úkony alebo funkcie.

Ochrana pred nenapraviteľnými zmenami a poškodeniami súborov sa poskytuje pomocou viacerých zabezpečení:

- zabezpečením siete;
- zabezpečením operačného systému, ktoré sa môže zvýšiť implementáciou zabezpečovacích balíkov od tretej strany;
- zabezpečením systému Oracle;

- zabezpečením systému Virtua.

Nástroje, ktoré poskytuje Oracle na diagnostikovanie systému, zálohovanie, obnovu a iné systémové úlohy sú komplexné a pre oprávnené osoby ľahko dostupné z menu správy databázy.

Virtua požaduje na prístupnenie SLIP pripojenie. Používatelia k systému prístupujú cez sieť. To umožňuje implementáciu „požiarnych stien“, (firewalls), aby sa prístup vymedzil len pre oprávnených používateľov, aj cez nezabezpečené telefónne linky.

Pre vzdialených používateľov sa nepredpisuje ani neodporúča žiadny špecifický zabezpečovací systém.

Okrem toho, integrovaný knižničný systém zahŕňať protivírusovú ochranu aktualizovanú pravidelne/nepravidelne – podľa rozvrhu stanoveného systémovým administrátorom.

K dispozícii je množstvo zálohovacích možností, vrátane online zálohovania, aby bolo možné každodenné, týždenné alebo dvojtyždenné zálohovanie podľa rozvrhu závisiaceho od poškoditeľnosti databázy.

Systém nemusí byť počas zálohovania vypnutý, zálohovacie úlohy sa môžu automatizovať a nastaviť tak, aby prebiehali mimo času s vysokou prevádzkou.

Obnovenie údajov po zlyhaní systému bude vyžadovať len obnovenie posledného protokolovacieho záznamu.

Ak bude potrebné úplné obnovenie databázy, na obnovenie poslednej pásky a následné obnovenie protokolovacieho súboru sa použijú nástroje Oracle.

V systéme sa nepracuje s rodným číslom. Prístup k osobným údajom čitateľov je zabezpečený a možný len pre oprávnených operátorov a osoby, na ktoré sa osobné údaje vzťahujú.

Špecifickými používateľmi integrovaného knižnično-informačného systému Virtua sú rôzne skupiny používateľov alebo individuálni používatelia, ktorých oprávnenia a vlastnosti sa nastavujú v parametroch systému prostredníctvom systémového klienta (používateľské oprávnenia, skupinoví používatelia, individuálni používatelia. U používateľov Virtua sa definuje meno, heslo, popis, štandardná prihlasovacia lokácia, príslušnosť do skupiny individuálnych alebo skupinových používateľov.

Používateľmi systému Virtua na úrovni zamestnancov sú napríklad kategórie používateľov:

1. Skupina „Root“
2. Skupina „Akvizícia“
3. Skupina „Katalogizácia“
4. Skupina „Výpožičky“
5. Skupina „OPAC“ (Online Public Acces Catalog)
6. Skupina OPAC – Guest
7. Skupina OPAC – Administrátor
8. Skupina OPAC – Zamestnanec
9. Skupina „Zamestnanec – Používateľ“
10. Skupina „Systémový klient „
11. Skupina „Systémový klient - administrátor,,

Každý zo zamestnancov, ktorí aktívne pracuje so systémom patrí do niektorej skupiny používateľov systému a má určité oprávnenia alebo jasne definované obmedzenia prístupu k určitým funkciám systému, podsystémov, lokácií, k určitým príkazom a pod.

V systéme Virtua sa môžu definovať *individuálni používatelia* alebo *skupiny používateľov* a môžu sa im priradiť rozličné oprávnenia vzhľadom na funkcionality systému Virtua, vzhľadom na lokáciu a pod.

Priamy používatelia systému – čitatelia – patria do určitých kategórií používateľov s určitými parametrizovateľnými oprávneniami vo vzťahu k údajom v bázach Virtua.

Cez *Chameleon iPortal* má všeobecná verejnosť prístup k informáciám, ktoré sú dostupné cez OPAC. Čitatelia majú cez *Chameleon iPortal* bezpečný prístup k vlastným výpožičkám, čitateľskému kontu, záznamu o čitateľovi a pod.

Vo Virtue je možné riadiť (kontrolovať) zabezpečenie a oprávnenie (autorizácia) používateľov.
Vo Virtue je možné riadiť (kontrolovať) oprávnenia na vytváranie, aktualizáciu a vymazávanie na úrovni polí alebo dátových prvkov.
Vo Virtue je možné vytvárať jednotlivých používateľov aj skupiny používateľov.
Vo Virtue je možné použiť rôzne prístupové práva k databáze a k modulom pre jednotlivcov aj skupiny používateľov.
Vo Virtue je možné v otvorenom sieťovom prostredí je poskytnuté bezpečné overenie totožnosti.
Vo Virtue je podrobný popis funkcií overovania totožnosti a funkcií úrovne prístupu.

Problematika používateľov systému je spracovaná dôkladne v dokumentácii k systému Virtua.

I) Postup zavádzania nového informačného systému

Tabuľka 13 Prehľad hlavných etáp implementácie systému Virtua v KIS3G

<i>Plánovaná etapa</i>	<i>Začiatok</i>	<i>Koniec</i>	<i>Poznámka</i>
Predimplementačná fáza	5. marec 2004	12. marec 2004	splnené
Implementačná fáza	19. marec 2004	30. marec 2004	splnené
Inštalácia softvéru	29. marec 2004	09. apríl 2004	splnené
Konverzia údajov	05. marec 2004	27. máj 2004	plní sa
Školenia systémové VTLS	19. apríl 2004	21. apríl 2004	splnené
Školenia zamestnancov (školiťov)			
1. fáza 4 dni Základné: katalogizácia, authority, OPAC, výpožičky, parametre	10. máj 2004	13. máj 2004	splnené
2. fáza 3 dni Základné: akvizícia, seriály, parametre	jún 2004	jún 2004	splnené
Školenia ostatných zamestnancov knižníc podľa harmonogramu pracovných skupín	Jún 2004	otvorené	splnené podľa vypísaného termínu školení
Rozširovanie systému Virtua - Školenia zamestnancov a používanie systému v knižniciach KIS3G podľa individuálnych harmonogramov a zmlúv medzi SNK a používateľskou knižnicou	Jún 2004	otvorené	splnené podľa technickej pripravenosti knižnice, podľa pripojenia na internet a podľa absolvovania testov po školeniach

Tabuľka 14 Implementácia systému Virtua

Knižnice KIS3G a podpísaná zmluva (2004) o spolupráci a prevádzka od 1. 1. 2005:

1. Gemerská knižnica Pavla Dobšinského Rožňava	
2. Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou	
3. Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove	
4. Ľubovnianska knižnica Stará Ľubovňa	
5. Okresná knižnica Dávida Gutgesela Bardejov	
6. Podduklianska knižnica Svidník	
7. Podtatranská knižnica v Poprade	
8. Slovenská národná knižnica v Martine	
9.	<i>Slovenské národné literárne múzeum SNK</i>
10.	<i>Archív literatúry a umenia SNK</i>
11.	<i>Národný bibliografický ústav (článková bibliografia)</i>
12.	<i>Národný bibliografický ústav (staré tlače do 1830)</i>
13.	<i>Dokumentácia k výskumu dejín knižnej kultúry</i>
14.	<i>Múzeum Eudovíta Štúra v Modre</i>
15. Štátna vedecká knižnica Banská Bystrica	
16. Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach	
17. Vihorlatská knižnica v Humennom	
18. Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického Michalovce	
19. Zemplínska knižnica Trebišov	
20. Žitnoostrovná knižnica Dunajská Streda	

Plán implementácie systému VIRTUA v roku 2005

Podrobný harmonogram implementácie sa spracuje individuálne pre každú knižnicu v spolupráci s knižnicou.

1. Centrum vedeckých a technických informácií SR, Bratislava
2. Diecézna knižnica v Kláštore pod Znievom
3. Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
4. Knižnica Bratislavskej vysokej školy práva, Bratislava
5. Knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku
6. Knižnica Národného strediska pre ľudské práva, Bratislava
7. Knižnica pre mládež mesta Košice, Košice
8. Slovenská chemická knižnica, Bratislava
9. Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava
10. Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU, Nitra
11. Štátna vedecká knižnica Literárne a hudobné múzeum, Banská Bystrica,
12. Štátna vedecká knižnica, Prešove
13. Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity, Trnava
14. Univerzitná knižnica UCM, Trnava
15. Univerzitná knižnica, Bratislava
16. Ústredná knižnica SAV, Bratislava
17. Verejná knižnica Michala Rešetku, Trenčín
18. Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického, Michalovce
19. Knižnica Národného strediska pre ľudské práva, Bratislava
20. Verejná knižnica, Dunajská streda (bibliografia)

Obrázok 14 Harmonogram implementácie systému Virtua v knižniciach KIS3G (marec – máj 2004)

Harmonogram implementácie systému Virtua v knižniciach KIS3G (marec – máj 2004)					
Názov úlohy Task name	Trvanie Duration	Štart Start	Koniec Finish	KTO Who	Poznámky Notes
Predimplementačná fáza Pre-implementation phase		5.III.04	12.III.04		
Návrh manažmentu projektu implementácie Designation of the PMs	2 dni/days	Hotovo already done!	Hotovo already done!	VTLS & KIS3G	
Návrh harmonogramu a jeho odsúhlasenie (medzi VTLS a KIS3G) Calendar creation and agreement from all involved parts	9 dní/days	5.III.04	17-mar-04	VTLS & KIS3G	Draft implementation calendar created from VTLS and sent to the Library for its approval. Once it is approved, VTLS will book all the needed resources for the proper accomplishment of the schedule

					Návrh implementačného kalendára z VTLS a poslané Knižnici na odsúhlasenie. Po odsúhlasení VTLS zarezuje všetky prostriedky na riadne splnenie harmonogramu
Predimplementačné konzultácie na diaľku Remote pre-implementation consulting	1 deň/day	18-mar-04	18-mar-04	VTLS & KIS3G	The remote pre-implementation consulting can be done either on the phone, using MSN messenger or Centra E-meeting. Diaľkové konzultácie buď cez telefón , MSN Messenger alebo center E-meeting
Implementačná fáza Implementation phase		19.III.04	30.III.04		
Zhodnotenie prevádzkového prostredia KIS3G Production Environment Evaluation	3 dni/days	26-mar-04	30-mar-04		This service is done remotelly. Táto služba sa realizuje na diaľku
Dostupnosť priestoru na diskoch Disk space availability	1 deň/day	26-mar-04	26-mar-04	VTLS	
Overenie špecifikácie konfigurácie Verify configuration specifications	1 deň/day	29-mar-04	29-mar-04	VTLS	Server setup specifications provided to the customer, based on database sizing, software requirements, etc. Špecifikácie nastavenia servra poskytnuté zákazníkovi, vychádza z veľkosti databázy, požiadaviek na softvér atď
Overenie konfigurácie a prístupov na servri Verify server configuration and premissions	1 deň/day	30-mar-04	30-mar-04	VTLS	
Inštalácia softvéru (1. fáza, class99 a class02) Software Installation	7 dní/days	30-mar-04	07-apr-04		
Vytvorenie softvérového balíka Verzia 43.X vo VTLS Software package created at VTLS (release 43)	2 dni/days	30-mar-04	31-mar-04	VTLS	
Odoslanie softvéru a testovacej databázy na server KIS3G cez FTP Software & Test Database sent to the library server via FTP	1 deň/day	01-apr-04	01-apr-04	VTLS	
Inštalácia softvéru a testovacej databázy class99 na server KIS3G cez telnet (SUN 420 a SUN 10000) Software & Test Database	1 deň/day	02-apr-04	02-apr-04	VTLS	

Class99 installed on the library server via telnet					
Inštalácia softvéru a databázy class02 (digitálna knižnica) na server KIS3G cez telnet (SUN 420 a SUN 10000) Software & Database Class02 (digital library) installed on the library server via telnet	1 deň/day	05-apr-04	05-apr-04	VTLS	
Inštalácia softvéru a testovacej databázy class03 na server KIS3G cez telnet (SUN 420 a SUN 10000) Software & Database Class03 installed on the library server via telnet	1 deň/day	06-apr-04	06-apr-04	VTLS	
Inštalácia softvéru a testovacej databázy class04 na server KIS3G cez telnet (SUN 420 a SUN 10000) Software & Database Class04 installed on the library server via telnet	1 deň/day	07-apr-04	07-apr-04	VTLS	
Testovanie inštalácie na servri KIS3G Installation tested on the library server	1 deň/days	08-apr-04	08-apr-04	VTLS	Zabezpečte, aby bol všetok softvér nastavený a aby fungoval správne, zabezpečte, aby konektivity klienta a brány fungovala správne Ensure all software is setup and functioning correctly; ensure that client and gateway connectivity is functioning correctly.
DODANIE SOFTVÉRU DO SLOVENSKEJ NÁRODNEJ KNIŽNICE (posledná verzia) SOFTWARE DELIVERED TO THE LIBRARY	0 dní/days	08-apr-04	08-apr-04		

Konverzia údajov a nahrávanie (loadovanie) Data conversion and load sub-phase		29-mar-04	2004		
Vyplnenie dotazníka a vrátenie VTLS, konzultácie, opravy, vysvetlivky, doplnky The library completes questionnaire and returns for VTLS Review	20 dní/days	Hotovo already done!	Hotovo already done!	SNK & KIS3G	2004-03-05 – hotovo/done
Konverzia údajov a nahrávanie (loadovanie)					

Slovenská národná knižnica Martin		2004-03-07	2004-05-27	SNK & KIS3G	
Univerzitná knižnica Bratislava		2004-03-19	2004-05-27	SNK & KIS3G	
Štátna vedecká knižnica Banská Bystrica		2004-03-??	2004-05-27	VTLS	This is the library for which VTLS is doing conversion from VTLS Classic to Virtua
Združenie ZVYKNI (14 knižníc – článková regionálna bibliografia)		2004-04-01	2004-05-27	SNK & KIS3G	
Zastavenie knižničných operácií v systéme (žiadna katalógizácia, žiadne authority, žiadne prírastky, použitie circulation backup) Finishing with library operations in the system (no cataloging, authorities, no accessions, by using circulation backup)	2 dni				Individuálne v každej knižnici KIS3G Individually in each library
Export bibliografických záznamov s holdingami a exemplármi zo systému ALEPH 500 v štruktúre ISO 2709 Export of bibliographic records with holdings and items from ALEPH 500 in ISO 2709 structure	1 deň/days			SNK	20040305 SNK – vyexportované cca 1 600 000 záznamov
Dodanie všetkých kódovníkov, metodík, špecifikácií a pod. týkajúcich sa exportovaných záznamov Supply of all codelists, methodologies, specifications etc concerning exported records	35 days			SNK & KIS3G	S exportom záznamov
Analýza bibliografických záznamov s holdingami a exemplármi Analysis of bibliographic records with holdings and items	14 dní/days			SNK & VTLS	
Konverzia bibliografických záznamov s holdingami a exemplármi z formátu Unimarc do MARC 21 Conversion of bibliographic records with holdings and items from UNIMARC format to MARC 21	10 dní/days			SNK	

Export záznamov autorít zo systému ALEPH 500 v štruktúre ISO 2709 Export of records from ALEPH 500 in ISO 2709 structure	1 deň/day			SNK	
Analýza záznamov autorít Analysis of authority records	1 deň/day	Apríl 2004	Apríl 2004	SNK & VTLS	Permanentné záznamy autorít osôb a korporácií prekonvertované a naložované do databázy 04 dňa 8. mája 2004 (D. Katuščák)
Konverzia záznamov autorít z formátu UNIMARC do formátu ISO 2709 Conversion of authority records from UNIMARC to ISO 2709 structure	1 deň/day (this may take more than 1 day, depending on the number of records you have)			SNK	
Export záznamov o čitateľoch zo systému ALEPH 500 Export of patron records from ALEPH 500	1 deň/day			SNK	
Analýza záznamov o čitateľoch Analysis of patron records	1 deň/day			SNK & VTLS	
Konverzia záznamov o čitateľoch do formátu ISO 2709 Virtua Conversion of patron records to ISO 2709 Virtua	1 deň/day This will take more than 1 day, depending on the number of records			SNK & VTLS	
Export záznamov o dodávateľoch zo systému ALEPH 500 Export of vendor records from ALEPH 500	1 deň/day			SNK	
Vytvorenie súboru dodávateľov podľa evidencie v agentúre ISBN a knižnici/knižniciach KIS3G Creation of file of vendors according to ISBN records	3 dni/days			SNK	
Konverzia záznamov dodávateľov KIS3G do formátu ISO 2709 Virtua	1 deň/day this may take more than 1			SNK & VTLS	

Conversion of KIS3G vendor records to ISO 2709 Virtua format	day, depending on the number of records you have				
Nahrávanie prekonvertovaných bibliografických záznamov s holdingami a exemplármi SNK do Virtui databáza class04 na server KIS3G a server VTLS Loading of converted bibliographic records with holdings and items of the national Library to Virtua to Database Class04 the KIS3G and to VTLS servers	2 dni/days			VTLS	Data will be loaded BOTH to VTLS and KIS3G servers so that you can work on the data and so that the data will be available to us as well
Nahrávanie prekonvertovaných záznamov autorít SNK do Virtui databáza class04 na server KIS3G a server VTLS Loading of converted authority records of the national Library to Virtua to Database Class04 the KIS3G and to VTLS servers	1 dni/days			VTLS	
Nahrávanie prekonvertovaných záznamov čitateľov SNK do Virtui databáza class04 na server KIS3G a server VTLS Loading of converted patron records of the national Library to Virtua to Database Class04 the KIS3G and to VTLS servers	1 deň/day			VTLS	
Nahrávanie prekonvertovaných záznamov o dodávateľoch SNK a KIS3G do Virtui databáza class04 na server KIS3G a server VTLS Loading of converted vendor records of the national Library to Virtua to Database Class04 the KIS3G and to VTLS servers	1 deň/day			VTLS	
Testovanie správnosti konverzie v databáze na serveri VTLS Testing of conversion results	5 dni/days			SNK	

checking the server at VTLS					
Prehratie záznamov po testovaní a opätovné testovanie v databáze Class04 na servri KIS3G a serveri VTLS Re-load of records after checking the conversion in KIS3G and VTLS servers.				VTLS	
Export „čistých“ záznamov z Class04 Load of the records and creation of clas01 and clas02 at VTLS. Installation of the databases at SNK server.	5 days			VTLS	
Nastavenie/kopírovanie parametrov do databáz Class01, Class02, Class03 podľa otestovaných parametrov z Class04 Copying parameters to clas01 clas02 clas03 databases according to the tested parameters from clas04 and clas99.				VTLS	
Fáza školenia Training phase		19-apr-04	30-apr-04		
Systémový klient Virtua Profiler training	2 dni	19-apr-04	20-apr-04	VTLS & KIS3G	Systémoví knihovníci a vybratí odborníci (ca 12-15 osôb) – System librarians and selected experts (ca 12-15 persons)
Systémové školenie Systems training	3 dni	21-apr-04	23-apr-04	VTLS & KIS3G	Administrátori a vybratí odborníci (ca 12-15 osôb) Administrators and selected experts (ca 12-15 persons)
Školenie škopiteľov na aplikačný softvér Virtua (katalogizácia, autority, OPAC, výpožičky, parametre) Applications training	4 dní	10-máj-04	13-máj-04	VTLS & KIS3G	Vedúci pracovných skupín, budúci škopitelia (ca 12-15 osôb) Leaders of workgroups and future trainers (app 12-15 persons) The maximum of attendants to each training is 12-15 people.
Školenie škopiteľov na aplikačný softvér Virtua (akvizícia, seriály, parametre) Applications training	3 dni	Jún 2004	Jún 2004	VTLS & KIS3G	Vedúci pracovných skupín, budúci škopitelia (ca 12-15 osôb) Leaders of workgroups and future trainers (app 12-15 persons) The maximum of attendants to each training is 12-15 people.
Produkčná databáza Class01 je dostupná a pripravená na prevádzku pre knižnice KIS3G		Máj – júl 2004	Máj – júl 2004	VTLS & KIS3G	Nový server bude dodaný podľa zmluvy do 8. júla 2004. Pokiaľ sa nevyskytnú nepredvídateľné problémy, inštalácia bázy Clas01 sa

Virtua production database available for libraries of KIS3G consortium					uskutoční v polovici júla 2004. Po 15. júli sa predpokladá kopírovanie parametrov zo skúšobnej bázy pre katalogizáciu a import prekonvertovaných dát do bázy Clas01 a rutinná práca vo Virtue. Jednotlivé knižnice si začnú samostatne a s pomocou implementačného tímu postupne osvojovať systém a využívať jeho možnosti.
--	--	--	--	--	--

Tabuľka 15 Kódovník organizácií a organizačných útvarov KIS3G^{17, 18}

Kódy lokácií KIS3G v systéme Virtua (D. Katuščák, 8. apríla 2005)¹⁹

Lokácia ²⁰	Meno ²¹	Skratka ²²	LVL1	LVL2	LVL3
000010000	Martin - Slovenská národná - hlavný depozit	SNKHD	SNK	HD	
000010001	Martin – SNK Kancelária generálneho riaditeľa	SNKGR	SNK	GR	
000010002	Martin – SNK Odbor doplňovania fondov	SNKDF	SNK	DF	
000010003	Martin – SNK Odbor spracovania dokumentov	SNKSD	SNK	SD	
000010004	Martin – SNK Odbor seriálových publikácií	SNKSP	SNK	SP	
000010005	Martin – SNK Odbor služieb	SNKSL	SNK	SL	
000010006	Martin – SNK Odbor správy historických knižničných dokumentov a fondov Slovenskej republiky	SNKHKF	SNK	HKF	
000010007	Martin – SNK Správa depozitu – rýchla katalogizácia, umiestňovanie žiadaniek - sklad	SNKDE	SNK	DE	
000010008	Martin – SNK Ekonomický a technický odbor	SNKET	SNK	ET	
000010009	Martin – SNK Odbor kultúrnych a edičných aktivít	SNKKA	SNK	KA	
000010010	Martin – SNK Oddelenie informačných technológií	SNKIT	SNK	IT	
000020000	Martin – SNK – multimediálna študovňa	SNKMU	SNK	MU	
000020000	Martin – SNK mikrofily a digitalizácia	SNKMD	SNK	MD	
000030000	Martin – SNK – študovňa Zlatá niť	SNKZN	SNK	ZN	
000030000	Martin – SNK reštaurovanie a konzervovanie	SNKRK	SNK	KR	
000040000	Martin – SNK - Odbor pre knižný systém	SNKKS	SNK	KS	
000050000	Martin – SNK - bibliografický ústav	SNKBU	SNK	BU	
000050001	Martin – SNK SNB Knihy	SNKBUM	SNK	BU	M
000050002	Martin – SNK SNB Špeciálne dok	SNKBUSD	SNK	BU	SD
000050003	Martin – SNK Články	SNKBUCCL	SNK	BU	CL
000050004	Martin – SNK Zahraničné slovaciká	SNKBUXS	SNK	BU	XS
000050005	Martin – SNK Retrospektíva - Knihy	SNKBURK	SNK	BU	RK
000050006	Martin – SNK Retrospektíva - Články	SNKBURC	SNK	BU	RC
000050007	Martin – SNK SNB - Evidenčný súpis plán. bg. prác	SNKBUES	SNK	BU	ES

¹⁷ Kódy organizácií a organizačných útvarov sa používajú podľa inštrukcií formátov MARC 21

¹⁸ Alternatívne je možné používať aj staré označenia organizácií. Žiaľ, na Slovensku existuje niekoľko kódovníkov organizácií, ktoré majú rôznu štruktúru, nie sú úplné a neobsahujú kódy pre organizačné útvary organizácií, ktoré sú v tomto systéme na úrovni hlavných lokácií. Nepoužívajú sa napr. na označenie organizácie, alebo útvaru organizácie, ktorý vytvoril autoritu a nepoužívajú sa ani v holdingových záznamoch. Pôvodný „siglovník“ bol kvôli obmedzeniam v systéme Aleph upravovaný (zo 6 na 5 znakov), nie je hierarchický ani kompletný a je viazaný len na jednu agendu. Nazdávame sa, že nie je účelné ani praktické, aby každá „agenda“ alebo „súborný katalóg“ mali svoj vlastný systém označovania organizácií. Preto navrhujeme jeden spoločný kódovník organizácií použiteľný vo všetkých „agendách“. Existujúci „siglovník“ nebol vyvinutý so zreteľom na použitie v integrovaných knižničných systémoch. Doterajšie staré „sigly“ je možné zapísať v záznamoch v poliach holdingových údajov 8XX resp. v tagu 040 tak, aby sa nenarušila kontinuita súborných katalógov. Tento kódovník budú používať organizácie ako hlavný kódovník. Príslušné údaje sa zapisujú v záznamoch na viacerých miestach. Použitie kódovníka sa viaže na formát MARC 21. Rovnako je potrebné prehodnotiť redundantné informácie kódované v čiarovom kóde (krajina, rok, organizácia), pretože tieto informácie sú na iných miestach v záznamoch.

¹⁹ Lokácie slúžia ako jeden z hlavných nástrojov organizácie dát a prístupu k informáciám v systéme Virtua. Lokácie a ich správne používanie je mimoriadne dôležité pre správne fungovanie systému, najmä v systéme výpožičiek. Lokácie sa používajú sa vo všetkých typoch záznamov MARC 21 v rôznych tagoch a podpoliach.

²⁰ Číselný kód lokácie pre systém vyjadruje Virtua lokáciu a sublokáciu. Definuje sa v systéme pred ukladaním záznamov do bázy (administrátor alebo systémový knihovník). Kódy lokácií majú 9 číselných znakov. Vo Virtue môže byť 99999 hlavných lokácií. Každá hlavná lokácia môže mať 9999 sublokácií. Prvých 5 znakov je rezervovaných pre hlavné lokácie a posledné 4 znaky pre sublokácie v rámci niektorej hlavnej lokácie. Napr. číselný kód hlavnej lokácie SNK je „jedna“, čiže 000010000, číselný kód hlavnej lokácie UKB je „tridsať“, čiže 000300000, číselný kód hlavnej lokácie SVKBB je „sto“, čiže 001000000. Hlavné lokácie sa používajú pre samostatné knižnice, budovy, pobočky alebo organizačné útvary s vlastnou výpožičnou alebo finančnou politikou, prípadne jednotky, za ktoré je potrebné robiť špeciálne štatistiky. Bližšie pozri dokumentáciu Virtua. Sublokácie sa používajú napr. pre organizačné útvary, napr. Katedry, na ktorých je konkrétne fyzický exemplár uložený.

Lokácia alebo sublokácia, v ktorej do ktorej patrí exemplár sa zapisuje v zázname exemplára tak, že sa vyberá v rolavacej ponuke. Yberá sa jednak hlavná lokácia a lebo dočasná lokácia. Číselný kód lokácie sa používa buď v tagu 852 v bibliografickom zázname MARC 21 alebo v 852 v holdingovom zázname MARC 21:

852 Lokácia (Umiestnenie) (R) v podpoli Sb(R)

852 \$B \$b000010000

alebo

852 \$B \$b10000

alebo

852 \$B \$b000010000\$b004000000 (pole 852 v bibliografickom zázname obsahuje informáciu, že dokument je v lokácii SNK „1“ a súčasne vo virtuálnej lokácii „400“ KIS3G - Súborný katalóg monografií.

Holdingový záznam musí povinne obsahovať pole 852, podpole Sb.

²¹ Názov je textové vyjadrenie jedinečného názvu lokácie alebo sublokácie. Číselný kód lokácie sa v OPACu alebo WWW Opacu ako slovný názov lokáci. Číselný kód lokácie sa transformuje do slovného vyjadrenia, ktoré sa definuje v parametroch.

²² Skratka lokácie sa používa vo všetkých záznamoch MARC 21 v rôznych poliach a podpoliach v súlade s inštrukciami vo formátoch MARC 21

Celá skratka lokácie sa povinne používa v poliach a podpoliach:

1. 040 \$a \$c
2. v podpoli \$2 vo všetkých tagoch, v ktorých je toto podpole definované (kto je zdrojom údajov v príslušnom tagu)
3. v poliach a podpoliach podľa metodiky platnej pre evidenciu publikačnej činnosti.

000050008	Martin – SNK SNB – Bibliografia slovenských bg.	SNKBUBB	SNK	BU	BB
000050009	Martin – SNK Retrospektíva – Knihy - Tlače 16. stor.	SNKBURK16	SNK	BU	RK16
000050010	Martin – SNK Retrospektíva – Knihy – Tlače 18. stor.	SNKBURK18	SNK	BU	RK18
000050011	Martin – SNK Retrospektíva – Knihy – Tlače 19. stor.	SNKBURK19	SNK	BU	RK19
000050012	Martin – SNK Bibliografia P.J. Šafárika	SNKBUBGS	SNK	BU	BGS
000050013	Martin – SNK Dejiny knižnej kultúry na Slovensku	SNKBUDKK	SNK	BU	DKK
000070000	Martin – SNK - biografický ústav	SNKBIO	SNK	BIO	
000080000	Martin – SNK - literárne múzeum	SNKLM	SNK	LM	
000090000	Martin – SNK Múzeum v Modre	SNKMLS	SNK	MLS	
000100000	Martin – SNK Múzeum v Brodzanoch	SNKMB	SNK	MB	
000110000	Martin – SNK Agentúra ISBN	SNKISBN	SNK	ISBN	
000110000	Martin – SNK Dejiny knižnej kultúry	SNKBUDK	SNK	BU	DK
000120000	Martin – SNK Fotodokumenty	SNKALUFD	SNK	ALU	FD
000130000	Martin – SNK Hudobné rukopisy	SNKALUHR	SNK	ALU	HR
000140000	Martin – SNK Literárne rukopisy	SNKALULR	SNK	ALU	LR
000150000	Martin – SNK Audiovizuálne zbierky	SNKLMAU	SNK	LM	AU
000160000	Martin – SNK Archív lit a umenia	SNKALU	SNK	ALU	
000170000	Martin – SNK Textové zbierky	SNKLMTX	SNK	LM	TX
000180000	Martin – SNK Reálie	SNKLMRE	SNK	LM	RE
000190000	Martin – SNK Výtvarné zbierky	SNKLMVT	SNK	LM	VT
000300000	Bratislava - Univerzitná knižnica	UKB1	UKB	1	
000310000	Bratislava UKB - doplňovanie a sprac.	UKBDSF	UKB	ODSF	
000310001	Bratislava UKB – Odd. kníh	UKBKN	UKB	KN	
000310002	Bratislava UKB – Odd. periodík	UKBPER	UKB	PER	
000310003	Bratislava UKB – Odd. katalogizácie	UKBKAT	UKB	KAT	
000320000	Bratislava UKB - Odbor kniž. fondov	UKBKF	UKB	KF	
000320001	Bratislava UKB – Odd. kniž. fondov	UKBKF	UKB	KF	
000320002	Bratislava UKB - Oddelenie revízie	UKBRS	UKB	RS	
000330000	Bratislava UKB - Odbor kniž. služieb	UKBKS	UKB	KS	
000330001	Bratislava UKB - Konzultanti	UKBKON	UKB	KON	
000330002	Bratislava UKB – Odd. absenčných služieb	UKBAS	UKB	AS	
000330003	Bratislava UKB - Výpožičky	UKBVY	UKB	VY	
000330004	Bratislava UKB – Odd. MVS	UKBMVS	UKB	MVS	
000340000	Bratislava UKB – Multimed. kabinet	UKBMMS	UKB	MMS	
000350000	Bratislava UKB - Video	UKBVID	UKB	VID	
000360000	Bratislava UKB – Odd. prez. služieb	UKBPS	UKB	PS	
000360001	Bratislava UKB - Všeobecná študovňa	UKBVSS	UKB	VSS	
000370000	Bratislava UKB - Voľný výber 1. posch.	UKBVV1	UKB	VV1	
000380000	Bratislava UKB – Bibliogr. študovňa	UKBBS	UKB	BI	
000390000	Bratislava UKB – Štud. OSN a UNESCO	UKBOSN	UKB	OSN	
000400000	Bratislava UKB - Prírodovedná študovňa	UKBPVS	UKB	PVS	
000410000	Bratislava UKB - Študovňa amerických štúdií	UKBSAS	UKB	SAS	
000420000	Bratislava UKB - Študovňa knihovníckej literatúry	UKBSKL	UKB	SKL	
000430000	Bratislava UKB - Študovňa spoločensko vedná	UKBSVS	UKB	SVS	
000440000	Bratislava UKB - Odbor bibliograficko-informačný	UKBOBI	UKB	OBI	
000440001	Bratislava UKB - Bibliografické oddelenie	UKBBIB	UKB	BIB	
000440002	Bratislava UKB - Referentské oddelenie	UKBRB	UKB	REF	
000440003	Bratislava UKB - Retrospektívna bibliografia	UKBREF	UKB	RB	
000450000	Bratislava UKB - Hudobný kabinet	UKBHUK	UKB	HUK	
000460000	Bratislava UKB - Kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí	UKBKST	UKB	KST	
000470000	Bratislava UKB - Národná agentúra ISSN	UKBISSN	UKB	ISSN	
000480000	Bratislava UKB - Depozitná knižnica NATO	UKBNATO	UKB	NATO	
000500000	Bratislava - Slovenská lekárska knižnica	SLK	SLK		
000600000	Bratislava - Ústredná knižnica SAV	SAVUK	SAV	UK	
000700000	Bratislava - Slovenská pedagogická knižnica	SPK	SPK		

000800000	Bratislava - Vedecko-informačné stredisko APZ	APZVIS	APZ	VIS	
000900000	Košice - Štátna vedecká knižnica	SVKKK	SVK	KK	
000950000	Bratislava STUSCHK Slov. chem. knižnica FCHPT	STUSCHK1	STU	SCHK	1
000950001	Bratislava STUSCHK180 Knižnica analytickej chémie	STUSCHK180	STU	SCHK	180
000950020	Bratislava STUSCHK110 Kn. keramiky, skla a cementu	STUSCHK110	STU	SCHK	110
000950004	Bratislava STUSCHK120 Kn. anorganickej technológie	STUSCHK120	STU	SCHK	120
000950005	Bratislava STUSCHK130 Kn. organickej technológie	STUSCHK130	STU	SCHK	130
000950003	Bratislava STUSCHK140 Kn. organickej chémie	STUSCHK140	STU	SCHK	140
000950022	Bratislava STUSCHK150 Kn. vlákien a textilu	STUSCHK150	STU	SCHK	150
000950008	Bratislava STUSCHK160 Kn. polygrafie a aplikovanej fotochémie	STUSCHK160	STU	SCHK	160
000950009	Bratislava STUSCHK170 Kn. technológie ropy a petrochémie	STUSCHK170	STU	SCHK	170
000950002	Bratislava STUSCHK190 Kn. anorganickej chémie	STUSCHK190	STU	SCHK	190
000950006	Bratislava STUSCHK210 Kn. fyzikálnej chémie	STUSCHK210	STU	SCHK	210
000950015	Bratislava STUSCHK220 Kn. informatizácie a riadenia procesov	STUSCHK220	STU	SCHK	220
000950017	Bratislava STUSCHK230 Kn. chemického a biochemického inžinierstva	STUSCHK230	STU	SCHK	230
000950013	Bratislava STUSCHK240 Kn. manažmentu	STUSCHK240	STU	SCHK	240
000950010	Bratislava STUSCHK250 Kn. potravinárskej technológie	STUSCHK250	STU	SCHK	250
000950011	Bratislava STUSCHK260 Kn. biochémie a mikrobiológie	STUSCHK260	STU	SCHK	260
000950012	Bratislava STUSCHK280 Kn. chemickej fyziky	STUSCHK280	STU	SCHK	280
000950024	Bratislava STUSCHK290 Kn. environmentálneho inžinierstva	STUSCHK290	STU	SCHK	290
000950014	Bratislava STUSCHK310 Kn. biochemickej technológie	STUSCHK310	STU	SCHK	310
000950016	Bratislava STUSCHK330 Kn. jazykov	STUSCHK330	STU	SCHK	330
000950019	Bratislava STUSCHK340 Kn. telesnej výchovy	STUSCHK340	STU	SCHK	340
000950018	Bratislava STUSCHK360 Kn. výživy a hodnotenia potravín	STUSCHK360	STU	SCHK	360
000950021	Bratislava STUSCHK370 Kn. plastov a kaučuku	STUSCHK370	STU	SCHK	370
000950007	Bratislava STUSCHK380 Kn. chemickej technológie dreva, celulózy a papiera	STUSCHK380	STU	SCHK	380
000950025	Bratislava STUSCHK631 Laboratórium rtg. mikroanalýzy	STUSCHK631	STU	SCHK	631
000950023	Bratislava STUSCHK632 CL - Laboratórium NMR spektroskopie	STUSCHK632	STU	SCHK	632
000950026	Bratislava STUSCHK633 Laboratórium hmotnostnej spektrometrie	STUSCHK633	STU	SCHK	633
000950027	Bratislava STUSCHK650 Informačné centrum	STUSCHK650	STU	SCHK	650
001000000	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica	SVKBB	SVKBB		
001000100	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – oddelenie absenčných služieb	SVKBBAS	SVK	BB	AS
001000200	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – oddelenie prezenčných služieb	SVKBBPS	SVK	BB	PS
001000201	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – univerzálna študovňa	SVKBBUS	SVK	BB	US
001000202	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – regionálna študovňa	SVKBBRG	SVK	BB	RG
001000203	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – študovňa špec. a tech. a legisl. dokumentov	SVKBBNP	SVK	BB	NP

001000204	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – študovňa odborných periodík	SVKBBOP	SVK	BB	OP
001000205	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – študovňa viazaných periodík	SVKBBVP	SVK	BB	VP
001000206	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – čítareň periodík	SVKBBCP	SVK	BB	CP
001000207	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – hudobná študovňa	SVKBBHU	SVK	BB	HU
001000208	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – študovňa elektronických zdrojov	SVKBBEZ	SVK	BB	EZ
001000209	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – nemecká študovňa	SVKBBNS	SVK	BB	NS
001000210	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – P-univerzálna študovňa	SVKBBPUS	SVK	BB	PUS
001000300	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – oddelenie fondov	SVKBBOF	SVK	BB	OF
001000400	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – oddelenie bibliografie	SVKBBBG	SVK	BB	BG
001000401	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – historický fond	SVKBBHKF	SVK	BB	HKF
001000402	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – študovňa knižničkej literatúry	SVKBBSKL	SVK	BB	SKL
001000403	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – bibliografická študovňa	SVKBBBS	SVK	BB	BS
001000500	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – oddelenie referenčných služieb	SVKBBORS	SVK	BB	ORS
001000600	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – oddelenie informačných technológií	SVKBBOIT	SVK	BB	OIT
001000700	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica – riaditeľstvo a sekretariát	SVKBBRS	SVK	BB	RS
001000800	Banská Bystrica – Št. vedecká knižnica - Lit. a hud. múzeum	SVKBBLHM	SVK	BB	LHM
001200000	Prešov - Štátna vedecká knižnica	SVKPO	SVK	PO	
001300000	Nitra - Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU	SPUKN	SPU	KN	
001400000	Levoča - Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu	LESKN	LE	SKN	
001500000	Trnava Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity	TUUK	TU	UK	
001600000	Trnava - Univerzitná knižnica UCM	TUCMUK	TUC	MUK	
001700000	Košice - Knižnica pre mládež mesta Košice	KEKMK	KE	KMK	
001800000	Nitra - Univerzitná knižnica UKF v Nitre	UKFUK	UKF	UK	
001900000	Trnava - Knižnica Sploku sv. Vojtecha v Trnave	SSV	SSV		
001950000	Kláštorec - Diecézna knižnica	DKKPZ	DK	KPZ	
002000000	Ružomberok - Katolícka univerzita	KUUK	KU	UK	
002100000	Košice - Univerzita veterinárskeho lekárstva - knižnica	UVLKE	VSV	KN	
002200000	Košice - Verejná knižnica Jána Bocatia	KEVKJB	KE	VKJB	
002250000	Bardejov - Okresná knižnica D. Gutgesela	BJKDG	BJ	KDG	
002270000	Stará Ľubovňa - Ľubovnianska knižnica	SLLK	SL	LK	
002300000	Prešov - Knižnica P. O. Hviezdoslava	POKPOH	PO	KPOH	
002350000	Trenčín - Verejná knižnica M. Rešetku	TNVKMR	TN	VKMR	
002400000	Michalovce - Zemplínska knižnica G. Zvonického	MIZKGZ	MI	ZKGZ	
002450000	Liptovský Mikuláš - Knižnica G. F. Belopotockého	LMKGFB	LM	KGFB	
002550000	Trebišov - Zemplínska knižnica	TVZK	TV	ZK	
002600000	Rožňava - Gemerská knižnica P. Dobšinského	RVGKPD	RV	GKPD	
002650000	Vranov nad Topľou - Hornozemplínska knižnica	VTHK	VT	HK	
002700000	Liptovský Mikuláš - Gymnázium M. M. Hodžu	LMGMH	LM	GMH	

002750000	Senica - Záhorská knižnica	SEZK	SE	ZK	
002800000	Žilina - Žilinská knižnica	ZAZK	ZA	ZK	
002850000	Humenné - Vihorlatská knižnica	HEVK	HE	VK	
002900000	Martin - Turčianska knižnica	MTTK	MT	TK	
002950000	Námestovo - Knižnica Domu kultúry	NODK	NO	KDK	
003050000	Čadca - Kysucká knižnica	CAKK	CA	KK	
003100000	Lučenec - Novohradská knižnica	LCNK	LC	NK	
003150000	Považská Bystrica - Považská knižnica	PBPK	PB	PK	
003200000	Topoľčany - Trábečská knižnica	TOTK	TO	TK	
003250000	Bratislava - Slovenské národné múzeum - knižnica	SNMK	SNM	K	
003300000	Spišská Nová Ves - Spišská knižnica	SNSK	SN	SK	
003400000	Svidník - Podduklianska knižnica	SKPK	SK	PK	
003500000	Poprad - Podtatranská knižnica	PPPK	PP	PK	
003600000	Dun Streda - Žitnoostrovská knižnica	DSOK	DS	OK	
004000000	KIS3G - Súborný katalóg monografií	KIS3GM	KIS3G	M	
004010000	KIS3G - Súborný katalóg Slovenska – staré tlače (do r. 1830)	KIS3GST	KIS3G	ST	
004020000	KIS3G - Súborný katalóg seriálov	KIS3GS	KIS3G	S	
004030000	KIS3G - Súborná báza článkov	KIS3GCP	KIS3G	CP	
004040000	KIS3G - Súborná báza počítačových súborov	KIS3GCF	KIS3G	CF	
004050000	KIS3G - Súborná báza kartografických materiálov	KIS3GCM	KIS3G	CM	
004060000	KIS3G - Súborná báza hudobných materiálov	KIS3GMU	KIS3G	MU	
004070000	KIS3G - Súborná báza vizuálnych materiálov	KIS3GG	KIS3G	G	
004080000	KIS3G - Súborná báza zmiešaných materiálov	KIS3GX	KIS3G	X	
004090000	KIS3G - Súborná báza autorít – osobné mená	SNKMA	SNK	MA	
004100000	KIS3G - Súborná báza autorít – korporácie	SNKKO	SNK	KO	
004110000	KIS3G - Súborná báza autorít – vecné authority	SNKPH	SNK	PH	
006000000	Bratislava - Centrum vedecko technických informácií SR	CVT	CVT		

**Tabuľka 16 Kódovník k špeciálnej dokumentácii „Zdieľaná knižnica KNIHA SK“
v rámci Slovenskej chemickej knižnice**

Kód hlavnej lokácie a sublokácie vo Virtue	Názov pracoviska	Celý kód	Kód Univerzity Organizácie	Kód Fakulty Pracoviska	Kód Katedry Pracoviska	Návestie čiarového kódu	Tlačíť na štítok	Item class code
	0	1	2		5		Generovať čísla vzostupne zprava	
005000000	Zdieľaná chemická knižnica k štátnej výskumnej úlohe KNIHASK	KNIHASK						0500
005000001	Slovenská chemická knižnica (informačné centrum)	STUCHTSCHK	STU	CHT	SCHK	28401	Čiarový kód 284011XXXXXXXXX1 Viditeľný text STUCHTSCHK 28401 1XXXXXXXXX1	

005000002	Katedra chemickej technológie dreva, celulózy a papiera (KDCP)	STUCHTKDCP	STU	CHT	KDCP	28402	Čiarový kód 284021XXXXXXXXX1 Viditeľný text STUCHTKDCP 28402 1XXXXXXXXX1	
005000003	Katedra polygrafie a aplikovanej fotochémie (KPF)	STUCHTKPF	STU	CHT	KPF	28403	Čiarový kód 284031XXXXXXXXX1 Viditeľný text STUCHTKPF 28403 1XXXXXXXXX1	
005000004	Katedra plastov a kaučuku (KPK)	STUCHTKPK	STU	CHT	KPK	28404	Čiarový kód 284041XXXXXXXXX1 Viditeľný text STUCHTKPK 28404 1XXXXXXXXX1	
005000005	Katedra informatizácie a riadenia procesov (KIRP)	STUCHTKIRP	STU	CHT	KIRP	28405	Čiarový kód 284051XXXXXXXXX1 Viditeľný text STUCHTKIRP 28405 1XXXXXXXXX1	
005000006	Katedra biochemickej technológie (KBT)	STUCHTKBT	STU	CHT	KBT	28406	Čiarový kód 284061XXXXXXXXX1 Viditeľný text STUCHTKBT 28406 1XXXXXXXXX1	
005000007	Slovenský národný archív Oddelenie archívnej ochrany	SNAOAO	SNA	OA		1103	Čiarový kód 11031XXXXXXXXX1 Viditeľný text SNAOAO 1103 1XXXXXXXXX1	
005000008	Slovenská akadémia vied, Ústav polymérov	SAVUP	SAV	UP		12215	Čiarový kód 122151XXXXXXXXX1 Viditeľný text SAVUP 12215 1XXXXXXXXX1	
005000009	Slovenská národná knižnica Odbor reštaurovania a konzervovania dokumentov - štátny výskum	SNKORKSV	SNK	ORKSV		1713	Čiarový kód 17131XXXXXXXXX1 Viditeľný text SNKORK 1713 1XXXXXXXXX1	

Príloha 1 Softvér pre malé a stredné knižnice SR

Podstata návrhu

Predložený návrh Slovenskej národnej knižnice je určený na zasadnutie Ústrednej knižničnej rady SR a po jeho prerokovaní a schválení v knižničnej rade bude predložený na schválenie do vedenia Ministerstva kultúry SR.

Cieľom návrhu je systémové vyriešenie dlhoročného problému týkajúceho sa odporúčania softvéru pre malé a stredné knižnice knižničného systému SR.

Návrh reaguje na množstvo otázok zo strany knižníc, ktoré sa snažia o informatizáciu svojej činnosti a hľadajú vhodný softvér.

Malými a strednými knižnicami sa v tomto návrhu rozumejú najmä niektoré verejné a špeciálne knižnice, ktoré:

- a) majú rozsahom menšie zbierky (do 10000 dokumentov);
- b) nemajú pevné pripojenie na internet;
- c) majú obmedzenú dobu prevádzky (pod 40 hodín týždenne);
- d) majú záujem prispievať do súborného katalógu knižníc SR;
- e) majú záujem využívať súborný katalóg SR a iné informačné zdroje knižníc;
- f) nemajú finančné zdroje na drahé komerčné softvéry;
- g) nemajú možnosť využívať spoločný softvér Virtua v združení KIS3G.

Predložený návrh obsahuje zdôvodnenie odporúčania, aby malé a stredné knižnice používali nekomerčný softvér Unesco CDS/ISIS resp. jeho vhodné nadstavby. Ide o softvér, na vývoj ktorého prispieva Slovenská republika formou podpory Unesco a jej programov.

Predložený návrh nie je zameraný na preferovanie alebo diskrimináciu akéhokoľvek iného softvéru.

Úvod

Slovenská národná knižnica v Martine má v roku 2004 prioritnú úlohu, ktorou je implementácia spoločného integrovaného knižničného systému Virtua v rámci združenia knižníc KIS3G. V súvislosti s implementáciou spoločného softvéru sa často objavujú zo strany knižníc otázky, ako majú postupovať a aký softvér majú používať najmä v prípadoch, keď majú menšie zbierky a nie sú pripojené na internet. Predložený návrh reaguje na túto situáciu.

Slovenská národná knižnica v Martine má dlhoročné dobré skúsenosti s využívaním softvéru CDS/ISIS pri spracovávaní elektronického katalógu knižnice, spracovávaní starých a vzácných tlačí ako aj Slovenskej národnej bibliografie. Na základe analýzy súčasného stavu softvérovej podpory malých a stredných knižníc sme zistili, že v SR je v súčasnosti 702 používateľov softvéru CDS/ISIS, z toho 150 užívateľov verzie pre Windows. Od vzniku softvéru CDS/ISIS boli vypracované aj nadstavbové moduly pre akvizíciu a katalogizáciu (cca 65 inštalácií) z CVTI a ďalšie aplikácie vyvíjané v súkromnom sektore (spolu 205 inštalácií). Rozhodnutie odporúčať CDS/ISIS ako databázový systém pre malé a stredné knižnice vychádza z týchto faktov ako aj z hlavných výhod tohto softvéru, uvedených nižšie.

Zdôvodnenie

Databázový a rešeršný systém CDS/ISIS vznikol na pôde UNESCO v roku 1985. Jeho tvorcovia ho charakterizovali ako softvérový balík, slúžiaci na ukladanie a vyhľadávanie textových informácií. CDS/ISIS je nekomerčný softvér a jeho propagáciu a šírenie po svete zabezpečuje UNESCO prostredníctvom siete národných distributérov v jednotlivých krajinách. Čoskoro sa stal najpoužívanejším knižničným systémom na Slovensku a toto postavenie si udržuje dodnes. Distribútorom softvéru pre Slovensko bude Slovenská národná knižnica v Martine..

Je použiteľný všade tam, kde treba určité údaje evidovať, vyhľadávať v nich a vytvárať rôzne kombinácie výstupných zostáv. Vďaka svojim vlastnostiam ho využívajú nielen verejné, špeciálne či školské knižnice, ale aj štátna správa, zdravotníctvo a súkromný sektor.

Hlavné črty softvéru CDS/ISIS sú nasledovné:

- Možnosť definovania vlastnej bázy dát s variabilnou štruktúrou.
- Možnosť definovania používateľských formulárov pre vstup dát, prostredníctvom ktorých používateľ vkladá a modifikuje údaje v báze dát.
- Existencia systému vyhľadávania, založeného na použití vyhľadávacieho jazyka.
- Existencia nástroja na triedenie a generovanie výstupných zostáv.
- Existencia funkcie, umožňujúcej výmenu dát v medzinárodnom formáte ISO 2709.
- Možnosť prispôbovania softvérového balíka individuálnym potrebám

Od roku 1998 je používateľom k dispozícii CDS/ISIS pre Windows - WinISIS, ktorý plní úlohu základnej verzie v prostredí Windows. V súčasnosti evidujeme okolo 150 používateľov tejto verzie na Slovensku. Podmienkou jej inštalácie je, aby mala knižnica k dispozícii počítač Pentium, pracujúci minimálne pod operačným systémom Windows95 so 16 MB RAM. WinISIS poskytuje možnosť práce aj s inými typmi dokumentov, než len s klasickým bibliografickým záznamom a tým sa stáva nástrojom aj na prevádzkovanie virtuálnej knižnice elektronických dokumentov. K jednotlivým bibliografickým charakteristikám bývajú najčastejšie pripájané internetové stránky, obrázky, adresy elektronickej pošty, plné texty, vytvárané pod textovými editormi, či v PDF tvare a podobne.

Aktuálne distribuovaná verzia je WinISIS 1.4.19, pripravuje sa verzia WinISIS 1.5.

Systém CDS/ISIS má oproti rôznym iným databázovým, rešeršným a knižničným systémom množstvo výhod. Hlavné výhody možno zhrnúť takto:

- **Nekomerčnosť.** Za licenciu používateľa CDS/ISIS, ktorá umožňuje neobmedzený počet inštalácií databázového systému v rámci celej inštitúcie, sa platí len manipulačný poplatok.
- **Rýchle vyhľadávanie údajov.** Hlavnou prednosťou CDS/ISIS je možnosť rýchleho vyhľadávania údajov, uložených v báze dát ľubovlného rozsahu. Je preto vhodný na okamžité zistenie takých údajov, ako napríklad či knižnica má vo fonde požadovaný dokument, na získanie zoznamov dokumentov na zvolenú tému a pod.
- **Univerzálnosť použitia.** CDS/ISIS nemá náročné požiadavky na technické vybavenie, program funguje aj na všetkých typoch lokálnych počítačových sietí.
- **Kompatibilita systému s projektom KIS3G.** CDS/ISIS rešpektuje štandardy a technické normy týkajúce sa knižníc a dokumentácie, zabezpečuje pohodlný štandardný export a import dát a vysokú úroveň prispôbovania lokálnym potrebám.
- **Záruka vývoja systému.** Garantom vývoja systému, jeho šírenia po svete, nekomerčnosti a poskytovania služieb používateľom je UNESCO. Službami distributéra rozumieme cenovo

dostupné školenia používateľov, ponuku dokumentácie v slovenčine i poskytovanie konzultácií.

- **Nenáročnosť na obsluhu.** Bežne s ním pracuje vyškolený personál knižníc bez predchádzajúcich skúseností s výpočtovou technikou, ale aj používateľ - návštevník knižnice disponujúci zručnosťou pri práci s výpočtovou technikou bez akéhokoľvek zaškolenia. Jednoduchá a rýchla je aj tvorba vlastných aplikácií.
- Existuje viacero hotových bezplatne ponúkaných nadstavbových programov umožňujúcich **internetové vystavovanie báz dát**, vytvorených pod CDS/ISIS, tak v prostredí Windows ako aj UNIX, napríklad WWWISIS, vytvorený v Bireme.

Stratégia softvérovej podpory malých a stredných knižníc na báze CDS/ISIS

Databázový systém CDS/ISIS, verzia WinISIS bude celoštátne distribuovať a udržiavať Slovenská národná knižnica v Martine.

V súvislosti s centralizovaným zavádzaním softvéru Virtua v ústredných a väčších knižniciach a v záujme unifikácie dát pre súborný katalóg SR je potrebné zabezpečiť aj v rámci malých a stredných knižníc

- zabudovanie formátu MARC 21 akatalogizačných pravidiel AACR2 (zabezpečí SNK)
- dostupnosť Slovenskej národnej bibliografie v knižniciach, ktoré nemajú stále pripojenie na internet (online prístup k súbornému katalógu) do databázového systému CDS/ISIS.

Súčasťou softvéru Winisis bude nástroj na vytváranie elektronických lokálnych katalógov knižníc pomocou dát derivovaných zo Slovenskej národnej bibliografie (integrované zabudovanie ca 500 tis. bibliografických záznamov kníh do softvérového riešenia) v štruktúre formátu MARC 21.

Tento nástroj podporí:

- vysoko efektívnu a unifikovanú podporu retrokatalogizácie lokálnych fondov fondov pomocou dát Slovenskej národnej bibliografie
- rýchlu a lacnú tvorbu lokálnych elektronických katalógov knižníc
- viacaspektové vyhľadávanie v lokálnom katalógu knižnice v prostredí WINDOWS
- aktívnu účasť malých a stredných knižníc na súbornom katalógu.

Komplexnú starostlivosť o softvér Winisis ako aj vyššie uvedeného nástroja na vstup a rešeršovanie dát centrálnie zabezpečí Slovenská národná knižnica v zaužívaných cenových reláciách pokrývajúcich náklady na vyhotovenie distribučného CD (manipulačný poplatok).

Pravidelnú aktualizáciu dát Slovenskej národnej bibliografie bude zabezpečovať SNK, distribúciu aktualizovaných dát bude zabezpečovať poverená organizácia.

Časový plán

1. Distribúcia softvéru CDS/ISIS zabezpečí SNK v Martine - nepretržite
2. Vytvorenie nástroja pre tvorbu elektronického katalógu a retrokatalogizáciu fondov – podľa dohody zainteresovaných strán
3. Dopracovanie komplexného balíka softvéru Winisis (okt. 2004)
4. Vytvorenie FDT v štruktúre MARC 21 (vrátane dát Slovenskej národnej bibliografie) zabezpečí SNK Martin do 30.9.2004

5. Vytvorenie aplikácie pre vstup dát a rešeršovanie (s dátami Slovenskej národnej bibliografie) zabezpečí SNK do 30.9.2004
6. Testovanie aplikácie do 30.11.2004
7. Dostupnosť a distribúcia aplikačného riešenia od 1.01.2005 (integrovaný systém Winisis)

Finančné zabezpečenie

1. Dopracovanie softvéru sa vykoná na základe verejného obstarávania.
2. Dopracovanie komplexného balíka softvéru Winisis tak, aby obsahoval katalogizáciu, OPAC, výpožičky, sieťové riešenie a jednoduchú inštaláciu si vyžaduje náklady ca 500 000 SKK. Za tieto prostriedky budú kompletne vytvorený systém ISIS pod operačným systémom Windows (2000, XP) s katalogizáciou, výpožičkami, OPAC, WWW OPAC vo formáte MARC 21. Softvérový balík bude výlučným vlastníctvom SNK, ktorá ho bude šíriť do malých knižníc; musí byť jednoducho inštalovateľný v malých knižniciach.
3. Na účely dopracovania softvéru sa odporúča využiť možnosti čerpania prostriedkov v grantovom systéme Ex Libris MKSR.
4. Nadobúdacia cena kompletného integrovaného softvéru by mohla byť maximálne 4 000 Sk pre koncového zákazníka. Príjmy budú príjmami SNK a štátneho rozpočtu.
5. Ročný servisný poplatok sa dohodne individuálne v zmluve medzi distribútorom (poskytovateľom servisných služieb) a nemal by byť vyšší ako 4 000 Sk/rok.
6. SNK zabezpečí na starostlivosť o malý softvér ISIS s pôsobnosťou na celé Slovensko 2 pracovné miesta (T 10, T 11)

Návrh uznesenia (ÚKR a MKSR)

1. **Ústredná knižničná rada súhlasí s návrhom Slovenskej národnej knižnice týkajúceho sa softvéru pre malé a stredné knižnice a odporúča malým a stredným knižniciam používať knižničný softvér produkcie Unesco CDS/ISIS.**
2. **Ústredná knižničná rada odporúča ministrovi kultúry, aby schválil návrh Ústrednej knižničnej rady a poveril Slovenskú národnú knižnicu komplexnou starostlivosťou o distribúciu, vývoj, šírenie a podporu softvéru Winisis v malých a stredných knižniciach Knižničného systému SR.**
3. **Ústredná knižničná rada odporúča ministrovi kultúry, aby v pláne na rok 2005 zvýšil stav pracovníkov Slovenskej národnej knižnice o 2 miesta (T 10, T 11) na novú úlohu, ktorou je dopracovanie, starostlivosť, šírenie a servisné služby spojené s používaním softvéru ISIS v malých knižniciach SR.**

Príloha 2 Základné právne dokumenty KIS3G

Slovenská národná knižnica

Združenie právnických osôb

„Konzorcium KIS3G“

Základné dokumenty (návrh)

Zakladateľská zmluva (návrh)

Prihláška do združenia (návrh)

Spracoval

Doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD.

Generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice

Martin, april 2003

Združenie KIS3G

Návrh

Návrh základných dokumentov: *Zmluvu o založení združenia a Stanovy združenia* podľa § 20F -20J Občianskeho zákonníka vypracoval doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD., generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice v Martine 12. apríla 2003. Alternatívne je možné zriadiť združenie na základe Zmluvy o združení osôb na dosiahnutie dojednaného účelu podľa (§ 829 – § 841 OZ)

Zmluva o založení záujmového združenia právnických osôb KIS3G (§ 20f – § 20j OZ)

1. Slovenská národná knižnica v Martine, zastúpená generálnym riaditeľom Dušanom Katuščákom
2. Univerzitná knižnica v Bratislave, zastúpená generálnym riaditeľom Tiborom Trgiňom
3. Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, zastúpená riaditeľkou Oľgou Laukovou
4. Štátna vedecká knižnica Košiciach, zastúpená riaditeľom ...
5. Štátna vedecká knižnica v Prešove, zastúpená riaditeľkom ...
6. Centrum vedeckých a technických informácií SR, zastúpeného riaditeľom ...
7. Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied v Bratislave, zastúpená riaditeľkou ...
8. Slovenská lekárska knižnica v Bratislave, zastúpená riaditeľkou ...
9. Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, zastúpená riaditeľkou ...
10. Ústredná knižnica Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase rektora univerzity riaditeľkou knižnice ...
11. Ústredná knižnica pre nevidiacich v Levoči, zastúpená riaditeľom ...
12. Slovenské národné múzeum v Bratislave, zastúpené generálnym riaditeľom Petrom Marákym
13. Slovenská národná galéria v Bratislave, zastúpená generálnou riaditeľkou Katarínou Bajcurovou
14. Krajská knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
15. Krajská knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
16. Krajská knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
17.
18.
19. Regionálna knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
20. Regionálna knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
21. Regionálna knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
22.
23.
24. Mestská knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
25. Mestská knižnica v ... zastúpená po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa riaditeľom knižnice
26.

uzatvárajú dňa 31. apríla 2003 túto
zmluvu o založení záujmového združenia knižníc

I.

Zmluvné strany zakladajú združenie na

obstaranie a zavedenie spoločného knižničného softvéru a jeho ďalšie spoločné využívanie, prevádzku, údržbu a rozširovanie v knižnično systéme ako aj v systéme múzeí, archívov a galérií Slovenskej republiky

a to v súlade s § 2 zákona 183/2000 Z. z. o knižniciach ako aj s písm. 2) ods. písm. g) a h) § 12 a ods. 1, písm. b) a ods. 2, písm § 13 zákona 183/2000 Z. z. o knižniciach a v zmysle uznesenia vlády SR č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc v SR. Pozri: Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc v SR

II.

Zmluvné strany dnešného dňa, t. j. 31. apríla 2003, prijali stanovy združenia, ktoré tvoria prílohu 1 tejto zmluvy. Prílohu 2 tvoria súhlasné stanoviská zriaďovateľov verejných knižníc a zriaďovateľov knižníc, ktoré nie

sú právnickými osobami.

III.

V mene združenia je oprávnený konať predseda Zboru zástupcov členov združenia doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD, nar. 4. februára 1946, o. p. č. SC 245 243, generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice v Martine, J. C. Hronského 1. Oprávnený je aj na podanie návrhu na zápis združenia do registra združení vedeného na Krajskom úrade v Žiline.

V Martine, 31. apríla 2003

Podpisy

Generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice v Martine (Dušan Katuščák)
Generálny riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave (Tibor Trgiňa)
Generálny riaditeľ Slovenského národného múzea (Peter Maráky)
.....
Generálna riaditeľka Slovenskej národnej galérie (Katarína Bajcurová)
Riaditeľka Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici (Ol'ga Lauková)
Riaditeľ Štátnej vedeckej knižnice Košiciach (...)
Riaditeľ Štátnej vedeckej knižnice Prešove (...)
Riaditeľ Centra vedeckých a technických informácií SR (...)
Riaditeľka Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied v Bratislave (Andrea Doktorová)
Riaditeľka Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave (Marta Žilová)
Riaditeľka Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave (Helena Pongrácová)
Riaditeľ Ústrednej knižnice Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici,
Riaditeľ Ústrednej knižnice pre nevidiacich v Levoči, (Ján Kacera)
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
Riaditeľ Krajskej knižnice v
...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
Riaditeľ Regionálnej knižnice v ...
...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...
Riaditeľ Mestskej knižnice v ...

Stanovy záujmového združenia *Konzorcium KIS3G*

Čl. 1

Názov združenia

1. Záujmové združenie má názov „*Konzorcium KIS3G*”.

Čl. 2

Poslanie a predmet činnosti združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Združenie *Konzorcium KIS3G* je dobrovoľná verejno-prospešná nezisková organizácia, ktorá vykonáva svoju činnosť v zmysle príslušných zákonov Slovenskej republiky.
2. Združenie *Konzorcium KIS3G* je zriadené ako záujmové združenie právnických osôb v súlade s § 20h Občianskeho zákonníka na zabezpečenie úloh v oblasti informatizácie knižníc, múzeí, archívov a galérií, úloh v oblasti informatizácie knižničných procesov ako aj dokumentácie a prezentácie národného kultúrneho dedičstva.
3. Poslaním Združenia *Konzorcium KIS3G* je:
 - a. vytvárať podmienky na *efektívnu informatizáciu* knižníc a ďalších právnických osôb financovaných z verejných zdrojov,
 - b. poskytovať knižnično-informačné *služby* občanom prostredníctvom využívania spoločného integrovaného knižnično-informačného systému
4. Predmetom činnosti Združenia *Konzorcium KIS3G* je obstarávať, zaviesť, používať, udržiavať a rozvíjať spoločný integrovaný *Knižnično Informačný Systém 3. Generácie* ((*softvér KIS3G*)).
5. Združenie *Konzorcium KIS3G* je založené na princípe lacnejšieho využívania jedného spoločného softvéru na jednom spoločnom serveri; predstavuje alternatívu informatizácie a nevylučuje existenciu, zavádzanie a využívanie lokálnych systémov

Čl. 3

Sídlo združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Sídлом záujmového združenia *Konzorcium KIS3G* je Martin, Slovenská národná knižnica, J. C. Hronského 1.

Čl. 4

Členovia združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Členmi Združenia *Konzorcium KIS3G* môžu byť *všetky knižnice* knižničného systému Slovenskej republiky v zmysle zákona 183/2000 Z. z. o knižniciach (národná knižnica, vedecké knižnice, akademické knižnice, verejné knižnice, školské knižnice, špeciálne knižnice).
2. Združenie *Konzorcium KIS3G* môže pôsobiť aj v širšej oblasti *dokumentácie a prezentácie kultúrneho dedičstva*, najmä v múzeách, galériách a archívoch, pokiaľ sa príslušné právnické osoby prihlásia za členov združenia *Konzorcium KIS3G*.
3. Záujemcovia o členstvo sa prihlásia za členov Združenia *Konzorcium KIS3G* podaním *Prihlášky do Združenia Konzorcium KIS3G*.

Formy členstva

1. Formy členstva v Združení *Konzorcium KIS3G* sú nasledovné: *riadne, mimoriadne, pridružené, podporné a čestné*.
2. *Riadnym členom Zdrużenia Konzorcium KIS3G* môžu byť právnické osoby, alebo organizačné súčasti právnických osôb, od ktorých možno očakávať príspevok k splneniu spoločných cieľov združenia.
3. *Riadni členovia*:
 - a. majú na lokálnej úrovni technické a personálne predpoklady na využívanie spoločného softvéru,
 - b. majú osobné počítače alebo terminály na využívanie spoločného softvéru,
 - c. získali a využívajú spoločný softvér prostredníctvom „klienta“ systému,
 - d. majú vyškolených operátorov (knihovníkov) schopných využívať jednotný softvér,
 - e. nevyužívajú na lokálnej úrovni na podobné účely iný softvér,
 - f. majú vyhovujúce pripojenie na internet optikou
 - g. platia členské poplatky
 - h. podieľajú sa na prevádzkových nákladoch spojených s využívaním spoločného softvéru,
 - i. riadni členovia majú na valnom zhromaždení dva hlasy.
4. *Mimoriadnym členom* združenia môžu byť právnické osoby, alebo organizačné súčasti právnických osôb, ktoré chcú a sú schopné podporovať ciele združenia.
5. *Mimoriadni členovia*
 - a. majú na lokálnej úrovni technické a personálne predpoklady na využívanie spoločného softvéru ale využívajú na podobné účely iný lokálny softvér,
 - b. získali a čiastočne využívajú spoločný softvér prostredníctvom „klienta“ systému,
 - c. majú v úmysle prejsť v budúcnosti (1-2 roky) od používania lokálneho systému k používaniu spoločného softvéru Združenia *Konzorcium KIS3G*,
 - d. majú vyhovujúce pripojenie na internet,
 - e. v čase keď sa chsú stať riadnym členom budú mať pripojenie na internet optikou,
 - f. platia členské poplatky,
 - g. podieľajú sa v menšej miere (50% v porovnaní s príspevkami riadnych členov) na prevádzkových nákladoch spojených s využívaním spoločného softvéru,
 - h. mimoriadni členovia majú na valnom zhromaždení jeden hlas.
6. *Pridruženým členom* združenia môžu byť právnické osoby alebo organizačné súčasti právnických osôb, ktoré chcú byť riadnymi členmi združenia.
7. *Pridružení členovia*
 - a. nemajú zatiaľ žiadny vyhovujúci softvér,
 - b. nemajú ešte vyhovujúce technické a personálne podmienky na prácu so spoločným softvérom,
 - c. zúčastňujú sa na vlastné náklady na prácach spojených so zavádzaním spoločného softvéru (školenia),
 - d. pripravujú technické podmienky na nasadenie spoločného softvéru (osobné počítače, pripojenie na internet),
 - e. mimoriadni členovia nemajú na valnom zhromaždení žiadny hlas.

8. *Podporujúcim členom* združenia môžu byť fyzické alebo právnické osoby, ktoré súhlasia so zaplatením zvýšeného alebo mimoriadneho príspevku. Vo valnom zhromaždení majú poradný hlas a nemajú navrhovacie právo.
9. *Čestným členom* Združenia môžu byť osoby, ktoré sa mimoriadnym spôsobom zaslúžili o rozvoj Združenia.
10. Právnické osoby menujú jedného zástupcu, ktorý ich reprezentuje vo Valnom zhromaždení Združenia.

Čl. 6

Vznik členstva

1. Členom Združenia *Konzorcium KIS3G* sa môže stať každá právnická osoba alebo organizačná súčasť právnickej osoby. K prijatiu za člena Združenia je potrebná písomná prihláška zaslaná *Rade združenia*. Pozri: Prihláška do Združenia „Konzorcium KIS3G“
2. Samostatná právnická osoba podáva prihlášku priamo; organizačná súčasť právnickej osoby podáva prihlášku so súhlasom svojho zriaďovateľa.
3. O prijatí riadneho, mimoriadneho, pridruženého a podporujúceho člena rozhoduje Rada združenia do 8 týždňov od obdržania prihlášky.
4. Prijatie môže byť Radou združenia odmietnuté bez udania dôvodu.
5. Členstvo začína rozhodnutím Rady združenia o prijatí prihláseného člena a podpisom zmluvných strán na písomnej zakladateľskej zmluve o založení združenia.
6. S prijatím ako i odmietnutím prihlášky musí byť oboznámené najbližšie Valné zhromaždenie.
7. O prijatí čestného člena rozhoduje Valné zhromaždenie združenia na návrh Rady.

Čl. 7

Ukončenie členstva

1. Členstvo v Združení *Konzorcium KIS3G* zaniká zrušením organizácie, dobrovoľným vystúpením, vyčiarknutím, vylúčením a odňatím.
2. Dobrovoľné vystúpenie zo Združenia je možné len k 31. septembru bežného kalendárneho roka pri splnení trojmesačnej oznamovacej povinnosti, a to písomnou formou na adresu Rady združenia. Čestný člen môže vystúpiť v ľubovoľnom čase.
3. Vyčiarknúť člena Združenia môže Rada združenia vtedy, keď aj po dvojnásobnom napomínaní mešká so zaplatením členského podielu viac ako šesť mesiacov. Povinnosť vyrovnáť členské príspevky až do termínu zániku členstva sa vyčiarknutím nemení.
4. Vylúčiť člena Združenia môže Rada združenia na základe hrubého porušenia Štatútu združenia. Proti vylúčeniu je možné odvolať sa Valnému zhromaždeniu, pričom však odvolanie nemá odkladný účinok na rozhodnutie Rady.
5. Odňať čestné členstvo na základe dôvodov uvedených v ods. 4 môže Valné zhromaždenie na základe návrhu Rady združenia.

Čl. 8

Práva a povinnosti členov

1. Členovia Združenia *Konzorcium KIS3G* majú právo zúčastňovať sa na zasadaniach Valného zhromaždenia, ako aj ďalších jeho podujatí. Zúčastňovať sa týchto akcií majú právo aj všetci ďalší pracovníci organizácie, ktorá je členom Združenia, ako aj pozvaní a nepozvaní hostia, s výnimkou volebného práva.
2. Každý riadny člen združenia má na zasadaní Valného zhromaždenia dva rozhodujúce hlasy.
3. Mimoriadny člen združenia má na zasadaní Valného zhromaždenia jeden rozhodujúci hlas.
4. Pridružený člen združenia nemá na zasadaní Valného zhromaždenia žiadny hlas.
5. Členovia sú povinní obhajovať a podporovať záujmy Združenia so zreteľom na dosiahnutie stanovených cieľov a vyvarovať sa činností, ktoré by mohli viesť k jeho likvidácii. Predovšetkým to je:
 - Účasť na činnosti v orgánoch Združenia.
 - Spolupráca v pracovných skupinách vytvorených na vyriešenie konkrétnej úlohy alebo projektu.
 - Dodržiavanie technických, prevádzkových, organizačných a používateľských pravidiel prevádzky spoločného softvéru.
 - Ďalšie rozširovanie združenia *Konzorcium KIS3G* propagáciou a uplatňovaním dosiahnutých výsledkov vývoja.
6. Členovia Združenia sú zaviazaní dodržiavať Stanovy združenia a rozhodnutia jeho orgánov.
7. Členovia Združenia majú právo byť informovaní o činnosti združenia, kontrolovať činnosť združenia prostredníctvom svojich zástupcov, spolurozhodovať o záležitostiach združenia prostredníctvom svojich zástupcov.
8. Riadni, mimoriadni a podporujúci členovia Združenia sú povinní včas uhrádzať platby vyplývajúce z ich členstva vo výške odsúhlasenej Valným zhromaždením Združenia.

Čl. 9

Orgány združenia *Konzorcium KIS3G* a ich pôsobnosť

1. Orgánmi Združenia sú:
 - Valné zhromaždenie *Konzorcia KIS3G*
 - Rada združenia *Konzorcia KIS3G*
 - Revízna komisia *Konzorcia KIS3G*
 - Rozhodcovská komisia *Konzorcia KIS3G*

Čl. 10

Valné zhromaždenie *Konzorcia KIS3G*

1. Pravidelné zasadanie Valného zhromaždenia sa koná raz ročne vždy v treťom štvrtroku kalendárneho roku.
2. Mimoriadne zasadanie Valného zhromaždenia združenia *Konzorcium KIS3G* sa môže uskutočniť z rozhodnutia Rady združenia alebo z rozhodnutia pravidelného

zasadania Valného zhromaždenia. Ďalej sa tiež môže zvolať na základe písomnej žiadosti aspoň jednej štvrtiny riadnych členov Združenia doručenej Rade združenia alebo na základe žiadosti Revíznej komisie predloženej Rade združenia. Mimoriadne združenie sa musí uskutočniť najneskôr do dvoch mesiacov od predloženia žiadosti Rade združenia.

3. Na pravidelné, ako aj na mimoriadne zasadanie Valného zhromaždenia sú písomne pozvaní všetci členovia Združenia minimálne tri týždne pred termínom zasadania.
4. Termín, miesto a čas, ako aj program zasadania určí Rada združenia. Požiadavky na program zasadania Valného zhromaždenia treba doručiť Rade združenia najmenej 14 dní pred zasadaním a Rade je povinná zaradiť ich do programu.
5. Platné uznesenia, s výnimkou zvolania mimoriadneho Valného zhromaždenia môžu byť urobené len k bodom programu.
6. Na zasadaní Valného zhromaždenia majú všetci riadni členovia hlasovacie právo za predpokladu, že majú voči Združeniu splnené svoje platovné povinnosti. Právnické osoby sú zastúpené na zasadaní svojim zástupcom. Prenos hlasovacieho práva na iného člena Združenia je možný prostredníctvom písomného splnomocnenia, ktoré musí byť doručené predsedajúcemu zasadania Valného zhromaždenia najneskôr pred jeho začiatkom.
7. Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak je prítomná nadpolovičná väčšina členov Združenia alebo ich zástupcov. Ak nie je do stanoveného termínu začiatku zasadania Valného zhromaždenia prítomná potrebná nadpolovičná väčšina členov Združenia oprávnených hlasovať, posunie sa termín zasadania o 30 minút bez zmeny programu zasadania. Potom je Valné zhromaždenie uznášaniaschopné bez ohľadu na počet prítomných členov združenia.
8. Na prijatie uznesenia Valného zhromaždenia je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov s výnimkou uznesenia týkajúceho sa zmien Štatútu alebo rozpustenia Združenia. V prípade hlasovania o zmene Štatútu alebo rozpustení Združenia je potrebná dvojtretinová väčšina hlasov prítomných a zastupovaných členov. Zasadanie Valného zhromaždenia vedie predseda Rady združenia. Pri jeho neprítomnosti alebo inom zaneprázdnení predsedá zasadaniu jeho zástupca. Ak ani podpredseda nemôže pre neprítomnosť alebo iné zaneprázdnenie viesť zasadanie, zastúpi ho v tejto funkcii najstarší člen Rady združenia.
9. Zo zasadania každého Valného zhromaždenia vyhotoví sa písomný protokol, ktorého odoslanie na adresu každého člena Združenia najneskôr do 14 dní po skončení zasadania zariadi predsedajúci a zapisovateľ.
10. Dobrovoľné rozpustenie Združenia je možné len na základe rozhodnutia mimoriadneho zasadania Valného zhromaždenia, zvolaného výslovne pre tento účel. Na takomto zasadaní musí byť prítomná najmenej dvojtretinová väčšina riadnych členov Združenia s rozhodujúcim hlasom a musí byť odsúhlasené najmenej dvojtretinovou väčšinou prítomných členov. Zastupovanie v tomto prípade nie je možné.

Čl. 11

Úlohy a pôsobnosti valného zhromaždenia *Konzorcia KIS3G*

Do pôsobnosti Valného zhromaždenia Združenia *Konzorcium KIS3G* patria nasledovné úlohy:

1. Odsúhlasenie protokolu z predchádzajúceho zasadania Valného zhromaždenia.
2. Prijatie a odsúhlasenie Správy o činnosti, Správy o výsledkoch hospodárenia, Plánu činnosti a Rozpočtu.
3. Voľba a odvolanie členov Rady združenia a Revíznej komisie.
4. Stanovenie spôsobu a výšky členských poplatkov, poplatkov na prevádzku spoločného softvéru a ročnú výšku licenčných poplatkov.
5. Rozhodovanie o návrhoch na vylúčenie členstva v Združení.
6. Rozhodovanie o zmene Stanov a o rozpustení Združenia.
7. Rozprava a rozhodovanie o ďalších bodoch programu zasadania.

Čl. 12

Rada združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Rada Združenia pozostáva z:
 - predsedu Rady združenia *Konzorcia KIS3G*,
 - podpredsedu Rady združenia *Konzorcia KIS3G*,
 - hospodára združenia *Konzorcia KIS3G*,
 - zapisovateľa združenia *Konzorcia KIS3G*,
 - troch až piatich členov Rady združenia *Konzorcia KIS3G*.
2. Člen Rady združenia môže byť zvolený z reprezentantov riadnych členov Združenia na návrh ľubovoľného účastníka zasadania Valného zhromaždenia.
3. Predsedu Rady ako aj ďalšie funkcie v Rade združenia volí a odvoláva Rada na základe návrhu ktoréhokoľvek jej člena, pričom predseda Rady nemôže byť opakovane volený na viac ako dve funkčné obdobia.
4. Funkčné obdobie Rady je štvorročné. V každom prípade však až do zvolenia novej Rady. Je možné tiež opakované zvolenie za člena Rady.
5. Rada má právo kooptovať nového člena Rady na uvoľnené miesto. Kooptovanie nového člena Rady je podmienené súhlasom najbližšieho zasadania Valného zhromaždenia.
6. Zasadania Rady zvoláva jej predseda, pri jeho zaneprázdnení jeho zástupca písomnou alebo ústnou formou.
7. Rada je uznášaniaschopná, ak boli pozvaní všetci jej členovia a aspoň polovica z nich je na zasadaní prítomná.
8. Rada rozhoduje o jednotlivých uzneseniach nadpolovičnou väčšinou hlasov. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho zasadaniu Rady.
9. Zasadanie Rady združenia vedie predseda Rady. Pri jeho neprítomnosti alebo zaneprázdnenosti vedie zasadanie jeho zástupca. Keď ani to nie je možné, predsedá zasadaniu Rady jej najstarší člen.

10. Ukončenie členstva v Rade je možné iba úmrtím, skončením volebného obdobia, vylúčením na zasadaní Valného zhromaždenia alebo odstúpením (pozri ods. 12 tohoto článku).
11. Valné zhromaždenie môže jednotlivých členov Rady alebo aj celú Radu kedykoľvek odvolať z funkcie.
12. Člen Rady môže kedykoľvek písomne odstúpiť zo svojej funkcie. Odstúpenie z funkcie oznamuje člen Rady Rade združenia. V prípade, že odstupuje z funkcie celá Rada, oznamuje to Valnému zhromaždeniu. Odstúpenie však nadobúda platnosť až po novej voľbe, resp. kooptovaní.

Čl. 13

Úlohy a pôsobnosti Rady združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Rade združenia prislúcha výkonná funkcia celého združenia. Rieši úlohy, ktoré Stanovy Združenia priamo neprisudzujú inému orgánu. Do jej pôsobnosti spadajú predovšetkým nasledovné činnosti:
 - Navrhovanie plánu činnosti, koncipovanie správ o činnosti a zostavovanie rozpočtov a záverečných správ o hospodárení Združenia.
 - Príprava zasadaní Valného zhromaždenia.
 - Zvolávanie riadnych a mimoriadnych zasadaní Valného zhromaždenia.
 - Spravovanie majetku Združenia.
 - Prijímanie, vylučovanie a vyčiarkovanie členov Združenia.
 - Menovanie, rozpúšťanie a zabezpečovanie činnosti pracovných skupín poverených riešením konkrétnych úloh a projektov.
 - Pravidelné informovanie členov Združenia o svojej činnosti a prijatých rozhodnutiach.

Čl. 14

Význačné povinnosti jednotlivých členov Rady združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Predseda Rady, v prípade jeho neprítomnosti alebo zaneprázdnenosti podpredseda, zastupujú Združenie na verejnosti, voči úradom, alebo voči tretím osobám.
2. Predseda vedie zasadanie Valného zhromaždenia a Rady združenia. V prípade potreby a nebezpečia z omeškania je oprávnený rozhodovať aj o záležitostiach spadajúcich do právomoci a kompetencie Valného zhromaždenia, alebo Rady združenia. V takomto prípade je však potrebný následný súhlas príslušného orgánu združenia.
3. Zapisovateľ pomáha predsedovi vo vykonávaní všetkých záležitostí predsedu, predovšetkým pri vedení protokolov a korešpondencie Združenia.
4. Hospodár je zodpovedný za riadne vedenie finančných a majetkových náležitostí a iných písomností Združenia.
5. Písomné náležitosti, predovšetkým tie, ktoré sa týkajú finančných pohľadávok a platieb, vybavuje predseda spoločne s hospodárom.

6. Podpredseda Rady vykonáva činnosti predsedu alebo hospodára, keď je jeden z nich neprítomný alebo zaneprázdnený.

Čl. 15

Revízná komisia združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Valné zhromaždenie Združenia zvolí dvojčlennú Revíznú komisiu. Opätovná voľba člena Revíznej komisie je možná.
2. Revíznej komisii prislúcha priebežná a záverečná ročná kontrola účtovných dokladov a hospodárenia Združenia. Povinná je minimálne jedna nečakaná kontrola a koncoročná kontrola hospodárenia.
3. O výsledku každej kontroly predkladá revízná komisia správu Valnému zhromaždeniu Združenia. Člen revíznej komisie nemôže byť členom Rady združenia.
4. Ďalej pre členov Revíznej komisie platia tie isté ustanovenia ako pre členov Rady združenia.

Čl. 16

Rozhodcovská komisia združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Všetky spory vzťahujúce sa na činnosť Združenia *Konzorcium KIS3G* rieši Rozhodcovská komisia.
2. Rozhodcovská komisia je trojčlenná. Komisiu a jej predsedu ustanovuje Rada združenia z členov Združenia, na vyriešenie každého jednotlivého sporu, najneskôr do troch týždňov od doručenia sťažnosti Rade. Komisia rozhoduje o spore podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia.
3. O výsledku sporu rozhoduje komisia jednoduchou väčšinou hlasov. Pri rozhodovaní musia byť prítomní všetci traja členovia komisie a musia vyniesť rozhodnutie o spore.
4. Rozhodnutím o spore končí sa činnosť Rozhodcovskej komisie a komisia sa rozpúšťa.
5. Rozhodnutie komisie vo veciach týkajúcich sa Združenia je konečné. Člen alebo členovia Združenia, ktorí sa nepodrobia výkonu rozhodnutia komisie alebo ho neuznávajú, môžu byť Radou združenia vylúčení.
6. Rozhodcovská komisia vyhotoví o svojom jednaní a jeho výsledku protokol, podpísaný všetkými tromi členmi komisie a postúpi ho Rade združenia, ako aj sporovým stranám.

Čl. 17

Princípy fungovania združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Základným princípom fungovania Združenia *Konzorcium KIS3G* je *znižovať náklady na informatizáciu a zlepšovať služby* občanom na lokálnej úrovni knižníc a iných právnických osôb, ktoré nemusia vynakladať prostriedky na samostatný nákup vlastných softvérov a ich prevádzku.
2. Základným *technologickým princípom* fungovania združenia *Konzorcium KIS3G* je využívanie technológie *klient-server*.
3. Všetci členovia združenia používajú *jeden mohutný spoločný centrálny softvér*, inštalovaný na *jednom servri* (server) prevádzkovaný formou *outsourcingu*.
4. Server so spoločným softvérom je umiestnený v organizácii, ktorá má najvyhovujúcejšie *pripojenie na verejnú dátovú sieť* (SANET alebo GOVNET).

5. Administráciu systému na servri zabezpečuje vysokokvalifikovaná obsluha (administrátor-informatik).
6. Komunikáciu lokálnej organizácie s *administrátorom* systému zabezpečuje *systémový knihovník*.
7. Jednotlivé knižnice (múzeá, galérie) majú nainštalované u seba na osobných počítačoch „*klientov*“ spoločného softvéru.
8. Jednotlivé lokálne knižnice (klienti) sú pripojené na server prostredníctvom verejnej dátovej siete (internet) cez *SANET alebo GOVNET*.
9. Jednotlivé lokálne knižnice sa usilujú, aby mali v *lokálnej sieti* a pripojenie celej knižnice na internet riešené *optikou*.
10. Organizácie, ktoré nemajú pripojenie optikou *môžu byť* aktívnymi členmi združenia, avšak s nižšou rýchlosťou a efektívnosťou ako aj nižším komfortom a rozsahom práce.
11. Jednotlivé knižnice (múzeá, galérie) využívajú spoločný softvér *na lokálnej úrovni* vo všetkých odborných posystémoch a procesoch, ako je *akvizícia, katalogizácia, OPAC, medziknižničná výpožičná služba, document delivery, výpožičky, štatistiky a pod.*
12. Každá knižnica (múzeum, galéria, archív, špecifická agenda) je definovaná v centrálnom systéme ako samostatná „*logická lokálna knižnica*“.
13. O počte a type databáz v spoločnom systéme rozhoduje združenie *Konzorcium KIS3G*.
14. Jednotlivé knižnice (múzeá, galérie) majú možnosť *parametrizovať* spoločný softvér podľa vlastných potrieb.
15. Slovenská národná knižnica v Martine spolu s členmi združenia *Konzorcium KIS3G* vybratými do komisie na verejné obstaranie spoločného softvéru, uskutoční v roku 2003 *medzinárodné verejné obstaranie* a testovanie spoločného softvéru (u dodávateľa) pre združenie *Konzorcium KIS3G*.
16. Členovia združenia *Konzorcium KIS3G* sa budú aktívne podieľať na príprave *kritérií pre výber spoločného knižničného softvéru* so zreteľom na svoje lokálne špecifické potreby.
17. Na *nákup spoločného softvéru* použije Slovenská národná knižnica prostriedky z programu rozvoja kultúry, ktoré na tento účel schválila vláda SR uznesením č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc v SR. Pozri: Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc v SR
18. Slovenská národná knižnica v Martine v prvej polovici roku 2004 uskutoční verejné obstaranie na *nákup servera* pre spoločne obstaraný spoločný softvér.
19. Na *nákup servera* použije Slovenská národná knižnica prostriedky z programu rozvoja kultúry, ktoré na tento účel schválila vláda SR uznesením č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc v SR.
20. Slovenská národná knižnica v Martine zabezpečí do polovice roku 2004 *inštaláciu* spoločného softvéru.
21. Spoločný softvér a server je vlastníctvom štátu v spoločnej správe *riadnych a mimoriadnych členov* združenia *Konzorcium KIS3G*.
22. Členovia združenia spravujú spoločný softvér a server spoločne v súlade s príslušnými právnymi predpismi.
23. Náklady a poplatky za pripojenie na internet (SANET, GOVNET a pod.) hradia samostatne a priamo poskytovateľovi služieb jednotliví členovia združenia.
24. Plat administrátora systému (informatika) hradia spoločne členovia združenia, pričom výšku platieb od jednotlivých členov každoročne určí združenie na valnom zhromaždení (ročné členské alebo priame úhrady organizácii, ktorá na základe zmluvy zabezpečuje outsourcing).

25. Ročné licenčné poplatky za spoločný softvér hradia členovia konzorcia spoločne formou priamych platieb dodávateľovi softvéru na základe presného kľúča a vo výške schválenej na Valnom zhromaždení združenia *Konzorcium KIS3G*.
26. Ďalšie prevádzkové poplatky na činnosť združenia (školenia, pracovné cesty v mene združenia, vydávanie publikácií, preklady, práce, služby, prednášky, organizovanie seminárov, konferencií a pracovných porád a pod.) hradí združenie z ročných členských poplatkov členov.
27. O obstaraní nových komponentov spoločného softvéru rozhoduje Rada združenia *Konzorcium KIS3G*.
28. Prostriedky združenia sa môžu použiť výlučne iba na účely, ktoré sú v súlade s cieľmi Združenia. Za tým účelom združenie zostavuje ročný rozpočet, vedie účtovníctvo o príjmoch a výdavkoch a uskutočňuje ročnú uzávierku o výsledku hospodárenia.
29. Žiadny člen Združenia a ani nijaká osoba nemôže si privlastniť prostriedky Združenia a ani s nimi zaobchádzať tak, ako by mu alebo jej patrili. To isté platí aj o prípadných stratách vzniknutých z činnosti Združenia. Obe uvedené zásady platia rovnako počas činnosti Združenia, ako aj po jeho prípadnom zániku alebo zrušení členstva.
30. O výške členských poplatkov na nasledujúci kalendárny rok rozhodne Rada združenia vždy najneskôr do konca septembra predchádzajúceho roku.
31. Členské príspevky sú splatné vždy v priebehu prvých troch mesiacoch členstva v Združení.
32. Zúčastnené právnické osoby sa budú podieľať na využívaní spoločného softvéru, prevádzke servera a softvéru pomerom, ktorý určí valné zhromaždenie s prihliadnutím na rozsah a spôsob používania spoločne spravovaného softvéru. Za tým účelom budú vyčleňovať finančné prostriedky vo svojich rozpočtoch a podľa potreby po vzájomnej dohode ich prevedú na účet združenia.
33. Všetky finančné prostriedky združenia sú vedené na jednom účte v Tatra banke a. s. pobočka v Martine.

Čl. 18

Spôsob zrušenia Združenia *Konzorcium KIS3G*

1. Združenie možno zrušiť dohodou členov združenia.
2. Združenie sa zrušuje vystúpením predposledného člena zo združenia.
3. Združenie zaniká výmazom z registrácie.
4. Ak pri zrušení združenia jeho imanie neprechádza na právneho nástupcu, uskutoční sa pred jeho zánikom likvidácia a likvidačný zostatok sa rozdelí medzi členov podľa pomeru výšky ich vkladov a poskytnutých prostriedkov.

Návrh Stanov vypracoval doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD., generálny riaditeľ Slovenskej národnej knižnice v Martine 12. apríla 2003.

Prihláška do Združenia „Konzorcium KIS3G“

Požadované členstvo:	
riadny člen	Áno - nie
mimoriadny člen	Áno – nie
pridružený člen	Áno – nie
podporujúci člen	Áno – nie
Organizácia	
Názov:	
Adresa:	
Poverený zástupca:	
Meno a priezvisko:	
Telefón:	
Telefax:	
E-mail:	

Prehlasujeme, že budeme dodržiavať Stanovy združenia Konzorcium KIS3G.

Dátum: Podpis a pečiatka štatutárneho
zástupcu.....

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc v SR

Číslo materiálu: 5237/2002

Predkladateľ: minister kultúry

Vláda

A. schvaľuje

- A.1. program elektronizácie knižníc v SR (ďalej len „program“);

B. ukladá

ministrovi kultúry
ministrovi školstva
ministrovi zdravotníctva
ministrovi pôdohospodárstva
ministrovi obrany
ministrovi spravodlivosti

- B.1. uplatňovať finančné požiadavky na zabezpečenie programu v knižniciach v pôsobnosti ministerstva

každoročne v termíne predkladania návrhu štátneho rozpočtu

- B.2. zabezpečiť realizáciu programu v knižniciach v pôsobnosti ministerstva *priebežne;*

ministrovi kultúry

- B.3. zabezpečiť obstaranie, inštaláciu a prevádzku jednotného knižničného softvéru pre knižnice v SR

do 3. júna 2004

- B.4. vypracovať typový projekt elektronizácie malej knižnice

do 31. decembra 2003

- B.5. vypracovať projekt virtuálnej knižnice Slovenska VIKS v súlade s programami digitalizácie a iniciatívou eEurope+

do 31. decembra 2003

- B.6. zabezpečiť v rámci limitu výdavkov rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry SR finančné prostriedky vo výške 14 mil. Sk v roku 2003 a 6,8 mil. Sk v roku 2004 na obstaranie, inštaláciu a prevádzku jednotného knižničného softvéru pre knižnice v SR,

ministrovi financií

- B.7. v rámci zdrojových možností štátneho rozpočtu zohľadniť požiadavky v súvislosti s realizáciou programu

každoročne

C. mení

- C.1. úlohu bod C.3. uznesenia vlády SR č. 310 z 11. apríla 2001 takto:

“v spolupráci s vedúcim Úradu vlády SR a ministrom školstva zabezpečiť finančne výhodné pevné pripojenie knižníc financovaných z verejných zdrojov v SR na internet prostredníctvom vládnej dátovej siete GOVNET alebo akademickej siete SANET

do 31. 12. 2002 vedecké knižnice

do 31. 12. 2003 regionálne knižnice

do 31. 12. 2004 mestské a obecné knižnice s profesionálnym zamestnancom a vybrané špeciálne knižnice”

D. odporúča

**predsedom samosprávnych krajov
predsedovi Slovenskej akadémie vied**

- D.1. uplatňovať finančné požiadavky na zabezpečenie programu v knižniciach v svojej pôsobnosti

každoročne v termíne predkladania návrhu štátneho rozpočtu

**predsedom samosprávnych krajov
starostom obcí a primátorom miest
predsedovi Slovenskej akadémie vied**

- D.2. podieľať sa na realizácii programu v knižniciach v svojej pôsobnosti

priebežne

Vykonajú: minister kultúry
 minister financií
 minister školstva
 minister zdravotníctva
 minister pôdohospodárstva
 minister obrany
 minister spravodlivosti

Na vedomie: predsedovia samosprávnych krajov
 predseda Združenia miest a obcí Slovenska
 prezident Únie miest a obcí Slovenska
 predseda Slovenskej akadémie vied

Príloha 3 Vzťah projektu KIS3G k rezortnej časti štátneho informačného systému MKSR a k projektu Register kultúry

Komisia pre informatizáciu rezortu kultúry (KIRK)

Pôsobnosť komisie

Komisia pre rozvoj informatizácie rezortu kultúry (ďalej len komisia) bola zriadená v súlade so schválenou Koncepciou rezortnej časti štátneho informačného systému MK SR ako poradný orgán ministra kultúry pre budovanie *rezortnej časti* ŠIS a úlohy súvisiace s rozvojom informatizácie.

Do pôsobnosti komisie patrí:

1. vypracúvanie odborných stanovísk k zásadným materiálom budovania, prevádzkovania a ďalšieho rozvoja rezortnej časti štátneho informačného systému a ich predkladanie ministrovi kultúry,
2. prerokúvanie a posudzovanie zásadných materiálov týkajúcich sa rozvoja informatizácie rezortu kultúry,
3. vydávanie písomného stanoviska vo forme uznesenia, ktoré bude tvoriť prílohu písomného materiálu na poradu vedenia MK SR.

Komisia vo svojej činnosti vychádza z prijatých programových dokumentov vlády SR, MK SR, ako aj skúseností podobných orgánov v SR i zahraničí. Pri plnení svojich úloh komisia využíva odborné poznatky a stanoviská expertov v danej problematike z rezortu kultúry aj mimorezortných inštitúcií.

Pôsobnosť MK SR v oblasti knižničného systému

V zmysle § 18 ods. 1 písm. b) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy je Ministerstvo kultúry SR ústredným orgánom štátnej správy SR aj pre oblasť knihovníctva.

V zmysle **zákona NR SR č. 183/2000 Z. z.** o knižniciach, o doplnení zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení zákona č. 416/2001 Z. z. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky vytvára legislatívne, právne, inštitucionálne, finančné a odborné predpoklady rozvoja knižníc a to konkrétne:

1. riadi a koordinuje výkon štátnej správy v oblasti knižníc a ochrany historických knižničných dokumentov a historických knižničných fondov a určuje hlavné smery tejto činnosti,
2. utvára právne a organizačné podmienky na zabezpečenie a rozvoj knižničného systému,
3. utvára podmienky na informatizáciu knižníc a ich zapojenie do štátneho informačného systému,
4. vedie Zoznam knižníc SR a vykonáva štátnu štatistickú evidenciu knižníc,
5. kontroluje dodržiavanie ustanovení zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie,
6. vyhlasuje a zrušuje vyhlásenie dokumentu alebo súboru knižničných dokumentov za historický knižničný dokument alebo historický knižničný fond,
7. udeľuje súhlas na dočasný vývoz historického knižničného dokumentu alebo historického knižničného fondu,

8. predkladá vláde SR žiadosť o súhlas na trvalý vývoz historického knižničného dokumentu alebo historického knižničného fondu,
9. udeľuje súhlas na trvalý vývoz dokumentu alebo súboru knižničných dokumentov, ktorý by pre jeho mimoriadnu hodnotu bolo možné navrhnúť na vyhlásenie za historický knižničný dokument a historický knižničný fond,
10. vydáva záväzné stanovisko k zrušeniu alebo k zlúčeniu knižnice, alebo k prevodu zriaďovateľskej alebo zakladateľskej funkcie dohodou na iného zriaďovateľa alebo zakladateľa knižnice.

V zmysle platného Organizačného poriadku MK SR z 15. 3. 2001 *zabezpečuje Sekcia kultúrneho dedičstva MK SR* výkon štátnej správy aj na úseku knižníc, ochrany historických knižničných dokumentov a historických knižničných fondov. Sekcia sa delí na 3 odbory, pričom oblasť knižníc priamo spadá do pôsobnosti odboru múzeí, galérií a knižníc.

Sekcia v rámci svojej činnosti zabezpečuje súčinnosť MK SR s orgánmi štátnej správy a orgánmi územnej samosprávy a spoluprácu MK SR a SAV a s ďalšími organizáciami vedy a výskumu, vedeckými spoločnosťami, záujmovými a občianskymi združeniami, nadáciami, národnými výbormi medzinárodných medzivládnych a nevládných organizácií v SR a s inými právnickými a fyzickými osobami. V oblasti knižníc spolupracuje predovšetkým s profesijným a občianskym združením - Spolkom slovenských knihovníkov, s dobrovoľným záujmovým združením - Slovenskou asociáciou knižníc. Ďalej spolupracuje s katedrou knižničnej a informačnej vedy FF UK v Bratislave, s významnými knižničnými pracoviskami predovšetkým v SR, ale aj v zahraničí, najmä v Českej republike.

V posledných rokoch bol na Slovensku vytvorený základný legislatívny rámec na ochranu kultúrneho dedičstva. Svedčí o tom rad zákonov, uznesení, koncepcií a stratégií, ktoré sa týkajú rozličných oblastí inštitucionálnej ochrany kultúrneho dedičstva.

V tejto súvislosti treba spomenúť najmä tieto zákony, uznesenia, deklarácie a iné dokumenty:

1. Zákon č. 183/2000 o knižniciach,
2. Zákon č. 387/2001 o múzeách, galériách a o ochrane predmetov múzejnej a galerijnej hodnoty,
3. Zákon č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu
4. Zákon č. 395/2002 o archívoch a registratúrach
5. Uznesenie vlády SR č. 43 z 21. januára 2004 k návrhu Stratégie informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčného plánu
6. Uznesenie vlády SR č. 310 z 11. apríla 2001 k Návrhu stratégie slovenského knihovníctva do roku 2006
7. Uznesenie vlády SR č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc
8. Uznesenie vlády SR č. 766 z 10. júla 2002 k Programu záchrany, stabilizácie a konzervovania tradičných nosičov informácií
9. Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva z 28. februára 2001
10. Uznesenie vlády SR č. 311/2002 z 27. marca 2002 k návrhu opatrení na realizáciu prijala návrh opatrení na realizáciu zámerov predmetnej

11. eEurope 2005 Action Plan : COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL, THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS : eEurope 2005: An information society for all. Last update: 25/09/2003. Zdroj: http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/action_plan/index_en.htm
12. *Návrh stratégie informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčného plánu.* – Bratislava : Úrad vlády SR, 2003. – Materiál UV-10939/2003, predložený MDPT SR (R.č.: 1141/M-2003). Prerokované vo vláde SR 21.01.2004. Schválené uznesenie č. 43/2003.

Doteraz schválené projekty a koncepcie informačných systémov v gescii Ministerstva kultúry

Tabuľka 17 Projekty informatizácie v rezorte kultúry

Názov	Gestor	Schválené
CEMUZ	SNM	na porade vedenia MK SR 27. 3. 2003
AIS OP	Pamiatkový úrad	na porade vedenia MK SR 28. 1. 2003
Register kultúry	MK SR	na porade vedenia MK SR 5. 12. 2002
CEDVU	SNG	na porade vedenia MK SR 6. 11. 2002
THEISA	Divadelný ústav	na porade vedenia MK SR 6. 11. 2002
Program elektronizácie knižníc SR	SNK	na rokovaní vlády SR 17. 7. 2002
Národný korpus slovenského jazyka a projekt elektronizácie jazykovedného výskumu v rokoch 2002 – 2006 Predkladacia správa materiál uznesenie	SAV	na rokovaní vlády SR 13. 2. 2002
LINDA	Literárne informačné centrum	na porade vedenia MK SR 7. 2. 2002
SNORKA	Hudobné centrum	na porade vedenia MK SR 7. 2. 2002
SKCINEMA	Slovenský filmový ústav	na porade vedenia MK SR 7. 2. 2002

Register kultúry

Základným rezortným koncepčným materiálom informatizácie v rezorte kultúry je *projekt Register kultúry : Projekt budovania Registrov kultúrneho dedičstva a kultúrnych aktivít*. Projekt *Register kultúry* bol schválený na porade vedenia MK SR dňa 5. 12. 2002.

Projekt Register kultúry vychádzal zo stratégií a projektov vlády Slovenskej republiky ako aj z analogických európskych stratégií a projektov z roku 2001-2002.

Projekt Registra kultúry kladie dôraz na 3 základné oblasti:

- tvorba digitálneho obsahu registra kultúrneho dedičstva a kultúrnych aktivít
- budovanie informačnej a komunikačnej infraštruktúry kultúrnych inštitúcií
- prezentácia digitálneho obsahu na internete

V úvode k projektu sa hovorí že:

„Register by sa mal stať nástrojom i pomôckou uplatňovania súčasných i budúcich zákonov riešiacich evidenciu a ochranu súčastí kultúrneho dedičstva Slovenska. Zároveň by mal zabezpečiť možnosť kvalitnejšej prezentácie kultúrno-historických hodnôt Slovenskej republiky navonok v európskom i svetovom meradle.“

V rámcových cieľoch projektu Registra kultúry (časť 1.5) sa presnejšie špecifikujú ciele Registra kultúry takto:

„Kultúrne dedičstvo patrí v živote každého národa k tomu najcennejšiemu, pretože je dokladom i dôkazom kontinuity jeho kultúrno-historického vývoja a odôvodnením jeho miesta v dejinnom kontexte obývaného územia. Národu bez kultúrneho dedičstva chýba história a bez histórie stráca i budúcnosť. Každý civilizovaný štát si preto svoje kultúrne dedičstvo a bohatstvo chráni, uchováva a zveľaduje.“

V rámcových cieľoch Registra kultúry sa jednoznačne správne špecifikuje vecná podstata a zameranie Registra kultúry:

„Významným prostriedkom pri zachovávaní a ochrane hmotnej i duchovnej súčasti kultúrneho dedičstva je jeho dôsledná evidencia, ktorá kedykoľvek dokáže poskytnúť rovnako komplexný pohľad na celú problematiku, ako aj špecifickú informáciu o čiastkovom probléme. Bez dokonalej evidencie totiž niet účinnej ochrany.“

Register kultúry má byť zameraný na registráciu a evidenciu kultúrneho dedičstva.

Strategickým cieľom Registra kultúry v rokoch 2003 až 2010 je:

„Formovať a budovať jednotný informačný systém o všetkých súčastiach a zložkách nášho kultúrneho a prírodného dedičstva, ktorý bude kompatibilný s príslušnými systémami ochrany európskeho kultúrneho a prírodného dedičstva v rámci Rady Európy a Európskej únie, ako aj svetového kultúrneho a prírodného dedičstva v rámci príslušného dohovoru UNESCO.“

V Registri kultúry sú projektované aj Strednodobé opatrenia na roky 2002 až 2005, ktoré sú sformulované takto:

„Budovať kompatibilnú sieť informačných a dokumentačných centier jednotlivých oblastí a súčastí kultúrneho dedičstva tak, aby každá oblasť mala na túto činnosť príslušného garanta na základe legislatívnych opatrení s kompetenciami sústreďovať informácie a dokumentáciu aj za verejnoprávne inštitúcie, mimovládny a súkromný sektor.“

Vykonať pasportizáciu historických knižničných dokumentov a historických knižničných fondov v Slovenskej republike a v nadväznosti na ňu zintenzívniť (zabezpečiť) spracovanie fondov a ich evidenciu v elektronickej podobe. “

Krátkodobé ciele Registra kultúry sú:

Riešiť systém povinnej registrácie predmetov muzeálnej hodnoty a galerijnej hodnoty, v prvej etape v štátnych a verejnoprávnych inštitúciách, s cieľom vybudovania jednotnej evidencie a informačného systému predmetov múzejnej a galerijnej hodnoty.

Navrhovaný Register má za cieľ dosiahnuť takýto stav využitím najmodernejších informačno-komunikačných technológií a maximálne využiť a zhodnotiť existujúce zdroje dát vytvárané v organizáciách odvetvia kultúry.

Register kultúry má dve hlavné funkcie:

a) umožniť jednotný prístup k digitálnemu obsahu - národnému kultúrnemu dedičstvu – v prvej etape predovšetkým k údajom o pamiatkovom fonde a fondoch pamäťových inštitúcií,

b) poskytovať relevantné údaje o súčasnej kultúre, jej produktoch, financovaní, materiálo-technickom a personálnom zabezpečení kultúrnych inštitúcií, ako aj o existujúcich prevádzkovaných kultúrnych zariadeniach.

Obe súčasti spája Register do jedného integrovaného celku, ktorý má v prípade potreby zabezpečiť komplexnú výstupnú informáciu.

Vzťahy projektu KIS3G a projektu Register kultúry

Projekt KIS3G je zásadným prínosom k dosiahnutiu cieľov informatizácie v rezorte kultúry a umožňuje rozvoj informatizácie aj v subjektoch, ktoré patria do iných rezortov (verejné knižnice, špeciálne knižnice, múzeá, galérie, archívy a pod.).

V rámci rezortu kultúry sa naplnenie cieľov informatizácie plánuje dosiahnuť realizáciou dvoch hlavných projektov:

1. Program *elektronizácie knižníc SR a naň nadväzujúce projekty* (Projekt KIS3G, Súborný katalóg, Virtuálna knižnica...)
2. Register kultúry (Projekty rezortnej časti ŠIS)

Predložený projekt KIS3G je v súlade s koncepciou informatizácie kultúry. Nadväzuje na Program elektronizácie knižníc a obsahuje opatrenia na realizáciu Programu elektronizácie knižníc v súlade s vládnym uznesením 801/2002. Obsahuje zásadné koncepčné východiská týkajúce sa knižničného systému, ako aj súborných katalógov a digitalizácie kultúrneho dedičstva.

Projekt KIS3G vychádza z koncepcie využívania *jedného spoločného centralizovaného systému Virtua*. Register kultúry nadväzuje na tradície budovania informačných systémov založených na *agendovom a inštitucionálnom princípe*.

Projekt KIS3G a projekt Register kultúry predstavujú v rámci jedného rezortu dva rozdielne prístupy k informatizácii, ktoré sa odlišujú po stránke koncepcnej, technologickej, organizačnej i funkčnej. Bolo by vhodné, aby sa na úrovni MKSR vypracoval mechanizmus ešte efektívnejšieho riadenia procesu informatizácie a internetizácie ako činnosti vo vnútri rezortu a vo vzťahu k mimorezortným subjektom. Súčasne by bolo užitočné prehodnotiť odborné východiská a ciele tých častí rezortného programu informatizácie, ktoré už boli schválené vedením MKSR (2002 - 2003) z hľadiska prepojenia, konvergenzie a kompatibility riešenia a efektívnych

kultúrnych, informačných a vzdelávacích služieb rôznych organizácii (múzeá, knižnice, galérie, pamiatky, podujatia, dokumentačné centrá).

Projekt KIS3G je zameraný na *zlepšenie knižnično-informačných služieb*, kým projekt Register kultúry je fakticky zameraný na *evidenciu a registráciu*.

Projekt Register kultúry, ktorý bol schválený vedením MKSR v *decembri* 2002 čiže asi pol roka po schválení Programu elektronizácie knižníc vo vláde SR (uznesenie vlády SR č. 801/2002 z *júla* 2002, pričom pripomienkové konanie k materiálu o elektronizácii knižníc prebiehalo už v júni 2002). Register kultúry však len čiastočne odrážal skutočnosť, že v oblasti informatizácie knižníc sa začal formovať kvalitatívne nový prístup založený na centralizovanom softvéri a využití internetu (WAN).

Čiastkové odborové projekty uvedené v tabuľke 1 Doteraz schválené projekty alebo koncepcie informačných systémov v gescii Ministerstva kultúry boli schválené vedením MK SR väčšinou (osem projektov) v roku 2002 a dva v roku 2003.

Tieto čiastkové rezortné projekty informatizácie v rezorte MKSR zatiaľ neuvažujú o využívaní spoločného softvéru a centrálneho hardvéru (servra) na účely dokumentografické, prezentačné a digitalizačné. V niektorých čiastkových projektoch rezortnej časti ŠIS sa predpokladá *vývoj vlastného špeciálneho softvéru* zatiaľ čo *Projekt KIS3G* je postavený na využívaní hotového *parametrizovateľného profesionálneho integrovaného systému klient – server*, na mohutnom *hardvéri*, ktorý je už k dispozícii a ktorý je skopmletovaný a prevádzkyschopný v roku 2004, s využitím štandardnej databázy *ORACLE*. Je postavený na používaní operačného systému *UNIX*, na využití siete *SANET* ako aj na rešpektovaní európskych a medzinárodných *štandardov* a *pravidiel* týkajúcich sa štruktúry údajov (MARC 21, AACR, kódovníky, tezaury, hesláre, klasifikačné systémy, parametrizovateľné webovské rozhranie, štandardné riešenie aplikácií založených na norme SGML, štandarde Unicode a pod.).

Považujeme za účelné hľadať možnosti kooperácie a konvergenzie rôznych prístupov informatizácie v organizáciách MKSR, zhodnotiť objektívne a komplexne doteraz vynaložené náklady a efekty informatizácie. Osobitne je potrebné odborne argumentovať, prečo je nevyhnutné v rezorte rozvíjať aj naďalej agendový a izolovaný prístup k informatizačným úlohám.

Register kultúry sa realizuje v nasledujúcich etapách:

1.etapa – 2002

- aktualizácia projektov rezortnej časti ŠIS
- aktualizácia programového a technického vybavenia jednotlivých IS rezortnej časti ŠIS

2.etapa – 2003

- pilotná prevádzka *www* stránky Registra www.culture.gov.sk/registerkultury
- príprava nových projektov rezortnej časti ŠIS
- digitalizácia obrazových informácií v centrálnych pamäťových inštitúciách
- vybudovať samostatné pracovisko Registra - technicky, softvérovo, personálne.

3.etapa – 2004

- zabezpečiť podmienky na zber a aktualizáciu informácií pre potreby Registra prostredníctvom internetu on-line pri vybraných projektoch.
- on-line prezentácia databáz na internete prostredníctvom portálu Registra kultúry

Projekt Register kultúry sa koncepčne snaží spojiť do jedného celku niekoľko funkcií:

1. Funkciu „administratívnu“ registračno-evidenčnú (register, zoznam, evidencia)
2. Funkciu „kultúrneho života“ (evidencia a prezentácia kultúrnych aktivít a podujatí)
3. Funkciu „kultúrneho portálu“ (linky na rezortné a mimorezortné zdroje)
4. Funkciu „dokumentografickú“ (získavanie, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie údajov o dokumentoch v tzv. pamäťových inštitúciách a systémoch)
5. Funkciu „digitalizácie“ (digitalizácia kultúrneho dedičstva).

Register kultúry chce *integrovat'* všetky uvedené funkcie. Tento „integračný zámer“ je však objektívne veľmi ťažké, ak nie nemožné, pokryť v jednom projekte. Preto sú najmä funkcie 3, 4, 5 v projekte Register kultúry iba vo všeobecnej *deklaratívnej* polohe a existujúce čiastkové odborové projekty informatizácie v rámci rezortu tieto funkcie zabezpečujú a spresňujú len čiastočne alebo nijako.

Koncepcia *kultúrneho portálu* v projekte nie je špecifikovaná. Rovnako v registri absentuje konkretizácia deklarovaného zámeru *digitalizácie kultúrneho dedičstva*, ktorý sa nespresňuje ani v čiastkových odborových projektoch. Pokiaľ ide o *dokumentografickú* funkciu Registra kultúry ako aj jej poňatie v čiastkových projektoch, vyžadovala by sa dôkladná teoretická *analýza údajových štruktúr*, ktoré sa používajú v rôznych odboroch (múzeá, galérie, pamiatky, podujatia, hudba, film a pod.) a najmä *interoperabilita, komunikácia, formáty dát a protokoly* a až následne projektovanie konkrétnych realizačných postupov a programovanie lokálnych systémov.

V navrhovaných lokálnych riešeniach a čiastkových projektoch informatizácie v rezorte kultúry nie je zabezpečená konzistencia systému na úrovni architektúr a dátových štruktúr, *absentuje protokol Z39.50* a nebude možný prístup k lokálnym databázam a prehľadávanie v nich z jedného miesta (bude možné napr. multidatabázové vyhľadávanie).

Na rozdiel od projektu Register kultúry sú v projekte KIS3G základom štruktúry údajov medzinárodné štandardy a formáty založené na norme ISO 2709 a špecifikované vo formátoch MARC 21 pre bibliografický popis, MARC 21 pre authority, MARC 21 pre holdingy, MARC 21 pre klasifikačné systémy a MARC 21 pre komunity. Je pravda, že aj register uvažuje o zapracovaní niektorých odporúčaní, je to však len výnimočný prístup, ktorý sa uplatnil pri informačnom systéme v oblasti pamiatok (európska smernica) a po našom upozornení aj v múzeách (CEMUZ).

Pravidlá spracovania dokumentov sú previazané s formátmi MARC 21 a upravujú ich *Anglo-americké katalogizačné pravidlá*, ktoré sa vzťahujú aj na materiály, ktoré sa nachádzajú v múzeách, galériách a iných zbierkových pracoviskách.

V záujme kompatibility a konzistencie lokálnych informačných systémov je potrebné pokúsiť sa o zjednotenie údajových štruktúr na báze formátov MARC 21. Pokiaľ by k tomu došlo, bude možné, aby múzeá, galérie, knižnice, pamiatkári a iné dokumentačné pracoviská v kultúre pracovali so spoločnou údajovou štruktúrou a využívali spoločný integrovaný softvér Virtua. Pritom by bolo možné zachovať individuálne špecifiká jednotlivých účastníkov, pokiaľ ide o spracovateľské postupy, individuálny prístup cez webovské rozhranie, špecifické výstupy, štatistické informácie a pod.

Ak by sa uplatnil takýto jednotný koncepčný a systémový prístup a lepšia koordinácia, koncentrácia síl a prostriedkov, dosiahlo by sa lepšie, lacnejšie a efektívnejšie fungovanie informačného systému v kultúre. Koordináciu pri takomto systémovom prístupe môže zabezpečovať MK SR a Slovenská národná knižnica. Špecifickú gesciu za agendu Register

kultúry v rámci spoločného systému a s využitím softvéru Virtua by mohol mať Osvetový ústav alebo Univerzitná knižnica v Bratislave.

Ak bude MKSR aj naďalej uplatňovať prístup, ktorý je sformulovaný v schválenom projekte Register kultúry a v čiastkových projektoch rezortných častí ŠIS, potom bude nevyhnutné rozdeliť informačný systém Registra kultúry na dve časti:

a) *časť informačno-znalostná* (Národný knižničný systém SR na báze Virtui, teda funkcia *dokumentografická* a funkcia *digitalizačná* - slovenský portál *Memoria slovac*a pre kultúrne a vedecké dedičstvo Slovenskej republiky a sprístupňovanie digitálneho kultúrneho a vedeckého obsahu cez internet). Garant a koordinátor: Slovenská národná knižnica v Martine prostredníctvom systému Virtua, kooperáciou v rámci KIS3G a so subjektami mimo združenia KIS3G.

a) *časť registračná* (Register kultúry - funkcia registrácie materiálov na administratívne účely, úlohy na účely správy a riadenia kultúry, evidencia entít v rezorte a evidencia podujatí). Garant a koordinátor: v súlade s projektom Registra kultúry bude registračné úlohy Registra kultúry zabezpečovať Univerzitná knižnica v Bratislave, ktorá vyrieši a zabezpečí systém získavania, spracovania, uchovávaní a sprístupňovania informácií v Registri kultúry v kooperácii s rezortnými subjektami podľa projektov schválených v roku 2002 a 2003. Budovaniu týchto kapacít (technológia, personál) by mal predchádzať vykonávací projekt integrácie s definovaním konkrétnych postupov, z ktorých by malo byť jasné, ako sa budú dáta z rozličných organizácií, zdrojov a softvérov prezentovať a sprístupňovať cez jeden portál Registra kultúry.

Príloha 4 Slovenská digitálna knižnica (SDK/VIKS)

Databáza Clas02, ktorú spravuje Slovenská národná knižnica v Martine je určená pre digitálne zbierky a bude v roku 2004 obsahovať:

Digitálne materiály VIKS - vytvorené v roku 2002-2004 v pilotnom projekte digitalizácie VIKS (Virtuálna knižnica Slovenska) z fondu Archívu literatúry a umenia Slovenskej národnej knižnice a obsahujúce *historické pohľadnice, veduty, historické fotografie*. Záznamy boli vytvorené vo formáte MARC 21 s prilinkovanými obrazmi vo formáte TIFF a JPG (tag 856 MARC 21).

V druhej polovici roku 2004 sa databáza Clas02 Slovenská digitálna knižnica začne naplňať digitálnymi materiálmi z členských knižníc KIS3G.

Slovenská digitálna knižnica sa bude budovať v súlade s projektom **Virtuálna knižnica Slovenska** (akronym VIKS). Synonymným názvom projektu je názov **Slovenská digitálna knižnica** (akronym SDK).

Stručné zhrnutie podstaty projektu SDK/VIKS

Projekt VIKS je univerzálnym rozhraním medzi občanmi a rôznymi formami kultúrneho a vedeckého dedičstva. Pojem *knižnica* v tomto kontexte slúži len ako metafora. Projekt je zameraný na všetky druhy zbierok, ktoré sa nachádzajú vo všetkých kultúrnych entitách, najmä múzeách, galériách, knižniciach, a iných kultúrnych, informačných a vzdelávacích inštitúciách a predstavujú kultúrne a vedecké dedičstvo Slovenska.

Hlavným dôvodom na realizáciu projektu VIKS je kultúrna a civilizačná ambícia Slovenska a jej národných inštitúcií prezentovať svojim občanom, Európe a svetu svoje kultúrne dedičstvo, vedu, vzdelanie a krajinu prostredníctvom informačných a komunikačných technológií.

Bez Virtuálnej knižnice Slovenska by zostali zbierky kultúrnych entít predstavujúce kultúrne a informačné bohatstvo všeobecne nedostupné.

Formálnym dôvodom na vypracovanie projektu VIKS je uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 801/2000 k programu elektronizácie knižníc, v ktorom sa ukladá Ministerstvu kultúry zabezpečiť vypracovanie projektu virtuálnej knižnice Slovenska VIKS v súlade s programami digitalizácie a iniciatívou eEurope+ v termíne do 31. decembra 2003.

Projekt VIKS a kultúrne dedičstvo Slovenskej republiky

Dňa 28. februára 2001 bola prijatá Deklarácia Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva. Deklarácia je východiskom pre ucelený komplex koncepčných, legislatívnych a realizačných opatrení na záchranu jednotlivých zložiek a súčastí nášho historického kultúrneho bohatstva.

V posledných rokoch bol na Slovensku vytvorený základný legislatívny rámec na ochranu kultúrneho dedičstva. Svedčí o tom rad zákonov, uznesení, koncepcií a stratégií, ktoré sa týkajú rozličných oblastí inštitucionálnej ochrany kultúrneho dedičstva.

V tejto súvislosti treba spomenúť najmä tieto zákony, uznesenia, deklarácie a iné dokumenty:

1. [Zákon č. 183/2000 o knižniciach](#),

2. Zákon č. 387/2001 o múzeách, galériách a o ochrane predmetov múzejnej a galerijnej hodnoty,
3. Zákon č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu
4. Zákon č. 395/2002 o archívoch a registratúrach
5. Uznesenie vlády SR č. 43 z 21. januára 2004 k návrhu Stratégie informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčného plánu
6. Uznesenie vlády SR č. 310 z 11. apríla 2001 k Návrhu stratégie slovenského knihovníctva do roku 2006
7. Uznesenie vlády SR č. 801 zo 17. júla 2002 k Programu elektronizácie knižníc
8. Uznesenie vlády SR č. 766 z 10. júla 2002 k Programu záchrany, stabilizácie a konzervovania tradičných nosičov informácií
9. Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva z 28. februára 2001
10. Uznesenie vlády SR č. 311/2002 z 27. marca 2002 k návrhu opatrení na realizáciu prijala návrh opatrení na realizáciu zámerov...

Snahou odborného spoločenstva a vlády SR je riešiť ochranu kultúrneho dedičstva v celej jeho rozmanitosti na základe komplexnej identifikácie, evidencie a dokumentácie jednotlivých zložiek a súčastí tohto dedičstva. V prvej fáze sa predpokladá účasť nielen jednotlivých rezortov, ale napr. aj verejnoprávnych médií (najmä STV a SRO), Slovenskej akadémie vied, Národnej banky Slovenska a TASR. Vzhľadom na súčasné úlohy a úroveň vybudovania orgánov samosprávnych krajov bude zapojenie orgánov územných samospráv, podobne aj orgánov miestnej štátnej správy (krajských úradov) prebiehať v intenciách príslušných zákonov na ochranu jednotlivých súčastí kultúrneho dedičstva (napr. v oblasti ochrany pamiatkového fondu, v oblasti archívov, knižníc, múzeí a galérií a pod.). Účasť ďalších inštitúcií, organizácií a zložiek (napr. súkromných médií) bude riešená a rozširovaná postupne na základe opatrení prijímaných pravidelne pri hodnotení napĺňania cieľov Deklarácie NR SR o ochrane kultúrneho dedičstva v budúcich rokoch.

Projekt VIKS má vo vzťahu k opatreniam na ochranu kultúrneho dedičstva kľúčový význam. Môže vniesť do vzťahu medzi verejnosťou a kultúrnym dedičstvom novú kvalitu. Vo väčšine oficiálnych dokumentov týkajúcich sa ochrany kultúrneho dedičstva sa oprávnené na jednej strane zdôrazňuje význam *identifikácie, evidencie a dokumentácie* kultúrneho dedičstva a zabúda sa na potrebu modernej *prezentácie* kultúrneho dedičstva v digitálnom svete. Na druhej strane sa rovnako oprávnené zdôrazňuje objektívna potreba finančných zdrojov na ochranu kultúrneho dedičstva.

Projekt VIKS v tomto kontexte umožňuje riešiť spolu s *identifikáciou, evidenciou a dokumentáciou* aj masovú verejnú *prezentáciu* kultúrneho dedičstva prostredníctvom internetu a médií a jeho priblíženie verejnosti. *Prezentácia* kultúrneho dedičstva cez projekt VIKS umožní získať ďalších priaznivcov a zveľaďovateľov kultúrneho dedičstva Slovenska.

Prezentácia cez VIKS by sa mala vzťahovať na všetky najdôležitejšie oblasti kultúrneho a vedeckého dedičstva, najmä na:

1. doklady vývoja, súčasného stavu a fungovania slovenského jazyka,
2. zbierky múzeí a galérií,

3. historické knižničné dokumenty a fondy,
4. dokumenty a výtvary vedy a vzdelania,
5. hnutelné a nehnuteľné pamiatky
6. archeologické pamiatky
7. archívne dokumenty,
8. pamiatkový fond,
9. diela hudby, literatúry, dramatického umenia, tanca a scénografie,
10. diela filmu, fotografie, audiovizie,
11. diela výtvarného umenia,
12. diela úžitkového umenia, dizajnu a architektúry,
13. diela ľudového umenia a ľudovej umeleckej výroby.

Po sprístupnení *digitálnych foriem* týchto dokumentov, zbierok, fondov, diel širokej verejnosti, prestane byť kultúrne dedičstvo pre bežných ľudí abstraktnou a často veľmi vzdialenou hodnotou. To môže byť jedna z ciest zvýšenia záujmu a následne aj podpory projektov ochrany kultúrneho dedičstva zo strany širokej verejnosti.

Prehistória projektu VIKS

Z iniciatívy ministra kultúry a generálneho riaditeľa Slovenskej národnej knižnice v Martine a v spolupráci s firmami Microsoft Slovakia, Compaq, Inseco Žilina realizovala v r. 2002 Slovenská národná knižnica v Martine úvodný projekt Virtuálna knižnica Slovenska. Skúsenosti z úvodného projektu ukázali, že dlhodobý zámer VIKS je správny. Projekt sa však môže realizovať len na základe dôkladnej odbornej, organizačnej, technickej a finančnej prípravy so zainteresovaním súkromného a akademického sektora. Preto je potrebné vykonať výskumné, analytické a projektové práce v budúcnosti budovať virtuálnu knižnicu v súlade s takýmito projektami.

Ciele projektu VIKS

Cieľom projektu VIKS je vytvoriť na základe vlastného výskumu a experimentov ako aj s využitím európskych a svetových poznatkov technologické a organizačné podmienky na realizáciu projektu *digitálnej prezentácie* kultúrneho a znalostného dedičstva Slovenska.

Projekt VIKS sa vypracuje a zrealizuje so zreteľom na ciele a skúsenosti projektov Európskej únie, USA a iných krajín v oblasti tvorby a sprístupňovania elektronických zdrojov (content information industry) tak, aby sa Slovensko stalo v danej oblasti partnerom rozvinutým európskym krajinám.

Riešenie projektu vyžaduje vytvoriť na Slovensku na báze existujúcich kultúrnych informačných a vzdelávacích entít otvorený kooperačný systém a združenie, ktoré zabezpečí výskum a realizáciu projektu VIKS.

Združenia sa bude usilovať o to,

1. aby sa kultúrne informačné a vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom svojich služieb aktívne podieľali na formujúcej sa znalostnej a digitálnej ekonomike,
2. aby sa zabezpečila tvorba, uchovávanie a sprístupňovanie digitálneho obsahu a aby sa stimuloval rozvoj a rozširovanie slovenského a európskeho digitálneho obsahu v globálnych sieťach,
3. aby sa podporovala jazyková rozmanitosť informačnej spoločnosti a tvorba európskej digitálnej zbierky kľúčových databáz,

4. aby sa výstupy digitalizácie mohli použiť pri efektívnejšom zabezpečení ochrany a sprístupňovania historických knižničných dokumentov, historických fondov a ohrozených dokumentov, ktoré sú súčasťou kultúrneho dedičstva SR,
5. aby sa zabezpečil integrovaný prístup k zbierkam a materiálom, ktoré sa nachádzajú v knižniciach, múzeách a galériách najmä na účely vzdelávania a aby sa samostatne a v spolupráci s európskymi partnermi pripravovali a realizovali niektoré spoločné projekty digitalizácie kultúrneho obsahu,
6. aby sa začala budovať národná digitálna knižnica plnotextových záverečných a dizertačných prác,
7. aby sa zabezpečilo permanentné vzdelávanie a preškoloňovanie zamestnancov inštitúcií v oblasti aplikácie príslušných štandardov a v oblasti nových informačných technológií ako aj príprava kvalifikovanej obsluhy a rozvoj poradenstva pri využívaní informačných zdrojov prostredníctvom internetu,
8. aby sa sústavne zvyšovala informačnú a komunikačnú gramotnosť používateľov služieb kultúrnych, informačných a vzdelávacích inštitúcií smerujúca k celoživotnému využívaniu informačných zdrojov v profesijnom, spoločenskom i osobnom živote,
9. aby sa digitálne kultúrne dedičstvo dostalo k občanom cez ľahko a verejne dostupné miesta s verejným prístupom na internet.

Definícia, obsah a forma virtuálnej knižnice

Virtuálna knižnica Slovenska (VIKS)²³ je integrovaný komplex digitalizovaných materiálov a originálne digitálnych materiálov slovacikálneho kultúrneho a vedeckého dedičstva, ktoré sa uchováva v kultúrnych, informačných a vzdelávacích entitách (knižniciach, múzeách, galériách, archeologických sídlach a pod) a ktoré je všeobecne dostupné prostredníctvom kultúrneho webovského portálu Memoria slovaca.

V uvedenej definícii je pojem virtuálna knižnica definovaná prostredníctvom týchto siedmich znakov:

1. **Integrovaný komplex digitalizovaných a originálnych digitálnych materiálov**
2. **Digitalizované materiály**
3. **Originálne digitálne materiály**
4. **Materiály slovacikálneho kultúrneho a vedeckého dedičstva**
5. **Kultúrne informačné a vzdelávacie entity**
6. **Všeobecná dostupnosť**
7. **Kultúrny webový portál Memoria slovaca**

Integrovaný komplex digitalizovaných a originálnych digitálnych materiálov

Integrovaným komplexom sa rozumie súbor heterogénnych digitálnych materiálov, ktoré sú efektívne dostupné cez jeden prístupový bod - spoločný kultúrny portál Memoria slovaca – a ktoré reprezentujú slovacikálne kultúrne a vedecké dedičstvo bez ohľadu na typ kultúrnej entity, ktorá vlastní originálne materiály a ktorá ich poskytla na digitalizáciu.

²³ Poznámka: V tomto dokumente sa termíny *virtuálna knižnica*, *elektronická knižnica*, *digitálna knižnica* považujú za synonymá

V projekte sa integrujú akty alebo procesy, v ktorých sa kombinujú rozličné materiály a ktoré spoločne vytvárajú obraz kultúrneho a vedeckého dedičstva Slovenska.

Integrovaný komplex je výsledkom synergického úsilia zúčastnených kultúrnych entít, ktoré akceptujú spoločnú metodológiu, metodiku, technológiu a štandardy projektu.

Digitalizované materiály

Digitalizované materiály (*digitised*) sú *digitálne dokumenty (digitálne obrazy)*, ktoré sa vyhotovili na základe digitalizácie zbierok, ktoré originálne nevznikli a nevyskytovali sa v digitálnej forme.

Digitalizáciou sa rozumie zmena údajov z nedigitálneho zdroja do digitálnej formy prostredníctvom použitia systému získavania a sprístupnenia počítačom spracovateľnej informácie ako série čísiel 1 a 0, ktoré ukazujú, či je elektronický signál prítomný alebo nie.

Zdrojmi na získanie digitálnych dokumentov môžu byť všetky druhy zbierok, ktoré sa nachádzajú v kultúrnych a vzdelávacích inštitúciách.

Predmetom *digitalizácie* sú tieto materiály:

1. jazykové materiály (všetky tlačené texty, vrátane jazykového materiálu na mikroformách)
2. tlačené hudobniny a mikroformy hudobnín
3. rukopisy hudobnín a mikroformy rukopisov hudobnín
4. tlačené mapy a mikroformy tlačných máp
5. rukopis kartografického materiálu a mikroformy kreslených máp(rukopisov)
6. premietateľný materiál, videodokumenty (filmy, diapozitívy, video, priesvitky a pod.)
7. nehudobné zvukové nahrávky
8. hudobné zvukové nahrávky
9. dvojrozmerné nepremietateľné grafické dokumenty, najmä obrazy, kresby, koláže, duplikáty matríc, fotonegatívy, flash karty, maľby, fototlače, obrazy, pohľadnice, postery, študijné tlače, výkresy, technické kresby, fotografie, fotomechanické reprodukcie, reprodukcie vysokoškolských prác, dizertácie, doktorské práce, habilitačné práce, seminárne práce a i.
10. skladačky, súbory a kolekcie zložené z viacerých typov dokumentov, z ktorých žiadny nedominuje
11. zmiešané materiály (toto označenie sa používa v prípade, že ide o významné materiály v dvoch alebo viacerých formách... zahŕňa archívne fondy a rukopisné zbierky, v ktorých sú zmiešané materiály v rôznych formách, ako sú texty, fotografie a zvukové záznamy)
12. trojrozmerné artefakty a predmety, napr.: archeologické zbierky, muzeálne predmety, modely, ručne vyrobené predmety, exponáty, stroje, šaty, diorámy, puzzle, simulácie, sochy a iné trojrozmerné umelecké diela a ich reprodukcie, výstavné exponáty, sem patria aj mikroskopické vzorky a ukážky
13. rukopisný jazykový materiál

Digitálnym dokumentom pritom môže byť digitálny obraz zbierkovej jednotky ako celku, obraz súboru jednotiek alebo ich častí.

Digitalizácia a ochrana

Výrobou vysokokvalitných digitálnych obrazov dostupných elektronicky sa redukuje opotrebovanie krehkých a ľahko poškoditeľných dokumentov a predmetov.

Digitalizácia môže pomôcť pri uchovávaní vzácných materiálov a pri manipulácii s nimi napríklad cez digitálne pracovné katalógy a evidencie a pod. Cieľom digitalizácie sú lepšie služby kultúrnych, informačných a vzdelávacích entít a nie náhrada originálov.

Digitálne súbory sú nestále. Slúžia na zvýšenie prístupu k zbierkam. Pokiaľ nie sú spoľahlivo vyriešené technické otázky dlhodobého archivovania digitálnych materiálov, treba zabezpečiť, aby bolo zabezpečené ich udržiavanie a pravidelne prevádzanie do nových formátov.

Digitálne kópie nemôžu byť náhradou originálu. O originálne dokumenty a artefakty je potrebné starať sa aj po digitalizácii.

Služby na báze digitálnych materiálov

Digitalizáciou zbierok môžu inštitúcie v oblasti kultúrneho dedičstva sprístupniť informácie, ktoré boli predtým dostupné len vybranej skupine odborníkov.

Výhody sprístupnenia zbierok digitalizáciou sú:

1. Digitálne zbierky môže ktokoľvek, kedykoľvek prehľadávať rýchlo, nezávisle a komplexne z akéhokoľvek miesta cez počítačovú sieť;
2. Ušetrí sa čas zamestnancov zodpovedaním najčastejšie kladených otázok na webe;
3. Digitálne obrazy sa elektronicky môžu vylepšovať tak, aby sa dali prezerat' a mohli byť lepšie zobrazené a čitateľné;
4. Digitalizácia zvyšuje využívanie zbierok;
5. Digitalizácia napomáha vzdelávaniu a bádaniu tak, že digitálne materiály ako aj vzácne a ťažko dostupné digitalizované materiály sú použiteľné v školách priamo vo vzdelávacom procese;
6. Digitalizácia spojená s OCR umožňuje uskutočňovať fulltextové vyhľadávanie (napr. historické noviny a časopisy, projekt digitalizácie diplomových prác a dizertácií a pod.);
7. Digitalizácia umožňuje počúvať/prezerat' zdigitalizované zvukové nahrávky a videozáznamy;
8. Digitalizáciou a vylepšením kvality sa sprístupní obsah záznamov na nosičoch, ktoré nie sú prezerateľné/prehrávateľné pomocou bežných zariadení (mikrofilmy, negatívy atď.);
9. Digitalizácia umožňuje kvalitnejšiu intelektuálnu kontrolu cez tvorbu nových vyhľadávacích pomôcok, väzieb na bibliografické záznamy a vývoj indexov (registrov) a iných nástrojov;
10. Digitalizácia umožňuje lepšie a obohatené využívanie materiálov cez široký prieskum, cez manipulácie s obrazmi a textom a skúmanie digitálnych obrazov v nových kontextoch;
11. Digitalizáciou je možné dosiahnuť kvalitnejšie využívanie zbierok cez zlepšenú kvalitu obrazu (napríklad zlepšená čitateľnosť vyblednutých alebo poškvrnených dokumentov);

12. Digitalizácia umožňuje vytvárať "virtuálne zbierky" na základe flexibilnej integrácie a syntézy rozličných formátov alebo obsahovo či tematicky súvisiacich materiálov nachádzajúcich sa na rôznych miestach.

Originálne digitálne materiály

Originálne digitálnymi materiálmi (born-digital) rozumieme všetky materiály, ktoré úmyselne vznikli („narodili sa“) ako digitálne, počítačové dokumenty a ktoré pôvodne nemajú žiadny nedigitálny ekvivalent. Patria sem: *počítačové súbory, digitálne multimédiá, digitálne audio, digitálne video, číselné alebo textové dáta alebo kombinácie týchto typov informácií*, ktoré sú kódované na počítačové spracovanie najmä: *počítačový softvér - programy, hry, fonty, numerické dáta, počítačovo-orientované multimédiá, online systémy a služby na báze originálnych digitálnych materiálov*.

Materiály slovacikálneho kultúrneho a vedeckého dedičstva

Materiálmi slovacikálneho kultúrneho a vedeckého dedičstva sa rozumejú všetky entity slovacikálnej povahy. Ide o dokumenty, ktoré sú prejavmi špecifickej národnej kultúrnej identity a predstavujú výsledky a jedinečné doklady národnej kultúry ako súčasti európskej a svetovej kultúry.

Termín *slovacikum* vo všeobecnosti znamená akýkoľvek historický alebo súčasný materiál slovenskej proveniencie alebo týkajúci sa Slovenska a jeho duchovnej a materiálnej kultúry. Vymedzenie slovacity je dôležité pri tvorbe digitálnej knižnice.

Princíp slovacity je základným kritériom pri výbere dokumentov do projektu VIKS. Vzťahuje sa na všetky materiály, ktoré sú predmetom digitalizácie (Pozri: **Digitalizované materiály a Originálne digitálne materiály**). Podobné princípy, ktoré sa pôvodne uplatňovali a naďalej uplatňujú v národných bibliografiách a pri profilovaní zbierkových fondov národných inštitúcií používajú v projektoch digitalizácie aj iné európske a mimoeurópske krajiny.

Pri vymedzení *slovacík* sa uplatňujú štyri kritériá (podľa: Žibritová, 1998):

1. Geografické

Územné slovacikum je každé dielo vytvorené na území Slovenska v akomkoľvek jazyku;

2. Jazykové

Jazykové slovacikum je každé dielo v slovenskom jazyku bez ohľadu na miesto vydania a národnosť autora. Za slovenský sa považuje slovenský jazyk aj v jeho historických a nárečových formách (slovakizovaná čeština, kultúrna západoslovenčina, východoslovenské dialekty - šariština a zemplínčina);

3. Autorské

Autorské slovacikum je každé dielo od slovenských autorov bez ohľadu na miesto vydania a jazyk;

4. Obsahové

Obsahové slovacikum je každé dielo týkajúce sa ako celok, prípadne jeho časť Slovenska a slovenského národa bez ohľadu na autora, jazyk a miesto vydania.

Kultúrne informačné a vzdelávacie entity

Kultúrne, informačné a vzdelávacie entity sú inštitúcie, organizácie alebo projekty verejného záujmu vo všetkých sektoroch (archívy, knižnice, archeologické, historicko-umelecké a vedecké, architektonické, nehmotné etnografické a antropologické dedičstvo, vysoké školy, inštitúcie vedy a výskumu a pod.), ktorých stanoveným cieľom je konzervovať, organizovať a sprístupňovať kultúru a kultúrne a vedecké dedičstvo.

Kultúrne a informačné entity sú miestami uloženia materiálov a zbierok kultúrneho dedičstva.

Vzdelávacie a vedeckovýskumné entity sú miestami generovania a uchovávaní poznatkov a informácií patriacich do okruhu kultúrneho a vedeckého dedičstva.

Definícia kultúrnej entity je úmyselne zovšeobecnená, aby bolo možné zahrnúť rôzne národné charakteristiky, politicko-administratívne i technicko-vedecké.

Kultúrnymi entitami sú v prvom rade verejné inštitúcie konzervujúce kultúrne a vedecké dedičstvo. Sféru definície vo veľkej miere amplifikuje zahrnutie rôznych právnických entít, ktoré vystupujú ako organizácie a asociácie vo verejnom záujme; nadácie, spoločnosti, projekty zamerané na špecifické činnosti a funkcie.

Každá etablovaná kultúrna, informačná a vzdelávacia *entita* má spravidla svoju *jedinečnú identitu*, ktorá je definovaná najmä:

- históriou entity
- inštitucionálnymi cieľmi entity
- kultúrnym obsahom špecifickým pre danú entitu
- organizačnou štruktúrou entity
- fyzickou a geografickou polohou entity.

Nasledujúca tabuľka obsahuje prehľad druhov kultúrnych, informačných a vzdelávacích entít.

Tabuľka 18 Prehľad druhov kultúrnych entít a ich gescia za hnutel'né a nehnuteľné kultúrne a vedecké dedičstvo

Kultúrna entita	Kultúrne dedičstvo							
	Hnutel'né					Nehnutel'né		
	Archívne	Bibliografické	Archeologické	Historicko-umelecké a vedecké	Etnografické a antropologické	Archeologické	Architektonické	Krajinné
Archívy	X	X		X			X	
Knižnice	X	X		X			X	
Múzeá	X	X	X	X	X	X	X	
Kultúrne dedičstvo rozptýlené na území			X				X	X
Inštitúcie na správu a ochranu	X	X	X	X	X	X	X	X
Strediská na výskum a vzdelávanie	X	X	X	X	X	X	X	X
Kultúrne projekty	X	X	X	X	X	X	X	X
Dočasné výstavy	X	X	X	X	X	X	X	X

Všeobecná dostupnosť

Všeobecnou dostupnosťou sa rozumie prístup k digitalizovaným manifestáciám zbierok a dokumentov alebo špeciálne vybraným originálnym digitálnym materiálom.

Prostredníctvom internetu a kultúrneho webovského portálu sa ľudia dostanú k zbierkam, ktorých originály nie sú všeobecne dostupné a ku ktorým by sa inak nedostali.

Všeobecná dostupnosť znamená tiež zabezpečenie dostupnosti digitalizovaných a digitálnych materiálov bez ohľadu na ich formu a čas vydania všetkým kategóriám používateľov kedykoľvek a kdekoľvek na svete za rešpektovania autorských práv.

Podstatou všeobecnej dostupnosti je v danom prípade:

a/ sprístupnenie digitalizovanej informácie spolu s informáciou o mieste uloženia zdrojových materiálov a zbierok,

b/ sprístupnenie digitálneho materiálu cez internet záujemcovi kdekoľvek na svete s možnosťou jeho prebratia, tlače alebo iného špeciálneho sprístupnenia za určitých podmienok.

Kultúrny webový portál Memoria slovaca

Realizačným výstupom projektu VIKS bude *Slovenský portál na digitálnu prezentáciu kultúrneho dedičstva s názvom Memoria Slovaca*.

Portál Memoria Slovaca bude, obrazne povedané, digitálnou výkladnou skriňou kultúrneho a vedeckého dedičstva Slovenska.

Portál Memoria Slovaca bude webová aplikácia, ktorej obsah sa týka kultúrneho a vedeckého dedičstva a ktorá slúži na poskytovanie a rozširovanie kultúrnych a vedeckých informácií a existuje ako nástroj vzdelávania, vedeckého výskumu a zábavy.

Portál Memoria Slovaca má registrovanú doménu

<http://www.memoria.sk>

Základná architektúra portálu Memoria slovaca

1. Hierarchická štruktúra
2. Jednotný dizajn vstupnej stránky a podstránok
3. Využitie „skin“ technológie Virtua Chameleon iPortal
4. Databáza clas02 Digitálna knižnica
5. Doplnkové podsystémy na správu a prezentáciu digitálneho obsahu

Štruktúra

1. úroveň:

Vstupná stránka:

Základné informácie, systém, obsah, inštrukcie, upútavky atd

Horná lišta a logo s textom Memoria slovaca a podnázov : *Slovenský portál kultúrneho dedičstva*

Linky na www stránky 2. úrovne

Linky na inštitúcie kultúrneho dedičstva

Linky na projekty digitalizácie Európa

Linky na projekty digitalizácie svet

2. úroveň:

Tematické skupiny:

1. jazyk (doklady vývoja, súčasného stavu a fungovania slovenského jazyka)
2. múzeá
3. galérie
4. knižnice
5. knihy
6. grafika
7. noviny a časopisy
8. veda a vzdelanie
9. pamiatky

10. architektúra
11. archívne materiály
12. hudba
13. literatúra
14. divadlo
15. tanec
16. scénografia
17. film
18. fotografia
19. audiovizia
20. výtvarného umenia
21. úžitkové umenie
22. dizajn
23. ľudové umenie
24. ľudová umelecká výroba

- Skupiny sa môžu ďalej hierarchicky rozvíjať na ďalšie podskupiny.
- Pre každú skupinu digitálnych materiálov sa vytvorí spoločný Baner a logo s textom Memoria slovaca a podnázov : *Slovenský portál kultúrneho dedičstva a s názvom špecifickej skupiny.*

Napr.:

Memoria slovaca a podnázov : *Slovenský portál kultúrneho dedičstva*

Noviny a časopisy

- Každá skupina bude mať vlastný dizajn s určitými spoločnými prvkami
- Štruktúra stránok pre skupiny bude jednotná a využije sa softvér Chameleon iPortal Virtua (štýlová jednota, „corporate identity“).

Výber materiálov na digitalizáciu zabezpečí *vedecká rada*, ktorá bude zložená z odborníkov zo všetkých oblastí (knížnice, múzeá, galérie, archívy, literatúra, umenie, veda a pod.)

Veddecká rada programu Memoria slovaca vytvorí kategórie materiálov na digitalizáciu.

Podľa charakteru materiálu na digitalizáciu sa určia postupy digitalizácie a spôsob prezentácie digitálnych materiálov.

Národná digitálna knižnica vysokoškolských záverečných a dizertačných prác (ETDSK²⁴). (Slovenský projekt ETDSK)

Ciele projektu ETDSK

Všeobecným cieľom projektu ETDSK je navrhnuť pre vysoké školy na Slovensku organizačné a technologické podmienky na elektronické publikovanie vysokoškolských záverečných a dizertačných prác, najmä pre ich tvorbu, uchovávanie a sprístupňovanie na internete.

Špecifickým cieľom projektu ETDSK je navrhnuť všeobecné pravidlá štandardného elektronického publikovania a štandardnej prezentácie úplných textov záverečných a dizertačných prác na internete. Špecifickým cieľom projektu ETDSK je tiež informačný prieskum rovnakých a podobných iniciatív a projektov v zahraničí a výber a vypracovanie optimálneho riešenia pre Slovensku.

Výsledkom projektu ETDSK bude súbor inštruktívnych materiálov a nástrojov, ktoré umožnia, aby sa slovenské vysoké školy zapojili do existujúcich projektov digitálnych knižníc záverečných prác a dizertácií (NDLTD). Na začiatku roku 2004 mal systém NDLTD 200 členov. Medzi nimi 174 členských univerzít (vrátane 7 konzorcií) a 26 inštitúcií.

Všeobecné ciele vytvárania siete digitálnych knižníc na svete sú:

- Podporiť vzdelávanie študentov a absolventov vysokých škôl prostredníctvom získania poznatkov o elektronickom publikovaní a o využívaní digitálnych knižníc;
- Umožniť študentom posielat' ich vlastné práce do globálneho elektronického prostredia;
- Zlepšiť dostupnosť študentských prác pre vedu a výskum a ich uchovávanie v elektronickej forme;
- Znížiť náklady na tvorbu, predkladanie a narábanie so záverečnými prácami a dizertáciami;
- Umožniť študentom, aby svoje práce obohatili s využitím multimediálnych a hypermediálnych technológií;
- Umožniť vysokým školám, aby otvorili a sprístupnili svoje informačné zdroje;
- Podporovať rozvoj technológie digitálnych knižníc (podľa: Networked, 2003).

²⁴ Navrhnutá skratka „ETDSK“ je zložená z dvoch častí: „ETD“ znamená „Electronic Theses and Dissertations“. Je to medzinárodne všeobecne rozšírený názov pre programy a úlohy týkajúce sa elektronických záverečných a dizertačných prác. Skratka „SK“ označuje, že projekt sa týka Slovenska.

Zdôvodnenie projektu ETDSK

Vo svete vedy každý vedec závisí na výsledkoch práce iných vedcov. Preto je dôležité, aby výsledky vedeckej práce boli dostupné. V databáze *Proquest* sa každý rok archivuje približne 47000 dizertácií a asi 12 000 záverečných prác. Bolo by dobré, keby tieto práce boli dostupné nielen cez bibliografické záznamy, ale aby boli v elektronickej forme dostupné pre vysokoškolskú a vedeckú komunitu na celom svete.

Slovenské záverečné a dizertačné práce sa do medzinárodnej vedeckej a akademickej komunikácie systematicky nedostávajú a nefungujú v plnotextovej forme ani na Slovensku ani v štandardných medzinárodných komunikačných kanáloch.

Prvýkrát sa o probléme elektronických záverečných prác a dizertácií (Electronic Theses and Dissertations (ETD) otvorene začalo diskutovať v roku 1987 v USA (Ann Arbor) za účasti popredných amerických univerzít a odborníkov (Virginia Tech -Ed Fox a Susan Bright, University of Michigan, SoftQuad a ArborText). Následne Yuri Rubinski zo SoftQuad Virginia Tech vyvinul prvý SGML Document Type Definition (DTD) na účely manipulácie s so záverečnými prácami a dizertáciami.

V súčasnosti predstavuje oblasť tvorby a prezentácie záverečných prác a dizertácií široko rozvetvenú medzinárodnú sieť projektov, úloh a iniciatív. Existuje inštitucionálne zázemie, platformy pre medzinárodnú spoluprácu, komerčné a voľne dostupné nástroje, ktoré jednotlivým vysokým školám a krajinám uľahčujú prvé kroky a následný rozvoj v danej oblasti. Vyše sto vysokých škôl a inštitúcií už participuje na súbornom digitálnom katalógu záverečných prác a dizertácií (NDLTD).

Výstupy projektu ETDSK

Výsledkom projektu ETDSK bude súbor inštruktívnych materiálov a nástrojov, ktoré umožnia, aby sa slovenské vysoké školy zapojili do existujúcich projektov digitálnych knižníc záverečných prác a dizertácií.

Špecifickým výstupom bude Manuál pre elektronické publikovanie záverečných prác a dizertácií, ich uchovávanie a sprístupňovanie.

Praktickým výstupom v roku 2004 (2005) bude pilotná bibliografická a fulltextová databáza vybratých 50-100 dizertačných a záverečných prác vytvorených na Slovensku za posledných 5 rokov prezentovaná v slovenskom súbornom katalógu ETDSK a v súbornom katalógu NDLTD.

Terminológia ETDSK

Analogické národné a medzinárodné projekty digitálnych knižníc vysokoškolských záverečných a dizertačných prác sú spravidla súčasťou programov, ktoré sa skrývajú pod skratkami ETD (Electronic Theses and Dissertations, (*The Guide*, 2001) alebo NDLTD (Networked Digital Library of Theses and Dissertations, *Networked*, 2003).

Nový vysokoškolský zákon 131/2002 z 21. februára 2002 o vysokých školách, ktorý začal platiť dňa 1. apríla 2002 zavádza termín *záverečná práca*. V § 51 ods 3 sa uvádza, že “súčasťou štúdia podľa každého študijného programu je aj *záverečná práca*; jej obsah patrí medzi štátne skúšky.”

The Guide to Electronic Theses and Dissertations. 2001. [Online]. [Paris] : UNESCO, c2001. Aktualizácia: 2002-07-06. [Citované: 2004-02-01]. Dostupné na: <<http://etdguide.org/default.htm>>

Zákon č. 131/2002 z 21. februára 2002 o vysokých školách

Termín „záverečná práca“ označuje všeobecne tie práce, ktoré sú oficiálnou a povinnou súčasťou všetkých troch stupňov akreditovaného študijného programu vysokej školy. Označuje všetky práce, ktoré sú oficiálnou a povinnou súčasťou všetkých troch stupňov akreditovaného študijného programu vysokej školy.

Záverečnou prácou bakalárskeho štúdia je *bakalárska práca* (Zákon 131, § 52). *Záverečnou prácou* magisterského štúdia je *diplomová práca* (Zákon 131, § 53).

Absolventi študijných programov, ktorí získali titul "magister", môžu vykonať *rigoróznú skúšku*. Súčasťou rigorózneho skúšky je aj obhajoba *rigorózneho práce* (Zákon 131, § 53).

Záverečnou prácou doktorandského štúdia je *dizertačná práca* (Zákon 131, § 53.).

Záverečnou prácou špecializačného štúdia v medicíne je písomná *špecializačná práca* (Zákon 131, § 46).

Anglický termín *thesis* nemá v slovenčine jednoznačný ekvivalent. Označuje súhrnne to, čo v slovenčine musíme vyjadriť taxatívne, vymenovaním náprotivkov, ktoré majú u nás určité špecifiká. Na Slovensku sa anglický termín *thesis* vzťahuje na bakalárske práce, diplomové práce, rigorózne práce, špecializačné práce a dizertačné práce.

Akademické knižnice a ETDSK

Podľa § 8 zákona 183/2000 Z. z. o knižniciach je (1) Akademická knižnica je knižnica vysokej školy a knižnica fakulty zriadená podľa osobitného predpisu (zákona o vysokých školách). (2) Akademická knižnica v rámci svojho zamerania: a) je vedecko-informačným, bibliografickým, koordinačným a poradenským pracoviskom vysokej školy alebo fakulty, b) uchováva a bibliograficky registruje kvalifikačné práce, c) je pracoviskom bibliografickej registrácie publikačnej činnosti učiteľov, vedeckých pracovníkov a doktorandov vysokej školy alebo fakulty, d) poskytuje knižnično-informačné služby najmä učiteľom, vedeckým pracovníkom, doktorandom a študentom vysokej školy alebo fakulty.

Akademické knižnice by v zmysle zákona mali hrať kľúčovú úlohu v realizácii projektu ETDSK. Tento projekt predstavuje pre knižnice zásadnú inováciu, nakoľko jeho podstatou nie je len jednoduchá bibliografická úroveň spracovania záverečných prác a dizertácií ale získavanie, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie úplných textov týchto prác v lokálnych a globálnych sieťach.

Problémy, ktoré treba riešiť a zahrnúť do projektu ETDSK a manuálu ETDSK

Predmetom projektu ETDSK sú problémy, ktoré sa týkajú všeobecných metodologických otázok tvorby a fungovania záverečných a dizertačných prác vo vzdelávaní a vedeckej komunikácii, ako aj organizačné, metodické a technologické problémy, ktoré je potrebné.

Ide najmä o tieto okruhy problémov (podľa *The Guide*, 2001)

- Úlohy a ciele ETD
- Čo je ETD u nás, ETD v Európe a na svete
- Význam ETD vo vzdelávaní a vo vedeckej komunikácii
- Náklady na ETDSK

The Guide to Electronic Theses and Dissertations. 2001. [Online]. [Paris] : UNESCO, c2001. Aktualizácia: 2002-07-06. [Citované: 2004-02-01]. Dostupné na: <<http://etdguide.org/default.htm>>

- **Úlohy akademickej knižnice pri tvorbe a sprístupňovaní ETDSK**
- **Digitálna knižnica ETDSK v infraštruktúre vysokej školy**
- **Význam ETDSK pre kooperáciu vysokých škôl**
- **Dôvody a stratégia archivovania elektronických záverečných prác a dizertácií**
- **Autorské práva a copyright vo vzťahu k školským dielam a elektronickým publikáciám ETDSK**
- **Ľudské zdroje potrebné na realizáciu projektu ETDSK**
- **Bibliografická evidencia publikačnej činnosti a ETDSK**
- **Sprostredkovanie poznatkov a zručností ETDSK študentom a učiteľom**
- **Metódy a nástroje prípravy elektronických publikácií pre ETDSK**
- **Používanie štandardných, komerčných a voľne prístupných textových editorov v ETDSK (MS Word, Corel WordPerfect, LaTeX a iné systémy)**
- **Priama tvorba prác v SGML/XML**
- **Príprava dokumentov PDF**
- **Integrácia multimédií**
- **Poskytovanie metadát**
- **Intelektuálne vlastníctvo versus plagiátorstvo**
- **Model pracovných postupov, procedúry**
- **Technológia a technické prostriedky pre ETDSK**
- **Siete a ETDSK**
- **Open Archives Initiative a ETDSK**
- **Softvér pre ETDSK**
- **Hardvér pre ETDSK**
- **Značkovací jazyk pre ETDSK**
- **Archivovanie, uchovávanie a prezentácia ETD na internete a v lokálnom prostredí**
- **Spracovanie a sprístupnenie ETDSK v súbornom katalógu NDLTD pomocou softvéru Virtua VTLS**
- **Nástroje a metódy vyhľadávania v databáze ETDSK**
- **Školenie škooliteľov pre program ETDSK**
- **Pomôcky na školenie pre program ETDSK**
- **Manuály a výukové programy pre ETDSK**
- **Štandardy a kooperácia v programe ETDSK**
- **Interoperabilita v ETDSK**

Integrovaný knižničný informačný systém VIRTUA a NDLTD

Medzinárodnú databázu záverečných prác a dizertácií vo forme súborného katalógu spravuje NDLTD. Súborný katalóg NDLTD beží v softvéri Virtua, ktorý je produktom VTLS a ktorý máme na Slovensku k dispozícii od decembra roku 2003.

NDLTD (Networked Digital Library of Theses and Dissertations) je medzinárodná federácia univerzít a iných inštitucionálnych členov, ktorí sa usilujú o zlepšenie podmienok pre akreditované formy vysokoškolského vzdelávania prostredníctvom zlepšenia prístupu k odborným a vedeckým poznatkom. Pomáha univerzitám zlepšovať ich informačnú infraštruktúru a rozširovať tvorbu a využívanie digitálnych knižníc.

NDLTD vznikla v rámci výskumného projektu Virginia Tech v roku 1997, pričom hlavný podiel na jej projekte mali Dr. Edward A. Fox, Dr. John L. Eaton, a Gail McMillan. Nakoľko spoločnosť VTLS vznikla v rámci univerzity Virginia Tech, existujú medzi touto spoločnosťou a NDLTD veľmi tesné partnerské vzťahy. Funkcionalita nových produktov VTLS sa často testuje práve na tejto americkej univerzite (ca 34 tis. študentov). NDLTD umožňuje ľahký on-line prístup k záverečným prácam a dizertáciám pre používateľov z celého sveta. Vysoké školy a absolventi ako autori prác sa cez NDLTD stávajú známymi na celom svete.

NDLTD sa spolu so softvérom VTLS dostáva aj na Slovensko prostredníctvom softvéru Virtua. Vyhотовovanie záznamov je po krátkom zaškolení veľmi jednoduché. Pochopiteľne, účasť v NDLTD je potrebné dôkladne pripraviť po právnej, odbornej, technologickej, personálnej a ekonomickej stránke. Práve na vytvorenie podmienok na účasť slovenských univerzít a inštitúcií v medzinárodnom programe NDLTD by mal slúžiť náš projekt NDLTDSK.

Slovenská účasť v NDLTD bude založená na dostupnom softvéri VTLS Virtua, ktorým disponuje Slovenská národná knižnica. Softvér Virtua okrem iného plne využíva štandard Unicode®, čo umožňuje zaznamenávať údaje v jednej databáze v ľubovoľnom jazyku a písme (románske a nerománske jazyky, azbuka, arabčina, čínština, hebrejčina atd). Je celkom prirodzené, že sprístupnením plných textov záverečných a dizertačných prác sa významne zlepšia a rozšíria služby národnej knižnice, akademických a iných knižníc.

Príklady

Čo je to NDLTD

<http://www.ndltd.org/index.html>

Súborný katalóg NDLTD

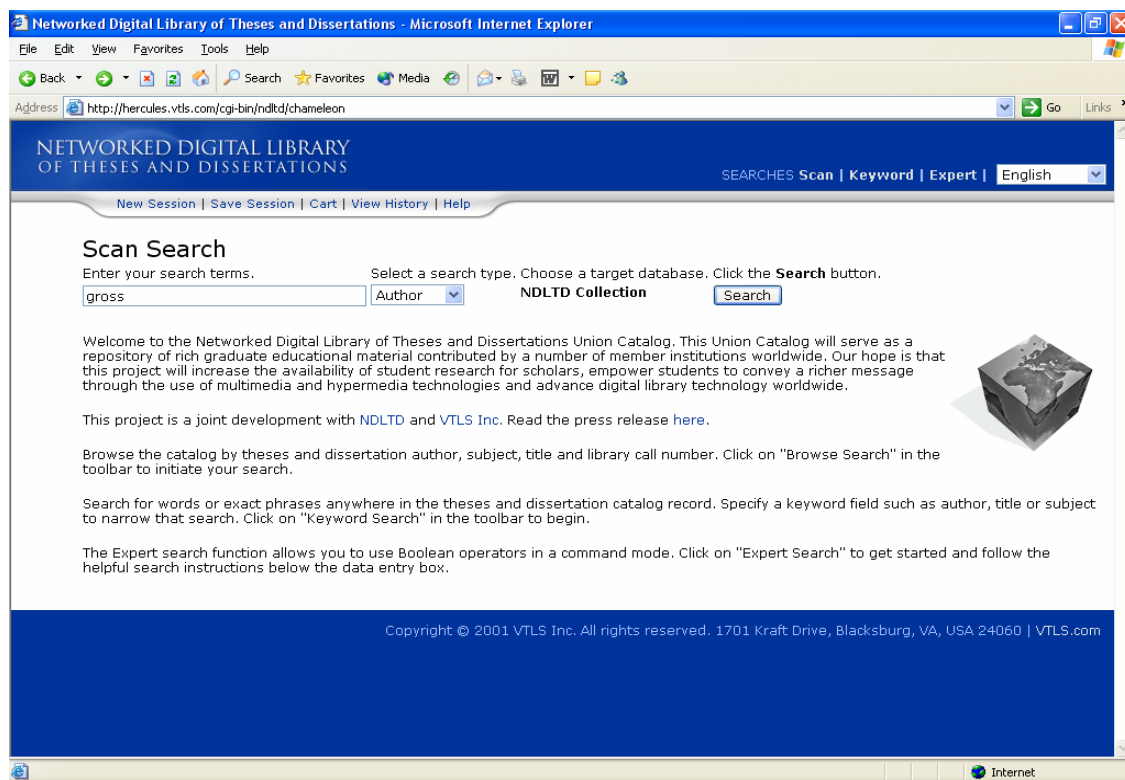
<http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon>

Členovia NDLTD

<http://tennessee.cc.vt.edu/~lming/cgi-bin/ODL/nm-ui/members/index.htm>

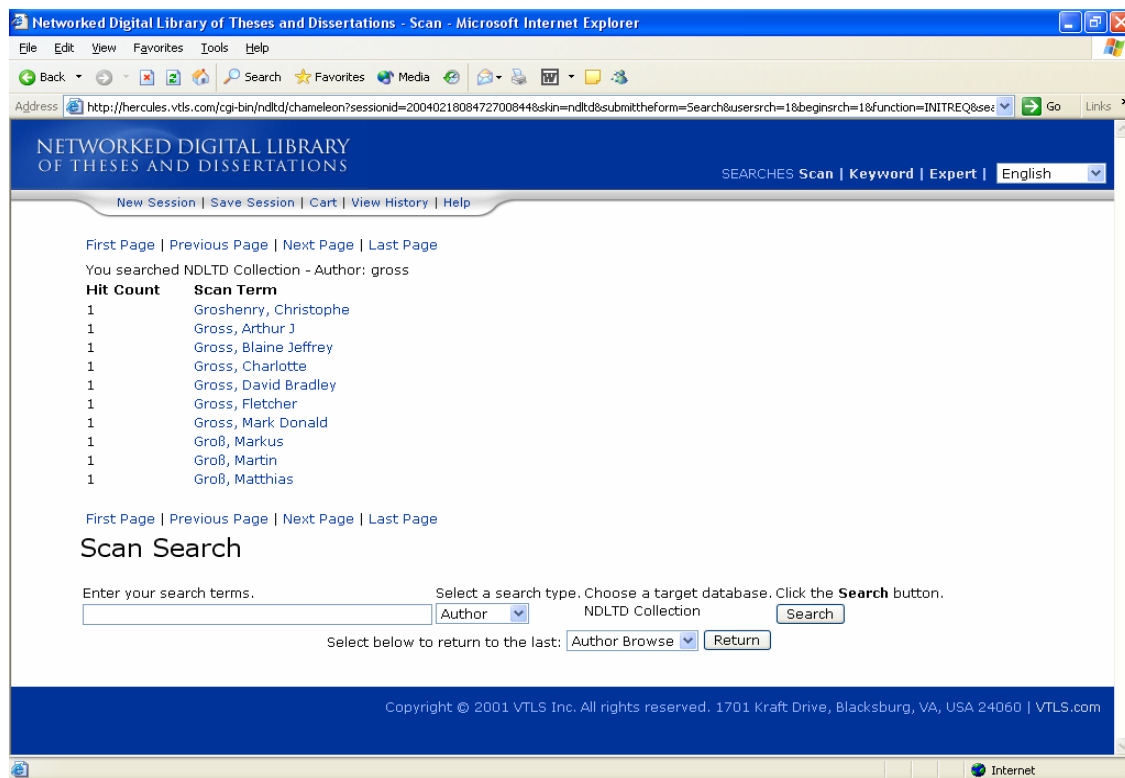
ETD Guide UNESCO

<http://etdguide.org/>

Obrázok 15 Súborný katalóg NDLTD Virtua

<http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon>

Obrázok 16 Zoznam mien autorov (hľadáme Gross, Markus)

<http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon?sessionid=2004021809220704251&skin=ndltd&submittheform=&usersrch=1&beginrch=1&function=INITREQ&search=SCAN&lng=en&pos=1&conf=.%2Fchameleon.conf&t1=gross&u1=1003&host=localhost%2B3668%2BDEFAULT>

Networked Digital Library of Theses and Dissertations - Full Card Results - Microsoft Internet Explorer

Address: <http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon?host=localhost%2b3668%2bDEFAULT&search=KEYWORD&function=INITREQ&SourceScreen=INITREQ&sessionId=2004012809220704251&skin=ndltd&conf=.%2fchameleon.conf&lng=en&temu1=2000&scant1=gross&scanu1=1003&u1=2000&t1=@97236&pos=1&prevpos=1&>

NETWORKED DIGITAL LIBRARY OF THESES AND DISSERTATIONS

SEARCHES Scan | Keyword | Expert | English

New Session | Save Session | Cart | View History | Help

first record | previous record | next record | last record

full | marc

Author Groß, Markus
Title Poly(4,4'-dimethoxybithiophen)-Filme als polymere Anoden mit variabler Austrittsarbeit
Publication University of Munich, Germany 2000-12-19
Summary Note Im Rahmen dieser Arbeit wurden erstmals Poly(4,4'-dimethoxybithiophen)-Filme als polymere Anoden mit variabler Austrittsarbeit für die Injektion von Löchern in organische Halbleiter-Systeme und OLEDs verwendet. Dabei konnte gezeigt werden, dass sich diese Injektionsschichten prinzipiell dazu eignen, die Eigenschaften von OLEDs zu verbessern. Es ist schon relativ lange bekannt, dass die optischen und elektrischen Eigenschaften von n-konjugierten Polymeren, wie Absorption bzw. Leitfähigkeit, vom elektrochemischen Oxidationspotential abhängig sind. Der Aspekt aber, dass ebenso die Austrittsarbeit mit dem Oxidationszustand korreliert ist, wurde bisher nicht berücksichtigt. Dies konnte im Rahmen dieser Arbeit mithilfe von Poly(4,4'-dimethoxybithiophen) als typischen Vertreter von leitfähigen Polymeren zum ersten Mal demonstriert werden. Dabei wurden PDBT-Filme auf ITO-Substraten polymerisiert und nachträglich elektrochemisch unterschiedlich stark oxidiert, wobei zum Ladungsausgleich das polymere Anion PSS diente. Es konnte gezeigt werden, dass, wie für solche n-konjugierten Polymere üblich, sowohl die Absorptionseigenschaften als auch die Leitfähigkeit von PDBT unter Verwendung des polymeren Anions PSS stark vom jeweiligen Oxidationspotential bzw. Beladungsgrad abhängig sind. Es konnten elektrochemische Gleichgewichtspotentiale zwischen ca. -0.3 V und maximal +0.5 V vs. Ag/AgCl hergestellt werden, was einer Austrittsarbeit von 4.5 eV bis maximal +5.3 eV entspricht. Dazwischen kann jedes beliebige Oxidationspotential eingestellt werden. Um die Auswirkungen dieser polymeren PDBT-Filme mit unterschiedlichen Oxidationspotentialen auf das Injektionsverhalten von Löchern zu überprüfen, wurden diese Schichten als Anoden für das einfache löcherleitende molekular dotierte System TPD in einer Polycarbonatmatrix verwendet. Dieses organische Modellsystem wurde zunächst eingehend untersucht, wobei festgestellt wurde, dass bei Verwendung von ITO als Anode und Al als Kathode die Diodenkennlinie ausschließlich aus der Injektion von Löchern in die organische Schicht resultiert. Der Stromtransport ist injektionslimitiert und kann mithilfe des Modells der feldunterstützten thermionischen Emission von Ladungsträgern sehr gut beschrieben werden. Ausgehend von diesen Untersuchungen konnte an diesem Modellsystem gezeigt werden, dass durch die Verwendung der polymeren PDBT-Anoden im Vergleich zu ITO die Lochinjektion verbessert werden kann. Mit Zunahme des Oxidationspotentials des PDBTs verschieben sich die Diodenkennlinien sukzessiv zu kleineren Feldstärken bzw.

Multimedia
 Click to link to URL application/pdf <http://edoc.ub.uni-muenchen.de/archive/00000226/>

Save to Cart

Obrázok 17 Zobrazenie záznamu: Autor, Názov, Vydavateľské údaje, Multimédiá – link (parametrizovateľné). Záznam s abstraktom. Na konci je linka na úplný text

<http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon?host=localhost%2b3668%2bDEFAULT&search=KEYWORD&function=INITREQ&SourceScreen=INITREQ&sessionId=2004012809220704251&skin=ndltd&conf=.%2fchameleon.conf&lng=en&temu1=2000&scant1=gross&scanu1=1003&u1=2000&t1=@97236&pos=1&prevpos=1&>

Networked Digital Library of Theses and Dissertations - MARC Results - Microsoft Internet Explorer

Address: <http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon?host=localhost%2b3668%2bDEFAULT&search=KEYWORD&function=MARCSCR&SourceScreen=CARDSCR&sessionid=201>

SEARCHES Scan | Keyword | Expert | English

New Session | Save Session | Cart | View History | Help

first record | previous record | next record | last record

full | marc

Tag	In	Data
001	1	vtls0000021232
003	2	VRT
005		20031104141700.0
008		e2002Dece 000 eng d
035		\a edoc.ub.uni-muenchen.de-226 \z oai:edoc.ub.uni-muenchen.de:226
039	9	\y 200311041417 \z VLOAD
100	1	\a Groß, Markus
245	1	\a Poly(4,4'-dimethoxybithiophen)-Filme als polymere Anoden mit variabler Austrittsarbeit
260		\b University of Munich, Germany \b 2000-12-19
502		\2 Text.PhDThesis -- University of Munich, Germany

\a Im Rahmen dieser Arbeit wurden erstmals Poly(4,4'-dimethoxybithiophen)-Filme als polymere Anoden mit variabler Austrittsarbeit für die Injektion von Löchern in organische Halbleiter-Systeme und OLEDs verwendet. Dabei konnte gezeigt werden, dass sich diese Injektionsschichten prinzipiell dazu eignen, die Eigenschaften von OLEDs zu verbessern. Es ist schon relativ lange bekannt, dass die optischen und elektrischen Eigenschaften von n-konjugierten Polymeren, wie Absorption bzw. Leitfähigkeit, vom elektrochemischen Oxidationspotential abhängig sind. Der Aspekt aber, dass ebenso die Austrittsarbeit mit dem Oxidationszustand korreliert ist, wurde bisher nicht berücksichtigt. Dies konnte im Rahmen dieser Arbeit mithilfe von Poly(4,4'-dimethoxybithiophen) als typischen Vertreter von leitfähigen Polymeren zum ersten Mal demonstriert werden. Dabei wurden PDBT-Filme auf ITO-Substraten polymerisiert und nachträglich elektrochemisch unterschiedlich stark oxidiert, wobei zum Ladungsausgleich das polymere Anion PSS diente. Es konnte gezeigt werden, dass, wie für solche n-konjugierten Polymere üblich, sowohl die Absorptionseigenschaften als auch die Leitfähigkeit von PDBT unter Verwendung des polymeren Anions PSS stark vom jeweiligen Oxidationspotential bzw. Beladungsgrad abhängig sind. Es konnten elektrochemische Gleichgewichtspotentiale zwischen ca. -0.3 V und maximal +0.5 V vs. Ag/AgCl hergestellt werden, was einer Austrittsarbeit von 4.5 eV bis maximal +5.3 eV entspricht. Dazwischen kann jedes beliebige Oxidationspotential eingestellt werden. Um die Auswirkungen dieser polymeren PDBT-Filme mit unterschiedlichen Oxidationspotentialen auf das Injektionsverhalten

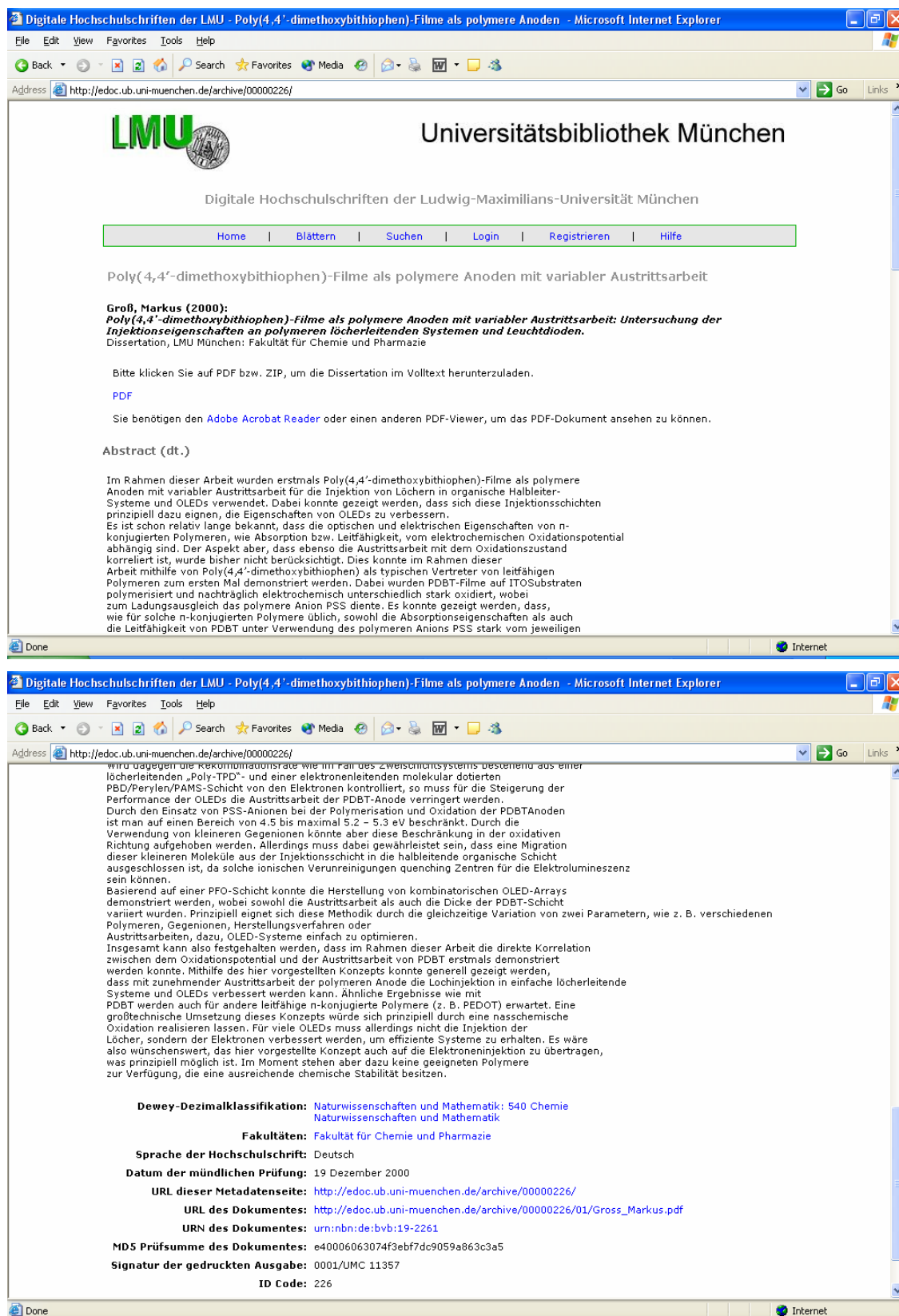
520
organische Schicht resultiert. Der Stromtransport ist injektionslimitiert und kann mithilfe des Modells der feldunterstützten thermionischen Emission von Ladungsträgern sehr gut beschrieben werden. Ausgehend von diesen Untersuchungen konnte an diesem Modellsystem gezeigt werden, dass durch die Verwendung der polymeren PDBT-Anoden im Vergleich zu ITO die Lochinjektion verbessert werden kann. Mit Zunahme des Oxidationspotentials des PDBTs verschieben sich die Diodenkennlinien sukzessiv zu kleineren Feldstärken bzw. bei konstanter Feldstärke nimmt die Stromdichte kontinuierlich zu. Dies kann nur damit erklärt werden, dass die Injektionsbarriere mit zunehmendem Oxidationspotential kleiner wird und somit die Austrittsarbeit der polymeren Anoden zunehmen muss. Durch temperaturabhängige Messungen und die Anwendung des Modells der feldunterstützten thermionischen Emission konnte gezeigt werden, dass tatsächlich die Injektionsbarriere mit zunehmendem Oxidationspotential der PDBT-Anode kleiner wird. Für die PDBT-Anode mit einem Oxidationspotential von +0.4 V vs. Ag/AgCl bzw. einer Austrittsarbeit von 5.2 eV ist die Barriere für die Injektion der Löcher gänzlich verschwunden, so dass also ein optimaler, ohmscher Kontakt hergestellt werden konnte. Für das löcherleitende System TPD/PC wurde insgesamt ein Übergang von injektions- zu raumladungslimitiertem Stromtransport festgestellt. Diese im Rahmen dieser Arbeit gemachten Beobachtungen an dem einfachen löcherleitenden Modellsystem belegen deutlich, dass die Austrittsarbeit von PDBT direkt mit dem Oxidationszustand korreliert ist, und zwar in der Art, dass die Austrittsarbeit mit zunehmendem Oxidationspotential bzw. Beladungsgrad zunimmt. Es konnte darüber hinaus für das TPD/PC-System gezeigt werden, dass im Fall eines ohmschen Injektionskontakts, der mit den hochoxidierten PDBT-Schichten mit einer Austrittsarbeit von ca. 5.2 eV hergestellt wurde, der raumladungslimitierte Stromtransport durch die organische Halbleiterschicht mithilfe des childschen Gesetzes, das eine feldabhängige Mobilität berücksichtigt, beschrieben werden kann. Damit können Daten über die Feldabhängigkeit der Löcherbeweglichkeit erhalten werden. Nicht nur für das TPD/PC-System, sondern auch für das verwandte System 1-NaphDATA in PC und für das „Poly-TPD“-System konnte ein ohmscher Kontakt mit den hochoxidierten PDBT-Anoden hergestellt und damit dessen Feldabhängigkeit der Löcherbeweglichkeit ermittelt werden, was normalerweise nur mit aufwendigen TOF-Messungen möglich ist. Ausgehend von diesen Erkenntnissen wurde das Injektionsverhalten von unterschiedlich dotierten PDBT-Anoden auch an OLED-Systemen untersucht. Dabei zeigte sich wie bei dem einfachen löcherleitenden TPD/PC-System, dass mit zunehmender Austrittsarbeit der polymeren PDBT-Anoden sich die Löcherinjektion verbessert und somit in einer vergrößerten Stromdichte resultiert. Allerdings wurde auch deutlich, dass sich eine verbesserte Löcherinjektion nicht immer positiv auf die Elektrolumineszenz und den Wirkungsgrad der OLEDs auswirkt. Lediglich für den Fall, dass die Rekombination der Ladungsträger durch einen Mangel an Löchern gekennzeichnet ist, kann die Performance von OLEDs durch eine verbesserte Lochinjektion gesteigert werden. Dies konnte für die OLEDs basierend auf einer PFO- bzw. PPV-Derivat-Schicht demonstriert werden. Dabei konnte nicht nur die Betriebsspannung in Abhängigkeit von der Austrittsarbeit der polymeren Anode verringert werden, sondern gleichzeitig auch die Helligkeit und die Effizienz der Bauteile erheblich gesteigert werden. Wird dagegen die Rekombinationsrate wie im Fall des Zweischichtsystems bestehend aus einer löcherleitenden „Poly-TPD“- und einer elektronenleitenden molekulär dotierten PBD/Perylen/PAMS-Schicht von den Elektronen kontrolliert, so muss für die Steigerung der Performance der OLEDs die Austrittsarbeit der PDBT-Anode verringert werden. Durch den Einsatz von PSS-Anionen bei der Polymerisation und Oxidation der PDBT-Anoden ist man auf einen Bereich von 4.5 bis maximal 5.2 – 5.3 eV beschränkt. Durch die Verwendung von kleineren Gegenionen könnte aber diese Beschränkung in der oxidativen Richtung aufgehoben werden. Allerdings muss dabei gewährleistet sein, dass eine Migration dieser kleineren Moleküle aus der Injektionsschicht in die halbleitende organische Schicht ausgeschlossen ist, da solche ionischen Verunreinigungen quenching Zentren für die Elektrolumineszenz sein können. Basierend auf einer PFO-Schicht konnte die Herstellung von kombinatorischen OLED-Arrays demonstriert werden, wobei sowohl die Austrittsarbeit als auch die Dicke der PDBT-Schicht variiert wurden. Prinzipiell eignet sich diese Methodik durch die gleichzeitige Variation von zwei Parametern, wie z. B. verschiedenen Polymeren, Gegenionen, Herstellungsverfahren oder Austrittsarbeiten, dazu, OLED-Systeme einfach zu optimieren. Insgesamt kann also festgehalten werden, dass im Rahmen dieser Arbeit die direkte Korrelation zwischen dem Oxidationspotential und der Austrittsarbeit

856
\a application/pdf \u http://edoc.ub.uni-muenchen.de/archive/00000226/

Save to Cart

Obrázok 18 Zobrazenie toho istého záznamu v MARC 21. V poli 856 je linka na úplný text.

<http://hercules.vtls.com/cgi-bin/ndltd/chameleon?host=localhost%2b3668%2bDEFAULT&search=KEYWORD&function=MARCSCR&SourceScreen=CARDSCR&sessionid=2004021809220704251&skin=ndltd&conf=.%2fchameleon.conf&lng=en&itemu1=2000&scant1=gross&scanu1=1003&u1=2000&t1=@97236&pos=1&prevpos=1&>

Obrázok 19 Cez linku v tagu 856 sa dostaneme na stránku vysokej školy do plného textu (formát PDF, na obrazovke hore). Prístup môže byť voľný alebo kontrolovaný (heslo, login).

Linka je: <http://edoc.ub.uni-muenchen.de/archive/00000226/> Úplný text 148 stranovej doktorskej dizertácie je na adrese: http://edoc.ub.uni-muenchen.de/archive/00000226/01/Gross_Markus.pdf

Fulltextové indexovanie v systéme Virtua

V siftvéri Virtua je možné jednak štandardné pripájanie všetkých druhov formátov digitálnych materiálov k bibliografickému záznamu prostredníctvom tagu 856 formátu MARC 21. Okrem toho Virtua umožňuje fulltextové indexovanie a vyhľadávanie vo všetkých textoch, ktoré sú v databáze v plnotextovej forme vo formátoch TXT, DOC, RTF, PDF, čím sa otvárajú nové možnosti a nová kvalita knižničných služieb najmä v špeciálnych dokumentáciách. Nástroj fulltextového indexovania a vyhľadávania bude overený v roku 2004 na špeciálnej dokumentácii v rámci výskumu dejín knižnej kultúry a v špeciálnej dokumentácii (zdieľanej knižnici), ktorá slúži výskumníkom v rámci štátneho plánu základného výskumu KNIHA SK, ktorého iniciátorom a spoluriešiteľom je Slovenská národná knižnica v Martine

Bibliografické odkazy k ND LTD

The Guide to Electronic Theses and Dissertations. 2001. [Online]. [Paris] : UNESCO, c2001. Aktualizácia: 2002-07-06. [Citované: 2004-02-01]. Dostupné na: <<http://etdguide.org/default.htm>>

Networked Digital Library of Theses and Dissertations : Improving graduate education by developing accessible digital libraries of theses and dissertations. 2003. [Online]. [Blacksburg] : Virginia Tech, c2003. [Last modified: 30 January 2003]. [Citované: 2004-02-01]. Dostupné na: <<http://www.ndltd.org/about.html>>

Príloha 5 Formát MARC 21 pre bibliografické údaje

PREHLAD OPISNÝCH ZNAKOV

MARC 21 : Formát pre bibliografické údaje s pravidlami na označenie obsahu / Kancelária pre rozvoj sietí a pre štandardy MARC Kongresovej knižnice v spolupráci s Oddelením pre štandardy a podporu v Národnej knižnici Kanady ; Kongresová knižnica, Katalogizačná distribučná služba ; Preklad a odborná redakcia Dušan Katuščák, Martin Katuščák. – Slov. vyd. podľa angl. vyd. z roku 1999 s aktualizáciami z roku 2002 a 2003. – Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. – 907 s. – ISBN

NÁVESTIE

ADRESÁR

VARIABILNÉ RIADIACE POLIA

00X	<i>Riadiace polia – Všeobecné informácie</i>
001	Evidenčné číslo
003	Zdroj evidenčného čísla
005	Dátum a čas poslednej transakcie
006	Pole pevnej dĺžky – Dodatočné charakteristiky materiálu
007	Pole pevnej dĺžky – Fyzický popis
008	Pole pevnej dĺžky – Všeobecné informácie

VARIABILNÉ POLIA ÚDAJOV

Riadiace informácie, čísla a kódy

01X-09X Variabilné polia údajov – Všeobecné informácie

010	Evidenčné číslo Kongresovej knižnice
013	Informácie o patente
015	Číslo národnej bibliografie
016	Evidenčné číslo národnej bibliografickej agentúry
017	Číslo copyrightu alebo zákonného deponátu
018	Kód copyrightu článku
020	Medzinárodné štandardné číslo knihy (ISBN)
022	Medzinárodné štandardné číslo seriálu (ISSN)
024	Iná štandardná identifikácia
025	Číslo akvizície zo zahraničia
026	Identifikátor “odtlačku prstu - fingerprint”
027	Štandardné číslo technickej správy
028	Číslo vydavateľa hudobníky
030	Označenie CODEN
032	Poštové registračné číslo
033	Dátum/čas a miesto konania udalosti

034	Kódované kartografické matematické údaje
035	Systémové číslo
036	Pôvodné číslo štúdie pre počítačové súbory
037	Zdroj akvizície
038	Organizácia pridelujúca licenciu na obsah záznamu
040	Zdroj katalogizácie
041	Kód jazyka
042	Kód schválenia
043	Kód geografickej oblasti
044	Kód krajiny vydavateľa/producenta
045	Časové obdobie pokryté obsahom dokumentu
046	Špeciálne kódované dátumy
047	Kód formy hudobnej skladby
048	Kód počtu hudobných nástrojov alebo hlasov
050	Signatúra Kongresovej knižnice
051	Údaj o exemplári, vydaní, rozmnoženine pridelený Kongresovou knižnicou
052	Geografická klasifikácia
055	Klasifikačné čísla prideľované v Kanade
060	Signatúra Národnej lekárskej knižnice
061	Údaj o exemplári Národnej lekárskej knižnice
066	Znakové sady
070	Signatúra Národnej poľnohospodárskej knižnice
071	Údaj o exemplári Národnej poľnohospodárskej knižnice
072	Kód predmetovej kategórie
074	Číslo dokumentu Vládnej tlačovej kancelárie USA (GPO)
080	Číslo Medzinárodného desatinného triedenia (MDT)
082	Číslo Deweyho desatinného triedenia (DDT)
084	Iné klasifikačné číslo
086	Klasifikačné číslo dokumentu vydaného vládou
088	Číslo správy
09X	Lokálne signatúry

Polia záhlaví – Sekcie všeobecných informácií

X00	Osobné mená-Všeobecné informácie
X10	Korporatívne názvy-Všeobecné informácie
X11	Názvy zhromaždení-General Information
X30	Názvové záhlavia-Všeobecné informácie

IXX Hlavné vstupy – Všeobecné informácie

100	Hlavný vstup – Osobné meno
-----	----------------------------

110	Hlavný vstup – Názov korporácie
111	Hlavný vstup – Názov zhromaždenia
130	Hlavný vstup – Názvové záhlavie

20X-24X Polia pre názvy a údaje súvisiace s názvami-Všeobecné informácie

210	Skrátený názov
222	Kľúčový názov
240	Názvové záhlavie
242	Preklad názvu dodaný katalogizačnou agentúrou
243	Súborné názvové záhlavie
245	Názov
246	Iná forma názvu
247	Predchádzajúci názov alebo varianty názvu

25X-28X Polia pre vydanie, vydateľské údaje atď. – Všeobecné informácie

250	Údaj o poradí vydania
254	Údaj o prezentácii hudobníny
255	Kartografické matematické údaje
256	Charakteristiky počítačového súboru
257	Krajina výrobcu archívneho filmu
260	Vydateľské údaje, distribúcia atď.
263	Plánovaný dátum vydania
270	Adresa

3XX Polia pre fyzický popis atď.-Všeobecné informácie

300	Fyzický popis
306	Čas trvania nahrávky
307	Hodiny atď.
310	Aktuálna frekvencia vydávania
321	Predchádzajúca frekvencia vydávania
340	Fyzický nosič
342	Geopriestorové referenčné údaje
343	Rovinné súradnicové údaje
351	Organizácia a usporiadanie materiálu
352	Digitálna grafická reprezentácia
355	Bezpečnostné utajenie
357	Právo pôvodcu na rozširovanie
362	Dátumy vydania a/alebo sekvenčné označenie

4XX Údaje o edícii-Všeobecné informácie

440	Edícia/Pridaný vstup-Názov
490	Edícia

5XX Poznámky-Všeobecné informácie

500	Všeobecná poznámka
501	Poznámka o spolu vydaných dielach
502	Poznámka o dizertácii
504	Poznámka o skrytej bibliografii a pod.
505	Formátovaná poznámka o obsahu
506	Poznámka o obmedzeniach prístupu
507	Poznámka o mierke pre grafické materiály
508	Poznámka o produkcii/tvorbe
510	Poznámka o citácii/odkazoch
511	Poznámka o účastníkoch/účinkujúcich
513	Poznámka o type správy a pokrytom období
514	Poznámka o kvalite údajov
515	Poznámka o zvláštnostiach číslovania
516	Poznámka o type počítačového súboru alebo údajov
518	Poznámka o dátume/čase a mieste konania udalosti
520	Poznámka o obsahu, zhrnutie atď.
521	Poznámka o cieľových používateľoch
522	Poznámka o geografickom pokrytí
524	Poznámka o preferovanej citácii popisovaných materiálov
525	Poznámka o prílohe
526	Poznámka o študijnom programe
530	Poznámka o inej dostupnej fyzickej forme
533	Poznámka o reprodukcii
534	Poznámka o originálnej verzii
535	Poznámka o umiestnení originálov/duplikátov
536	Poznámka o financovaní
538	Poznámka o detailoch systému
540	Poznámka o pravidlách používania a reprodukcie
541	Poznámka o bezprostrednom zdroji akvizície
544	Poznámka o umiestnení ďalších archívnych materiálov
545	Biografické alebo historické údaje
546	Poznámka o jazyku
547	Poznámka o vzťahoch medzi názvami
550	Poznámka o vydavateľovi
552	Poznámka o entite a atribútoch
555	Poznámka o kumulatívnom registri/vyhľadávacích pomôckach

556	Poznámka o dokumentácii
561	Poznámka o histórii vlastníctva a kústódstva
562	Poznámka o identifikácii exemplára a verzie
563	Informácia o väzbe
565	Poznámka o charakteristike súboru
567	Poznámka o metodológii
580	Poznámka o komplexnosti väzieb
581	Poznámka o publikáciách o opisovaných materiáloch
583	Poznámka o akcii
584	Poznámka o pribúdaní a frekvencii používania
585	Poznámka o výstavách
586	Poznámka o oceneniach
59X	Lokálne poznámky

6XX Polia prístupu podľa predmetu -Všeobecné informácie

600	Pridaný vstup - predmet-Osobné meno
610	Pridaný vstup - predmet-Názov korporácie
611	Pridaný vstup - predmet-Názov zhromaždenia
630	Pridaný vstup - predmet-Názvové záhlavie
648	Pridaný vstup - predmet-Chronologický termín
650	Pridaný vstup - predmet-Tematické heslo
651	Pridaný vstup - predmet-Geografický názov
653	Indexačný termín-Volné indexovanie
654	Pridaný vstup - predmet-heslá fazetového systému
655	Indexačný termín-Žáner/Forma
656	Indexačný termín-Povolanie
657	Indexačný termín-Funkcia
658	Indexačný termín-Zameranie učebných osnov
69X	Lokálne polia prístupu podľa predmetu

70X-75X Pridané vstupy-Všeobecné informácie

700	Pridaný vstup-Osobné meno
710	Pridaný vstup-Názov korporácie
711	Pridaný vstup-Názov zhromaždenia
720	Pridaný vstup-Neriadené meno
730	Pridaný vstup-Názvové záhlavie
740	Pridaný vstup-Neriadený súvisiaci/analytický názov
752	Pridaný vstup-Hierarchický názov miesta
753	Podrobnosti o systéme na prístup k počítačovým súborom
754	Pridaný vstup-Taxonomická identifikácia

76X-78X Polia väzieb-Všeobecné informácie

760	Väzba na hlavnú edíciu
762	Väzba na podedíciu
765	Väzba na pôvodný jazyk
767	Väzba na preklad
770	Väzba na prílohu/zvláštne vydanie
772	Väzba na dokument/objekt nadradený prílohe
773	Väzba na hostiteľský dokument/objekt
774	Väzba na oddeliteľnú súčasť
775	Väzba na iné vydanie
776	Väzba na inú fyzickú formu
777	Väzba na spoluvydaný dokument/objekt
780	Väzba na predchádzajúce vydanie
785	Väzba na nasledujúce vydanie
786	Väzba na zdroj údajov
787	Väzba s nešpecifickým vzťahom

80X-840 Pridané vstupy ku edícii -Všeobecné informácie

800	Edícia - Pridaný vstup-Osobné meno
810	Edícia - Pridaný vstup-Názov korporácie
811	Edícia - Pridaný vstup-Názov zhromaždenia
830	Edícia - Pridaný vstup-Názvové záhlavie

841-88X Holdingy, alternatívna grafická Forma atď.-Všeobecné informácie

850	Držiteľská inštitúcia
852	Lokácia (Umiestnenie)
856	Elektronická lokácia a prístup
880	Alternatívna grafická reprezentácia
886	Pole pre informácie z cudzieho formátu MARC
887	Pole pre informácie z iného formátu ako MARC

Lokálne tagy Virtua

Virtua používa niektoré špeciálne tagy, indikátory a fixné polia, ktoré rozširujú funkcionality systému.

Ide o tagy:

901 Zviazané s (Bound With) „BW“ – slúži na hyperlinky medzi titulmi, ktoré sú zviazané spolu

925 VTLSMASK – slúži na maskovanie (skrytie) bibliografických záznamov pred používateľmi typu GUEST

999 VIRTUA – lokálny tag

999 VTLSSORT – lokálny tag

039 lokálny tag – evidencia prístupov k záznamom (čas a kód/meno používateľa, ktorý modifikoval záznam)

934 lokálny tag – lokálne počítadlo výpožičiek

950 – 970 lokálne tagy pre členské knižnice

Príloha 6 Príklady formulárov Virtua na vstupné spracovanie údajov

Formulár pre knihy

Editor MARC			
008			000000 2004 xo r 000 0 slo d
020			
040			
100	1		
245	1		
250			
260			
300			
440	0		
500			
650		0	
700	1		

(a) Jazykový materiál

(m) Monografia/exemplár

☐ Masked

MARC21 Bib: Kniha

Formulár

kniha.wfm

Formulár pre seriály

Editor MARC			
008			000000c mrz 0 b0slo d
022			\a
040			\a \c
090			\a \b
130	0		\a
245	1	0	\a \b \c
246	1		\a \b \f
250			\a
260			\a \b \c
300			\a \b \c
310			\a \b
321			\a \b
362	1		\a \z
500			\a
510	1		\a \b \x
515			\a
525			\a
550			\a
650		0	\a \x \y \z
710	2		\a \b
780	0	0	\t \x
785	0	0	\t \x

(a) Jazykový materiál	(s) Seriál	☐ Masked
MARC21 Bib: Seriál		Formulár
seril.wfm		

Formulár pre počítačové súbory

Editor MARC			
008			000000 2004 xo g slo d
024	8		
040			
245	1	0	
246	1	0	
256			
260			
300			
440		0	
516			
538			
650		0	
700	1		
710	2		

(m) Počítačový súbor	(m) Monografia/exemplár	☐ Masked
MARC21 Bib: Elektronický dokument		Formulár
pocitac_subor.wfm		

Formulár pre článok

Editor MARC

008			000000 2004 xo p r 000 b slo d
040			\a \b \c
100	1		
245	1		
300			
500			
650	0	7	\2
700	1		
773			\t \g \x

(a) Jazykový materiál (b) Článok zo seriálu ☐ Masked

MARC21 Bib: Seriál Formulár

clanok_casopis.wfm

Formulár pre hudobninu

Editor MARC			
008			000000 xo uun abdi slo d
028	2	2	\a \b
047			\a
048			\a
090			\a \b
100	1		\a
245	1	0	\a \b \c
254			\a
260			\a \b \c
300			\a \b \c
306			\a
505	0		\a
508			\a
511			\a
520			\a \b
586			\a \3
650	0	7	\a \x \y \z \2

(c) Hudba - noty (m) Monografia/exemplár ☐ Masked

MARC21 Bib: Hudba Formulár

Hudba_noty.wfm

Formulár pre mapu

Editor MARC			
008			000000 xo abc c 1 slo d
020			\a
034	1		\a \b \d \e \f \g
040			\a \c
090			\a \b
110	2		\a \b
245			\a \b \c
255			\a \c
260			\a \b \c
300			\a \b \c
440		0	\a \v
500			\a
522			\a
650		0	\a \x

(e) Kartografický materiál	▼	(m) Monografia/exemplár	▼	☐ Masked
MARC21 Bib: Mapa		Formulár		
mapa.wfm				

Formulár pre zmiešaný materiál

Editor MARC			
008			000000 eng d
040			\a \c
090			\a
100	1		\a \d
245	1	0	\a \b \c
260			\a \b \c
300			\a \b \c
340		0	\a \b \c \d \e \f \h \i
351		0	\a \b \c
500			\a
505	1		\a
506			\a \b \c \d \e \3
520		1	\a \b
535	1		\a \b \c \g \3
540			\a \b \c \d \3
541			\a \b \c \d \e \f \h \i \n \o \3
544			\a \b \c \d \e \3
561			\a \b \3
562			\a \b \c \d \e \3
583			\a \b \c \d \e \f \h \i \j \k \l \n \o \x \z \3
600	0	0	\a
700	1		\a

(b) Neznámy typ	(m) Monografia/exemplár	☐ Masked
MARC21 Bib: Zmiešaný materiál		Formulár
mixedlab.wfm		

Príklady úplných záznamov MARC 21

Príklady znázorňujú aplikáciu opisných znakov formátu MARC v záznamoch úplnej úrovne. Napriek tomu, že tieto údaje sú prebraté zo skutočných bibliografických záznamov, nasledujúce záznamy sú uvedené len na vysvetlenie a nie sú použiteľné na bibliografické účely.

V týchto vzorových záznamoch nie je špecifikovaný tvorca bibliografických údajov. Pole 008/39 obsahuje kód d (Iné zdroje) a podpolia #a a #c podľa 040 obsahujú frázu <kód organizácie> namiesto platného MARC kódu. Okrem toho, polia 001 (Evidenčné číslo záznamu) a 003 (Identifikátor čísla záznamu) obsahujú frázy <evidenčné číslo>, resp. a <identifikátor evidenčného čísla>, čo znamená, že ide len o príklady. Časti návestia (LDR), ktoré sú generované systémom, sú reprezentované znakom hviezdičky (*). Záznamom chýba aj systémom generovaný adresár. Pozície znakov podľa 008 boli rozdelené na segmenty na zlepšenie jeho čitateľnosti. napriek tomu, že presná segmentácia je premenlivá, prvé dva segmenty vždy obsahujú pozície 00-05 a 06-14. Posledný segment vždy obsahuje pozície 35-39.

ÚPLNÝ ZÁZNAM – KNIHA

Tento príklad možno identifikovať ako záznam tlačenej jazykovej materiálu podľa kódu a v návěsti/06, ďalej ako monografiu podľa kódu m v návěsti/07. Záznam obsahuje základné polia s bibliografickými informáciami (polia 100, 245, 260 a 300) a prídavné polia (napríklad polia 020 (Medzinárodné štandardné číslo knihy (ISBN)), 050 (Signatúra Kongresovej knižnice), 082 (Číslo Deweyho desiatinného triedenia (DDT)), 246 (Iná forma názvu), 500 (Všeobecná poznámka) a 650 (Pridaný vstup - predmet-Tematické heslo)).

LDR *****nam \$ \$22***** \$a \$4500

001 <evidenčné číslo>

003 <identifikátor evidenčného čísla>

005 19920331092212.7

007 ta

008 | 820305 s1991 \$ \$ \$ \$ nyu \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$001 \$0\$ eng \$ \$

020 \$ \$ #a0845348116 :#c\$29.95 (£19.50 U.K.)

020 \$ \$ #30845348205 (pbk.)

040 \$ \$ #3<kód organizácie>#c<kód organizácie>

050 14#aPN1992.8.S4#bT47 1991

082 04#a791.45/75/0973#219

100 1 \$ #3Terrace, Vincent,#d1948-

245 10#3Fifty years of television :#ba guide to series and pilots, 1937-1988 /#cVincent Terrace.

246 1 \$ #350 years of television

260 \$ \$ #3New York :#bCornwall Books,#cc1991.

300 \$ \$ #a864 p. ;#c24cm.

500 **h h** #3Includes index.
 650 **h0** #3Television pilot programs#zUnited States#vCatalogs.
 650 **h0** #sTelevision serials#zUnited States#vCatalogs.

ÚPLNÝ ZÁZNAM – SERIÁL

Tento príklad možno identifikovať ako záznam jazykového materiálu kódom a v návestí/06 a ďalej ako seriál kódom s v návestí/07. Tento záznam ilustruje použitie niekoľkých polí týkajúcich sa seriálového materiálu: pole 022 (Medzinárodné štandardné číslo seriálu (ISSN)), pole 042 (Kód schválenia), pole 210 (Skrátený názov), pole 222 (Kľúčový názov), pole 246 (Iná forma názvu), pole 310 (Aktuálna frekvencia vydávania), pole 362 (Dátumy vydania a/alebo sekvenčné označenie) a pole 780 (Väzba na predchádzajúce vydanie).

LDR *****cas**h h** 22*******h a h** 4500
 001 <evidenčné číslo>
 003 <identifikátor evidenčného čísla>
 005 19920716101553.0
008 | **791031 s19789999 dcuar 1 h h h h h h h h0 h h h a0 eng h d**
 010 **h h** #a**h h h** 85649389**h** #zsc**h** 800001091**h**
 022 0**h** #a0273-1967
 035 **h h** #a(OCOLC)5629434
 040 **h h** #a<kód organizácie>#c<kód organizácie>#d<kód organizácie>
 042 **h h** #alc#ansdp
 043 **h h** #an-us---
 050 00#aSK361#b.U63a
 082 00#a639.9/2/0973#219

 210 0**h** #aAnnu. wildl. fish. rep.
 222 **h0** #aAnnual wildlife and fisheries report
 245 00#aAnnual wildlife and fisheries report /#cUnited States Department of Agriculture, Forest Service, Wildlife and Fisheries.
 246 14#aWildlife and fish habitat management in the Forest Service
 260 **h h** #a[Washington, D.C.] :#bWildlife and Fisheries,
 300 **h h** #av. :#bill. ;#c28cm.
 310 **h h** #aAnnual
 362 1**h** #aBegan with vol. for 1978.
 500 **h h** #aDescription based on: 1983.

 650 **h0** #aWildlife management#zUnited States#vStatistics#vPeriodicals.
 650 **h0** #aWildlife management#zUnited States#vPeriodicals.
 650 **h0** #aWildlife habitat improvement#zUnited States#vŠtatistiky#vPeriodicals.
 650 **h0** #aWildlife habitat improvement#zUnited States # vPeriodicals.

 710 1**h** #aUnited States.#bForest Service.#bWildlife and Fisheries Staff.
 780 00#aUnited States. Forest Service. Division of Wildlife Management. #tAnnual wildlife report # x0099-068X #w(OCOLC)2242070#w(DLC)**h h h** 75644790
 850 **h h** #a<kód organizácie># a<kód organizácie>#a<kód organizácie>

ÚPLNÝ ZÁZNAM – POČÍTAČOVÝ SÚBOR

Tento príklad možno identifikovať ako záznam pre počítačový súbor podľa kódu m v návestí/06. Záznam vysvetľuje použitie dvoch špeciálnych polí pre počítačové súbory: pole 538 (Poznámka o detailoch systému) a pole 753 (Podrobnosti o systéme na prístup k počítačovým súborom).

LDR *****cmm**h h**22*******h a**h4500

001 <evidenčné číslo>

003 <identifikátor evidenčného čísla>

005 19920401095900.0

008 | **870206 s1985h h h h miu h h h h h h h da h h h h h h h eng h h**

040 **h h** #a<kód organizácie>#c<kód organizácie>

100 1 **h** #aAshwell, Jonathan D.

245 10# aBookends extended#h[computer file] :#bthe reference management system.

250 **h h** #aV2.08.

260 **h h** #aBirmingham, Mich. :#bSensible Software,#cc1985.

300 **h h** #a2 computer disks ;#c3 1/2-5 1/4 in. + #e1 manual (107 p. ; 23 cm.)

500 **h h** #aCopyright and manual by Jonathan D. Ashwell.

500 **h h** #aContents of disks are identical.

520 **h h** #aDesigned to save, retrieve and format references a to print bibliographies.

538 **h h** #aSystem requirements: Apple lie with 80 column card or Apple IIc;128K; ProDOS; printer.

710 2 **h** #aSensible Software, Inc.

753 **h h** #aApple IIc.

753 **h h** #aApple IIe.

ÚPLNÝ ZÁZNAM – ČLÁNOK Z MONOGRAFIE

Tento príklad možno identifikovať ako záznam tlačeneho jazykového materiálu podľa kódu a v návesti/06 a ďalej ako článok z monografie kódom a v návesti/07. Záznam vysvetľuje použitie podľa väzieb 773 (Väzba na hostiteľský dokument/objekt).

LDR *****caa**b**22*******b**a**b**4500

001 <evidenčné číslo>

003 <identifikátor evidenčného čísla>

005 19920504100110.5

008 | **860504 s1977**b****b****b** mnua**b****b****b** **b****b****b****b****b** **b**000**b**0**b** eng**b**d**

040 **b****b**†a<kód organizácie>†c<kód organizácie>

043 **b****b**†an-us---

100 1**b**†aNelson, Charles W.†q(Charles Winfred),†d1945-

245 10†aStyle theory of architecture in Minnesota /†cCharles W. Nelson.

300 **b****b**†ap. 24-34, 36-37, 40-41 :†bill. ;†c29 cm.

500 **b****b**†aTitle from caption.

773 0**b**†7nnas†tArchitecture Minnesota†gv. 3, no. 4 (July-Aug. 1977)†w(OCOLC)2253666

ÚPLNÝ ZÁZNAM – MAPA

Tento príklad možno identifikovať ako záznam tlačenej mapy podľa kódu e v návesti/06 a viac špecificky ako glóbus podľa kódu d v poli 007/00. Tento záznam ilustruje použitie niekoľkých polí týkajúcich sa kartografického materiálu: pole 034 (Kódované kartografické matematické údaje) a pole 255 (Kartografické matematické údaje), rovnako aj pole 052 (Kód geografickej klasifikácie).

LDR *****cem 622***** ab4500

001 <evidenčné číslo>

003 <identifikátor evidenčného čísla>

005 19920506101053.0

007 dc cen

008 | 850203 c19841980 dk g b b b b d b b b 1 b b b eng b b

034 1 b aa b41849600 dW1800000 eE1800000 fN0900000 gS0900000

040 b b a <kód organizácie> c <kód organizácie>

052 1 b a Harig, Karl-F.

100 10 a Reader's Digest world antique spot glóbus / c cartography by Karl-F. Harig.

245 14 a Reader's Digest world antique spot glóbus : encyclopedic handbook.

246 b b a Scale 1:41, 849,600 c (W 180°--E 180°/N 90°-S 90°).

255 b b a [Copenhagen] Denmark : b Scan-Glóbus, c 1984, c 1980.

260 b b a 1 globe : b col., plastic, mounted on plastic base ; c 31 cm. in diam.

500 b b a Relief shown by spot heights.

500 b b a Cover title of accompanying text: Reader's Digest world antique spot globe : encyclopedic handbook.

500 b b a Globe lights up from inside by means of detachable electric cord and interior light bulb.

500 b b a When the globe is lit, any place on earth can be pinpointed if the latitude and longitude are known. When these two facts are given, it is possible to adjust the two scales to the given figures of latitude and longitude. It causes a pinpoint of light to indicate where the place lies.

500 b b a Accompanied by text and index: Spot globe 2000 edited by Steen B. Bocher and Henrik B. Hoffmeyer. 17th ed., 1983. 168 p. : ill., maps; 15 x 21 cm.

650 b 0 a Globes.

700 1 b a Bocher, Steen Bugge, d 1906-

700 1 b a Hoffmeyer, Henrik B.

700 2 b a Reader's Digest Association.

710 2 b a Scan-Globe A/S.

710 01 a Spot globe 2000.

Tento príklad možno identifikovať ako záznam pre hudobný zvukový záznam podľa kódu j v návěsti/06. Tento záznam ilustruje použitie niekoľkých polí týkajúcich sa hudobných materiálov: pole 028 (Číslo vydavateľa hudobníny), pole 047 (Kód formy hudobnej skladby) a pole 048 (Kód počtu hudobných nástrojov alebo hlasov); rovnako aj všeobecnejšie používané polia: pole 045 (Časové obdobie pokryté obsahom dokumentu), pole 505 (Formátovaná poznámka o obsahu) a pole 511 (Poznámka o účastníkoch/účinkujúcich).

100 1 **B** **#a**Smith, Daniel. **#4prf**
245 10 **#a**English music for bassoon and piano **#h**[sound recording].
260 **B** **B** **#a**London : **#b**ASV ; **#a**Mitcham, Surrey : **#b**Distributed by P.R.T. Records, **#cp**1985.
300 **B** **B** **#a**1 sound disc : **#b**analog, 33 1/3 ot./min., stereo. ; **#c**12 in.
500 **B** **B** **#a**Acc. of the 2nd work originally for orchestra; the 4th work originally for harpsichord; the 6th originally for violoncello and piano; the 7th originally for violin and continue (?).
500 **B** **B** **#a**Digital recording.
500 **B** **B** **#a**Issued also as cassette: ZC DCA 535.
505 0 **B** **#a**Sonata in F Hurlstone--Romance, op. 62 Elgar - Four sketches Gordon Jacob - Sonata no. 5 Arne ; arr. & ed. Craxton & Mather -- Lyric suite Dunhill -- Six studies in English folk song Vaughan Williams - Sonata in F Avison ; arr. Atkinson.
511 0 **B** **#a**Daniel Smith, bassoon ; Roger Vignoles, piano.
650 **B**0 **#a**Bassoon and piano music.
650 **B**0 **#a**Bassoon and piano music, Arranged.
650 **B**0 **#a**Music **#z**England.
700 10 **#a**Vignoles, Roger. **#4prf**
700 12 **#a**Hurlestone, William Yeates, **#d**1876-1906. **#t**Sonatas, **#mb**bassoon, piano, **#r**F major. **#f**1985.
700 12 **#a**Elgar, Edward, **#d**1857-1934. **#t**Romances, **#mb**bassoon, orchestra, **#nop**. 62; **#oarr**. **#f**1985.
700 12 **#a**Jacob, Gordon, **#d**1985- **#t**Sketches. **#f**1985.
700 12 **#a**Arne, Thomas Augustine, **#d**1710-1778. **#t**Sonatas, **#mh**arpischord. **#n**No.5; **#oarr**. **#f**1985.
700 12 **#a**Dunhill, Thomas F. **#q**(Thomas Frederick), **#d**1877-1946. **#t**Lyric suite. **#f**1985.
700 22 **#a**Vaughan Williams, Ralph, **#d**1872-1958. **#t**Studies in English folk song; **#oarr**. **#f**1985.
700 12 **#a**Avison, Charles. **#d**1710-1770. **#t**Sonata in F. **#f**1985.

Tento príklad možno identifikovať ako záznam pre premietateľný materiál kódom g v návěsti/06 špecifickejšie ako videozáznam kódom v v poli 007/00. Tento záznam ilustruje použitie nasledujúcich polí: pole 033

(Dátum/čas a miesto konania udalosti), pole 508 (Poznámka o produkcii/tvorbe), pole 518 (Poznámka o dátume/čase a mieste konania udalosti) a pole 521 (Poznámka o cieľových používateľoch).

LDR *****cgm**b** **b**22*******b**a**b**4500

001 <evidenčné číslo>

003 <identifikátor evidenčného čísla>

005 19920626085055.4

007 vd**b**cgaizm

008 | **860626** **c19861978** **xxu---** **be**b****b****b****b**** **f**b****b****b****b**vl** **eng**b**d**

033 20#a1978----#a1982-----

040 **b** **b** #a<kód organizácie>#c<kód organizácie>

043 **b** **b** #an-us-nv

245 0**b** #aThe Ninety-Six, a cattle ranch in northern Nevada#h[Videorecording] /#cproduced by the American Folklife Center, Library of Congress ;producer, Carl Fleischhauer.

246 1**b** #a96, a cattle ranch in northern Nevada

260 **b** **b** #aWashington, DC :#bThe Centered 986.

300 **b** **b** #a1 videdisc (laser optical) :#bsd., col. ;#c1 2 in. + #e1 explanatory booklet (67 p.)

440 **b**0#aVisual media from the American Folklife Center ;#vno. 1

500 **b** **b** #aTitle from data sheet.

500 **b** **b** #aOneside CAV, one side CLV.

508 **b** **b** #aPhotographers, Carl Fleischhauer, William H. Smock; film editors, William H. Smock, Jonathan Davis.

518 **b** **b** #aCreated during a field research project from 1978 to 1982.

520 **b** **b** #aIncludes eighty minutes of motion picture highlights and 2,400 still images which focus on the work done by Leslie J. Stewart and his men on the Ninety-six Ranch, a cattle ranch in Nevada.

521 **b** **b** #aSenior high school through college students and adults.

651 **b**0#aNinety-Six Ranch (Nev.)

650 **b**0#aRanch life#zNevada.

651 **b**0#aNevada#xSocial life and customs.

650 **b**0#aCattle trade#zNevada.

700 1**b** #aStewart, Leslie J.

710 2**b** #aAmerican Folklife Center.

ÚPLNÝ ZÁZNAM – FILM (POHYBLIVÉ OBRÁZKY)

Tento príklad možno identifikovať ako záznam pre premietateľný materiál kódom g v návěstí/06 a špecifickejšie ako film s pohyblivými obrázkami kódom m v poli 007/00. Tento záznam ilustruje použitie niekoľkých prvkov údajov MARC na opísanie archívneho filmu s pohyblivými obrázkami, vrátane: využitia pozície znakov 09-/22 v poli 007 a viaceré výskyty polí 007, 300 a 541 pre niekoľko verzií opisovaného filmu s pohyblivými obrázkami. Medzi ďalšie významné prvky údajov patrí: použitie poľa 017 (Číslo copyrightu alebo zákonného deponátu); pole 040, podpole #e (Konvencie popisu); pole 257 (Krajina výrobcu archívneho filmu); a pole 510 (Poznámka o citácii/odkazoch).

LDR *****cgm**b** **b**22*******b**a**b**4500

001 <evidenčné číslo>

003 <identifikátor evidenčného čísla>

005 19920513133548.3

007 mr**b**bf**b****b** **b**dnnartnnac198607

007 mr**h**bf**h** **h**dnnbdttnac198607
007 mr**h**bf**h** **h**dnaetnnac198607
008 | **870505 s1986h h h h xxu055 h h h h h h h h h h h ml h h h h d**
017 **h** **h** **h**aLP12321**h**bU.S. Copyright Office
040 **h** **h** **h**a<kód organizácie>**h**c<kód organizácie>**h**feamim
245 00**h**a=M'liss /**h**cPickford Film Corp. ; supervised and directed by Marshall A. Neilan ; photoplay by Frances Marion.
257 **h** **h** **h**aU.S.
260 **h** **h** **h**aUnited States :**h**bArctcraft Pictures Corporation,**h**c1918.
300 **h** **h** **h**a5 reels of 5 on 2 (1988 ft.) :**h**bsi., b&w ;**h**c16 mm.**h**3ref. print
300 **h** **h** **h**a5 reels of 5 on 2 (1988 ft.) :**h**bsi., b&w ;**h**c16 mm.**h**3dupe neg.
300 **h** **h** **h**a5 reels of 5 on 2 (1988 ft.) :**h**bsi., b&w ;**h**c16 mm.**h**3arch pos.
500 **h** **h** **h**aCopyright: Famous Players-Lasky Corp.; 18Apr18; LP12321.
500 **h** **h** **h**aOriginally released in 35 mm.
500 **h** **h** **h**aBased on a story by Bret Harte.
508 **h** **h** **h**aPhotographed by Walter Stradling ; art director, Wilfred Buckland.
510 4**h** **h** **h**aNew York times film reviews,**h**c5-6-18.
510 4**h** **h** **h**aVariety film reviews,**h**c5-10-18.
510 4**h** **h** **h**aMoving picture world,**h**cv. 36.1, p. 894, 897, 1043.
511 1 **h** **h** **h**aMary Pickford (M'liss), Theodore Roberts (Bummer Smith), Thomas Meighan (Charles Gray), Charles Ogle (Yuba Bill), Tully Marshall (Judge Joshua McSnaggley), Monty Blue (Mexican Joe), Val Paul (Jim Peterson), Winnifred Greenwood (Clara Peterson).
520 **h** **h** **h**aA western comedy-melodrama set in the mining town, Red Gulch, Calif, about the untamed daughter (Mary Pickford) of the town drunk (Theodore Roberts) who falls in love with the new schoolteacher (Thomas Meighan) who is accused of murdering her father and the situations that occur during his murder trial.
541 **h** **h** **h**3ref print**h**dReceived: 8-20-80 from LC film lab;**h**cgift;**h**aPickford (Mary) Collection.
541 **h** **h** **h**3dupe neg**h**dReceived: 11 -20-79 from LC film lab;**h**cgift;**h**aPickford (Mary) Collection.
541 **h** **h** **h**3arch pos**h**dReceived: ca. 1958 from USDA film lab;**h**cgift, copied from 35 mm nitrate on loan;**h**aPickford (Mary) Collection.
650 **h**0**h** **h**aFrontier and pioneer life**h**zWest (U.S.)**h**vDrama.
650 **h**0**h** **h**aTrials (Murder)**h**vDrama.
700 1 **h** **h** **h**aNeilan, Marshall A.,**h**d1891-1958,**h**edirection.
700 1 **h** **h** **h**aMarion, Frances,**h**d1888-1973,**h**ewriting.
700 1 **h** **h** **h**aPickford, Mary,**h**d1893-**h**ecast.
700 1 **h** **h** **h**aRoberts, Theodore,**h**d1861-1928,**h**ecast.
700 1 **h** **h** **h**aMarshall, Tully,**h**d1864-1943,**h**ecast.
700 1 **h** **h** **h**aMeighan, Thomas,**h**d1879-1936,**h**ecast.
710 2**h** **h** **h**aArctcraft Pictures Corporation.
710 2**h** **h** **h**aPickford Film Corp.
710 2**h** **h** **h**aFamous Players-Lasky Corporation.
710 2**h** **h** **h**aPickford (Mary) Collection (Library of Congress)**h**5DLC

ÚPLNÝ ZÁZNAM – ZMIEŠANÉ MATERIÁLY

Tento príklad je záznam zbierky so zmiešaným materiálom pod archívnym riadením identifikovaný kódom p v návěsti/06, kódom c návěsti/07 a kódom a v návěsti/08. Jej fyzická forma sa identifikuje aj ako mikrofilm kódom h v poli 007/00. Tento záznam ilustruje použitie niekoľkých polí definovaných špecificky pre archívne riadenie: pole 245 (Názov), podpole **h**f (Inkluzívne dátumy), podpole **h**g (Hromadné dátumy) a podpole **h**k

198

ÚPLNÝ ZÁZNAM – DVOJROZMERNÁ NEPREMIETATEĽNÁ GRAFIKA

LDR *****ckm b b 22***** b a b 4500

003 <identifikátor evidenčného čísla>

007 kh ʙ bo ʙ

017    aJ225997  U.S. Copyright Office

100 1 ~~b~~ aGilpin, Laura, ~~e~~ photographer.

245 15≠a[The prelude]≠h[graphic].

260 *bb*≠cc1917.

300 **b** **b**≠a1 fotoprint :≠bplatinum ;≠c15 x 20 cm.

199

Príloha 7 Anglo-americké katalogizačné pravidlá

Podstata návrhu

Predložený návrh Slovenskej národnej knižnice je určený na zasadnutie Ústrednej knižničnej rady SR.

Cieľom návrhu je zabezpečiť, aby sa v Slovenskej republike zaviedli Anglo-americké katalogizačné pravidlá (AACR) ako hlavný a všeobecný štandard na spracovanie dokumentov v knižniciach a informačných inštitúciách Knižničného systému Slovenskej republiky.

Predložený návrh nevyklučuje používanie ďalších špeciálnych štandardov vychádzajúcich z AACR a z medzinárodných pravidiel ISBD, pokiaľ ich schváli Ústredná knižničná rada SR.

Zdôvodnenie

Slovenská národná knižnica pripravila v roku 2003 slovenské vydanie *Anglo-amerických katalogizačných pravidiel* (AACR) podľa stavu doplneného a revidovaného anglického vydania z roku 2002 so všetkými oficiálnymi doplnkami a zmenami, ktoré boli známe do konca roku 2003. Pravidlá sú vydané vo forme publikácie s voľnými listami, pretože sa predpokladá, že bude potrebné do tohto vydania vkladať každý rok nové listy opravené v súlade so zmenami, ktoré schváli *Spojený stály výbor na revíziu AACR*.

Po mnohých rokoch dostáva knihovnícke a informačné spoločenstvo na Slovensku do rúk najdôležitejší *de facto* štandard, v ktorom sú sústredené pravidlá, riešenia a inštrukcie týkajúce sa všetkých dôležitých stránok spracovania všetkých tradičných papierových a nepapierových dokumentov ako aj nových druhov dokumentov, ktoré sa v čoraz väčšej miere stávajú predmetom záujmu knižníc a dokumentačných pracovísk. Tieto pravidlá obsahujú v koncentrovanej forme najnovšie katalogizačné poznatky najvyspelejších krajín sveta. Pre knihovníkov a bibliografov predstavujú tieto pravidlá novú výzvu a novú príležitosť otvoriť naše knižnice a knihovníctvo Európe a svetu.

Slovenské vydanie Anglo-amerických katalogizačných pravidiel predstavuje historický medzník pre slovenské knihovníctvo a dokumentáciu. AACR nahrádzajú všetky doteraz vydané a používané staršie československé alebo slovenské katalogizačné pravidlá a normy používané v našej knižničnej praxi.

AACR sú pokračovaním našej koncepcie otvárania sa svetu, europeizácie a mondializácie slovenského knihovníctva, ktorá sa začala naplňať od roku 1993. Prvým krokom bol preklad a vydanie pravidiel pre *medzinárodný štandardný bibliografický popis* (ISBD) ako aj preklad a vydanie *formátu Unimarc*. Osvojenie si týchto štandardov znamenalo pre slovenské knihovníctvo výrazný teoretický a praktický posun a malo veľký význam pre integráciu nášho knižničného a bibliografického systému na Slovensku. AACR sú po terminologickej a koncepcnej stránke plne previazané s prekladom formátu Unimarc a s pravidlami ISBD.

Slovenské vydanie AACR prichádza v čase, keď naše knihovníctvo stojí pred novým rázcestím. Za týmto prvým krokom nás čakajú dve najdôležitejšie úlohy. *Prvou úlohou je nevyhnutnosť zvládnuť tieto Anglo-americké katalogizačné pravidlá. Druhou úlohou je nevyhnutnosť osvojiť si formát MARC 21.* Tieto dve základné pomôcky katalogizátorov a bibliografov (katalogizačné pravidlá a formát MARC 21) sú navzájom prepojené. *Katalogizačné pravidlá* určujú, ako sa majú vytvárať bibliografické popisy a záznamy pre katalógy a *formát MARC 21* poskytuje nástroje na spracovanie týchto informácií pomocou počítačov.

Na Slovensku sú už dostatočne známe všetky pravidlá pre medzinárodný štandardný bibliografický popis (ISBD). AACR majú s pravidlami ISBD veľa spoločného. AACR sú

založené na rešpektovaní princípov ISBD. AACR sú však v porovnaní s ISBD viac orientované na prax. Obsahujú pravidlá a inštrukcie, ktoré sú spracované špeciálne s prihliadnutím na praktické potreby (napr. pravidlá pre brožúry, jednolistové tlače, rukopisy a rukopisné zbierky, trojrozmerné artefakty a reálie, zdroje na pokračovanie a pod.). Obsahujú aj pravidlá pre dôležité praktické oblasti, ktoré sa v ISBD nenachádzajú (záhlavia, unifikované názvy a odkazy a v rámci toho základné normatívne inštrukcie týkajúce sa voľby prístupových výrazov, personálnych záhlaví, geografických názvov ako prístupových výrazov, korporatívnych záhlaví, unifikovaných názvov a odkazov a pod.). Pre niektoré špeciálne oblasti (seriály, staré tlače a i.) existujú analogické pravidlá, ktoré vychádzajú z AACR.

Preklad je výsledkom neobyčajne náročnej a sústredenej práce Jarmily Majerovej, ktorá je jednou z prekladateľiek a súčasne aj editorkou slovenského vydania. Jarmila Majerová vykonala záverečnú revíziu a redakciu prekladov a pripravila dielo na vydanie. Preklady častí pravidiel veľmi starostlivo a obetavo pripravili Andrea Jančošková, Mária Okálová a Jana Voštiarová. Prekladateľky a editorka museli zvládnuť celý rad odborných a terminologických problémov. Myslím, že výsledok ich práce je mimoriadne uspokojivý a povzbudzujúci.

Podakovanie slovenských knihovníkov patrí Kanadskej knihovníckej asociácii, Americkej knihovníckej asociácii, a osobitne britskej Knihovníckej asociácii, ktorá nám v mene tvorcov a vlastníkov autorských práv a copyrightu na AACR poskytnú právo preložiť tieto pravidlá do slovenčiny. Vďaka za podporu vydania patrí aj Nadácii otvorenej spoločnosti v Bratislave.

Manuál AACR sa stane užitočnou pomôckou pre našich katalogizátorov a bibliografov pri tvorbe bibliografických popisov a prístupov k záznamom o dokumentoch v celom knižničnom systéme Slovenskej republiky.

Za aktualizáciu slovenského prekladu pravidiel zodpovedá Slovenská národná knižnica v Martine.

Návrh uznesenia (ÚKR a MKSR)

Ústredná knižničná rada súhlasí s návrhom Slovenskej národnej knižnice týkajúceho sa katalogizačných pravidiel. Odporúča ministrom kultúry, aby MKSR schválilo odporúčanie, podľa ktorého sa v Slovenskej republike zavedú Anglo-americké katalogizačné pravidlá (AACR) ako hlavný a všeobecný štandard na spracovanie dokumentov v knižniciach a informačných inštitúciách Knižničného systému Slovenskej republiky.

Príloha 8 Záväzné zásady spracovania dokumentov vo Virtue²⁵

Tieto zásady sú súčasťou dohody medzi Slovenskou národnou knižnicou a partnerskou knižnicou, ktorá používa spoločný softvér Virtua. Zásady schvaľuje Rada riaditeľov KIS3G za účasti prizvaných expertov, používateľov spoločného softvéru Virtua. Organizácie, s ktorými má SNK uzavretú dvojstrannú *Zmluvu o spolupráci pri používaní a prevádzke knižnično-informačného systému a spolupráci na projekte KIS3G* sú povinní dodržiavať tieto zásady od chvíle nainštalovania klientov systému Virtua a ich prispievania do produkčnej databázy alebo databáz.

Všeobecné zásady

Katalógy knižníc

Všetky dokumenty v databáze, ktorá slúži pre *katalógy knižníc* (Slovenská knižnica, on-line katalógy) sa spracúvajú v nasledujúcich krokoch takto:

- a. Skontrolovať, či *bibliografický záznam* o spracovávanom dokumente už je, alebo nie je v databáze. Ak nie – prejsť na krok => 1b, ak áno => 1c.
- b. **1. krok:** *Bibliografický záznam MARC 21*. Povinne najprv vytvoriť *bibliografický materský záznam* MARC bez informácií o holdingoch a exemplároch.
- c. Skontrolovať, či k *bibliografickému záznamu* už neexistuje príslušný holdingový záznam.
- d. **2. krok:** *Holdingový záznam MARC 21*. K bibliografickému materskému záznamu *pripojiť holdingový záznam* MARC 21 (minimálne tag 852 ≠b)
 - Ak sa seriály pre súborný katalóg seriálov spracúvajú len na úrovni holdingov pridať aj ďalšie potrebné tagy, napr. tag 866),
 - Ak sa seriály v knižnici KIS3G spracúvajú aj na úrovni pripisovania ročníkov a čísel, spracúvajú sa všetky potrebné tagy holdingového záznamu, napr. tagy 853, 863).
- e. **3. krok:** *Záznam o exemplári*. K holdingovému *rodičovskému záznamu pripojiť záznam o exemplári*.

Bibliografická databáza

Dokumety v *bibliografickej databáze* Virtua (digitálna knižnica Memoria slovac) sa spracúvajú v dvoch krokoch takto (záznam o holdingu sa nevytvára):

- f. **1. krok:** Vytvoriť *bibliografický materský záznam*, ak v db ešte nie je,
- g. **2. krok:** K bibliografickému materskému záznamu *pripojiť záznam o exemplári*

Formát

Dokumenty sa v systéme Virtua spracúvajú vo formátoch MARC 21.

Katalogizačné pravidlá

Spracovatelia rešpektujú pravidlá AACR2 a pravidlá ISBD s výkladmi a inštrukciami katalogizačnej komisie.

²⁵ Druhá verzia zásad spracoval 21. 11. 2004 Dušan Katuščák s použitím pripomienok a návrhov posudzovateľov: Jarmila Majerová, Erika Poloncová, Anna Peťová, Lýdia Sedláčková, Jana Ilavská, Gabriela Panáková.

Rozsah záznamu.

Rozsah záznamu MARC 21 určuje formát MARC 21 a pravidlá AACR2 (slovenské príklady úplných a skrátených záznamov obsahuje príloha XX).

Lokálne úpravy

Lokálne tagy a všetky lokálne modifikácie formátu a softvéru Virtua a pravidiel sú zakázané. Všetky požadované zmeny musia byť schválené príslušnou pracovnou skupinou, prípadne riadiacim grémium projektu KIS3G a musia byť všetkým účastníkom známe pred ich zavedením do praxe.

Návestie

Všetky záznamy (bibliografický záznam, záznam holdingu, záznam čitateľa, záznam autority) vo Virtue musia mať vo formáte MARC správne určený kód:

- h. *Status záznamu* (návestie, pozícia 05)
- i. *Typ záznamu* (návestie, pozícia 06)
- j. *Bibliografická úroveň* (návestie, pozícia 07)

Tag 008

Vo všetkých záznamoch musia spracovatelia do šablóny v poli kódovaných informácií 008 MARC 21 zapísať minimálne tieto informácie:

- k. *008/06 Typ dátumu/Status publikovania*
- l. *008/07-10 Dátum 1*
- m. *008/15-17 Miesto publikovania, výroby alebo zhotovenia*
- n. *008/35-37 Jazyk*
- o. *008/39 Zdroj katalogizácie*

Podľa typu spracúvaného dokumentu zapíšu v poli 008 podľa možnosti aj ďalšie informácie podľa formátu MARC 21 (pozri Prílohu 2).

Pri popise archiválií a muzeálnych materiálov sa požiadavka nauvedenie kódu krajiny a jazyka nemusí uplatniť.

Kód krajiny publikovania

- p. *Prvý kód krajiny vydania v poli 008 (pozícia 15- 17) vyberáme z voľby v rolovacom menu; pre Slovensko akceptujeme kód Marc 21 pre Slovensko „x0“,*
- q. *Druhý a ďalší kód krajiny vydania zapíšeme v poli 044 do podpol'a $\neq$ a podľa kódovníka krajín MARC 21.*
- r. *Kód krajiny podľa normy ISO môžeme zapísať v tagu 044 podpole $\neq$ c.*

Kódy lokácií

2. Kódy lokácií zapisujeme podľa kódovníka lokácií povinne:

- 040 $\neq$ a $\neq$ c
- v podpoli $\neq$ 2 vo všetkých tagoch, v ktorých je toto podpole definované (kto je zdrojom údajov v príslušnom tagu),
- v poliach a podpoliach podľa metodiky platnej pre evidenciu publikačnej činnosti.

3. *Kód lokácie v bibliografickom zázname MARC 21 (ak vytvárame záznam o dokumente len na bibliografickej úrovni, bez holdingového záznamu), zapisujeme*

povinne v bibliografickom zázname MARC 21 do poľa 852 podpole **‡b** celú skratku lokácie alebo súbornej bázy (3. stĺpec kódovníka)

4. *Kód lokácie v zázname o holdingu* MARC 21 povinne zapisujeme v poli 852 podpole **‡b** kód lokácie v číselne forme (1. stĺpec kódovníka) 852 *Lokácia (Umiestnenie) (R)* v podpoli **\$b(R)** Napr.: **‡b000010000** alebo **‡b10000**
5. *Lokáciu v zázname exemplára* vyberáme zo zoznamu lokácií. Vyberieme lokáciu, v ktorej je exemplár trvalo zapísaný prípadne aj lokáciu, v ktorej je exemplár dočasne umiestnený podľa ponuky cez voľbu položky v rolovacom menu.
6. *Kódy rolí:*
 - a. Do podpoľa „**‡4**“ *treba povinne* zapisovať rolu autora vo forme anglickej skratky podľa formátu MARC 21. Kód „aut“ nezapíšujeme.
 - b. Do podpoľa „**‡e**“ *môžeme* zapisovať rolu autora v slovenskej forme podľa kódovníka rolí KIS3G

Sigly knižníc

7. V súbornom katalógu seriálov (periodík) sa používa zaužívaný siglovník slovenských knižníc.
8. Sigla knižnice sa zapíše v holdingovom zázname v poli 852 v podpoli **‡a**.

Signatúry

9. Knižničná signatúra (súbor symbolov, písmen, čísiel, znakov, označujúci lokáciu, umiestnenie dokumentu v zbierke alebo fonde). Vo Virtue môže mať 50 alfanumerických znakov.
10. Zaužívaný spôsob signovania sa nemení (napr. SC 80524, SC 80524 D1).
V parametroch Virtua je signatúra definovaná ako „forma dát“ bez špeciálnej štruktúry, teda reťazec znakov taký ako je v skutočnosti v jednotlivých knižniciach (bez prefixov, klasifikácie, sufixov a pod.).
11. Jednu signatúru môže mať viac exemplárov, ale každý exemplár musí byť označený poradovým číslom alebo znakom duplicity (D1, D2...).
12. V databáze Clas01 sa vo Virtue dokumenty spracúvajú takto:
13. Signatúra sa *nezapísa*je v bibliografickom zázname ale v zázname o exemplári.
14. V súbornom katalógu seriálov sa signatúra zapisuje v *holdingovom zázname* v tagu 852 do podpoľa **‡h**, ďalšia do podpoľa **‡j**.
15. Ak knižnica nepoužíva signatúru a používa ako signatúru *prírastkové číslo*, použije na zápis signatúry do položky „1. signatúra“ v zázname o exemplári (949 **‡a**) a zapíše sa aj prírástkové číslo.
16. Ak je to potrebná tzv. 2. signatúra - zapisuje sa práve aktuálna signatúra do záznamu exemplára v okienku pre 1. signatúru pred pôvodnú signatúru, ktorá sa však v zázname ponechá, ale dá sa do hranatých zátvoriek. Keď prestane platiť nová – dočasná signatúra, treba ju vymazať a odstrániť hranaté zátvorky z pôvodnej signatúry.
17. Prírastkové číslo sa zapisuje do okienka pre prírástkové číslo (v tagu 949 **‡b**).
18. Spôsob nadobudnutia sa zapisuje do okienka „Spôsob nadobudnutia“.
19. Na zápis statusov pre ochranu sa použijú statusy exemplára (949 **‡s**)
20. Ako prefix signatúry sa povinne použije (používatelia Virtua) kód lokácie (SNK, UKB, SVKBB, UKO, PSL, BIO, ALU atd.). Prefix sa pri signatúre používa kvôli prehľadnejšiemu usporiadaniu a radeniu signatúr v registroch v OPACu.
21. *Prírastkové číslo* sa automaticky zvyšuje po nastavení prefixu signatúry pre jednotlivé roky a určené lokácie vo forme „SNK2004/#“

22. Ako prefix *prírastkového čísla* sa povinne použije kód lokácie spojený bez medzery s celým rokom. Nasleduje lomka a znak „#“ (bez medzier pre a za znakom), ktorý systém nahradí bežným číslom. Číslovanie sa pre každú určenú knižnicu alebo lokáciu nastaví každý rok od 0 alebo sa použije priebežné číslovanie bez prerušenia.
23. Záznamy s údajmi o exemplároch prechádzajú systémovou kontrolou. Nie je napr. možné zapísať duplicitný čiarový kód alebo vybrať neexistujúcu lokáciu či status alebo triedu exemplára.

Čiarový kód

24. Čiarové kódy dokumentov z doteraz používaných systémov sa zachovávajú. Napr.: 17A0031150. Konvertujú sa do záznamov o exemplároch.
25. Čiarové kódy čitateľov z doteraz používaných systémov sa zachovávajú. Konvertujú sa do záznamov o čitateľoch.
26. Knižnice, ktoré začnú používať Virtuu, budú používať čiarové kódy podľa zaužívanej konvencie. Vo Virtue je pre čiarové kódy určený a nastavený parameter so štruktúrou čiarového kódu pre slovenské knižnice.
27. Odporúčanie na tlač a materiál čiarových kódov vypracuje SNK.

Validácia

28. Všetky záznamy ukladané priamo do databázy musia povinne prejsť nastavenou validáciou (kontrolou), aby sa do databázy nedostali chybné alebo neúplné záznamy MARC.
29. Vedúci organizácií alebo organizačných útvarov rozhodnú o tom, či sa záznamy po spracovaní uložia a spracujú v systéme okamžite alebo sa predtým uložia do buffera do stavu Review alebo Wait a následne ich skontroluje a uloží do bázy poverený pracovník.

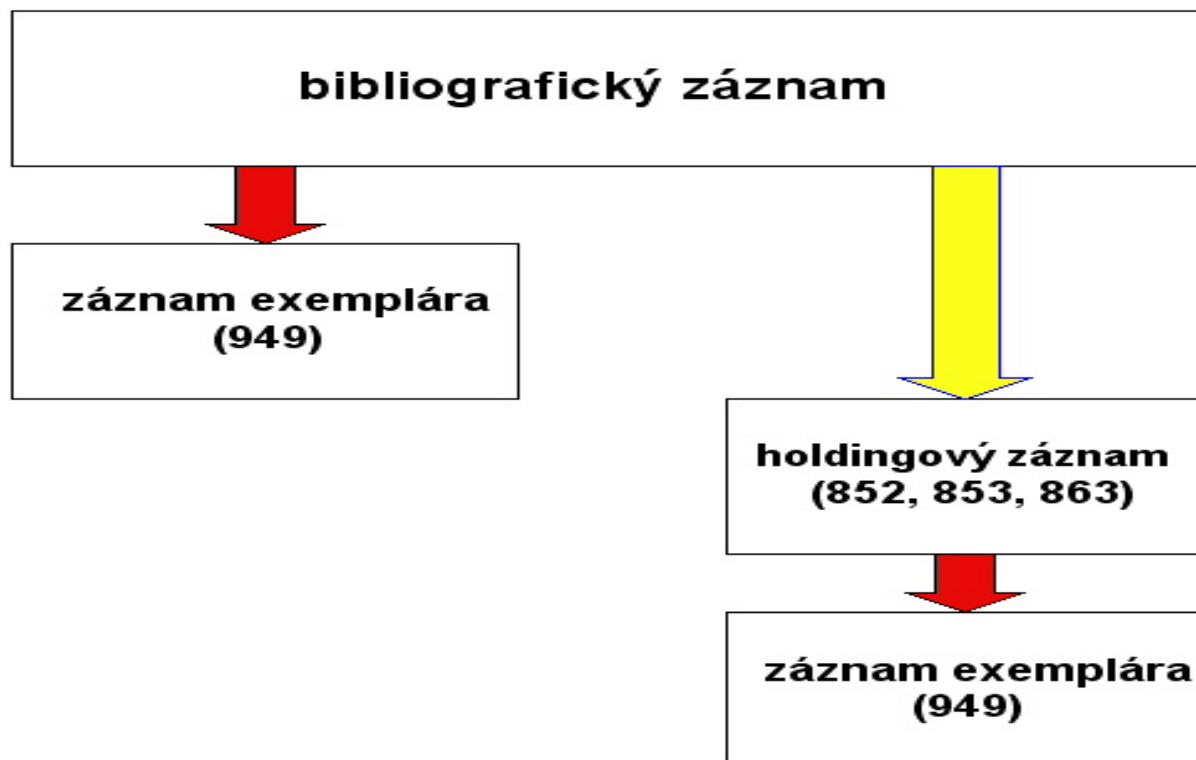
Autority

30. Spracovatelia sú povinní používať *existujúce authority* a vkladať ich do záznamov.
31. Pri spracovaní záznamu a jeho uložení do bázy sa vytvárajú automaticky dočasné, provízorne záznamy autorít podľa princípov, ktoré sú popísané v dokumentácii Virtua. Tieto sa môžu používať pri spracovaní dokumentov rovnako ako permanentné authority.
32. Ak spracovateľ navrhuje, aby sa zo záznamu vytvorili permanentné authority, *návrhy* záznamov autorít pošle do buffera v stave Wait.
33. Pracovník zodpovedný za určitú skupinu autorít (menné, vecné, korporatívne) *overuje* návrhy záznamov v stave Wait, *edituje* záznamy, *overí* ich a *uloží* do bázy.
34. Do systému Virtua sa môžu importovať súbory autorít z rôznych zdrojov. O ich natiahnutí do systému rozhoduje pracovná skupina pre authority.
35. Tvorba a udržiavanie súboru autorít si vyžaduje mimoriadnu pozornosť a kooperáciu na celoslovenskej úrovni.
36. Správcovia databáz a katalógov sú povinní zabezpečiť kooperáciu zúčastnených organizácií tak, aby sa prehodnotili existujúce osobné mená, názvy korporácií, predmetové heslá a iné entity tak, aby mohli slúžiť ako permanentné authority.
37. Pre oblasť vecného spracovania je potrebné vychádzať zo zásad vecného popisu, zverejnených od septembra r. 2003 na stránke SNK.
38. Pokiaľ sú súčasťou systému Virtu iné riadené slovníky a tezaury (Mesh a pod.), musia ich všetci spracovatelia rešpektovať, aj keď nezodpovedajú dohodnutým zásadám.
39. Ako hlavný klasifikačný systém sa používa MDT v poslednej slovenskej redakcii pripravenej SNK.

Súborné katalógy

Správcovia súborných katalógov vypracujú vykonávacie projekty so zreteľom na funkcionality systému Virtua a vyriešia v prvom štvrtroku 2005 kooperáciu medzi systémom Virtua a knižnicami, ktoré nepoužívajú systém Virtua.

Príloha 8, zásady. Vzťahy: bibliografický záznam, holdingový záznam, záznam exemplára

Bibliografický záznam

Bibliografický záznam obsahuje *bibliografické* údaje o popisovanom dokumente/objekte. V súlade s pravidlami ISBD obsahuje bibliografické údaje o popisovanom *titule* (monografia, seriál, článok, archívny dokument, muzeálny predmet a pod.). Tento záznam je spoločný a zdieľaný všetkými používateľmi systému Virtua. Pri tvorbe bibliografického záznamu je potrebné rešpektovať pravidlá AACR2 a zapísať bibliografické údaje v štruktúre MARC 21 bez ohľadu na to, či sa vstupný záznam o titule sa pripravuje on-line, off-line, v elektronickej alebo papierovej forme.

Bibliografický záznam určený pre *katalógy knižníc* neobsahuje holdingové informácie ani informácie o exemplári. Neobsahuje informácie o tom, kto daný titul vlastní a kde presne sa nachádza. Neobsahuje teda napr. signatúru v 090, čiarový kód, cenu, spôsob nadobudnutia, apod. Neobsahuje holdingové tagy 852, 853, 863, 866 a pod., ani tag/tagy s informáciami o exemplároch 949.

Bibliografický záznam určený pre *bibliografické databázy* Virtua môže obsahovať vložené tagy s informáciami o exemplároch a/alebo holdingoch napr. tagy 850, 852, 866 a pod. Pre archívne materiály, grafiku, muzeálne dokumenty ai. alebo môže byť úplne bez informácií o holdingoch a exemplároch (články). Môže teda obsahovať tag/tagy 8XX a/alebo 949 s informáciami o exemplári/exemplároch daného titulu.

Bibliografický záznam je *rodičovský záznam* vzhľadom k holdingovému záznamu a/alebo k záznamu exemplára.

Holdingoý záznam

Podľa ISO 5127/2001 termín holdingy (holdings) označuje „celkový súhrn dokumentov v správe nejakej informačnej alebo dokumentačnej organizácie“. Holding je to, čo je vo vlastníctve knižnice, čo je v jej správe, čo má knižnica v držbe.

Holdingoý údaj, holdingová informácia, holdingové pole vo formáte pre holdingy je určitý, v štandarde MARC 21 definovaný údaj, ktorý umožňuje čiastočne *popísať, kto, ktorá knižnica alebo „lokácia“ konkrétny exemplár dokumentu alebo číslo seriálu vlastní* a v ktorej knižnici alebo „lokácii“ sa dokument alebo číslo seriálu nachádza.

Holdingoý záznam v zdieľanom katalógu knižníc

Ak členská knižnica zdieľaného katalógu vlastní aspoň jeden exemplár titulu, ktorý je popísaný v bibliografickom zázname, musí k bibliografickému záznamu povinne vytvoriť holdingový záznam a holdingovému záznamu musí vytvoriť záznam o exemplári.

Na holdingové záznamy sa v systéme Virtua pripravujú povinne v súlade s formátom MARC 21 pre holdingy.

Holdingoé informácie majú v koncepcii využívania spoločného softvéru kľúčový význam, pretože umožňujú organizovať v projekte KIS3G a v Slovenskej knižnici individuálny prístup ku katalógom a k údajom o exemplároch v jednotlivých knižniciach alebo „lokáciách“.

Holdingoý záznam je v rámci *spoločného katalógu knižníc KIS3G* povinný, pretože zabezpečuje používateľskú manipuláciu s lokálnymi údajmi jednotlivých knižníc. Pri spracovaní záznamov do spoločného katalógu vytvárame povinne k bibliografickému záznamu holdingový záznam. Pritom v Návesti záznamu MARC 21 pre holdingy (**Návestie 06 Typ záznamu**) uvedieme podľa potreby niektorý kód:

- x – Holdingy jednočast'ovej jednotky
- v – Holdingy viacčast'ovej jednotky
- y – Holdingy jednotky (čísla, zväzky) seriálu

Holdingoý záznam je rodičovským záznamom vzhľadom k záznamu o exemplári alebo o exemplároch, ktoré sa v danej knižnici nachádzajú.

Pri seriáloch sa v zázname holdingu môžu spracovať jednotlivé *ročníky a čísla*, zväzky, ktoré vlastní daná knižnica.

Holdingoý záznam vytvoríme cez zamestnaneckého klienta Virtua. Otvoríme v OPACu bibliografický záznam. Postavíme sa kurzorom na záznam. Klikneme na pravé tlačidlo myši. Klikneme na voľbu Vytvoriť holdingový záznam. Otvorí sa holdingový záznam. Spracujeme holdingové tagy. Uložíme záznam do bázy. Aktualizujeme záznam.

Vo formáte MARC 21 sa holdingové údaje nachádzajú v blokoch holdingových polí:

- Čísla a polia kódovaných údajov (01X-08X)
- Poznámky (5XX & 84X)
- Polia lokácie a prístupu (852 & 856)
- Holdingo – všeobecné základné informácie o holdingoch
- Polia: Titulok a model (853-855)
- Polia: Enumerácia a chronológia (863-865)
- Polia: Textové holdingy (866-868)

Polia: Informácie o exemplári (876-878)

Iné polia s premenlivou dĺžkou (88X)

V systéme sa pracuje s rôznymi kategóriami holdingových jednotiek:

1. Základná bibliografická jednotka
2. Doplnkový materiál (prílohy)
3. Registre

Základná bibliografická jednotka je entita, o ktorej existuje bibliografický popis. Môže to byť napríklad *seriál, jednozväzková kniha, viacväzková encyklopédia*. Táto kategória zahŕňa registre alebo prílohy, pre ktoré existujú samostatné bibliografické záznamy.

Doplnkový materiál a registre je kategória, ktorá sa používa pre také *prílohy a registre*, ktoré sa katalogizujú v rámci katalogizačného záznamu základnej bibliografickej jednotky.

Neexistuje teda o nich samostatný katalogizačný záznam.

Pole 856

Holdingový záznam môže obsahovať v tagu 856 adresu elektronického zdroja na organizáciu alebo zbierku organizácie, ktorá vlastní daný titul alebo exempláre daného titulu.

Holdingové informácie v bibliografických databázach

Holdingové informácie môžu byť v bibliografických databázach vložené do bibliografického záznamu MARC. Napr. tagy 090, 850, 852, 853, 863, 866.

Záznam exemplára

Záznam exemplára neexistuje samostatne. Pripája sa k rodičovskému záznamu. Rodičovským záznamom pre záznam exemplára je buď bibliografický záznam alebo holdingový záznam.

V bibliografických databázach sa môže záznam o exemplári pripojiť priamo k bibliografickému záznamu. V archívoch, múzeách a galériách sa uchovávali spravidla unikátne originálne exempláre, ktoré sa nenachádzajú v iných archívoch, múzeách a galériách. Preto nie je nevyhnutné vytvárať k bibliografickému záznamu najprv holdingový záznam a k nemu záznam exemplára.

Napr. rukopis originálu básní Krvavé sonety P. O. Hviezdoslava sa nachádza len v Archíve literatúry a umenia SNK a len v jednom exemplári. Preto by vytvorenie záznamu holdingu bolo nadbytočné. Avšak organizácia môže popísať každú jednotlivú kópiu, faximile, rozmnoženinu samostatne. V takom prípade k jednému spoločnému bibliografickému popisu môže pripojiť jednotlivé záznamy o špeciálnych exemplároch. Pritom môže použiť samostatné linky na fultexty alebo obrázky zo záznamu o exemplári. Takúto linku však môžu vytvoriť aj v bibliografickom zázname.

Podrobnosti o spracovaní záznamov v archívoch, múzeách a galériách spresnia správcovia špeciálnych databáz vo vlastných vykonávacích projektoch a metodikách.

Na rozdiel od archívnych a muzeálnych dokumentov sa titul jednej knihy (napr. Meško, Dušan: *Akademická príručka*) môže nachádzať vo viacerých knižniciach. V takom prípade niektorá knižnica, napr. SNK, najprv urobí *bibliografický záznam*. K bibliografickému záznamu pripojí vlastný *holdingový záznam* SNK, v ktorom v poli 852 v podpoli *b* uvedie svoj kód lokácie (10000 alebo 000010000). Tak sa zaznamená informácia, že *SNK vlastní daný titul*, že má tento titul v *držbe*.

Ak sa daný titul nachádza vo *viacerých* hlavných lokáciách SNK, vytvorí SNK samostatný *holdingový záznam* pre každú lokáciu.

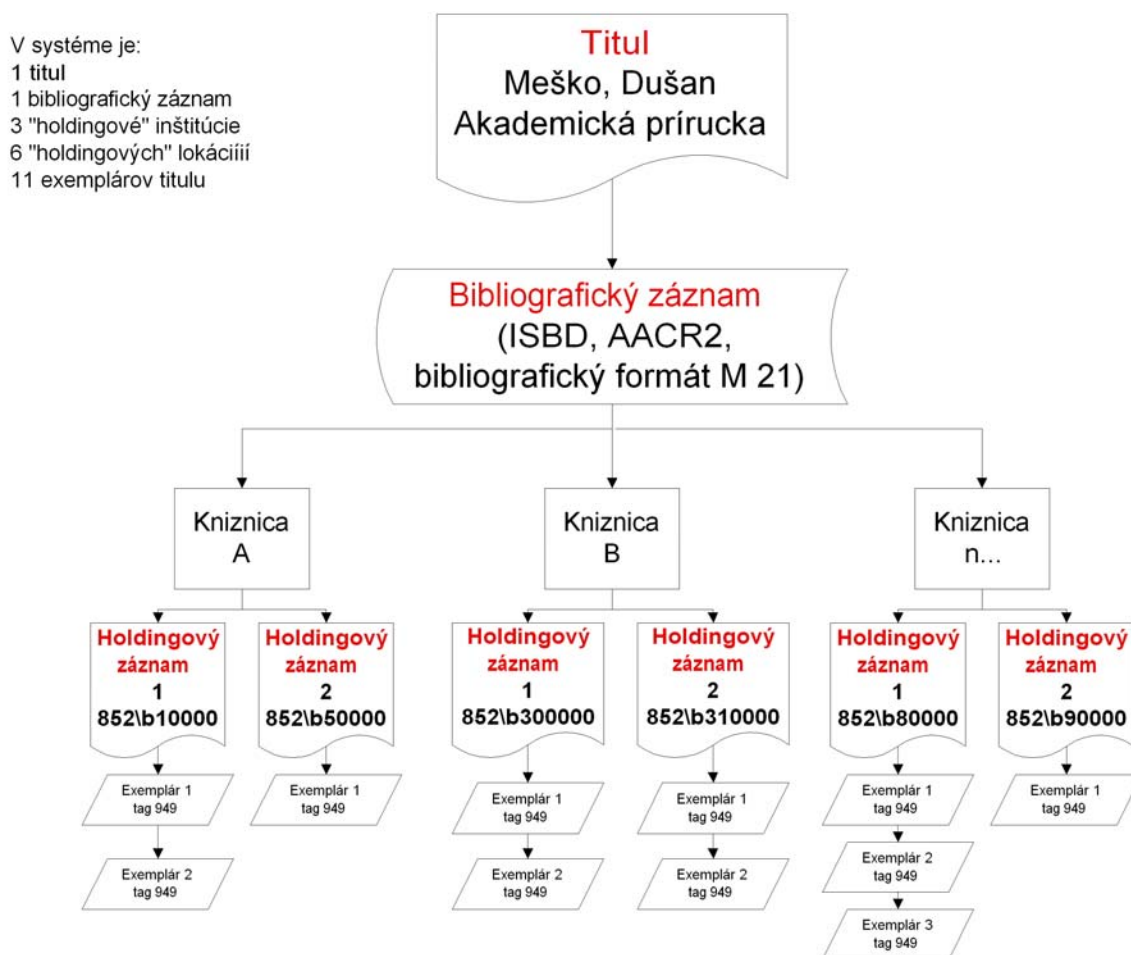
Každá iná spolupracujúca knižnica, ktorá má ten istý titul na rozdiel od doterajšej praxe nevytvára sama bibliografický záznam. Iba vytvorí k spoločnému bibliografickému záznamu vlastný holdingový záznam alebo holdingové záznamy pre všetky hlavné lokácie. V prípade monografie pridá len jeden jediný holdingový údaj, čiže vlastný číselný kód lokácie v poli 852 podpole b.

Knižnica po vytvorení holdingového záznamu alebo viacerých záznamov pripojí k holdingovému záznamu alebo záznamom zakaždým informácie o exemplári alebo exemplároch, ktoré vlastní.

Postupujeme takto. V OPACu zobrazíť holdingový záznam. Zvoliť voľbu pridať exemplár. Vyplniť informácie o konkrétnom exemplári.

Ak spracúvame seriál a pripisujeme jednotlivé čísla seriálov, klikneme na pravé tlačidlo myši a pripíšeme čísla podľa inštrukcií k spracovaniu čísiel titulov seriálov.

Obsah tagu 949 sa nachádza v dokumentácii Virtua štandardne na adrese: C:\Program Files\VTLS\Virtua Documentation\User Documentation\PDFDocs\14 (vload).

Obr. Ilustrácia vzťahu medzi bibliografickým záznamom, záznamom holdingu a záznamom exemplára.

Príloha 8, zásady **MARC 21 Návestie**

06	Typ záznamu		<u>Konfigurácia v poli 008/18-34:</u>
	a	Jazykový materiál	<i>Ak je návestie/07 a, c, d alebo m: knihy</i>
			<i>Ak je návestie/07 b, i alebo s: zdroje na pokračovanie</i>
	c	Notovaná hudobnina	<i>hudba</i>
	d	Rukopisná hudobnina	<i>hudba</i>
	e	Kartografický materiál	<i>mapy</i>
	f	Rukopisný kartografický materiál	<i>mapy</i>
	g	Premietateľné médium	<i>vizuálny materiál</i>
	i	Nehudobný zvukový záznam	<i>hudba</i>
	j	Hudobný zvukový záznam	<i>hudba</i>
	k	Dvojrozmerná nepremietateľná grafika	<i>vizuálny materiál</i>
	m	Počítačový súbor	<i>počítačový súbor</i>
	o	Súprava	<i>vizuálny materiál</i>
	p	Zmiešaný materiál	<i>zmiešaný materiál</i>
	r	Trojrozmerný artefakt alebo prírodný objekt	<i>vizuálny materiál</i>
	t	Rukopisný jazykový materiál	<i>knihy</i>
07	Bibliografická úroveň		
	a	Článok z monografie	
	b	Článok zo seriálu	
	c	Súbor/zbierka	
	d	Podjednotka	
	i	Integrovaný zdroj	
	m	Monografia/exemplár	
	s	Seriál	

Príloha 8, zásady **MARC 21** pole 008

Pozície znakov	BK	CF	MP	MU	CR	VM	MX
<u>Všetky materiály</u>							
00-05 Dátum zápisu do súboru	V	V	V	V	V	V	V
06 Typ dátumu/Status publikovania	V	V	V	V	V	V	V
07-10 Dátum 1	V	V	V	V	V	V	V
11-14 Dátum 2	V	V	V	V	V	V	V
15-17 Miesto publikovania, výroby alebo zhotovenia	V	V	V	V	V	V	V
18-34 [Pozrite si konfiguráciu prvkov v pozíciách 008/78-34 v jednej zo siedmich osobitných častí]							
35-37 Jazyk	V	V	V	V	V	V	V
38 Modifikovaný záznam	V	V	V	V	V	V	V
39 Zdroj katalogizácie	V	V	V	V	V	V	V
<u>Knihy</u>							
18-21 Ilustrácie	V	.	.	.	.	.	.
22 Cieľoví používatelia	V	.	.	.	.	.	.
23 Forma dokumentu/objektu	V	.	.	.	.	.	.
24-27 Povaha obsahu	V	.	.	.	.	.	.
28 Vládna publikácia	V	.	.	.	.	.	.
29 Konferenčná publikácia	V	.	.	.	.	.	.
30 Zborník k výročiu	V	.	.	.	.	.	.
31 Index	V	.	.	.	.	.	.
32 Nedefinovaná	V	.	.	.	.	.	.
33 Literárna forma	V	.	.	.	.	.	.
34 Biografia	V	.	.	.	.	.	.
<u>Počítačové súbory</u>							
18-21 Nedefinovaná	.	V	.	.	.	.	.
22 Cieľoví používatelia	.	V	.	.	.	.	.
23-25 Nedefinovaná	.	V	.	.	.	.	.
26 Typ počítačového súboru	.	V	.	.	.	.	.
27 Nedefinovaná	.	V	.	.	.	.	.
28 Vládna publikácia	.	V	.	.	.	.	.
29-34 Nedefinovaná	.	V	.	.	.	.	.

<u>Mapy</u>							
18-21 Reliéf	.	.	V	.	.	.	.
22-23 Projekcia	.	.	V	.	.	.	.
24 Nedefinovaná	.	.	V	.	.	.	.
25 Typ kartografického materiálu	.	.	V	.	.	.	.
26-27 Nedefinovaná	.	.	V	.	.	.	.
28 Vládna publikácia	.	.	V	.	.	.	.
29 Forma dokumentu/objektu	.	.	V	.	.	.	.
30 Nedefinovaná			V				
31 Index	.	.	V	.	.	.	.
32 Nedefinovaná	.	.	V	.	.	.	.
33-34 Špeciálne charakteristiky formátu	.	.	V	.	.	.	.
<u>Hudba</u>							
18-19 Forma kompozície	.	.	.	V	.	.	.
20 Formát hudby	.	.	.	V	.	.	.
21 Hudobné party	.	.	.	V	.	.	.
22 Cieľoví používatelia				V			
23 Forma dokumentu/objektu	.	.	.	V	.	.	.
24-29 Sprievodný materiál	.	.	.	V	.	.	.
30-31 Literárny text ku zvukovému záznamu	.	.	.	V	.	.	.
32 Nedefinovaná	.	.	.	V	.	.	.
33 Transpozícia a úprava	.	.	.	V	.	.	.
34 Nedefinovaná	.	.	.	V	.	.	.
<u>Zdroje na pokračovanie</u>							
18 Frekvencia	.	.	.	.	V	.	.
19 Pravidelnosť	.	.	.	.	V	.	.
20 Nedefinovaná	.	.	.	.	V	.	.
21 Typ zdroja na pokračovanie	.	.	.	.	V	.	.
22 Forma originálneho dokumentu/objektu	.	.	.	.	V	.	.
23 Forma dokumentu/objektu	.	.	.	.	V	.	.
24 Povaha celého diela	.	.	.	.	V	.	.
25-27 Povaha obsahu	.	.	.	.	V	.	.
28 Vládna publikácia	.	.	.	.	V	.	.
29 Konferenčná publikácia	.	.	.	.	V	.	.

30-32 Nedefinovaná	.	.	.	.	V	.	.
33 Pôvodná abeceda alebo písmo názvu	.	.	.	.	V	.	.
34 Konvencia zápisu	.	.	.	.	V	.	.
<i><u>Vizuálne materiály</u></i>							
18-20 Dĺžka trvania filmu a videozáznamu	.	.	.	.	.	V	.
21 Nedefinovaná	.	.	.	.	.	V	.
22 Cieľoví používatelia	.	.	.	.	.	V	.
23-27 Nedefinovaná	.	.	.	.	.	V	.
28 Vládna publikácia	.	.	.	.	.	V	.
29 Forma dokumentu/objektu	.	.	.	.	.	V	.
30-32 Nedefinovaná	.	.	.	.	.	V	.
33 Typ vizuálneho materiálu	.	.	.	.	.	V	.
34 Technika	.	.	.	.	.	V	.
<i><u>Zmiešané materiály</u></i>							
18-22 Nedefinovaná	.	.	.	.	.	.	V
23 Forma dokumentu/objektu	.	.	.	.	.	.	V
24-34 Nedefinovaná	.	.	.	.	.	.	V

Príloha 9 Príklad zmluvy s partnerskou organizáciou KIS3G

Zmluva o spolupráci pri používaní a prevádzke knižnično-informačného systému Virtua a spolupráci na projekte KIS3G²⁶

uzavretá medzi:

1. Slovenská národná knižnica v Martine

so sídlom: Námestie J.C.Hronského 1, 036 01 Martin,

zast.: generálny riaditeľ Doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD.

(ďalej len „koordinátor projektu“)

a

2. Mesto Košice

so sídlom: Trieda SNP 48/A, 044 11 Košice

zast.: JUDr. Zdenko Trebul'a

(ďalej len „zriaďovateľ účastníka projektu“)

a

3. Knižnica pre mládež mesta Košice

so sídlom: Tajovského 9, 040 64 Košice

zast.: riaditeľ PhDr. Peter Halász

(ďalej len „účastník projektu“)

I.

Predmet zmluvy

Zmluvné strany sa dohodli, že budú spolupracovať pri implementácii spoločného knižničného softvéru ako aj pri jeho ďalšom používaní, prevádzke, údržbe a rozširovaní, a to tak v rámci knižničného systému, ako aj v rámci systému múzeí, archívov a galérií Slovenskej republiky. Účelom tejto zmluvy je vytvárať podmienky na efektívnu informatizáciu knižníc, múzeí, archívov a galérií a na poskytovanie knižnično-informačných služieb používateľom prostredníctvom spoločného integrovaného knižnično-informačného systému VIRTUA.

II.

Závazky koordinátora projektu

Koordinátor projektu sa zaväzuje, že poskytne účastníkovi projektu nasledujúce komponenty Integrovaného knižnično-informačného systému Virtua²⁷:

Poskytnutý komponent systému Virtua	Počet
Konkurenčných zamestnaneckých klientov systému Virtua	4
<i>Virtua Z39.50 OPAC</i>	4
<i>Virtua Precision Searching</i>	4

²⁶ KIS3G (Knižnično-informačný systém tretej generácie)

²⁷ Komponenty napísané kurzívou sú súčasťou základného integrovaného modulu Virtua

<i>Katalogizácia a riadenie autorít Virtua</i>	4
Virtua InfoStation - WWW-správy, oznamy a štatistické nástroje	4
Virtua – systémový klient (profiler)	-
Virtua – jazykový editor (nástroj na preklad hlášok, obrazoviek, tlačidiel, okien a pod.)	-
<i>Virtua – výpožičky</i>	4
<i>Virtua – spracovanie seriálov</i>	4
<i>Virtua – akvizícia a účtovanie</i>	4
Virtua modul inventarizácie zbierok	4
Virtua výkazy Ad Hoc (správy, tlače)	4
<i>Štandardná plná podpora skriptu v latinke</i>	4
<i>Licencia databázy Virtua Union/Consortium katalóg</i>	4
<i>Licencia Virtua katalogizácia vo FRBR</i>	4
MAPCAT – softvér pre tlač bibliografie	-
Webový katalogizačný nástroj MetaCat	-
Navigátor obrázkov VTLS Hi-Res	-
<i>Softvér Chameleon iPortal</i>	4
Podrobné vyhľadávanie Chameleon iPortal (knižnicou definované indexy)	4
Knižný lokátor/navigátor Chameleon iPortal	4
Elektronický referenčný panel Chameleon iPortal	4
Manažment synonym Chameleon iPortal (Tezaurus)	4
<i>Oracle RDBMS štandardné vydanie pre Virtua (na 4 procesory)</i>	-

Ďalej sa koordinátor zaväzuje, že bude:

1. bezodkladne informovať účastníka projektu o vykonaných zmenách a opatreniach,
2. metodicky usmerňovať a školiť účastníka projektu na dohodnuté komponenty,
3. zabezpečovať organizáciu, riadenie, prevádzku a ochranu spoločného systému,
4. definovať, štrukturovať, parametrizovať a udržiavať bázy dát,

Ďalej sa koordinátor zaväzuje, že na požiadanie štatutárneho zástupcu účastníka projektu poskytne účastníkovi projektu na nahliadnutie *zmluvu medzi Slovenskou národnou knižnicou a spoločnosťou VTLS*.

Koordinátor projektu poskytuje účastníkovi projektu v elektronickej forme kompletnú *dokumentáciu systému Virtua*, ktorú účastník primerane použije pre jednotlivé skupiny používateľov. Systémový knihovník je oprávnený používať dokumentáciu v celom rozsahu.

©VTLS Virtua ILS 3M Patron SelfCheck Interface (32 s.)
©VTLS Virtua ILS Acquisition and Fund Accounting (430 s.)
©VTLS Virtua ILS Ad Hoc Reporting (233 s.)
©VTLS Virtua ILS Cataloging (143 s.)
©VTLS Virtua ILS Cataloging (313 s.)
©VTLS Virtua ILS Chameleon iPortal (125 s.)
©VTLS Virtua ILS Chameleon iPortal Configuration (137 s.)
©VTLS Virtua ILS Chameleon iPortal Drop-in/Pull-out Components (206 s.)
©VTLS Virtua ILS Chameleon iPortal Interface Customization (269 s.)
©VTLS Virtua ILS Circulation Controle : Circulation Backup System (41 s.)
©VTLS Virtua ILS Circulation Controle : Introduction and Basic Transaction (149 s.)
©VTLS Virtua ILS Circulation Controle: Patron Information (176 s.)
©VTLS Virtua ILS Circulations Controle: Requests (88 s.)
©VTLS Virtua ILS Circulations Controle: Reserves (80 s.)
©VTLS Virtua ILS FRBR Cataloging (117 s.)
©VTLS Virtua ILS Getting Started with Acquisition (110 s.)
©VTLS Virtua ILS Getting Started with the Virtua Client (171 s.)
©VTLS Virtua ILS Infostation (220. s.)
©VTLS Virtua ILS InfoStation Acquisition and Serials Reports Reference (101s.)
©VTLS Virtua ILS InfoStation Administrative, Cataloging and OPAC Reports (113 s.)
©VTLS Virtua ILS Infostation Circulation Reports (237 s.)
©VTLS Virtua ILS Infostation/Circulation Reports Reference User Guide
©VTLS Virtua ILS Installation Users Guide (113 s.)
©VTLS Virtua ILS MetaCat (124 s.)
©VTLS Virtua ILS OPAC (323 s.)
©VTLS Virtua ILS Serials Controle (199 s.)
©VTLS Virtua ILS System Management (107 s.)
©VTLS Virtua ILS System Management: Acquisition (28 s.)
©VTLS Virtua ILS System Management: Cataloging (79 s.)
©VTLS Virtua ILS System Management: Circulation (36 s.)
©VTLS Virtua ILS System Management: OPAC (45 s.)
©VTLS Virtua ILS System Management: Reporting (57 s.)
©VTLS Virtua ILS The Union Catalog (59 s.)

©VTLS Virtua ILS Translation and String Customization (152 s.)
©VTLS Virtua ILS Virtua Profiler Acquisition Parameters (98 s.)
©VTLS Virtua ILS Virtua Profiler Cataloging Parameters (154 s.)
©VTLS Virtua ILS Virtua Profiler Circulation Parameters (146 s.)
©VTLS Virtua ILS Virtua Profiler Introduction and Global Settings (182 s.)
©VTLS Virtua ILS Virtua Profiler OPAC Parameters (161 s.)
©VTLS Virtua ILS Virtua Record Loading (139 s.)

III.

Závazky účastníka projektu

Účastník projektu sa zaväzuje pri implementácii a prevádzke systému postupovať v súlade s Projektom informatizácie knižníc Slovenskej republiky, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy a je verejne prístupný na internete

http://www.snk.sk/kniznice/KIS3G/Informatizacia_kniznic_projekt.doc ako aj v súlade s pokynmi koordinátora projektu.

Účastník projektu sa najmä zaväzuje:

1. zúčastňovať sa na činnosti vybraných pracovných skupín vytvorených na vyriešenie konkrétnej úlohy alebo projektu,
2. poveriť v rámci svojej organizácie zamestnanca zodpovedného za riadenie projektu na úrovni vlastnej organizácie,
3. plne rešpektovať pokyny Manažmentu projektu VIRTUA – Oddelenia informačných technológií Slovenskej národnej knižnice,
4. dodržiavať technické, prevádzkové, organizačné a používateľské pravidlá prevádzky spoločného softvéru,
5. zabezpečiť, aby ku klientovi systému VIRTUA, ako aj ku softvérovej dokumentácii výrobcu softvéru mali prístup len zamestnanci, ktorí sú na to na základe osvedčenia o úspešnom absolvovaní školenia k systému VIRTUA oprávnení,
6. prijať opatrenia na zamedzenie vzniku možnosti neoprávneného prístupu k softvéru a súvisiacim informačným zdrojom, najmä zavedenie systému prístupových mien a hesiel,
7. neodhaliť a nezverejniť žiadnej neoprávnenej osobe licencovaný softvér alebo akékoľvek podrobnosti, obsah, programy alebo iné chránené informácie súvisiace s licencovaným softvérom. Osoby oprávnené na prístup k takýmto informáciám sú povinné podpísať zmluvu o mlčanlivosti
8. zabezpečiť nasledovné základné povinné technické a komunikačné prostriedky potrebné na prevádzku systému Virtua:

Osobný počítač PC s operačným systémom Windows® 2000 alebo Windows XP

150 MB voľného miesta na disku pred inštaláciou; 100 MB po inštalácii (vrátane priestoru na inštaláciu softvéru Virtua na kontrolu záznamov).

Minimálne 64 MB RAM.

TCP/IP internetové pripojenie na server Virtua. **64 – 512 Kbps** (minimum)

64 Kbps (2 – 4 pracovné stanice)	
128 Kbps (4 – 8 pracovných staníc)	áno
256 Kbps (8 – 16 pracovných staníc)	
512 Kbps (16 – 32 pracovných staníc)	

Ďalšie *odporúčané* prostriedky účastníka projektu

Výpožičky

Ak knižnica chce využívať modul *výpožičiek*, potrebuje:

štítky s čiarovými kódmi pre každý exemplár knižničnej jednotky

čítačku čiarových kódov

alebo

čipové karty

skenery na snímanie čipových kariet podľa usmernenia koordinátora projektu.

Inventarizácia a revízia fondov

Ak knižnica chce využívať funkcionality *rádiofrekvenčnej identifikácie dokumentov* (RFID využívajúci pásmo 13.56MHz), budovať protikrádežový systém a programovateľné čipy s bránami, skenermi na inventarizáciu fondov potrebuje kompletný systém RFID kompatibilný so systémom Virtua.

Systém RFID v knižnici je vhodný hlavne pre knižnice s voľne prístupným fondom. Skladá sa z troch komponentov:

TAG RFID pozostávajúci z *čipu* a *antény*, *snímača* spojeného so systémom Virtua a umožňujúceho snímať a zapisovať informácie na čip; anténa spojená so snímačom a vysielateľom používa rádiofrekvenčný princíp. Podľa potreby a možností je možné systém využívať pri samoobslužných výpožičkách a automatickom samoobslužnom vracaní kníh do knižnice.

Technická špecifikácia čipov pre RFID

Kotúč 1000 štítkov (ca 60 metrová dĺžka)

Samolepky

Atramentová tlačiareň

Rozmery štítkov samolepiek 45 x 50 mm (1.7 x 1.96 inches)

Hrúbka 100 mikrónov

Čip Read and write C220

Anti collision Simultaneous multi-read - Anti-theft function

Vzdialenosť snímania 1 meter (40 inches)

IV.

Zodpovednosť za škodu

Účastník projektu podpisom tejto zmluvy potvrdzuje, že si je vedomý svojej zodpovednosti za akúkoľvek škodu vzniknutú porušením svojich povinností podľa článku II. tejto zmluvy alebo akýmkoľvek iným neodborným konaním v súvislosti s prevádzkou uvedeného systému a zároveň sa zaväzuje, že v prípade vzniku takejto škody, túto v celosti nahradí, a to uvedením do pôvodného stavu, pokiaľ je to možné a účelné, alebo peňažnou náhradou.

V.

Náklady²⁸

Účastník projektu súhlasí, že náklady svojich zamestnancov spojené s účasťou na školeniach a iných stretnutiach konaných v súvislosti s prevádzkou spoločného knižničného softvéru (cestovné a stravovacie náklady, ubytovanie) hradí z vlastných zdrojov.

Náklady na hardvér, lokálnu sieť, spotrebný materiál a pripojenie na internet hradí účastník projektov z vlastných zdrojov.

Zriaďovateľ účastníka projektu sa zaväzuje účastníkovi projektu poskytnúť potrebné finančné prostriedky na realizáciu projektu tak, aby účastník projektu mohol všetky horeuvedené náklady uhradiť v súlade s časovým harmonogramom Projektu informatizácie knižníc.

VI.

Informačné zabezpečenie

Zmluvné strany sa zaväzujú k plnej, včasnej a obojstrannej výmene informácií potrebných na úspešnú realizáciu projektu. Aktívne sa zúčastnia na všetkých stretnutiach organizovaných v rámci spoločného projektu a v prípade vzniku problémov budú tieto spoločne konzultovať.

VII.

Platnosť zmluvy

Zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú.

Právo na výpoveď zmluvy majú všetky zmluvné strany. Výpovedná lehota je trojmesačná a začína plynúť od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede ostatným zmluvným stranám.

Účastník projektu a zriaďovateľ účastníka projektu má právo vypovedať zmluvu bez udania dôvodu.

²⁸ Slovenská národná knižnica poskytuje služby štátnym rozpočtovým organizáciám bezplatne. Poplatky za spoločný softvér uhradí SNK zo svojho rozpočtu navýšeného na tento účel v roku 2006 a členské knižnice sa budú podieľať na spolufinancovaní poplatkov za spoločný softvér formou platby za reálne poskytnuté služby na základe zmlúv. Kľúč na výpočet platieb pre jednotlivé knižnice a konkrétnu výšku poplatkov stanoví vopred na nadchádzajúci rok počínajúc rokom 2006 riadiace grémium KIS3G zložené zo štatutárnych zástupcov účastníkov projektu. SNK a účastníci projektu KIS3G sa budú usilovať o získanie rozpočtových a mimorozpočtových prostriedkov na centrálnu úhradu poplatkov za softvér, databázu Oracle a prevádzku. Vychádzajúc z počtu knižníc a terajších poplatkov ako aj z podstatne lepšej funkcionality, ktorú poskytuje softvér Virtua budú náklady nižšie, ako by boli náklady pri samostatnom lokálnom riešení (vlastný softvér, vlastný server, vlastná obsluha, individuálne poplatky za licencie, poplatky za návštevy servisných pracovníkov a pod.)

Koordinátor projektu má právo vypovedať zmluvu v prípade, že účastník projektu nedodrží niektoré z povinností uvedené v článku II. tejto zmluvy. Koordinátor projektu je povinný najneskôr do jedného mesiaca od zistenia porušenia povinností písomne upozorniť účastníka na možnosť vypovedania zmluvy a stanoviť mu primeranú lehotu na odstránenie zistených nedostatkov. Ak nedôjde zo strany účastníka projektu k náprave v dohodnutom termíne, koordinátor projektu zmluvu písomne vypovie.

VIII.

Záverečné ustanovenia

Táto zmluva je vypracovaná v troch vyhotoveniach. Každá zmluvná strana dostane jedno vyhotovenie. Zmluva nadobúda účinnosť dňom, keď bude podpísaná všetkými zmluvnými stranami.

Túto zmluvu možno dopĺňať alebo meniť len so súhlasom všetkých zmluvných strán, vyjadrenom v písomnom doplnku, ktorý bude neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy.

Zástupcovia zmluvných strán potvrdzujú svojím podpisom, že zmluvu uzavreli slobodne, vážne a dobrovoľne, bez akéhokoľvek nátlaku alebo v omyle. Podrobne zmluvu preštudovali, jej obsahu rozumejú a na znak svojho súhlasu s jej obsahom ju vlastnoručne podpisujú.

V Košiciach dňa

Doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD.

generálny riaditeľ SNK

V.....dňa

JUDr. Zdenko Trebul'a

Primátor mesta Košice

V Košiciach dňa

PhDr. Peter Halász

riaditeľ Knižnice pre mládež mesta Košice

Príloha 10 Server pre projekt KIS3G

Teslova 43, 821 02 Bratislava
SLOVAKIA
tel.: +421-2-4445 42 43, 4445 42 63
fax: +421-2-4445 42 47

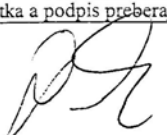
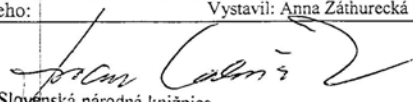

PROTOKOL O PREVZATÍ DODÁVKY č. 20040630

Odberateľ:	SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽICA Námestie J. C. Hronského 1, Martin 4 kontakt: Jozef Dzivák Telefón: 0905 790 648	Dátum:	30.6.2004
Zmluva:	3/2004.KPZ	Faktúra č.:	

P.č.	Predmet dodávky	P/N	S/N	Poč.
1.	SG-XARY030A 72" STOREDGE EXPANSION RACK	595-4706-01	0139091-0417016435	1
2.	X9818A OPT DOOR ASSEMBLY 72" CABINET	595-4999-01	-	1
3.	A43UAB1-9AA-D512AY SB1500,1GHz,512MB,XVR-100,80GB	602-2279-05	MT41810007 MT42240082	2
4.	X3838A US UNIX/UNIX UNIV./EUR.UNIX	565-1602-01	0404002704 0404003367	2
5.	X7144A 19" LCD Color Monitor	365-1420-01	0417MR0656 0417MR0662	2
6.	A37-WTPF2-04GRB Sun Fire V480 Server, 2 * 1.05GHz UltraSPARC III Cu processors with 8MB Ecache each, 4GB memory (16 * 256MB DIMMs), 2 * 73GB 10K rpm FC-AL hard disks, DVD-ROM, 2 * 10/100/1000 ethernet ports, 1 * serial port, 2 * USB ports, 6 * PCI slots, 2 (N+1 redundant) power supplies, Solaris 8 server license (Standard Configuration)	602-2443-02	0425AN0074 0425AN007E	2
7.	SG-XPCI2FC-JF2 JNI 2Gb PCI Dual Port Fibre Channel Host Bus Adapter with Sun StorEdge(TM) SAN Foundation Software (SFS) Driver	595-7052-01	100667 100938	2
8.	X3150A Gigabit Ethernet Network Interface Card for high- performance Cat 5 UTP and PCI applications with full IEEE 802.3 compliance	595-5812-03	075148 075719	2
9.	SOLZS-090C9AYM Solaris 9 CD-ROM media kit (latest release). SPARC Platform Edition. Multilingual. No hardcopy documentation, no license.	798-5123-01	-	1
10.	Licencia Operačný systém SOLARIS 9, vrátane všetkých komponentov (SUN One Directory Server, SUN Screen firewall, SUN file system, SUN Cluster 3.0, Business Server backup, SUN application agents, etc.)	-	-	2
11.	X312L Localized Power Cord Kit Continental Europe	F180-1993-01	-	4
12.	X9660A 1RU Air Baffle for 72" StorEdge Rack	-	-	1
13.	X9819A Fan assembly for 72" expansion cabinet	595-4954-01	-	1

14.	X3859A International power cord for StorEdge expansion cabinet (IEC 309, 32A, 250V plug)	595-4881-01	-	1
15.	XTA6120R22A1U2044 Sun StorEdge 6120 array, 2044GB Rack Ready Controller Trays, includes 2 Controller Trays, 2 RAID Controller cards, 2x7x146GB 10K rpm FC-AL drives and 2 loop cables; as 1 High Availability group; Native LC FC connection, 2 yr on-site warranty included; (Standard Configuration)	595-7082-01	0425MM26C9 0425MM26CA	1
16.	X6886A Sun StorEdge 6120 3U Rack Kit, for Sun Fire system cabinets and 72-in StorEdge Rack	595-6850-01	-	1
17.	NCSS-220-9FN9 Sun StorEdge[TM] 6000 Family Host Installation Software Version 2.2. Includes Configuration Service 2.2, StorADE 2.2 and SAN Foundation Kit 6.2. Media, Documentation and Unlimited RTU. (NO CHARGE WHEN PURCHASED WITH SE6XX0) English Only	798-5043-01	-	1
18.	NMK9S-00B-9FY9 Sun StorEdge Management Software Kit which includes Sun StorEdge Enterprise Storage Manager 2.0 Media & Documentation L10N; Sun StorEdge Enterprise Storage Manager 2.0 LE RTU license; Sun Storage Automated Diagnostic Environment 2.3 Media, Documentation and RTU license Eng; Sun SAN Foundation Software 4.3. No charge when purchased with the 6000 family of products.	798-5040-01	-	1
19.	X312L Localized Power Cord Kit Continental Europe	F180-1993-01		4
20.	SG-XLIBL25LLV-BASE Sun StorEdge[TM] L25 LTO LVD base unit, rackmount standard, 0 drives	595-7004-03	0416KA0036	1
21.	SG-XTAPLTO2LVD-MOD LTO Gen 2 LVD SCSI drive for Sun StorEdge(TM) L25/L100 Tape Libraries	595-7003-01	0412PJ2566	1
22.	X9734A 3M LC to LC FC Optical Cable	-	-	4
23.	SG-XMGMTCARDL-MOD Management Card for LVD L25/100 modular libraries	-	-	1
24.	X312L Localized Power Cord Kit Continental Europe	F180-1993-01	-	4
25.	VBSNS-999-9999 NBU BusinessServer on Solaris	-	-	1
26.	VNBOR-999-9999 NBU BS DB Agent for Oracle	-	-	1
27.	VNBFP-456-9999 VNBU 4.5 FP6 DC/BS Media Kit	-	-	1
28.	VBRTS-999-9999 NBU BS Robotic/2 nd Drive Lic	-	-	1
29.	CLUIS-30L-LE99 SC 3.0 svr license Workgroup	-	-	2
30.	CLAIS-3HA-9E99 SC3.0 HA Agent License	-	-	1

Pečiatka a podpis preberajúceho:	Vystavil: Anna Záthurecká	Pečiatka a podpis odovzdávajúceho
 Slovenská národná knižnica Nám. J. C. Hronského 036 01 Martin		 Teslova 43, 821 02 Bratislava IČO: 31321696 IČ DPH: SK2020325594 Tel.: 02/444 542 43, Fax: 02/444 542 47

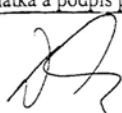
Teslova 43, 821 02 Bratislava
SLOVAKIA
tel.: +421-2-4445 42 43, 4445 42 63
fax: +421-2-4445 42 47

PROTOKOL O PREVZATÍ DODÁVKY č. 20040629A

Odberateľ:	SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽICA Námestie J. C. Hronského 1, Martin 4 kontakt: Jozef Dzivák Telefón: 0905 790 648	Dátum:	29.6.2004
Zmluva:	3/2004/KPZ	Faktúra č.:	

P.č.	Predmet dodávky	P/N	S/N	Poč.
1.	SG-XARY030A 72" STOREDGE EXPANSION RACK	595-4706-01	0139091-0417016435	1
2.	X9818A OPT DOOR ASSEMBLY 72" CABINET	595-4999-01	-	1
3.	A43UAB1-9AA-D512AY SB1500,1GHz,512MB,XVR-100,80GB	602-2279-05	MT41810007 MT42240082	2
4.	X3838A US UNIX/UNIX UNIV./EUR.UNIX	565-1602-01	0404002704 0404003367	2
5.	X7144A 19" LCD Color Monitor	365-1420-01	0417MR0656 0417MR0662	2

Pečiatka a podpis preberajúceho:	Vystavil: Anna Záthurecká	Pečiatka a podpis odovzdávajúceho:
 Slovenská národná knižnica Nám. J. C. Hronského 036 01-Martin		 Teslova 43, 821 02 Bratislava IČO: 31321998 IČ DPH: SK2020326594 Tel.: 02/444 542 43, Fax: 02/444 542 47